

TS'ÔNG-SHŮ KYI. 創世記

NYING=PO T'U=WÔ

寧波土話

GYIU-IAH-SHŮ

FÆN NYING-PO T'U-WÔ

FENG P'IN TANG P'IN.

YIH-PIN^[1] CŮ SIANG-TE-GO TSIH-TSÔNG.

TS'ÔNG-SHŮ KYI.

DA-ING PENG-KOH TENG WÆ-KOH SING-SHŮ-WE

ING-GO.

1899.

舊約書

翻寧波土話

分篇打篇。

頁邊註相對個節章。

創世記。

大英本國等外國聖書會

印個。

1899。

[1] 原書錯印爲 YIN-PIN

ZÔNG-HÆ

ME-WÔ SHÜ-KWUN

ING-SHIH.

上海

美華書館

印刷。

TS'ÔNG-SHÜ KYI. 創世記

Ts. I.

Ky'i-ts'u Jing-ming ts'ông-zao t'in teng di. ² Di m-neh soh-go siang-mao, tu z hyü-k'ong-go: 'ong-shü min-teng heh-en: Jing-ming-go Ling yüing-dong læ shü-go min-teng. ³ Jing-ming wô, Kæ yiu liang-kwông; liang-kwông ziu yiu-de: ⁴ Jing-ming k'en keh liang-kwông z hao; Jing-ming ziu feng-c'ih liang teng en læ. ⁵ Jing-ming eo liang z Nyih-li, eo en z Yia-li. Yiu yia-deo, yiu t'in-nyiang, keh z deo ih-nyih.

起初神明創造天等地。² 地嘸得^[1] 啥個相貌，都是虛空個。洪水面頂黑暗。神明個靈運動來水個面頂。³ 神明話：「該有亮光。」亮光就有了^[2]。⁴ 神明看箇^[3] 亮光是好，神明就分出亮等暗來。⁵ 神明謳亮是日裏，謳暗是夜裏。有夜頭，有天亮，箇是頭一日。

[1] m-neh, 現代寧波話說 mhiq7, 一般作「嘸沒」, 本字或為「嘸得」。

[2] de, 現代寧波話說 lei2, 通作「了」, 本字或為「著」。

[3] keh, 指示詞。現代寧波話說 kiq7, 一般作「該」, 本字為「個(箇)」。

⁶ Jing-ming yi wô, Shü cong-nyiang kæ yiu ky'üong-ts'ông, s-teh shü teng shü hao feng-leh-k'æ. ⁷ Jing-ming ziu zao-c'ih ky'üong-ts'ông, feng-k'æ ky'üong-ts'ông 'ô-deo-go shü teng ky'üong-ts'ông zông-deo-go shü: ziu yiu de. ⁸ Jing-ming eo ky'üong-ts'ông z T'in. Yiu yia-deo, yiu t'in-nyiang, keh z di-nyi nyih.

⁶ 神明又話：「水中央該有穹蒼，使得水等水好分勒開。」⁷ 神明就造出穹蒼，分開穹蒼下頭個水等穹蒼上頭個水。就有了。⁸ 神明謳穹蒼是天。有夜頭有天亮，箇是第二日。

⁹ Jing-ming yi wô, T'in-ô-go shü kæ jü-long læ ih-t'ah, s-teh sao-go di-fông hao lu-c'ih-læ: ziu yiu-de. ¹⁰ Jing-ming eo sao-go di-fông z Di: eo jü-long-tong-go shü z Hæ: Jing-ming k'en-k'en z hao-go. ¹¹ Jing-ming yi wô, Di-yiang kæ sang-c'ih ts'ing-ts'ao teng kyih ts-go su-ts'æ, wa-yiu ko-ts jü, we kyih koh-cong ko-ts læ di min-teng, ko-ts li-hyang yiu weh: ziu yiu-de. ¹² Di-yiang ziu sang-c'ih ts'ing-ts'ao, teng koh-cong kyih ts-go su-ts'æ, wa-yiu koh-cong kyih ko-ts-go jü-moh, ko-ts li-hyang yiu weh: Jing-ming k'en-k'en z hao-go. ¹³ Yiu yia-deo, yiu t'in-nyiang, keh z di-sæn nyih.

⁹ 神明又話：「天下個水該聚攏來一埕，使得燥個地方好露出來。」就有了。¹⁰ 神明謳燥個地方是地。謳聚攏東個水是海。神明看看是好個。¹¹ 神明又話：「地埕該生出青草等結籽個蔬菜，還有果子樹，會結各種果子來地面頂，果子裏向有櫛。」就有了。¹² 地埕就生出青草等各種結籽個蔬菜，還有各種結果子個樹木，果子裏向有櫛。神明看看是好個。¹³ 有夜頭，有天亮，箇是第三日。

¹⁴ Jing-ming yi wô, T'in-k'ong-li kæ yiu sæn kwông hao feng-c'ih nyih yia; yi hao tso z-tsih, nyih-ts nyin-kang-go kyì-'ao; ¹⁵ yi hao fah-

c'ih kwông læ t'in-k'ong-li tsiao-djoh di-yiang: ziu yiu-de. ¹⁶ Jing-ming ziu zao-c'ih liang-go do-do kwông; do-go kwông hao dzih nyih, siao-go kwông hao dzih yia: yi zao-c'ih sing-siu læ. ¹⁷ Jing-ming fông gyi læ t'in-k'ong-li hao tsiao-djoh di-yiang; ¹⁸ yi hao dzih nyih, dzih yia, feng-c'ih liang teng en: Jing-ming k'en-k'en z hao-go. ¹⁹ Yiu yia-deo, ziu t'in-liang, keh z di-s nyih.

¹⁴ 神明又話：「天空裏該有三光好分出日夜。又好做時節，日子年庚個記號。¹⁵ 又好發出光來天空裏照着地垵。」就有了。¹⁶ 神明就造出亮個大大光。大個光好值日，小個光好值夜。又造出星宿來。¹⁷ 神明放其來天空裏好照着地垵。¹⁸ 又好值日，值夜，分出亮等暗。神明看看是好個。¹⁹ 有夜頭，有天亮，箇是第四日。

²⁰ Jing-ming yi wô, Shü-li kæ sang-c'ih hyü-to weh-go tong-si, tiao yia kæ læ di zông-deo-go t'in-k'ong-li fi-læ-fi-ky'i. ²¹ Jing-ming ziu ts'ông-zao koh-cong do-do ng, teng shü-li sô sang-c'ih-go hyü-to weh-go tong-si, wa-yiu koh-cong fi-gying: Jing-ming k'en-k'en z hao-go. ²² Jing-ming coh-foh peh gyi-lah, wô, Ng-lah hao meo-meo-zing-zing to-ky'i-læ, c'ong-mun hæ-li-go shü: fi-gying læ di-li hao to-ky'i-læ. ²³ Yiu yia-deo, ziu t'in-nyiang, keh z di-ng nyih.

²⁰ 神明又話：「水裏該生出許多活個東西，鳥也該來地上頭個天空裏飛來飛去。」²¹ 神明就創造各種大大魚等水裏所生出個許多

活個東西，還有各種飛禽。神明看看是好個。²² 神明祝福撥其拉話：「爾拉^[1]好茂茂盛盛多起來，充滿海裏個水。飛禽來地裏好多起來。」²³ 有夜頭，有天亮，箇是第五日。

[1] ng-lah 「爾拉」，第二人稱複數，你們。現代寧波話說 naq8，寫作「僚」。

²⁴ Jing-ming yi wô, Di kœ sang-c'ih koh-cong weh-go tong-si, lin pah-yiang sang-k'eo, djong-dzi, yia-siu keh-sing: ziu yiu-de. ²⁵ Jing-ming ziu zao yia-siu keh-le, sang-k'eo keh-le, teng di-yiang-li djong-dzi keh-le: Jing-ming k'en-k'en z hao go.

²⁴ 神明又話：「地該生出各種活個東西，連百樣牲口、蟲豸、野獸箇星。」就有了。²⁵ 神明就造野獸箇類，牲口箇類，等地垵裏蟲豸箇類。神明看看是好個。

²⁶ Jing-ming yi wô, Ah-lah hao zao nying, siang-mao ziang ah-lah ka; hao djü hæ-li-go ng, t'in-li-go tiao, lin sang-k'eo, teng 'en-t'in-'ô di-fông, wa-yiu væn-pah di-yiang-li bô-go djong-dzi. ²⁷ Jing-ming ziu tsiao Zi-go siang-mao ts'ông-zao nying læ; ts'ông-zao ziang Jing-ming-go siang-mao ka; ping-ts'ia ts'ông-zao gyi-lah ih-nen ih-nyü. ²⁸ Jing-ming s foh-ky'i peh gyi-lah; Jing-ming teng gyi-lah wô, Ng-lah hao meo-meo-zing-zing to-ky'i-læ, c'ong-mun di-yiang cü-voh gyi: yia hao djü hæ-li-go ng, t'in-li-go tiao, teng di-zông 'ang-dong ih-ts'ih weh-go

tong-si. ²⁹ Jing-ming yi wô, Ngô s-peh ng pin-di we kyih ts-go su-ts'æ, teng yiu weh-go ko-ts jü: tu k'o-yi tso ng-go ky'üoh-zih. ³⁰ Wa-yiu væn-pah di-yiang-li tseo-siu, t'in-k'ong-li fi-gying, teng di-zông-go djong-dzi, ih-ts'ih weh-go tong-si, Ngô s-peh gyi-lah ts'ing-ts'ao tso ky'üoh-zih: ziu yiu-de. ³¹ Jing-ming k'en-k'en Gyi væn-pah sô zao-go tong-si tu hao-leh-kying. Yiu yia-deo, yiu t'in-nyiang, keh z di-loh nyih-de.

²⁶ 神明又話：「阿拉好造人，相貌像阿拉介。好治海裏個魚，天裏個鳥，連牲口，等咸天下地方，還有凡百地垵裏爬個蟲豸。」
²⁷ 神明就照自個相貌創造人來。創造像神明個相貌介。並且創造其拉一男一女。²⁸ 神明賜福氣撥其拉。神明等其拉話：「爾拉好茂茂盛盛多起來。充滿地垵制服其。也好治海裏個魚，天裏個鳥，等地上行動一切活個東西。」²⁹ 神明又話：「我賜撥爾遍地會結籽個蔬菜，等有欄個果子樹。都可以做爾個喫食。」³⁰ 還有凡百地垵裏走獸，天空裏飛禽，等地上個蟲豸，一切活個東西，我賜撥其拉青草做喫食。」就有了。³¹ 神明看看其凡百所造個東西都好勒緊。有夜頭，有天亮，箇是第六日了。

Ts. II.

Z-ka-go t'in teng di lin gyi-lah væn-veh tu djün-djün-be-be. ² Tao di-ts'ih nyih Jing-ming sô zao-go yi-kying wun-kong: sô-yi di-ts'ih nyih long-tsong wun-kong ts-'eo ziu en-sih-de. ³ Jing-ming coh-tsæn di-ts'ih nyih, peh gyi tso tseng-ky'i-go nyih-ts; ing-we keh-ih-nyih væn-veh tu zao-dzing, Jing-ming ziu en-sih-de.

是介個天等地連其拉萬物都全全備備。² 到第七日神明所造個已經完工。所以第七日攏總完工之後就安息了。³ 神明祝讚第七日，撥其做尊起個日子。因為箇一日萬物都造成，神明就安息了。

⁴ Ts'ông-zao t'in-di-go læ-lih: Yiæ-'o-wô Jing-ming zao t'in-di keh z-'eo, læ 'ô-veng. ⁵ Di-t'u wa feh-zing sang-c'ih ts'ao-moh, yia m-neh fah-c'ih su-ts'æ; Yiæ-'o-wô Jing-ming feh-zing loh-yü læ di-yiang-li, kang-cong-go ^[2]nying yia m-neh; tæen-tsih vu-lu dzong di-yiang sing-zông ts-jing pin-di min-teng. ⁷ Yiæ-'o-wô Jing-ming do-leh di-go hwe-dzing zao ^[3]nying, pô seng-ky'i c'ü-tsing gyi bih-deo-kwun: nying ziu yiu weh-ming go ling-weng.

⁴ 創造天地個來歷。耶和華神明造天地箇時候，來下文。⁵ 地土還弗曾^[1]生出草木，也嘸得發出蔬菜。耶和華神明弗曾落雨來地垵裏，耕種個人^[2]也嘸得。單只霧露從地垵升上滋潤遍地面頂。⁷ 耶和華神明馱勒地個灰塵造人^[3]，把生氣吹進其鼻頭管。人就有活命個靈魂。

[1] 不曾

[2] *Peng-veng wô Üô-tông*. 本文話亞當。(原註)

[3] *‘Ôh-wô Üô-tông*. 或話亞當。(原註)

⁸ *Yiæ-‘o-wô Jing-ming læ Yiæ-din tong-pin cong ih-go yün, ziu pô sô zao-go* ^[2]*nying fông-læ keh-deo.* ⁹ *Yiæ-‘o-wô Jing-ming s-teh di-t’u fah-c’ih ih-ts’ih hao-k’en hao-ky’üoh-go jü-moh: yün cong-nyiang yiu ih-cü weh-ming-go jü wa-yiu ih-cü sih-teh jün-ôh-go jü.* ¹⁰ *Yiæ-din di-fông yiu ih-da ‘o liu-c’ih-læ hao kyiao keh-go yün: dzong keh-deo feng-k’æ s-ts’ô-sang.*

⁸ 耶和華神明來埃田^[1]東邊種一個園，就把所造個人^[2]放來箇頭。⁹ 耶和華神明使得地土發出一切好看好喫個樹木。園中央有一株活命個樹，還有一株識得善惡個樹。¹⁰ 埃田地方有一埭河流出來好澆箇個園。從箇頭分開四汊生。

[1] 現譯爲「伊甸」

[2] *‘Ôh-wô Üô-tông*. 或話亞當。(原註)

¹¹ *Deo-ih-da kyiao-leh Pi-seng; dön-ky’ün liu-cün Ha-fi-lah: keh di-fông c’ih kying-ts.* ¹² *Gyi kying-ts ting hao; yia yiu cü-ts teng pih-nyüoh.* ¹³ *Di-nyi kyiao-leh Gyi-hyüing, dön-ky’ün liu-cün Kwu-jih di-fông.* ¹⁴ *Di-sæn kyiao-leh Hyi-ti-kyih, liu-tao Üô-jih-go tong-pin: di-s*

kyiao-leh Pah-lah. ¹⁵ Yiæ-'o-wô Jing-ming pô keh-go ^[1]nying fông-læ
Yiæ-din yün-li hao kang-cong kwun-siu. ⁶⁸ Yiæ-'o-wô Jing-ming feng-
fu keh-go ^[2]nying, wô, Yün li-hyang-go ko-ts, ng tu hao ze-i ky'üoh:
¹⁷ Tsih-yiu sih-teh jün-ôh jü-go ko-ts, ng feh-k'o ky'üoh: ziah-z
ky'üoh-ts, keh nyih ng pih-ding we si.

¹¹ 頭一埭叫勒比遜。團圈流轉哈腓拉。箇地方出金子。¹² 其金
子頂好。也有珠子等碧玉。¹³ 第二叫勒其訓，團圈流轉古實地方。
¹⁴ 第三叫勒希底結，流到亞述個東邊。第四叫勒伯拉。¹⁵ 耶和華神
明把箇個人^[1]放來埃田園裏好耕種管守。¹⁶ 耶和華神明吩咐箇個人
^[2]，話：「園裏向個果子，爾都好隨意喫。¹⁷ 只有識得善惡樹個果
子，爾弗可喫。若是喫仔，箇日爾必定會死。」

[1] 'Ôh-wô Üô-tông. 或話亞當。（原註）

[2] 'Ôh-wô Üô-tông. 或話亞當。（原註）

¹⁸ Yiæ-'o-wô Jing-ming yi z-ka wô, ^[1]Nying doh-zi læ-kæn m-
neh hao; Ngô we tso ih-go te-siu hao pông-dzu gyi. Yiæ-'o-wô Jing-
ming dzong di-t'u zao-c'ih keh-sing din-li-go tseo-siu, t'in-li-go fi-
gying, ling-tao Üô-tông min-zin, k'en gyi eo soh-go ming-z: væn-pah
weh-go tong-si ming-z tu tsiao Üô-tông sô eo-go. ²⁰ Keh-sing sang-
k'eo, fi-gying, yia-siu, Üô-tông tu c'ü gyi ming-z: tsih-yiu Üô-tông wa
m-neh te-siu pông-dzu gyi. ²¹ Yiæ-'o-wô Jing-ming s-teh Üô-tông sah-

kao kw'eng-joh: kw'eng-joh z-'eo, Jing-ming do-c'ih ih-keng leh-ba-kweh, ziu pu-hao gyi-go nyüoh. ²² Yiæ-'o-wô Jing-ming pô sô do-c'ih-go Üô-tông keh-keng leh-ba-kweh, zao ih-go nyü-nying, ling gyi tao Üô-tông di-fông. ³ Üô-tông wô, Keh z ngô kweh-deo-go kweh-deo, z ngô nyüoh-go nyüoh: ing-we dzong nen-nying-go sing-zông do-c'ih-go; keh-lah eo gyi Nyü-nying. ²⁴ Sô-yi ih-go nying hao li-k'æ gyi tia-nyiang, ts'ing-gying gyi ts'i-ts: keh liang-go dzing-we ih-t'i. Keh liang fu-ts'i ziu-z dô-kô c'ih-sing-lu-t'i, yia ǎ-kao p'ô wông-k'ong.

¹⁸ 耶和華神明又是介話：「人^[1]獨自來間嘅得好。我會做一個對手好幫助其。」耶和華神明從地土造出箇星田裏個走獸，天裏個飛禽，領到亞當面前，看其謳啥個名字。凡百活個東西名字都照亞當所謳個。²⁰ 箇星牲口，飛禽，野獸，亞當都取其名字。只有亞當還嘅得對手幫助其。²¹ 耶和華神明使得亞當煞覺暍熟。暍熟時候，神明馱出一根肋排骨，就補好其個肉。²² 耶和華神明把所馱出個亞當箇根肋排骨造一個女人，領其到亞當地方。²³ 亞當話：「箇是我骨頭個骨頭，是我肉個肉。因為從男人個身上馱出個，箇拉謳其女人。」²⁴ 所以一個人好離開其爹孃，親近其妻子。箇兩個成爲一體。²⁵ 箇兩夫妻^[2]就是大家出身露體，也嘅告怕惶恐。

[1] 'Ôh-wô Üô-tông. 或話亞當。（原註）

[2] 'Ôh-wô Keh liang-go nying, ziu-z Üô-tông teng gyi ts'i-ts dô-kô. 或話，箇兩個人，就是亞當等其妻子大家。（原註）

Ts. III.

Yiæ-'o-wô Jing-ming sô zao ih-ts'ih weh-veh, z dzô ting diao-bi. Gyi teng nyü-nying wô, Yün li-deo keh-sing jü, næn-dao Jing-ming feng-fu ng-lah tu feh-k'o ky'üoh ma? Keh nyü-nying teng dzô wô, Yün li-deo jü-go ko-ts, ah-lah tu hao ky'üoh: ³ Tsih-yiu yün cong-nyiang keh-cü jü-go ko-ts, Jing-ming wô, Ng-lah feh-k'o ky'üoh gyi, yia feh-k'o moh gyi, sæn-leh we si. ⁴ Dzô teng nyü-nying wô, Ng vi-pih we si-go. ⁵ Jing-ming hyiao-teh ng-lah ky'üoh-ts keh-nyih, ngæn-tsing ziu liang; we ziang Jing-ming ka sih-teh jün-ôh. ⁶ Keh-tsao nyü-nying k'en-k'en keh-cü jü z hao-ky'üoh hao-k'en, yi hao ky'i-mo neng-keo kô-ts'eo ts'ong-ming, ziu tsah-tin ko-ts, ky'üoh-de: yi peh gyi-go dziang-fu; dziang-fu yia dô-kô ky'üoh-de. ⁷ Keh liang-go nying ngæn-tsing k'æ-de, dzæ-s teh-cü c'ih-sing-lu-t'i, ziu pô vu-hwô-ko yih gao-tæn-long tso gyüing ky'i. ⁸ Keh nyih lang-ing z-'eo gyi-lah t'ing-meng Yiæ-'o-wô Jing-ming sing-hyang læ yün li-hyang tseo-tseo. Üô-tông teng gyi ts'i-ts iu-læ yün-go jü-vong-li, iao bi-ko Yiæ-'o-wô Jing-ming-

go min-zin. ⁹ Yiæ-'o-wô Jing-ming eo Ûô-tông teng gyi wô, Ng læ 'ah-li? ¹⁰ Gyi wô, Ngô ih t'ing-meng Ng-go sing-hyang læ yün-li, p'ô c'ih-sing-lu-t'i, ziu iu-ko-de. ¹¹ Gyi wô, Jü wô ng z c'ih-sing-lu-t'i? Ngô sô kying ng feh-hyü ky'üoh-go jü, ng ky'üoh-ko-de ma? ¹² Ûô-tông wô, Ng p'e-peh ngô-go nyü-nying, gyi coh-tin keh-cü jü-go ko-ts peh ngô; sô-yi ky'üoh-de. ¹³ Yiæ-'o-wô Jing-ming teng nyü-nying wô, Ng sô tso dza-go yia? Nyü-nying wô, Dzô yiu-'oh ngô, sô-yi ky'üoh-de. ¹⁴ Yiæ-'o-wô Jing-ming ziu teng dzô wô, Ng kyi-jün ka tso, z pi væn-pah-go sang-k'eo yia-siu yü-kô ziu tsiu-mô: ng iao du-bi tseo-lu, ih-sang-ih-si ky'üoh hwe-dzing. ¹⁵ Ngô we s-teh nyü-nying teng ng kyih ün-dziu; nyü-nying-go 'eo-dæ teng ng-go 'eo-dæ yia dô-kô kyih ün-dziu, Gyi tsiang-læ we sông ng-go deo: ng tsiang-læ we sông gyi-go kyiah-'eo-keng. ¹⁶ Yi teng nyü-nying wô, Ngô we djong-djong kô-ts'eo ng yiu sing-yüing-go næn-deo: ng sang ng-nô pih-ding ky'üoh-kw'u: ng tsiang-læ we voh dziang-fu kæ-kwun: dziang-fu tsiang-læ we kwun-li ng. ¹⁷ Yi teng Ûô-tông wô, Ng kyi-jün t'ing ts'i-ts-go shih-wô, ky'üoh Ngô sô kying ng feh-hyü ky'üoh-go jü, keh-lah di-t'u we-leh ng ziu tsiu-mô; ng ky'üoh gyi-go t'u-ts'æn, pih-iao ih-sang-ih-si sing-kw'u. ¹⁸ Ts'-bang yia-ts'ao we fah-c'ih-læ peh ng: ng tsiang-læ iao ky'üoh din-li-go su-ts'æ. ¹⁹ Min-k'ong 'en-c'ih-t'ô-liu hao yiu ky'üoh-zih; teng-tao ng kwe-t'u: ing-we ng z dzong di-t'u c'ih-læ-go: ng z-go hwe-dzing;

dzing-gyiu iao kwe-tao hwe-dzing ky'i. ²⁰ Üô-tông c'ü gyi ts'i-ts ming-z ^[3]Yüô-ŵô, ing-we gyi z væn-pah weh-nying-go ah-nyiang. ²¹ Yiaë-'o-wô Jing-ming tso bi-go i-zông peh Üô-tông teng gyi ts'i-ts c'ün.

耶和華神明所造一切活物，是蛇頂調皮。其等女人話：「園裏頭箇星樹，難道神明吩咐爾拉都弗可喫嗎？」² 箇女人等蛇話：

「園裏頭樹個果子，阿拉都好喫。³ 只有園中央箇株樹個果子，神明話：『爾拉弗可喫其，也弗可摸其，省勒會死。』」⁴ 蛇等女人話：「爾未必會死個。⁵ 神明曉得爾拉喫仔箇日，眼睛就亮，會像神明介識得善惡。」⁶ 箇遭女人看看箇株樹是好喫好看，又好企慕能夠加湊聰明，就摘點果子，喫了。又撥其個丈夫。丈夫也大家喫了。⁷ 箇兩個人眼睛開了，纔始得知出身露體，就把無花果葉絞帶攏做裙去。⁸ 箇日冷陰時候，其拉聽聞^[1]耶和華神明聲響來園裏向走走。亞當等其妻子幽來園個樹縫裏，要避過耶和華神明個面前。⁹ 耶和華神明謳亞當等其話：「爾來何裏^[2]？」¹⁰ 其話：「我一聽聞爾個聲響來園裏，怕出身露體，就幽過了。」¹¹ 其話：「誰話爾是出身露體？我所禁爾弗許喫個樹，爾喫過了嗎？」¹² 亞當話：「爾配撥我個女人，其給點箇株樹個果子撥我，所以喫了。」¹³ 耶和華神明等女人話：「爾所做咋個呀？」女人話：「蛇誘惑我，所以喫了。」¹⁴ 耶和華神明就等蛇話：「爾既然介做，是比凡百個牲口野獸愈加受咒罵。爾要肚皮走路，一生一世喫灰塵。¹⁵ 我會使得女人等爾結怨仇，女人個後代等爾個後代也大家結怨仇。其將來會傷爾

個頭，爾將來會傷其個腳後跟。」¹⁶ 又等女人話：「我會重重加湊爾有身孕個難頭，爾生兒因必定喫苦。爾將來會服丈夫該管，丈夫將來會管理爾。」¹⁷ 又等亞當話：「爾既然聽妻子個說話，喫我所禁爾弗許喫個樹，箇拉地土爲了爾受咒罵，爾喫其個土產，必要一生一世辛苦。¹⁸ 刺棚野草會發出來撥爾。爾將來要喫田裏個蔬菜。¹⁹ 面孔汗出湯流好有喫食，等到爾歸土。因爲爾是從地土出來個。爾是個灰塵，仍舊要歸到灰塵去。」²⁰ 亞當取其妻子名字夏娃^[3]，因爲其是凡百活人個阿孃。²¹ 耶和華神明做皮個衣裳撥亞當等其妻子穿。

[1] t'ing-meng 「聽聞」，現代寧波話說 thin min，一般作「聽明」。

[2] 'ah-li，現代寧波話說 aq li，一般作「阿裏」，本字爲「何裏」。

[3] Ziu-z Weh-ming ka-shih. 就是活命解說。（原註）

²² Yiæ-'o-wô Jing-ming z-ka wô, Næn-kæn gyi nying z yi-kying ziang ah-lah ka we sih-teh jün-ôh: k'ong-p'ô gyi yin-dzæ sing-c'ih siu, yia tsah keh weh-ming jü-go ko-ts, ky'üoh-ts üong-yün weh: keh-lah Yiæ-'o-wô Jing-ming eo gyi tseo-c'ih Yiæ-din yün, peh gyi kang-cong gyi sô c'ih-læ-go di-t'u. ²⁴ Ziu ken-c'ih keh-go nying: yi læ Yiæ-din yün tong-pin lih-leh Kyi-lu-ping; wa-yiu ho-yin-go pao-kyin yüih-læ yüih-ky'i lah-djü weh-ming jü keh-da lu.

²² 耶和華神明是介話：「難問其人是已經像阿拉介會識得善惡，恐怕其現在伸出手，也摘箇活命樹個果子，喫仔永遠活。」箇拉耶和華神明謳其走出埃田園，撥其耕種其所出來個地土。²⁴ 就趕出箇個人，又來埃田園東邊立了基路冰，還有火延個寶劍捫來捫去攔住活命樹箇埭路。

Ts. IV.

Üô-tông teng gyi ts'i-ts Yüô-wô dong-zông: Yüô-wô yiu sing-yüing, sang ^[1]Kæ-ing, ziu wô, Næn-kæn ngô yiu ng-ts, ziu-z Yiæ-'o-wô pao-yiu ngô teh-djoh-go, Yi sang gyi ah-di Üô-pah. Üô-pah k'en yang; Kæ-ing kang din. ³ Tao 'eo-deo Kæ-ing do-leh t'u-ts'æn ky'i hyin peh Yiæ-'o-wô. ⁴ Üô-pah yia hyin gyi deo-sang-go siao-ying, lin yang-yiu. Yiæ-'o-wô k'en cong-i Üô-pah teng gyi tsi-veh; ⁵ dæn-z feh cong-i Kæ-ing teng gyi-go tsi-veh. Keh-lah Kæ-ing do-nyang sang-ky'i, min-k'ong pin-seh. ⁶ Yiæ-'o-wô teng Kæ-ing wô, Ng dza-we sang-ky'i, min-k'ong pin-seh? ⁷ Ng ziah-z 'ang-jün, næn-dao feh kyü ng zông ma? Ng ziah-z tsoh-ôh, ze-nyih ziu voh-læ meng-k'eo. Gyi pih-iao voh ng kæ-kwun: ng we djü gyi. ⁸ 'Eo-deo Kæ-ing teng ah-di Üô-

pah kông-kông: k'eo-k'eo tseo-tao din-li, Kæ-ing ziu lih-ky'i long-sah gyi ah-di Ûô-pah.

亞當等其妻子夏娃同牀，夏娃有身孕，生該隱^[1]，就話：「難間我有兒子，就是耶和華保佑我得着個。」²又生其阿弟亞伯。亞伯看羊，該隱耕田。³到後頭該隱馱勒土產去獻撥耶和華。⁴亞伯也獻其頭生個小羊，連羊油。耶和華看中意亞伯等其祭物。⁵但是弗中意該隱等其個祭物。箇拉該隱大樣生氣，面孔變色。⁶耶和華等該隱話：「爾咋會生氣，面孔變色？」⁷爾若是行善，難道弗舉爾上嗎？爾若是作惡，罪孽就伏來門口。其必要服爾該管，爾會治其。」⁸後頭該隱等阿弟亞伯講講，扣扣走到田裏，該隱就立起弄煞其阿弟亞伯。

[1] *Kæ-ing-go i-s Ziu-z teh-djoh*. 該隱個意思就是得着。（原註）

⁹ Yiaë-'o-wô teng Kæ-ing wô, Ng ah-di Ûô-pah læ 'ah-li? Gyi wô, Feh-hyiao-teh: ngô næn-dao z kwun ah-di go ma? ¹⁰ Yi wô, Ng tso soh-go z-ken ko-de? Ng ah-di-go hyüih yiu sing-hyang dzong di-yiang-li eo Ngô. ¹¹ Næn-kæn di-yiang k'æ-k'eo t'eng-loh ng ah-di-go hyüih, ziu-z ng ts'ing-siu sô liu-c'ih-go: keh-lah ng be di tsiu-mô. ¹² Ng kang-din z-'eo, di feh-k'eng teng ng c'ih-lih: ng læ shü-kæn-zông pih-iao tso lôn-dông ts. ¹³ Kæ-ing teng Yiaë-'o-wô wô, Ngô ying-vah jih-dzæ djong-djong, tông-feh-ky'i. ¹⁴ Ng kyih-mih ken ngô c'ih keh di-

fông, feh-hyü tsæ kyin Ng-go min: ngô læ shü-kæn-zông kyi-jün tso
lông-dông ts, k'ong-p'ô p'ong-djoh-go nying iao long-sah ngô. ¹⁵ Yiaë-
'o-wô teng gyi wô, Long-sah Kæ-ing go pih-iao kô ts'ih-be ziu ying-
vah: z-ka Yiaë-'o-wô s kyi-'ao peh Kæ-ing, sæn-leh p'ong-djoh gyi go
long-sah gyi.

⁹ 耶和華等該隱話：「爾阿弟亞伯來何裏？」其話：「弗曉
得，我難道是管阿弟個嗎？」¹⁰ 又話：「爾做啥個事幹過了？爾阿
弟個血有聲響從地垵裏謳我。」¹¹ 難間地垵開口吞落爾阿弟個血，就
是爾親手所流出個。箇拉爾被地咒罵。¹² 爾耕田時候，地弗肯等爾
出力。爾來世間上必要做趑趔子。」¹³ 該隱等耶和華話：「我刑罰
實在重重，當弗起。」¹⁴ 爾今末趕我出箇地方，弗許再見爾個面。我
來世間上既然做趑趔子，恐怕碰着個人要弄煞我。」¹⁵ 耶和華等其
話：「弄煞該隱個必要加七倍受刑罰。」是介耶和華賜記號撥該
隱，省勒碰着其個弄煞其。

¹⁶ Kæ-ing ziu tseo-c'ih li-k'æ Yiaë-'o-wô min-zin, deng-læ Yiaë-
din tong-pin Nô-teh di-fông. ¹⁷ Kæ-ing teng ts'i-ts dong-zông, gyi ts'i-
ts yiu-sing sang Yi-noh. Gyi zao ih-zo dzing-ts, c'ü gyi di-ming tsiao
ng-ts Yi-noh-go ming-z. ¹⁸ Yi-noh sang Yi-lah: Yi-lah sang Mi-wu-
yüô-li: Mi-wu-yüô-li sang Mô-t'u-sah-li: Mô-t'u-sah-li sang Lah-mah.
¹⁹ Lah-mah dæ liang-go ts'i-ts; ih-go ming-z Üô-da, ih-go ming-z Si-

lah. ²⁰ Üô-da sang Yüô-pah, ziu-z deng-læ tsiang-bong-li, k'en sang k'eo nying go tsu-tsong. ²¹ Gyi ah-di ming-z Yiu-pah, ziu-z keh-sing dæn-gying c'ü dih-ts nying-go tsu-tsong. ²² Si-lah sang T'u-pah-kæ-ing. ziu-z keh-sing dong-ziang, t'ih-ziang go s-tsu. T'u-pah-kæ-ing tsi-me ming-z Nô-mô. ²³ Lah-mah teng gyi liang-go ts'i-ts Üô-da Si-lah wô, Yüong t'ing-meng ngô sing-hyang, Lah-mah go ts'i-ts, yüong liu-sing ngô-go shih-wô: ngô long-sah ih-go nying, ing-we gyi tang-sông ngô; ziu-z ih-go 'eo-sang, ing-we gyi 'æ ngô-go. ²⁴ Ziah-z long-sah Kæ-ing iao kô ts'ih-be ziu ying-vah, ka long-sah Lah-mah, pih-iao kô ts'ih-jih-ts'ih be.

¹⁶ 該隱就走出離開耶和華面前，庖來埃田東邊挪得地方。¹⁷ 該隱等妻子同牀，其妻子有身生以諾。其造一座城子，取其地名照兒子以諾個名字。¹⁸ 以諾生以拉。以拉生米戶雅利。米戶雅利生瑪土撒利。瑪土撒利生拉麥。¹⁹ 拉麥抬兩個妻子，一個名字亞大，一個名字洗拉。²⁰ 亞大生雅八，就是庖來帳篷裏，看牲口人個祖宗。²¹ 其阿弟名字猶八，就是箇星彈琴吹笛子人個祖宗。²² 洗拉生土八該隱，就是箇星銅匠、鐵匠個始祖。土八該隱姊妹名字拿瑪。²³ 拉麥等其兩個妻子亞大、洗拉話：「用聽聞我聲響，拉麥個妻子，用留心我個說話。我弄煞一個人，因為其打傷我，就是一個後生，因為其害我個。²⁴ 若是弄煞該隱要加七倍受刑罰，介弄煞拉麥，必要加七十七倍。」

²⁵ Üô-tông yi teng gyi ts'i-ts dong-zông sang ng-ts, c'ü gyi ming-z Shih, ing-we gyi wô, Jing-ming tsæ s-peh ngô ng-ts, hao dæ Kæ-ing sô sah-diao-go Üô-pah. ²⁶ Shih yia sang ng-ts, c'ü gyi ming-z Yi-no-z. Keh-go z-'eo nying ky'i-deo æ-gyiu Yiæ-'o-wô-go ming-deo.

²⁵ 亞當又等其妻子同牀生兒子，取其名字設，因為其話神明再賜撥我兒子，好代該隱所殺掉個亞伯。²⁶ 設也生兒子，取其名字以挪士。箇個時候人起頭哀求耶和華個名頭。

Ts. V.

Üô-tông-go shü-dæ kô-pu læ 'ô-veng. Jing-ming ts'ông-zao nying-go z-'eo, tsiao Jing-ming-go siang-mao ka ts'ông-zao gyi c'ih-læ. ² Ping-ts'ia ts'ông-zao-ih-nen ih-nyü: wa-yiu ts'ông-zao gyi keh nyih, Jing-ming s foh-ky'i peh gyi-lah, c'ü gyi-lah ming-z ^[1]Üô-tông.

亞當個世代家譜來下文。神明創造人個時候，照神明個相貌介創造其出來。² 並且創造一男一女，還有創造其箇日，神明賜福氣撥其拉，取其拉名字亞當^[1]。

[1] *Ôh-tsia* Nying. 或者人。（原註）

³ Üô-tông nyin-kyi ih-pah sæn-jih shü sang ng-ts tsiao gyi-zi-go siang-mao, c'ü gyi ming-z Shih. ⁴ Üô-tông sang Shih yi-'eo yiu pah-pah nyin, wa sang ng-ts nön. ⁵ Üô-tông ziu-shü kyi-pah sæn-jih shü, si-de.

³ 亞當年紀一百三十歲生兒子照其自個相貌，取其名字設。⁴ 亞當生設以後有八百年，還生兒子囡。⁵ 亞當壽歲九百三十歲，死了。

⁸ Shih nyin-kyi ih-pah ling ng-shü sang Yi-no-z. ⁷ Shih sang Yi-no-z yi-'eo yiu pah-pah ling-ts'ih nyin, wa sang ng-ts nön. ⁸ Shih-go ziu-shü kyi-pah jih-nyi shü, si-de.

⁶ 設年紀一百零五歲生以挪士。⁷ 設生以挪士以後有八百零七年，還生兒子囡。⁸ 設個壽歲九百十二歲，死了。

⁹ Yi-no-z nyin-kyi kyi-jih shü sang Kæ-nen. ¹⁰ Yi-no-z sang Kæ-nen yi-'eo yiu pah-pah jih-ng nyin, wa sang ng-ts nön. ¹¹ Yi-no-z ziu-shü kyi-pah ling ng shü, si-de.

⁹ 以挪士年紀九十歲生該南。¹⁰ 以挪士生該南以後有八百十五年，還生兒子囡。¹¹ 以挪士壽歲九百零五歲，死了。

¹² Kæ-nen nyin-kyi ts'ih-jih shü, sang Mô-leh-lih. ¹³ Kæ-nen sang Mô-leh-lih yi-'eo yiu pah-pah s-jih nyin, wa sang ng-ts nön. ¹⁴ Kæ-nen ziu-shü kyi-pah ling jih shü, si-de.

¹² 該南年紀七十歲，生瑪勒列。¹³ 該南生瑪勒列以後有八百四十年，還生兒子囡。¹⁴ 該南壽歲九百零十歲，死了。

¹⁵ Mô-leh-lih nyin-kyi loh-jih-ng shü, sang Yüô-lih. ¹⁶ Mô-leh-lih sang Yüô-lih yi-'eo yiu pah-pah sæn-jih nyin, wa sang ng-ts nön. ¹⁷ Mô-leh-lih ziu-shü pah-pah kyiuh-jih-ng shü, si-de.

¹⁵ 瑪勒列年紀六十五歲，生雅列。¹⁶ 瑪勒列生雅列以後有八百三十年，還生兒子囡。¹⁷ 瑪勒列壽歲八百九十五歲，死了。

¹⁸ Yüô-lih nyin-kyi ih-pah loh-jih-nyi shü, sang Yi-noh. ¹⁹ Yüô-lih sang Yi-noh yi-'eo yiu pah-pah nyin, wa sang ng-ts nön. ²⁰ Yüô-lih ziu-shü kyiuh-pah loh-jih-nyi shü, si-de.

¹⁸ 雅列年紀一百六十二歲，生以諾。¹⁹ 雅列生以諾以後有八百年，還生兒子囡。²⁰ 雅列壽歲九百六十二歲，死了。

²¹ Yi-noh nyin-kyi loh-jih-ng shü, sang Mô-t'u-sah-lah. ²² Yi-noh sang Mô-t'u-sah-lah yi-'eo teng Jing-ming læ-wông yiu sæn-pah nyin, wa sang ng-ts nön. ²³ Yi-noh læ shü-kæn-zông sæn-pah loh-jih-ng nyin. ²⁴ Yi-noh teng Jing-ming læ-wông; 'eo-deo m-neh læ-tong ing-we Jing-ming ta-leh ky'i-de.

²¹ 以諾年紀六十五歲，生瑪土撒拉。²² 以諾生瑪土撒拉以後等神明來往有三百年，還生兒子囡。²³ 以諾來世間上三百六十五年。

²⁴ 以諾等神明來往。後頭嚟得來東，因為神明帶勒去了。

²⁵ Mô-t'u-sah-lah nyin-kyi ih-pah pah-jih-ts'ih shü, sang Lah-mah. ²⁶ Mô-t'u-sah-lah sang Lah-mah yi-'eo yiu ts'ih-pah pah-jih-nyi nyin, wa sang ng-ts nön. ²⁷ Mô-t'u-sah-lah ziu-shü kyi-pah loh-jih-kyiu shü, si-de.

²⁵ 瑪土撒拉年紀一百八十七歲，生拉麥。²⁶ 瑪土撒拉生拉麥以後有七百八十二年，還生兒子因。²⁷ 瑪土撒拉壽歲九百六十九歲，死了。

²⁸ Lah-mah nyin-kyi ih-pah pah-jih-nyi shü, sang ng-ts, ²⁹ c'ü gyi ming-z ^[1]Nô-üô, z-ka wô, Ah-lah siu-li-go lao-kw'u, we-leh Yiæ-'o-wô tsiu-mô-go di-t'u, keh-go ng-ts pih-ding we en-ŵe ah-lah. ³⁰ Lah-mah sang Nô-üô yi-'eo yiu ng-pah kyi-jih-ng nyin, wa sang ng-ts nön. ³¹ Lah-mah ziu-shü ts'ih-pah ts'ih-jih-ts'ih shü, si-de.

²⁸ 拉麥年紀一百八十二歲，生兒子，²⁹ 取其名字挪亞^[1]，是介話：「阿拉手裏個勞苦，爲了耶和華咒罵個地土，箇個兒子必定會安慰阿拉。」³⁰ 拉麥生挪亞以後有五百九十五年，還生兒子因。³¹ 拉麥壽歲七百七十七歲，死了。

[1] Nô-üô i-s Ziu-z en-ŵe. 挪亞意思就是安慰。（原註）

³² Nô-üô nyin-kyi ng-pah shü; Nô-üô sang Sin, 'En, Yüô-feh.

³² 挪亞年紀五百歲。挪亞生閃、含、雅弗。

Ts. VI.

Nying læ shü-kæn-zông to-ky'i-læ z-'eo, yia yiu sang nön-go, ² Jing-ming-go ng-ts keh-pæn k'en-kyin nying-go nön hao-k'en: tsiao sing-li sô ky'i-mo-go dæ gyi tso ts'i-ts.

人來世間上多起來時候，也有生因個，² 神明個兒子箇班看見人個因好看，照心裏所企慕個抬其做妻子。

³ Yiæ-'o-wô wô, Ngô-go Ling feh-we djông-djông teng nying tsang-leng: gyi z-go nyüoh-sing; ts'ia kw'un-'æn-gyi ih-pah-nyæn nyin.

³ 耶和華話：「我個靈弗會常常等人爭論，其是個肉身。且寬限其一百廿年。」

⁴ Keh-go z-'eo yiu dziang-do nying læ shü-kæn-zông: 'eo-deo keh-sing Jing-ming-go ng-ts teng nying-go nön dong-zông, sang-c'ih ng-ts; z hao-lao, ziu-z kwu-z-tsin yiu ming-sing-go nying.

⁴ 箇個時候有長大人來世間上。後頭箇星神明個兒子等人個因同牀，生出兒子，是好佬，就是古時節有名聲個人。

⁵ Yiæ-'o-wô k'en-k'en shü-kæn-zông nying ôh-kwun-mun-ying: gyi væn-pah sing-li dzeng-tih-go sing-siang tsih-z tsoh-ôh. ⁶ Yiæ-'o-wô ao-hwe Zi zao-c'ih nying læ di-zông, sing-li iu-meng. ⁷ Yiæ-'o-wô wô,

Ngô sô ts'ông-zao-go nying, iao djü-mih gyi læ di-zông; ziu-z nying, teng tseo-siu, djong-dzi, fi-gying keh-sing; ing-we ts'ông-zao gyi Ngô ao-hwe-de. ⁸ Tsih-yiu Nô-üô læ Yiæ-'o-wô-go ngæn-zin teh-djoh eng-we.

⁵ 耶和華看看世間上人惡貫滿盈，其凡百心裏存的個心想只是作惡。⁶ 耶和華懊悔自造出人來地上，心裏憂悶。⁷ 耶和華話：「我所創造個人，要除滅其來地上，就是人，等走獸、蟲豸、飛禽箇星。因為創造其我懊悔了。」⁸ 只有挪亞來耶和華個眼前得着恩惠。

⁹ Nô-üô 'ang-jih læ 'ô-veng. Nô-üô læ keh shü-dæ tso djün-be nying; kong-yi go nying, Nô-üô teng Jing-ming læ-w'ông. ¹⁰ Nô-üô sang sæn-go ng-ts, ziu-z Sin, 'En, Yüô-feh.

⁹ 挪亞行實來下文。挪亞來箇世代做全備人，公義個人。挪亞等神明來往。¹⁰ 挪亞生三個兒子，就是閃、含、雅弗。

¹¹ 'En shü-kæn-zông læ Jing-ming-go min-zin z pin-wæ-de, tao-c'ü gyiang-wang-pô-dao. ¹² Jing-ming k'en-k'en shü-kæn-zông tu pin-wæ de; ing-we 'en-t'in-'ô nying yi-kying pin-diao gyi-go 'ang-we.

¹¹ 咸世間上來神明個面前是變壞了，到處強橫霸道。¹² 神明看看世間上都變壞了。因為咸天下人已經變掉其個行為。

¹³ Jing-ming teng Nô-üô wô, Væn-pah nyüoh-sing meh-go nyih-ts
yi-kying tao Ngô min-zin de, ing-we shü-kæn-zông nying tao-c'ü
gyiang-wang-pô-dao; Ngô ziu lin nying lin di, tu iao mih-diao.

¹³ 神明等挪亞話：「凡百肉身末個日子已經到我面前了，因為
世間上人到處強橫霸道。我就連人連地，都要滅掉。

¹⁴ Ng yüong pô song-jü tang ih-tsah jün; jün-li hao feng-k'æ tso
vông-kæn, pô song-hyang li-nga tu nyi-hao. ¹⁵ Keh-tsah jün ng iao ka
tang-fah: jün dziang, sæn-pah ^[1]*ah-ma*; kw'eh, ng-jih *ah-ma*; kao,
sæn-jih *ah-ma*; ¹⁶ Jün-li hao k'æ c'ông: zông-deo hao tso ih *ah-ma*
kao; jün bông-pin hao k'æ meng: feng-c'ih zông, cong, 'ô, sæn-zeng
sang. ¹⁷ Ngô pih-iao s 'ong-shü fæn-tsiang mih-diao læ di-zông, t'in-'ô
long-tsong yiu seng-ky'i-go nyüoh-sing: væn-pah læ di-zông-go pih-
ding we si. ¹⁸ Dæn-z Ngô teng ng lih Ngô-go iah: ng hao teng ts'i-ts,
ng-ts, sing-vu, dô-kô tseo-tsing jün-li. ¹⁹ Væn-pah yiu hyüih-ky'i weh-
go tong-si me-yiang liang-tsah, ih-ts' ih-yüong, ng pih-iao ta gyi tsing
jün; teng ng dô-kô pao-djün sing-ming. ²⁰ Fi-gying keh-le, tseo-siu
keh-le, di-zông-go djong-dzi keh-le, me-yiang liang-tsah teng ng dô-kô
tseo-tsing, pao-djün sing-ming. ²¹ Ng yia iao tsih-loh pah-yiang liang-
ts'ao, hao kong-ing ng-zi teng gyi-lah-go ky'üoh-zih. ²² Nô-üô ziu i-
dzong Jing-ming ih-ts'ih sô feng-fu gyi-go ka tso.

¹⁴ 「爾用把松樹打一隻船，船裏好分開做房間，把松香裏外都泥好。¹⁵ 箇隻船爾要介打法：船長三百阿買^[1]，闊五十阿買，高三十阿買。¹⁶ 船裏好開窗。上頭好做一阿買高。船旁邊好開門，分出上、中、下，三層生。¹⁷ 我必要使洪水氾漲滅掉來地上，天下攏總有生氣個肉身，凡百來地上個必定會死。¹⁸ 但是我等爾立我個約，爾好等妻子、兒子、新婦，大家走進船裏。¹⁹ 凡百有血氣活個東西每樣兩隻，一雌一雄，爾必要帶其進船。等爾大家保全性命。²⁰ 飛禽箇類，走獸箇類，地上個蟲豸箇類，每樣兩隻等爾大家走進，保全性命。²¹ 爾也要積落百樣糧草，好供應爾自等其拉個喫食。」²² 挪亞就依從神明一切所吩咐其個介做。

[1] *Ih ah-ma da-iah* Lu-pæn-ts'ih nyi-ts'ah. 一阿買大約魯班尺二尺。（原註）

Ts. VII.

Yiæ-'o-wô teng Nô-üô wô, Ng-zi teng 'o-kô hao tseo-tsing jün-li; ing-we Ngô k'en keh-go shü-dæ cong-nyiang tsih-yiu ng læ Ngô-go min-zin tso kong-yi nying. ² Ng yüong ta kyih-zing-go sang-k'eo me-
yang ts'-yüong ts'ih-te; feh-kyih-zing-go sang-k'eo, me-
yang ts'-yüong ih-te. ³ Wa-yiu t'in-k'ong-li tiao me-
yang ts'-yüong ts'ih-te, hao

pao-djün gyi sing-ming tso cong læ 'en shü-kæn-zông. ⁴ Ing-we tao di-ts'ih nyih Ngô we loh-yü læ di-jiang-li s-jih nyih, s-jih yia; s-teh Ngô sô zao væn-pah weh-go tong-si tu dzong di-zông djü-mih-diao. ⁵ Nô-üô ziu tsiao Yiæ-'o-wô ih-ts'ih-go feng-fu ka-tso. ⁶ 'Ong shü læ shü-kæn-zông z-'eo, Nô-üô nyin-kyi loh-pah shü.

耶和華等挪亞話：「爾自等和家好走進船裏，因為我看箇個世代中央只有爾來我個面前做公義人。² 爾用帶潔淨個牲口每樣雌雄七對，弗潔淨個牲口，每樣雌雄一對。³ 還有天空裏鳥每樣雌雄七對，好保全其性命做種來咸世間上。⁴ 因為到第七日我會落雨來地垵裏四十日、四十夜，使得我所造凡百活個東西都從地上除滅掉。」⁵ 挪亞就照耶和華一切個吩咐介做。⁶ 洪水來世間上時候，挪亞年紀六百歲。

⁷ Nô-üô teng ts'i-ts ng-ts, sing-vu, we-leh 'ong-shü dô-kô tseo-tsing jün-li. ⁸ Kyih-zing-go sang-k'eo teng feh-kyih-zing-go sang-k'eo, fi-gying, lin ih-ts'ih di-zông bô-go djong, ⁹ ts'-yüong te-tang-te keng-leh Nô-üô tseo-tsing jün-li, tsiao Jing-ming sô feng-fu Nô-üô-go. ¹⁰ Ts'ih-nyih yi-'eo 'ong-shü meh-zông di-jiang-li.

⁷ 挪亞等妻子兒子、新婦，爲了洪水大家走進船裏。⁸ 潔淨個牲口等弗潔淨個牲口、飛禽、連一切地上爬個蟲，⁹ 雌雄對打對跟勒

挪亞走進船裏，照神明所吩咐挪亞個。¹⁰ 七日以後洪水沒上地垵裏。

¹¹ Nô-üô-go nyin-kyi loh-pah shü, nyi-yüih jih-ts'ih keh nyih, hæ-yiang-go shü-nyün pong-k'æ, t'in-c'ông p'o-leo.

¹¹ 挪亞個年紀六百歲，二月十七箇日，海洋個水源崩開，天窗破漏。

¹² Yü tao-loh di-yiang-li s-jih nyih, s-jih yia. Læ keh-nyih Nô-üô teng ng-ts Sin, 'En, Yüô-feh, teng Nô-üô-go ts'i-ts, lin gyi sæn-go sing-vu, tu dô-kô tseo-tsing jün-li-de. ¹⁴ Gyi-lah teng yia-siu keh-le, sang-k'eo keh-le, di-zông bô-go djong-dzi keh-le, pah-yiang tiao, ziu-z ih-ts'ih-go fi-gying keh-le; ¹⁵ væn-pah yiu seng-ky'i-go nyüoh-sing, te-tang-te keng leh Nô-üô tseo-tsing jün-li. ¹⁶ Keh-sing tseo-tsing-go nyüoh-sing, yiu ts' yiu yüong, tsiao Jing-ming-go feng-fu tu tseo-tsing jün-li. Yiaë-'o-wô ziu kwæn gyi tsing.

¹² 雨倒落地垵裏四十日、四十夜。¹³ 來箇日挪亞等兒子閃、含、雅弗，等挪亞個妻子，連其三個新婦，都大家走進船裏了。¹⁴ 其拉等野獸箇類，牲口箇類，地上爬個蟲豸箇類，百樣鳥，就是一切個飛禽箇類。¹⁵ 凡百有生氣個肉身，對打對跟勒挪亞走進船裏。¹⁶ 箇星走進個肉身，有雌有雄，照神明個吩咐都走進船裏。耶和華就關其進。

¹⁷ 'Ong-shü læ shü-kæn-zông s-jih nyih: shü fæn-zông-læ, s-teh jün vu-ky'i læ di zông-deo. ¹⁸ Di-zông-go shü kah-zông-læ gyih-gyi do: jün læ shü min-teng t'eng-læ t'eng-ky'i. ¹⁹ Di-zông-go shü yü-kô fæn-zông-læ s-teh t'in-'ô-go kao-sæn tu be gyi tsing-meh. ²⁰ 'Ong-shü kæ-zông kao-jü keh-sing ting-kao-go sæn jih-ng *ah-ma*. ²¹ Shü-kæn-zông we dong-go nyüoh-sing long-tsong tsing-sah, ziu-z fi-gying, sang-k'eo, yia-siu, di-yiang-li bô-go djong-dzi, teng ko-tang-ko-go nying; ²² læ sao-di-li bih-deo-kwun we t'ong seng-ky'i go, tu si-de. ²³ 'Ong-shü t'eng-diao shü-kæn-zông ih-ts'ih weh-go tong-si, ziu-z nying, teng sang-k'eo, djong-dzi, fi-gying keh-sing, tu dzong di-zông djü-mih-diao: tsih-yiu Nô-üô teng keh-sing læ jün-li-go dzing-loh-tong. ²⁴ Di-zông-go shü fæn-tsiang ih-pah ng-jih nyih kong-fu.

¹⁷ 洪水來世間上四十日。水氾上來，使得船浮起來地上頭。¹⁸ 地上個水溢上來極其大。船來水面頂余來余去。¹⁹ 地上個水愈加氾上來使得天下個高山都被其浸沒。²⁰ 洪水蓋上高如箇星頂高個山十五阿買。²¹ 世間上會動個肉身攏總浸煞，就是飛禽、牲口、野獸、地垵裏爬個蟲豸，等個打個個人。²² 來燥地裏鼻頭管回通生氣個，都死了。²³ 洪水吞掉世間上一切活個東西，就是人，等牲口、蟲豸、飛禽箇星，都從地上除滅掉，只有挪亞等箇星來船裏個剩落東。²⁴ 地上個水氾漲一百五十日工夫。

Ts. VIII.

Jing-ming kyi-teh Nô-üô teng jün-li dô-kô læ-kæn-go weh-go tong-si, lin cong-sang keh-sing: Jing-ming fah-fong c'ü-læ c'ü-ky'i: di-zông-go shü ziu t'e-de; ² hæ-li-go shü-nyün seh-djü, t'in-c'ông kwæn-hao, t'in yia feh loh-yü-de. ³ Di-zông-go shü dzin-dzin t'e-loh-ky'i; ko-leh ih-pah ng-jih nyih 'eo-deo ky'üih-leh-tin-de. ⁴ Tao ts'ih-yüih jih-ts'ih keh-nyih, jün deng-loh læ Üô-lah-lah sæn-teng. ⁵ Shü yi dzin-dzin t'e-loh tao jih-yüih; læ jih-yüih ts'u-ih-go ky'i-deo yiu sæn-ting k'en-kyin-de.

神明記得挪亞等船裏大家來間個活個東西，連衆生箇星。神明發風吹來吹去。地上個水就退了。² 海裏個水源塞住，天窗關好，天也弗落雨了。³ 地上個水漸漸退落去，過了一百五十日後頭缺勒點了。⁴ 到七月十七箇日，船庵落來亞拉臘山頂。⁵ 水又漸漸退落到十月，來十月初一個起頭有山頂看見了。

⁶ Tsæ ko s-jih nyih, Nô-üô t'e-k'æ jün-li tso-tih-go c'ông-meng. ⁷ Fông-c'ih ih-tsah lao-ô: gyi fi-læ fi-ky'i, teng di-zông-go shü sao. ⁸ Yi fông-c'ih ih-tsah beh-keh, iao s-s-k'en di-zông-go shü t'e-leh feh; ⁹ dæn-z beh-keh zing-feh-djoh ding-kyiah-go di-fông, ing-we pin-di wa-yiu dzing-loh-go shü; ziu kyü tao jün-li: Nô-üô sing-c'ih siu, tsih gyi tsing jün-li læ. ¹⁰ Tsæ ko ts'ih-nyih yi dzong jün-li fông beh-keh c'ih-

ky'i; ¹¹ tao yia-kw'a beh-keh kyü-læ, cü-gyin-li yiu ken-læn jü sing-yih 'en-tih; Nô-üô ziu hyiao-teh di-zông-go shü yi-kying t'e-loh. ¹² Tsæ deng ts'ih-nyih, yi fông-c'ih beh-keh, ziu feh tsæ kyü-tao gyi di-fông læ.

⁶ 再過四十日，挪亞推開船裏做的個窗門。⁷ 放出一隻老鴉。其飛來飛去，等地上個水燥。⁸ 又放出一隻鵲鴿，要試試看地上個水退了弗。⁹ 但是鵲鴿尋弗着停腳個地方，因為遍地還有剩落個水，就歸到船裏。挪亞伸出手，接其進船裏來。¹⁰ 再過七日又從船裏放鵲鴿出去。¹¹ 到夜快鵲鴿歸來，嘴鉗^[1]裏有橄欖樹新葉含的。挪亞就曉得地上個水已經退落。¹² 再過七日，又放出鵲鴿，就弗再歸到其地方來。

[1] 喙

¹³ Nô-üô loh-pah ling-ih shü tsing-yüih ts'u-ih, di-zông-go shü sao-de: Nô-üô ziu hyiao-k'æ jün-go kæ, ih-k'en, k'en-kyin di min-teng sao-de. ¹⁴ Tao nyi-yüih nyäen-ts'ih keh-nyih di-yiang feng-sao.

¹³ 挪亞六百零一歲正月初一，地上個水燥了。挪亞就搗開船個蓋，一看，看見地面頂燥了。¹⁴ 到二月廿七箇日地垵粉燥。

¹⁵ Jing-ming teng Nô-üô z-ka wô, ¹⁶ Ng hao teng ts'i-ts, ng-ts, sing-vu, dô-kô dzong jün-li tseo-c'ih. ¹⁷ Wa-yiu teng ng dô-kô læ-kæn-go weh-go tong-si, ziu-z fi-gying, sang-k'eo, di-yiang-li bô-go djong-dzi

keh-sing, tu hao ling gyi c'ih; s-teh gyi sang-ying læ shü-kæn-zông,
meo-meo-zing-zing to-ky'i-læ. ¹⁸ Nô-üô ziu teng ts'i-ts, ng-ts, sing-vu,
dô-kô tseo-c'ih; ¹⁹ wa-yiu koh-cong tseo-siu, djong-dzi, fi-gying, teng
di-zông bô-go tong-si, yiang-tang-ying tu dzong jün-li tseo-c'ih.

¹⁵ 神明等挪亞是介話：「¹⁶ 爾好等妻子、兒子、新婦，大家從
船裏走出。¹⁷ 還有等爾大家來問個活個東西，就是飛禽、牲口、地
垺裏爬個蟲豸箇星，都好領其出。使得其生養來世間上，茂茂盛盛
多起來。」¹⁸ 挪亞就等妻子、兒子、新婦，大家走出。¹⁹ 還有各種
走獸、蟲豸、飛禽、等地上爬個東西，樣打樣都從船裏走出。

²⁰ Nô-üô ziu we-leh Yiæ-'o-wô zao ih-zo dæn, dzong kyih-zing-go
sang-k'eo, teng kyih-zing-go fi-gying li-hyang, do-læ dæn-zông hyin
væn-tsi. ²¹ Yiæ-'o-wô hyüong-djoh gyi hyiang-ky'i, Yiæ-'o-wô sing-li
wô, (ing-we nying-go sing-siang dzong siao z ôh-go,) Ngô yi-'eo tsæ-
feh we-leh nying tsiu-mô di; yia feh-we mih-diao ih-ts'ih weh-go tong-
si, ziang zin-deo sô-tso ka. ²² Di wa læ-tong z-'eo, kang-cong teng siu-
keh, lang teng nyih, tong teng 'ô, nyih teng yia, pih-ding feh-we hyih.

²⁰ 挪亞就爲了耶和華造一座壇，從潔淨個牲口，等潔淨個飛禽
裏向，馱來壇上獻燔祭。²¹ 耶和華嗅着其香氣，耶和華心裏話：

（因爲人個心想從小是惡個，）我以後再弗爲了人咒罵地，也弗會

滅掉一切活個東西，像前頭所做介。²² 地還來東時候，耕種等收割，冷等熱，冬等夏，日等夜，必定弗會歇。

Ts. IX.

Jing-ming s foh peh Nô-üô lin gyi-go ng-ts, teng gyi-lah wô, yüong meo-meo-zing-zing to-ky'i læ, di-yiang deng-mun. ² Væn-pah di-li-go tseo-siu, t'in-li-go tiao, di-zông weh-go tong-si, lin hæ-li-go ng, tu z kao-dæ ng-go siu-li: gyi-lah we do-nyiang p'ô-gyü ng. ³ Væn-pah weh-go tong-si k'o-yi tso ng-go ky'üoh-zih: keh tu z Ngô s-peh ng, tsing-ziang s-peh ng su-ts'æ ka. ⁴ Dæn-z nyüoh, wa-yiu gyi-go sing-ming, ziu-z gyi hyüih læ-tih, ng feh-k'o ky'üoh. ⁵ Ng sing-ming-go hyüih, Ngô pih-ding t'ao gyi wæn; feh-leng tseo-siu, feh-leng nying-go siu-li, Ngô yia iao t'ao gyi wæn: væn-pah nying dzong gyi hyüong-di-go siu-li, Ngô pih-iao t'ao gyi-go sing-ming wæn. ⁶ Liu-c'ih nying hyüih go, nying-kô yia pih-iao liu-c'ih gyi-go hyüih: ing-we Jing-ming z tsiao Gyi zi-go siang-mao zao nying-go. ⁷ Ng-lah hao meo-meo-zing-zing to-ky'i-læ, s-teh di we sang-mun.

神明賜福撥挪亞連其個兒子，等其拉話：「用茂茂盛盛多起來，地垵庵滿。² 凡百地裏個走獸，天裏個鳥，地上活個東西，連

海裏個魚，都是交代爾個手裏。其拉會大樣怕懼爾。³ 凡百活個東西可以做爾個喫食。箇都是我賜撥爾，正像賜撥爾蔬菜介。⁴ 但是肉，還有其個性命，就是其血來的，爾弗可喫。⁵ 爾性命個血，我必定討其還。弗論走獸，弗論人個手裏，我也要討其還。凡百人從其兄弟個手裏，我必要討其個性命還。⁶ 流出人血個，人家也必要流出其個血。因為神明是照其自個相貌造人個。⁷ 爾拉好茂茂盛盛多起來，使得地會生滿。」

⁸ Jing-ming yi teng Nô-üô lin gyi-go ng-ts wô, ⁹ Ngô teng ng lin ng tsiang-læ-go 'eo-dæ lih Ngô-go iah; ¹⁰ wa-yiu teng ng dô-kô læ-tong-go keh-sing weh-go tong-si. ziu-z fi-gying, sang-k'eo, yia-siu, væn-pah dzong jün-li tseo-c'ih-læ-go, lin di-yiang-li-go tseo-siu, lih Ngô-go iah. ¹¹ Ngô teng ng we lih Ngô-go iah, ziu-z, Ngô yi-'eo tsæ-feh s-teh 'ong-shü mih-diao ih-ts'ih yiu nyüoh-sing-go tong-si, yia tsæ-feh s-teh 'ong-shü wæ-diao di-yiang. ¹² Jing-ming yi wô, Ngô teng ng lin dô-kô læ-tong-go keh-sing weh-go tong-si sô lih üong-yün-go iah yiu keh-go kyi-'ao: ¹³ Ngô pô Ngô-go heo fông-læ yüing-li, tso Ngô teng shü-kæn-zông lih-iah-go kyi-'ao. ¹⁴ Tsiang-læ Ngô s-teh yüing tsô-djü di-yiang-go z-'eo, yüing li-hyang ziu yin-c'ih heo læ; ¹⁵ ka-ni, Ngô we kyi-teh Ngô teng ng lin væn-pah weh-go nyüoh-sing sô lih-go iah: yi-'eo tsæ m-neh 'ong-shü mih-diao ih-ts'ih weh-go tong-si. ¹⁶ Heo yin-c'ih læ yüing-li; Ngô k'en-ts we kyi-teh keh üong-yün-go iah,

ziu-z Jing-ming teng shü-kæn-zông væn-pah weh-go nyüoh-sing sô shih-lih-go. ¹⁷ Jing-ming teng Nô-üô wô, Ngô teng shü-kæn-zông weh-go tong-si sô lih-go iah, kyi-'ao ziu-z keh-go.

⁸ 神明又等挪亞連其個兒子話：「⁹ 我等爾連爾將來個後代立我個約。¹⁰ 還有等爾大家來東個箇星活個東西。就是飛禽、牲口、野獸、凡百從船裏走出來個，連地垵裏個走獸、立我個約。¹¹ 我等爾會立我個約，就是，我以後再弗使得洪水滅掉一切有肉身個東西，也再弗使得洪水壞掉地垵。」¹² 神明又話：「我等爾連大家來東個箇星活個東西所立永遠個約有箇個記號。¹³ 我把我個鯨放來雲裏，做我等世間上立約個記號。¹⁴ 將來我使得雲遮住地垵個時候，雲裏向就現出鯨來。¹⁵ 介呢，我會記得我等爾連凡百活個肉身所立個約。以後再唔得洪水滅掉一切活個東西。¹⁶ 鯨現出來雲裏，我看仔會記得箇永遠個約，就是神明等世間上凡百活個肉身所設立個。」¹⁷ 神明等挪亞話：「我等世間上活個東西所立個約，記號就是箇個。」

¹⁸ Nô-üô-go ng-ts dzong jün-li ka tseo-c'ih-go z Sin, 'En, Yüô-feh. 'En z Kyüô-nen-go ah-tia. ¹⁹ Keh ziu-z Nô-üô sæn-go ng-ts: gyi-lah-go 'eo-dæ sæn-k'æ, deng-læ pin-t'in-'ô.

¹⁸ 挪亞個兒子從船裏介走出個是閃、含、雅弗。含是迦南個阿爹。¹⁹ 箇就是挪亞三個兒子，其拉個後代散開，庵來遍天下。

²⁰ Nô-üô tso cong-din-nying, cong ih-go bu-dao yün. ²¹ Gyi ky'üoh bu-dao tsiu ky'üoh-tse, læ tsiang-bong-li kyi-sing c'ih-kæn. Kyüô-nen-go ah-tia 'En, k'en-kyin ah-tia c'ih-sing-lu-t'i, tseo-c'ih nga-deo, t'ong-cü liang-go hyüong-di. ²³ Sin teng Yüô-feh do-leh i-zông dô-kô pe læ kyin-kah-deo, tao-t'e-bu tseo-ky'i, kæ ah-tia-go kyi-sing: gyi-lah min-k'ong feh nyin-cün, m-neh k'en-kyin ah-tia c'ih-sing-lu-t'i.

²⁰ 挪亞做種田人，種一個葡萄園。²¹ 其喫葡萄酒喫醉，來帳篷裏肌身出間。²² 迦南個阿爹含，看見阿爹出身露體，走出外頭，通知兩個兄弟。²³ 閃等雅弗馱勒衣裳大家揹來肩胛頭，倒退步走起，蓋阿爹個肌身。其拉面孔弗扭轉，嚟得看見阿爹出身露體。

²⁴ Nô-üô tsiu sing-cün-læ, fông-dzæ hyiao-teh siao ng-ts hyiang gyi sô tso-go z-ken; ²⁵ ziu wô, Kyüô-nen kæ ziu tsiu-mô: gyi we tso nu-boh-go nu-boh voh-z hyüong-di. ²⁶ Yi wô, Coh-zia Yiæ-'o-wô, Sin-go Jing-ming! Kyüô-nen we tso gyi-go nu-boh. ²⁷ Jing-ming we s-teh Yüô-feh hying-wông; gyi we deng-læ Sin-go tsiang-bong-li; Kyüô-nen yia we tso gyi-go nu-boh.

²⁴ 挪亞酒醒轉來，方才曉得小兒子向其所做個事幹。²⁵ 就話：「迦南該受咒罵。其會做奴僕個奴僕服侍兄弟。」²⁶ 又話：「祝謝耶和華，閃個神明！迦南會做其個奴僕。」²⁷ 神明會使得雅弗興旺，其會庵來閃個帳篷裏。迦南也會做其個奴僕。」

²⁸ 'Ong-shü yi-'eo Nô-üô yi ko-leh sæn-pah ng-jih nyin. ²⁹ Nô-üô-go ziu-shü kyiu-pah ng-jih shü, si-de.

²⁸ 洪水以後，挪亞又過了三百五十年。²⁹ 挪亞個壽歲九百五十歲，死了。

Ts. X.

Nô-üô-go ng-ts, Sin, 'En, Yüô-feh-go kô-pu læ 'ô-veng. Gyi-lah 'ong-shü yi-'eo sang ng-ts: ² Yüô-feh-go ng-ts; Ko-mih, Mô-keh, Mô-dæ, Yüô-fæn, T'u-pah, Mi-shih, Di-lah. ³ Ko-mih-go ng-ts; Üô-jih-kyi-nô, Li-fah, Do-kyüô-mô. ⁴ Yüô-fæn-go ng-ts; Yi-li-sô, Da-shih, Kyi-ti, To-tæn. ⁵ Gyi-lah 'eo-deo feng-k'æ, deng-læ gying hæ-go, koh-tang-koh-go di-fông; koh-nying tsiao zi-go k'eo-ing, dzoh-cong, vông-veng keh-sing.

挪亞個兒子，閃、含、雅弗個家譜來下文。其拉洪水以後生兒子：² 雅弗個兒子，歌篾、瑪葛、瑪代、雅番、土八、米設、提拉。³ 歌篾個兒子，亞實基拿、利法、陀迦瑪。⁴ 雅番個兒子，以利沙、大失、基帝、多單。⁵ 其拉後頭分開，庵來近海個，各打各個地方，各人照自個口音、族種、房分箇星。

⁶ 'En-go ng-ts; Kwu-jih, Mah-si, Feh, Kyüô-nen. ⁷ Kwu-jih-go ng-ts; Si-pô, Ha-fi-lah, Sah-da, Lah-mô, Sah-di-kyüô. Lah-mô-go ng-ts; Z-pô, Ti-dæn. ⁸ Kwu-jih yi sang Nying-loh; shü-kæn-zông tso hao-lao z gyi ky'i-deo. ⁹ Læ Yiaë-'o-wô-go min-zin gyi tso üong-üong tang-liah-go. Dzoh-wô z-ka wô, Ziang Nying-loh læ Yiaë-'o-wô-go min-zin tso üong-üong tang-liah-go nying. ¹⁰ Gyi k'æ-koh læ Z-nô di-fông-go Pô-bih, Yi-lih, Üô-kyiah, Kyiah-nyi. ¹¹ Dzong keh di-fông c'ih-ky'i tao Üô-jih, zao Nyi-nyi-vi, Li-'o-pah dzing-ts, teng Kyüô-lah, ¹² wa-yiu Nyi-nyi-vi Kyüô-lah cong-nyiang-go do dzing-ts, ziu-z Li-sin. ¹³ Mah-si sang Lu-ting, En-nen, Li-ha, Neh-t'u, ¹⁴ Pah-lu, Kyiah-lu, Keh-t'oh, keh-sing dzoh-veng. Kyiah-lu sang Fi-li-z keh ih-dzoh.

⁶ 含個兒子，古實、麥西、弗、迦南。⁷ 古實個兒子，西巴、哈腓拉、撒大、拉瑪、撒提迦。拉瑪個兒子，示巴、底但。⁸ 古實又生寧錄，世間上做好佬是其起頭。⁹ 來耶和華個面前其做勇勇打獵個。俗話是介話：「像寧錄來耶和華個面前做勇勇打獵個人。」¹⁰ 其開國來士拿地方個巴別、以力、亞甲、甲尼。¹¹ 從箇地方出去到亞述，造尼尼微，利河伯城子，等迦拉，¹² 還有尼尼微迦拉中央個大城子，就是利鮮。¹³ 麥西生路丁、安南、利哈、納土、¹⁴ 伯魯、甲路、葛托，箇星族份。甲路生非利士箇一族。

¹⁵ Kyüô-nen sang do ng-ts Si-teng, yia sang Heh: ¹⁶ teng Yiæ-pu-z, Üô-mo-li, ^[1]Keh-kyüô-sah, ¹⁷ Hyi-vi, Üô-kyi, Si-nyi, ¹⁸ Üô-wô-ti, Si-mô-li, Ha-meh keh-sing ts-p'a. 'Eo-deo Kyüô-nen keh-sing dzoh-veng yin-k'æ-ky'i. ¹⁹ Kyüô-nen-go di-ka dzong Si-teng hyiang Gyi-lah ka ky'i, Gyi-lah tao Kyüô-sah; wa-yiu hyiang Sô-to-mô Ngo-mo-lah, Lah-mô, Si-pin, ka ky'i tao Lah-sô. ²⁰ Keh-sing z 'En-go ts-seng, tu tsiao gyi-lah-go dzoh-cong, k'eo-ing, læ gyi-go di-fông teng koh-veng.

¹⁵ 迦南生大兒子西頓，也生赫，¹⁶ 等耶布士、亞摩利、革迦撒 ^[1]、¹⁷ 希未、亞基、西尼、¹⁸ 亞華底、西瑪利、哈默箇星支派。後頭迦南箇星族份延開去。¹⁹ 迦南個地界從西頓向其臘介去，其臘到迦薩，還有向所多瑪、蛾摩拉、拉瑪、洗扁介去到拉沙。²⁰ 箇星是含個子孫，都照其拉個族種，口音，來其個地方等國份。

[1] 原文此處錯印爲 Keh-kyüô-seh，後文爲 Keh-kyüô-sah.

²¹ Yüô-feh-go ah-ko Sin, ziu-z Hyi-pah keh-dzoh-go tsu-tsong, yia sang ng-ts. ²² Sin-go ng-ts; Yi-læn, Üô-jih, Üô-fah-sah, Lu-teh, Üô-læn. ²³ üô-læn-go ng-ts U-z, Wu-leh, Gyi-t'iah, Mô-jih. ²⁴ Üô-fah-sah sang Sah-lah; Sah-lah sang Hyi-pah. ²⁵ Hyi-pah sang liang-go ng-ts, ih-go ming-z ^[1]Fah-leh, ing-we læ gyi-go z-'eo koh-veng feng-sæn-de; gyi ah-di ming-z Iah-tæn. ²⁶ Iah-tæn sang Üô-mo-t'ah, Sô-lih, Ha-sah-mô-fi, Yiæ-lah, ²⁷ Ha-to-læn, U-sah, Deh-lah, ²⁸ O-pah, Üô-pi-mô-li, Z-pô,

²⁹ O-fi, Ha-fi-lah, Iah-pah; keh tu z Iah-tæn-go ng-ts. ³⁰ Gyi-lah sô deng-go di-fông dzong Mi-sô tao tong-pin Si-fah keh-zo sæn. ³¹ Keh-sing z Sin-go ts-seng, tu tsiao gyi-lah-go dzoh-cong k'eo-ing, læ gyi-go di-fông teng koh-veng.

²¹ 雅弗個阿哥閃，就是希伯箇族個祖宗，也生兒子。²² 閃個兒子，以攔、亞述、亞法撒、路德、亞蘭。²³ 亞蘭個兒子烏士、戶勒、其帖、瑪實。²⁴ 亞法撒生撒拉，撒拉生希伯。²⁵ 希伯生兩個兒子，一個名字法勒^[1]，因為來其個時候國份分散了。其阿弟名字約丹。²⁶ 約丹生亞摩塔、沙列、哈薩瑪非、耶拉、²⁷ 哈多蘭、烏薩、特拉、²⁸ 倭柏、亞比瑪利、示巴、²⁹ 倭非、哈腓拉、約伯，箇都是約丹個兒子。³⁰ 其拉所庀個地方從米沙到東邊西發箇座山。³¹ 箇星是閃個子孫，都照其拉個族種口音，來其個地方等國份。

[1] *Fah-leh i-s ziu-z Feng-k'æ*. 法勒意思就是分開。（原註）

³² Zông-veng tu z Nô-üô ng-ts-go ts-p'a, tsiao gyi-lah-go kô-pu teng koh-veng. 'Ong-shü yi-'eo, shü-kæn-zông-go koh-veng dzong gyi-lah ka feng-k'æ læ.

³² 上文都是挪亞兒子個支派，照其拉個家譜等國份。洪水以後，世間上個國份從其拉介分開來。

Ts. XI.

'En-t'in-ô tu z ih-yiang-go k'eo-ing, ih-yiang-go shih-wô. ² Dzung tong-pin pun-ko-ky'i z-'eo, læ Z-nô di-fông p'ong-djoh bing-yiang, ziu deng-loh. ³ Gyi-lah dô-kô siang-liang wô, Læ, ah-lah hao tso cün-deo, yüong ho siao gyi c'ih-læ. Gyi-lah ziu yiu cün-deo tông zah-deo yüong, wa-yiu zah-yiu tông zah-hwe yüong. ⁴ Gyi-lah yi wô, Læ, ah-lah hao zao dzing-ts, teng ih-zo t'ah, iao gyi ting bang-djoh t'in, yi hao yiang ah-lah-go ming-sing; sæn-leh sæn-k'æ læ tao-c'ü di min-teng. ⁵ Yiæ-'o-wô kông-loh-læ iao k'en keh-sing nying sô zao-go dzing-ts teng-t'ah. ⁶ Yiæ-'o-wô wô, Pah-sing z ih-yiang-go, gyi-lah shih-wô yia z ih-yiang-go; næn-kæn ky'i-deo tso keh-go z-ken, 'eo-deo gyi-lah iao-siang tso soh-go, m̃-kao hao ky'i kying-djü gyi. ⁷ Læ, Ah-lah hao kông-loh-ky'i, weng-dzeh gyi-go k'eo-ing, s-teh gyi-lah shih-wô feh siang-t'ong. ⁸ Yiæ-'o-wô ziu dzong keh-deo sæn-k'æ cong-nying læ tao-c'ü di min-teng: gyi-lah zao dzing-ts-go z-ken ziu hyih-de. ⁹ Sô-yi keh di-ming kyiao-leh ^[1]Pô-bih; ing-we læ keh-deo Yiæ-'o-wô weng-dzeh 'en-t'in-ô nying-go k'eo-ing: ping-ts'ia Yiæ-'o-wô dzong keh-deo sæn-k'æ gyi-lah læ tao-c'ü di min-teng.

咸天下都是一樣個口音，一樣個說話。² 從東邊搬過去時候，來士拿地方碰着平垲，就庵落。³ 其拉大家商量話：「來，阿拉好

做磚頭，用火燒其出來。」其拉就有磚頭當石頭用，還有石油當石灰用。⁴ 其拉又話：「來，阿拉好造城子，等一座塔，要其頂碰着天，又好揚阿拉個名聲，省勒散開來到處地面頂。」⁵ 耶和華降落來要看箇星人所造個城子等塔。⁶ 耶和華話：「百姓是一樣個，其拉說話也是一樣個。難間起頭做箇個事幹，後頭其拉要想做啥個，嘸告好去禁住其。⁷ 來，阿拉好降落去，混雜其個口音，使得其拉說話弗相通。」⁸ 耶和華就從箇頭散開衆人來到處地面頂。其拉造城子個事幹就歇了。⁹ 所以箇地名叫勒巴別^[1]，因為來箇頭耶和華混雜咸天下人個口音，並且耶和華從箇頭散開其拉來到處地面頂。

[1] *Pô-bih i-s ziu-z Weng-dzeh*. 巴別意思就是混雜。（原註）

¹⁰ Sin-go shü-dæ læ 'ô-veng. 'Ong-shü yi-'eo liang-nyin, Sin yi-kying ih-pah shü sang Üô-fah-sah. ¹¹ Sin sang Üô-fah-sah yi-'eo, yiu ng-pah nyin, wa sang ng-ts nön.

¹⁰ 閃個世代來下文。洪水以後兩年，閃已經一百歲生亞法撒。

¹¹ 閃生亞法撒以後，又五百年，還生兒子因。

¹² Üô-fah-sah sæn-jih-ng shü sang Sah-lah. ¹³ Üô-fah-sah sang Sah-lah yi-'eo yiu s-pah ling sæn nyin, wa sang ng-ts nön.

¹² 亞法撒三十五歲生撒拉。¹³ 亞法撒生撒拉以後又四百零三年，還生兒子因。

¹⁴ Sah-lah sæn-jih shü sang Hyi-pah. ¹⁵ Sah-lah sang Hyi-pah yi-
'eo yiu s-pah ling sæn nyin, wa sang ng-ts nön.

¹⁴ 撒拉三十歲生希伯。 ¹⁵ 撒拉生希伯以後又四百零三年，還生
兒子囡。

¹⁶ Hyi-pah sæn-jih-s shü sang Fah-leh. ¹⁷ Hyi-pah sang Fah-leh
yi-'eo yiu s-pah sæn-jih nyin, wa sang ng-ts nön.

¹⁶ 希伯三十四歲生法勒。 ¹⁷ 希伯生法勒以後又四百三十年，還
生兒子囡。

¹⁸ Fah-leh sæn-jih shü sang Lah-keo. ¹⁹ Fah-leh sang Lah-keo yi-
'eo yiu nyi-pah ling kyi nyin, wa sang ng-ts nön.

¹⁸ 法勒三十歲生拉苟。 ¹⁹ 法勒生拉苟以後又二百零九年，還生
兒子囡。

²⁰ Lah-keo sæn-jih-nyi shü, sang Sah-loh, ²¹ Lah-keo sang Sah-
loh yi-'eo yiu nyi-pah ling ts'ih nyin, wa sang ng-ts nön.

²⁰ 拉苟三十二歲生撒鹿。 ²¹ 拉苟生撒鹿以後又二百零七年，還
生兒子囡。

²² Sah-loh sæn-jih shü sang Nô-ngoh. ²³ Sah-loh sang Nô-ngoh
yi-'eo yiu nyi-pah nyin, wa sang ng-ts nön.

²² 撒鹿三十歲生拿鶴。²³ 撒鹿生拿鶴以後又二百年，還生兒子
因。

²⁴ Nô-ngoh nyiæn-kyiu shü sang T'a-lah. ²⁵ Nô-ngoh sang T'a-
lah yi-'eo yiu ih-pah jih-kyiu nyin, wa sang ng-ts nön.

²⁴ 拿鶴廿九歲生他拉。²⁵ 拿鶴生他拉以後又一百十九年，還生
兒子因。

²⁶ T'a-lah ts'ih-jih shü sang Üô-pah-læn, Nô-ngoh, Ha-læn.

²⁶ 他拉七十歲生亞伯蘭、拿鶴、哈蘭。

²⁷ T'a-lah shü-dæ læ 'ô-veng. T'a-lah sang Üô-pah-læn, Nô-ngoh,
Ha-læn; Ha-læn sang Lo-teh. ²⁸ Ha-læn pi gyi ah-tia sin si læ peng di-
fông, ziu-z ^[1]Kyüô-leh-ti koh, R-go dzing-li. ²⁹ Üô-pah-læn teng Nô-
ngoh tu dæ ts'i-ts. Üô-pah-læn-go ts'i-ts ming-z Sah-læ, Nô-ngoh-go
ts'i-ts ming-z Mih-kyüô. Mih-kyüô teng Yi-z-kyüô tu z Ha-læn-go nön.
³⁰ Sah-læ feh-we sang, m-neh ng-ts. ³¹ T'a-lah ling-leh ng-ts Üô-pah-
læn, teng gyi seng-ts Lo-teh, (ziu-z Ha-læn-go ng-ts,) teng gyi sing-vu
Sah-læ, (ziu-z Üô-pah-læn-go ts'i-ts,) dô-kô tseo-c'ih ^[1]Kyüô-leh-ti
koh, R-go dzing-li, iao tao Kyüô-nen di-fông ky'i; tao-leh Ha-læn ziu
deng-loh. ³² T'a-lah ziu-shü nyi-pah ling ng shü. T'a-lah læ Ha-læn di-
fông si-de.

²⁷ 他拉世代來下文。他拉生亞伯蘭、拿鶴、哈蘭，哈蘭生羅得。²⁸ 哈蘭比其阿爹先死來本地方，就是迦勒底^[1]國，珥個城裏。
²⁹ 亞伯蘭等拿鶴都抬妻子。亞伯蘭個妻子名字撒萊，拿鶴個妻子名字密迦。密迦等以士迦都是哈蘭個因。³⁰ 撒萊弗會生，嘸得兒子。
³¹ 他拉領勒兒子亞伯蘭，等其孫子羅得（就是哈蘭個兒子），等其新婦撒萊（就是亞伯蘭個妻子），大家走出迦勒底^[1]國，珥個城裏，要到迦南地方去，到了哈蘭就庀落。³² 他拉壽歲二百零五歲。
他拉來哈蘭地方死了。

[1] 原文此處錯印爲 Kyüô-lah-ti，後文爲 Kyüô-leh-ti.

Ts. XII.

Yiæ-'o-wô teng Üô-pah-læn wô, Ng yüong tseo-c'ih peng-koh, li-k'æ ts'ing-kyün teng ah-tia oh-li, tao Ngô sô ts-tin peh ng-go di-fông. ²
Ngô we s-teh ng tso do koh-veng, s-foh peh ng, yiang ng-go ming-sing; ping-ts'ia ng we tso foh-ky'i-go keng-deo. ³ Keh-sing coh-foh ng-go, Ngô yia we s-foh peh gyi; tsiu-mô ng go Ngô yia we tsiu-mô gyi: wa-yiu t'in-'ô keh-sing dzoh-veng tu we dzong ng ka teh-djoh foh-ky'i. ⁴
Üô-pah-læn i Yiæ-'o-wô-go feng-fu ka c'ih-meng-ky'i; Lo-teh teng gyi dong-de ky'i: Üô-pah-læn li-k'æ Ha-læn-go z-'eo nyin-kyi yiu ts'ih-jih-

ng shü. ⁵ Üô-pah-læn ta-leh gyi ts'i-ts Sah-læ, teng gyi dzih-ts Lo-teh; wa-yiu læ Ha-læn sô tsih-loh-go kô-kyi, sô teh-djoh-go nying: tu tseo-c'ih iao tao Kyüô-nen ka ky'i; ziu tao Kyüô-nen di-fông.

耶和華等亞伯蘭話：「爾用走出本國，離開親眷等阿爹屋裏，到我所指點撥爾個地方。² 我會使得爾做大國份，賜福撥爾，揚爾個名聲，並且爾會做福氣個根頭。³ 箇星祝福爾個，我也會賜福撥其，咒罵爾個，我也會咒罵其。還有天下箇星族份都會從爾介得着福氣。」⁴ 亞伯蘭依耶和華個吩咐介出門去。羅得等其同隊去。亞伯蘭離開哈蘭個時候年紀有七十五歲。⁵ 亞伯蘭帶勒其妻子撒萊，等其姪子羅得，還有來哈蘭所積落個家計，所得着個人，都走出要到迦南介去。就到迦南地方。

⁶ Üô-pah-læn tseo-ko keh-go di-fông tao Jü-kyin, ziu-z tao Mo-li-go ziang-jü: ka z-'eo Kyüô-nen nying deng-læ keh-deo. ⁷ Yiæ-'o-wô yin-c'ih-læ; teng Üô-pah-læn wô, Ngô we pô keh-go di-fông s-peh ng-go 'eo-dæ. Gyi ziu læ keh-deo teng yin-c'ih-læ-go Yiæ-'o-wô zao ih-zo dæn. ⁸ 'Eo-deo pun-tao Pah-deh-li tong-pin-go ih-zo sæn-li, tah tsiang-bong; si-pin z Pah-deh-li, tong-pin z 'Æ: ping-ts'ia læ keh-deo teng Yiæ-'o-wô zao ih-zo dæn, gyiu-k'eng Yiæ-'o-wô-go ming-deo. ⁹ Üô-pah-læn yi dong-sing hyiang nen-pin di-fông ka pun-ko-ky'i.

⁶ 亞伯蘭走過箇個地方到敘劍，就是到摩利個橡樹。介時候迦南人庵來箇頭。⁷ 耶和華現出來，等亞伯蘭話：「我會把箇個地方賜撥爾個後代。其就來箇頭等現出來個耶和華造一座壇。⁸ 後頭搬到伯特利東邊個一座山裏，搭帳篷，西邊是伯特利，東邊是亥。並且來箇頭等耶和華造一座壇，求懇耶和華個名頭。⁹ 亞伯蘭又動身向南邊地方介搬過去。

¹⁰ Keh-deo yiu hwông-nyin: ing-we keh hwông-nyin li-‘æ, sô-yi Üô-pah-læn tseo-loh Yiæ-gyih koh ky’i deng. ¹¹ Kw’a tseo-tao Yiæ-gyih-go z-‘eo, teng ts’i-ts Sah-læ wô, Ngô hyiao-teh ng z siang-mao hao-k’en-go nyü-nying: ¹² næn-kæn keh-sing Yiæ-gyih nying k’en-kyin ng we wô, Keh z gyi ts’i-ts: gyi-lah ziu we sah ngô, pao-djün ng-go sing-ming. ¹³ Ka-ni ng hao wô z ngô-go ah-me; s-teh ngô we-leh ng teh-djoh en-tæn, yia we-leh ng neng-keo pao-djün sing-ming.

¹⁰ 箇頭有荒年，因為箇荒年厲害，所以亞伯蘭走落埃及國去庵。¹¹ 快走到埃及個時候，等妻子撒萊話：「我曉得爾是相貌好看個女人，¹² 難間箇星埃及人看見爾會話：『箇是其妻子』，其拉就會殺我，保全爾個性命。¹³ 介呢爾好話是我個阿妹，使得我爲了爾得着安耽，也爲了爾能夠保全性命。」

¹⁴ Üô-pah-læn tao-leh Yiæ-gyih, Yiæ-gyih nying k’en-kyin keh nyü-nying z ting hao-k’en. ¹⁵ Fah-lao-go da-dzing yia k’en-kyin gyi, læ

Fah-lao min-zin ts'ing-tsæn gyi. Fah-lao ziu tsih keh-go nyü-nying tao wông-kong-li. ¹⁶ We-leh gyi Fah-lao kah-nga dæ Üô-pah-læn; Üô-pah-læn yiu ngeo, yiang, loh-do, ts'-yüong li-ts, teng nu-boh, ô-deo keh-sing. ¹⁷ Dæn-z Yiaë-'o-wô, we-leh Üô-pah-læn ts'i-ts Sah-læ-go yün-kwu, kông do-do tsæ-næn vah Fah-lao teng gyi ih-kô-go nying. ¹⁸ Fah-lao ziu eo Üô-pah-læn, wô, Ng dza-we z-ka dæ ngô? Gyi z ng ts'i-ts, dza feh wô-hyang ngô dao? ¹⁹ Dza-we ts'ing-hwu gyi ah-me, s-teh ngô kyî-wu dæ gyi tso ts'i-ts? Næn-kæn ng-go ts'i-ts, hao ta-leh-ky'i. ²⁰ Fah-lao we-leh gyi feng-fu pah-sing: Üô-pah-læn teng ts'i-ts, lin væn-pah sô-yiu-go, tu song gyi c'ih-ky'i.

¹⁴ 亞伯蘭到了埃及，埃及人看見箇女人是頂好看。¹⁵ 法老個大臣也看見其，來法老面前稱讚其。法老就接箇個女人到王宮裏。¹⁶ 爲了其，法老格外待亞伯蘭，亞伯蘭有牛、羊、駱駝、雌雄驢子等奴僕、丫頭箇星。¹⁷ 但是耶和華爲了亞伯蘭妻子撒萊個緣故，降大大災難罰法老等其一家個人。¹⁸ 法老就謳亞伯蘭，話：「爾咋會是介待我？其是爾妻子，咋弗話向我道？」¹⁹ 咋會稱呼其阿妹，使得我幾乎抬其做妻子？難間爾個妻子，好帶勒去。」²⁰ 法老爲了其吩咐百姓，亞伯蘭等妻子，連凡百所有個，都送其出去。

Üô-pah-læn teng gyi ts'i-ts lin væn-pah sô-yiu-go, wa-yiu Lo-teh, dô-kô tseo-c'ih Yiæ-gyih tao Nen-di ky'i. ² Üô-pah-læn yiu sang-k'eo, nying-ts, kying-ts, keh-sing ting fu-tsoh. ³ Dzong Nen-di pun-tao Pah-deh-li, ziu-z zin-deo tah tsiang-bong zao tsi-dæn di-fông, læ Pah-deh-li teng 'Æ-go cong-nyiang: ⁴ Üô-pah-læn læ keh-deo gyiu-k'eng Yiæ-'o-wô-go ming-deo.

亞伯蘭等其妻子連凡百所有個，還有羅得，大家走出埃及到南地去。² 亞伯蘭有牲口、銀子、金子箇星頂富足。³ 從南地搬到伯特利，就是前頭搭帳篷造祭壇地方，來伯特利等亥個中央。⁴ 亞伯蘭來箇頭求懇耶和華個名頭。

⁵ Teng Üô-pah-læn dong-de go Lo-teh yia yiu ngeo, yiang, tsiang-bong. ⁶ Keh di-fông feh-neng-keo peh gyi dô-kô deng, ing-we kô-kyi to-leh-kying, sô-yi dô-kô deng-feh-ko. ⁷ Ping-ts'ia Üô-pah-læn k'en sang-k'eo-go nying teng Lo-teh k'en sang-k'eo-go nying dô-kô tsang-zao. Ka z-'eo Kyüô-nen teng Pi-li-si nying wa deng-læ keh-deo. ⁸ Üô-pah-læn teng Lo-teh wô, Næn-kæn ngô teng ng m-neh hao tsang-zao, ngô k'en sang-k'eo-go nying teng ng k'en sang-k'eo-go nying yia m-neh hao tsang-zao, ing-we ah-lah z zi-go nying. ⁹ Djün-ko di ky'i-feh-z læ ng-go min-zin ma? Ts'ing ng teng ngô feng-k'æ: ng iao tsia-siu-pin ky'i, ngô hao tao jing-siu-pin ky'i; 'ôh-tsia ng iao jing-siu-pin ky'i, ngô

hao tao tsia-siu-pin ky'i. ¹⁰ Lo-teh ngæn-tsing dæ-ky'i, k'en-k'en Iah-dæn 'o bing-jiang tao So-r keh-da lu, tao-c'ü di-t'u ts-ts-jing-jing, tsing-ziang Yiæ-'o-wô-go hwô-yün, yia ziang Yiæ-gyih di-fông ka: keh z Yiæ-'o-wô feh-zing mih-diao Sô-to-mô teng Ngo-mo-lah z-'eo. ¹¹ Lo-teh ziu kæn-djoh Iah-dæn 'o djün-ko bing-jiang; Lo-teh ziu hyiang tong-pin ka pun-ko-ky'i: keh liang-go nying dô-kô feng-k'æ. ¹² Üô-pah-læn deng-læ Kyüô-nen di-fông, Lo-teh deng-læ bing-jiang-go dzing-ts-li, pô tsiang-bong dzin-dzin pun-ko-ky'i tao Sô-to-mô. ¹³ Keh-sing Sô-to-mô nying tsoh-ôh, væn do ze læ Yiæ-'o-wô-go min-zin.

⁵ 等亞伯蘭同隊個羅得也有牛、羊、帳篷。⁶ 箇地方弗能夠撥其大家庵，因爲家計多勒緊，所以大家庵弗過。⁷ 並且亞伯蘭看牲口個人等羅得看牲口個人大家爭造。介時候迦南等比利洗人還庵來箇頭。⁸ 亞伯蘭等羅得話：「難間我等爾嚙得好爭造，我看牲口個人等爾看牲口個人也嚙得好爭造，因爲阿拉是自個人。」⁹ 全個地豈弗是來爾個面前嗎？請爾等我分開。爾要借手邊去，我好到順手邊去；或者爾要順手邊去，我好到借手邊去。」¹⁰ 羅得眼睛抬起，看看約但河平垸到瑣珥箇埭路，到處地土滋滋潤潤，正像耶和華個花園，也像埃及地方介。箇是耶和華弗曾滅掉所多瑪等蛾摩拉時候。¹¹ 羅得就揀着約但河全個平垸。羅得就向東邊介搬過去。箇兩個人大家分開。¹² 亞伯蘭庵來迦南地方，羅得庵來平垸個城子裏，把帳

篷漸漸搬過去到所多瑪。¹³ 箇星所多瑪人作惡，犯大罪來耶和華個面前。

¹⁴ Lo-teh teng Üô-pah-læn feng-k'æ ts-'eo, Yiæ-'o-wô teng Üô-pah-læn wô, Ng ngæn-tsing dæ-ky'i-læ, dzong ng læ-tong-go di-fông k'en tong, nen, si, poh: ¹⁵ Ng ih-ts'ih sô k'en-kyin-go di-fông, Ngô we üong-yün s-peh ng, teng ng-go 'eo-dæ. ¹⁶ Ngô we s-teh ng-go 'eo-dæ ziang di-yiang-li hwe-dzing ka to: ziah-z di-yiang-li-go hwe-dzing, nying neng-keo su-leh-pin, ka-ni ng-go 'eo-dæ yia hao su-leh-c'ih. ¹⁷ Ng bô-ky'i, yüong tseo-cün keh di-fông-go dziang teng kw'eh; ing-we Ngô pih-ding we s-peh ng. ¹⁸ Üô-pah-læn ziu pun tsiang-bong tao Hyi-pah-leng, deng-læ Mæn-li-go ziang-jü bông-pin: læ keh-deo teng Yiæ-'o-wô zao ih-zo dæn.

¹⁴ 羅得等亞伯蘭分開之後，耶和華等亞伯蘭話：「爾眼睛抬起來，從爾來東個地方看東、南、西、北。¹⁵ 爾一切所看見個地方，我會永遠賜撥爾，等爾個後代。¹⁶ 我會使得爾個後代像地垵裏灰塵介多。若是地垵裏個灰塵，人能夠數勒遍，介呢爾個後代也好數勒出。¹⁷ 爾爬起，用走轉箇地方個長等闊，因為我必定會賜撥爾。」
¹⁸ 亞伯蘭就搬帳篷到希伯崙，庵來幔利個橡樹旁邊，來箇頭等耶和華造一座壇。

Ts. XIV.

Ka z-'eo En-lah-fi tso Z-nô wông, Üô-liah tso Yi-lah-sah wông, Kyi-da-lao-mô tso Yi-læn wông, Di-dah tso Lih-pông wông: ² dô-kô ky'i tsing-vah Sô-to-mô wông Pi-lah, Ngo-mo-lah wông Pi-sô, Iah-mô wông Z-neh, Si-pin wông Z-mi-bih, teng Pi-lah wông. (Pi-lah ziu-z So-r.) ³ Keh-sing ng wông jü-long læ Si-ding sæn-ao, ziu-z Yin hæ. ⁴ Gyi-lah voh-z Kyi-da-lao-mô jih-nyi nyin, tao jih-sæn nyin be-bun gyi de. ⁵ Tao-leh jih-s nyin, Kyi-da-lao-mô teng gyi kyih-tông-go koh-wông læ tang-ba Li-vah-ing nying læ Üô-di-lih-kyüô nying di-fông, teng Su-si nying læ Ha-mah di-fông. Yi-mi nying læ Sô-vi-kyi-lih-ding di-fông, ⁶ 'O-li nying læ gyi-lah-go Si-r sæn, dzih-tao kw'ông-iæ siang-gying-go R-pô-læn. ⁷ Keh s-go wông tseo-kyü tao En-mih-pah, ziu-z Kyüô-t'ih, p'o-tsing Üô-mô-leh nying-go 'en di-fông, teng deng-læ Ha-si-seng-da-mô-go Üô-mo-li nying.

¹ 介時候，暗拉非做士拿王，亞略做以拉撒王，基大老瑪做以攔王，提達做列邦王。² 大家去征伐所多瑪王比拉、蛾摩拉王比沙、押瑪王士納、洗扁王士米別等比拉王。（比拉就是瑣珥。）³ 箇星五王聚攏來西定山巖，就是鹽海。⁴ 其拉服侍基大老瑪十二年，到十三年背叛其了。⁵ 到了十四年，基大老瑪等其結黨個國王來打敗利乏音人來亞提律迦人地方，等蘇西人來哈麥地方。以米人

來沙微基列亭地方，⁶ 何利人來其拉個西珥山，直到曠野相近個珥巴蘭。⁷ 箇四個王走歸到安密八，就是迦鐵，破進亞瑪勒人個咸地方，等庵來哈洗遜大瑪個亞摩利人。

⁸ Keh-tsao Sô-to-mô wông, Ngo-mo-lah wông, Iah-mô wông, Si-pin wông, Pi-lah wông, (Pi-lah ziu-z So-r,) tu tseo-c'ih læ Si-ding sæn-ao, teng gyi-lah tang-tsiang: ⁹ ziu-z teng Yi-læn wông Kyi-da-lao-mô, Lih-pông wông Di-dah, Z-nô wông En-lah-fi, Yi-lah-sah wông Üô-liah: keh s-go wông teng ng-go wông tang-tsiang.

⁸ 箇遭所多瑪王、蛾摩拉王、押瑪王、洗扁王、比拉王（比拉就是瑣珥）都走出來西定山巖，等其拉打仗。⁹ 就是等以攔王基大老瑪、列邦王提達、士拿王暗拉非、以拉撒王亞略：箇四個王等五個王打仗。

¹⁰ Si-ding sæn-ao yiu hyü-to zah-yiu-go di-k'ang: Sô-to-mô teng Ngo-mo-lah koh-wông dao-tseo, læ keh-deo tang-ba: yü-to dao-tao sæn-li-de. ¹¹ Gyi-lah ziu pô Sô-to-mô Ngo-mo-lah keh-sing dzæ-veh liang-ts'ao, tu lo-liah-ts tseo-kyü-ky'i. ¹² Üô-pah-læn-go dzih-ts Lo-teh deng-læ Sô-to-mô: gyi nying lin dzæ-veh yia be lo-liah-ky'i. ¹³ Yiu ih-go dao-tseo-go nying læ t'ong-cü Hyi-pah-læ nying Üô-pah-læn. Üô-pah-læn deng-læ Üô-mo-li nying Mæn-li-go ziang-jü di-fông. Mæn-li z Yi-jih-koh teng Üô-næ-go hyüong-di: keh sæn hyüong-di tu teng Üô-

pah-læn lih-iah-ko-liao-go. ¹⁴ Üô-pah-læn t'ing-meng dzih-ts be lo-
liah-ky'i, ziu ling-leh gyi-zi oh-li sô iang-tong jih-lin-ko-liao-go nu-boh
sæn-pah jih-pah-go nying, ken-tao Dæn-go di-fông. ¹⁵ Lin-yia feng-
k'æ nu-boh, tang-ba gyi-lah, ken-tao Da-mô-seh tsia-siu-pin-go 'O-pô.
¹⁶ Gyi deh-cün ih-ts'ih-go dzæ-veh, yi ling-leh dzih-ts Lo-teh teng gyi-
go tong-si, lin nyü-nying lin pah-sing, dô-kô kyü-læ.

¹⁰ 西定山畧有許多石油個地坑：所多瑪等蛾摩拉國王逃走，來
箇頭打敗。餘多逃到山裏了。¹¹ 其拉就把所多瑪、蛾摩拉箇星財物
糧草，都擄掠仔走歸去。¹² 亞伯蘭個姪子羅得庵來所多瑪：其人連
財物也被擄掠去。¹³ 有一個逃走個人來通知希伯來人亞伯蘭。亞伯
蘭庵來亞摩利人幔利個橡樹地方。幔利是以實各等亞乃個兄弟。箇
三兄弟都等亞伯蘭立約過了個。¹⁴ 亞伯蘭聽聞姪子被擄掠去，就領
勒其自屋裏所養東，習練過了個奴僕三百十八個人，趕到但個地
方。¹⁵ 連夜分開奴僕，打敗其拉，趕到大馬色借手邊個何把。¹⁶ 其
奪轉一切個財物，又領勒姪子羅得等其個東西，連女人連百姓，大
家歸來。

¹⁷ Üô-pah-læn sah-ba-leh Kyi-da-lao-mô lin gyi kyih-tông-go
koh-wông kyü-læ z-'eo, Sô-to-mô wông tseo-c'ih tao Sô-vi sæn-ao, ziu-
z wông-go sæn-ao, ky'i nying-tsih gyi. ¹⁸ Keh z-'eo Sah-leng wông
Mah-kyi-si-teh, z tso ting kao Jing-ming-go tsi-s, ta-leh ping teng tsiu

c'ih-læ; ¹⁹ coh-foh gyi wô, Dæn-nyün keh-we t'in-di-go Cü-tsæ, ting kao Jing-ming s foh-ky'i peh Üô-pah-læn! ²⁰ Coh-zia ting kao Jing-ming, pô ng-go dziu-dih kao-dæ ng-go siu-li! Üô-pah-læn pô sô teh-djoh-go, jih-kwu-teh-ih song-peh Mah-kyi-si-teh.

¹⁷ 亞伯蘭殺敗了基大老瑪連其結黨個國王歸來時候，所多瑪王走出到沙微山巖，就是王個山巖，去迎接其。¹⁸ 箇時候撒冷王麥基洗德，是做頂高神明個祭司，帶勒餅等酒出來，¹⁹ 祝福其話：「但願箇位天地個主宰，頂高神明賜福氣撥亞伯蘭！」²⁰ 祝謝頂高神明，把爾個仇敵交代爾個手裏！」亞伯蘭把所得着個，十股得一送撥麥基洗德。

²¹ Sô-to-mô wông teng Üô-pah-læn wô, Nying ni, kwe-peh ngô; tong-si ni, ng-zi do-leh-ky'i. ²² Üô-pah-læn teng Sô-to-mô wông wô, Ngô yi-kying ts-tin ting kao Jing-ming Yiæ-'o-wô, keh-we t'in-di-go Cü-tsæ, vah-tsiu, ²³ ih-kwang sin, ih-kwang 'a-ta, z ng-go tong-si, ngô tu feh do, sæn-leh ng wô, Ngô s-teh Üô-pah-læn yiu-lao. ²⁴ Djü-leh 'eo-sang sô ky'üoh ts-nga, wa-yiu teng ngô dong-de Üô-næ, Yi-jih-koh, Mæn-li sô ing-tông teh-djoh-go; hao peh gyi-lah tsiao meng-veng do-leh-ky'i.

²¹ 所多瑪王等亞伯蘭話：人呢，歸撥我，東西呢，爾自馱勒去。²² 亞伯蘭等所多瑪王話：我已經指點頂高神明耶和華，箇位天

地個主宰，罰咒，²³ 一梗線，一梗鞋帶，是爾個東西，我都弗馱，
省勒爾話：「我使得亞伯蘭有佬。」²⁴ 除勒後生所喫之外，還有等
我同隊亞乃、以實各、幔利所應當得着個，好撥其拉照門份馱勒
去。

Ts. XV.

Keh-sing z-ken 'eo-deo Yiæ-'o-wô hyin-ling peh Üô-pah-læn,
teng gyi wô, Üô-pah-læn, hao-vong p'ô, Ngô tso ng-go deng-ba, tso ng
do-do eng-sông. ² Üô-pah-læn wô, Cü Yiæ-'o-wô, Ng pô soh-si s-peh
ngô, ing-we ngô m-neh ng-ts, tso ngô cong-kwun-go z keh-go Da-mô-
seh nying Yi-li-üô-sah. ³ Üô-pah-læn yi wô, Ng m-neh ng-ts s-peh ngô;
ka-ni sang-læ ngô oh-li-go nying we tsih ngô-go dæ. ⁴ Yiæ-'o-wô yi
teng gyi wô, Keh-go nying feh-we tsih ng-go dæ; pih-ding dzong ng-zi
sang-c'ih-læ-go hao tsih ng-go dæ. ⁵ Ziu ling gyi tseo-c'ih nga-deo, wô,
Deo dæ-ky'i k'en t'in! Keh-sing sing-siu ng neng-keo su-leh-pin feh?
Yi teng gyi wô, Ng-go 'eo-dæ pih-ding z-ka. ⁶ Üô-pah-læn siang-sing
Yiæ-'o-wô; Yiæ-'o-wô sön keh z gyi go kong-yi. ⁷ Yi teng Üô-pah-læn
wô, Ngô Yiæ-'o-wô, ziu-z ling ng c'ih Kyüô-leh-ti koh, R-go dzing-li,
iao pô dông-deo di-fông s-peh ng tso ts'æn-nyih. ⁸ Gyi wô, Cü Yiæ-'o-

wô, ngô dza hao hyiao-teh pih-ding teh-djoh keh-go ts'æn-nyih? ⁹ Yiaë-'o-wô, teng gyi wô, Ng yüong teng Ngô do sæn-nyin-go ts'-ngeo, sæn-nyin-go ts' sæn-yiang, sæn-nyin-go yüong wu-yiang, teng ih-tsah pæn-kyiu, ih-tsah siao beh-keh. ¹⁰ Ziu long-tsong do-læ, te p'o-k'æ pun-pin kah-ky'i te-deo pa-tong: tsih-yiu tiao feh p'o-k'æ. ¹¹ Yiu yia-tiao fi-loh-læ ding-leh keh-sing sang-k'eo-li, Üô-pah-læn ken gyi ky'i. ¹² Nyih-deo kw'a loh-sæn z-'eo, Üô-pah-læn sah-kao kw'eng-joh, hweh-jün teh-cü moh-ts'eh-di-en, ziu p'ô-de. ¹³ Yiaë-'o-wô ziu teng Üô-pah-læn wô, Ng hao ih-ding hyiao-teh ng-go ts-seng we tso c'ih-meng nying læ bih-koh, voh-z gyi-lah; be bao-nyiah s-pah nyin kong-fu. ¹⁴ Gyi-lah sô voh-z keh-koh-go nying, Ngô tsong-iao p'un-tön gyi; 'eo-deo ng-go 'eo-dæ we do-leh hyü-to dzæ-veh tseo-c'ih-læ. ¹⁵ Ng we en-en-ŵeng-ŵeng kyü tsu-tsong di-fông ky'i, teh-djoh dziang-dziang ziu-shü en-tsông-hao. ¹⁶ Tao di-s dæ gyi-lah we tseo-cün tao ts'-di læ, ing-we Üô-mo-li nying-go ze wa m-neh mun-tsoh.

箇星事幹後頭，耶和華顯靈撥亞伯蘭，等其話：「亞伯蘭，好畱怕，我做爾個盾牌，做爾大大恩賞。」² 亞伯蘭話：「主耶和華，爾把啥西賜撥我，因為我無得兒子，做我總管個是箇個大馬色人以利亞撒。」³ 亞伯蘭又話：「爾無得兒子賜撥我，介呢生來我屋裏個人會接我個代。」⁴ 耶和華又等其話：「箇個人弗會接爾個代，必定從爾自生出來個好接爾個代。」⁵ 就領其走出外頭，話：

「頭抬起看天！箇星星宿爾能夠數勒遍弗？」又等其話：「爾個後代必定是介。」⁶ 亞伯蘭相信耶和華。耶和華算箇是其個公義。⁷ 又等亞伯蘭話：「我耶和華，就是領爾出迦勒底國，珥個城裏，要把蕩頭地方賜撥爾做產業。」⁸ 其話：「主耶和華，我咋好曉得必定得着箇個產業？」⁹ 耶和華等其話：「爾用等我馱三年個雌牛，三年個雌山羊，三年個雄湖羊，等一隻斑鳩，一隻小鶉鴿。」¹⁰ 就攏總馱來，對破開半邊夾起對頭擺東，只有鳥弗破開。¹¹ 有野鳥飛落來停勒箇星牲口裏，亞伯蘭趕其去。¹² 日頭快落山時候，亞伯蘭煞覺暈熟，忽然得知墨漆地暗，就怕了。¹³ 耶和華就等亞伯蘭話：

「爾好一定曉得爾個子孫會做出門人來別國，服侍其拉。被暴虐四百年工夫。」¹⁴ 其拉所服侍箇國個人，我總要判斷其。後頭爾個後代會馱勒許多財物走出來。¹⁵ 爾會安安穩穩歸祖宗地方去，得着長長壽歲安葬好。¹⁶ 到第四代其拉會走轉到此地來，因為亞摩利人個罪還嘸得滿足。」

¹⁷ Nyih-deo yi-kying loh-sæn heh-en z-'eo, yiu c'ih-in-go ho-lu teng mang-mang ho-pô læ pa-k'æ-tih nyüoh-go cong-nyiang tseo-ko.

¹⁸ Keh-nyih Yiæ-'o-wô teng Üô-pah-læn lih-iah wô, Dzong Yiæ-gyih 'o tao Pah-lah keh-da do-'o, Ngô pô keh-go di-fông s-peh ng-go 'eo-dæ;

¹⁹ ziu-z Kyi-nyi, Kyi-nyi-si, Kyiah-mo-nyi, ²⁰ Heh, Pi-li-si, Li-vah-ing,

²¹ Üô-mo-li, Kyüô-nen, Keh-kyüô-sah, Yiæ-pu-si, keh-sing dzoh-veng-go di-fông.

¹⁷ 日頭已經落山，黑暗時候，有出煙個火爐等猛猛火把來擺開的肉個中央走過。¹⁸ 箇日耶和華等亞伯蘭立約話：「從埃及河到伯拉箇埭大河，我把箇個地方賜撥爾個後代。¹⁹ 就是基尼、基尼洗、甲摩尼、²⁰ 赫、比利洗、利乏音、²¹ 亞摩利、迦南、革迦撒、耶布西，箇星族份個地方。」

Ts. XVI.

Üô-pah-læn-go ts'i-ts Sah-læ m̃-teh sang-yiang: gyi yiu ih-go ô-deo, z Yiæ-gyih-go nyü-nying, ming-z kyiao-leh Yüô-kyiah. ² Sah-læ teng Üô-pah-læn wô, Yiæ-'o-wô feh-peh ngô sang-yiang: ng ts'ia teng ngô ô-deo dong-zông, ngô 'ôh-tsia hao k'ao-djoh gyi teh-djoh ng-nô. Üô-pah-læn ziu t'ing Sah-læ shih-wô. ³ Ka z-'eo Üô-pah-læn deng-læ Kyüô-nen di-fông yi-kying jih nyin-de: gyi ts'i-ts Sah-læ pô Yiæ-gyih-go ô-deo Yüô-kyiah peh gyi dziang-fu Üô-pah-læn tso ah-yi.

¹ 亞伯蘭個妻子撒萊無得生養。其有一個丫頭，是埃及個女人，名字叫勒夏甲。² 撒萊等亞伯蘭話：「耶和華弗撥我生養，爾且等我丫頭同牀，我或者好靠着其得着兒因。」亞伯蘭就聽撒萊說話。³ 介時候亞伯蘭庀來迦南地方已經十年了。其妻子撒萊把埃及個丫頭夏甲撥其丈夫亞伯蘭做阿姨。

⁴ Üô-pah-læn teng Yüô-kyiah dong-zông, Yüô-kyiah ziu yiu sing-yüing: gyi teh-cü zi yiu-sing, ziu k'en-ky'ing gyi cü-meo. ⁵ Sah-læ teng Üô-pah-læn wô, Ngô-go kô-ky'i z ng-go yün-kwu: ngô fông ô-deo læ ng-go gwa-li, gyi teh-cü zi yiu-sing ziu k'en-ky'ing ngô. Dæn-nyün Yiæ-'o-wô læ ng teng ngô cong-nyiang p'un-tön. ⁶ Üô-pah-læn teng Sah-læ wô, Ô-deo z læ ng-go siu-'ô: hao ze ng dza dæ gyi. Sah-læ pih-næn gyi; Yüô-kyiah ziu li-k'æ gyi min-zin, dao-tseo-de.

⁴ 亞伯蘭等夏甲同牀，夏甲就有身孕。其得知自有身，就看輕其主母。⁵ 撒萊等亞伯蘭話：「我個加氣是爾個緣故。我放丫頭來爾個懷裏，其得知自有身就看輕我。但願耶和華來爾等我中央判斷。」⁶ 亞伯蘭等撒萊話：「丫頭是來爾個手下，好隨爾咋待其。」撒萊逼難其，夏甲就離開其面前，逃走了。

⁷ Yiæ-'o-wô-go t'in-s p'ong-djoh gyi læ kw'ông-iæ di-fông, teng shü-nyün siang-gying: (keh-go shü-nyün z læ Shü-r keh-da lu-zông.) ⁸ Gyi wô, Sah-læ-go ô-deo Yüô-kyiah, dzong 'ah-li læ? iao tao 'ah-li ky'i? Gyi wô, Ngô to-bi cü-meo Sah-læ-go min-zin. ⁹ Yiæ-'o-wô-go t'in-s teng gyi wô, Ng yüong kyü-tao cü-meo di-fông ky'i, hao voh gyi kæ-kwun. ¹⁰ Yiæ-'o-wô-go t'in-s yi teng gyi wô, Ngô we kô-ts'eo ng-go 'eo-dæ zing-hyü-to, su tu su-feh-pin. ¹¹ Yiæ-'o-wô-go t'in-s yi teng gyi wô, Næn-kæn ng yiu sing-yüing, we sang ng-ts; hao c'ü gyi ming-z Yi-jih-

mô-li; ing-we Yiæ-'o-wô t'ing-meng ng-go kw'u-ts'u. ¹² Gyi we ziang yia li-ts læ nying cong-nyiang: gyi-go siu we ti-dih cong-nying; cong-nying-go siu yia we ti-dih gyi: gyi we deng-læ cong hyüong-di-go min-zin. ¹³ Teng gyi sô kông-go Yiæ-'o-wô, Yüô-kyiah ts'ing-hwu gyi ming-deo, Ng Jing-ming z k'en ngô tong; ing-we gyi wô, ngô soh-feh-z læ dông-deo kyin-ko Keh-we k'en ngô tong-go ma? ¹⁴ Sô-yi keh-k'eo tsing kyiao-leh ^[1] Bih-lah-hæ-læ; ziu-z Kyüô-t'ih Pi-lih cong-nyiang.

⁷ 耶和華個天使碰着其來曠野地方，等水源相近。（箇個水源是來書珥箇埭路上。）⁸ 其話：「撒萊個丫頭夏甲，從何裏來？要到何裏去？」其話：「我躲避主母撒萊個面前。」⁹ 耶和華個天使等其話：「爾用歸到主母地方去，好服其該管。」¹⁰ 耶和華個天使又等其話：「我會加湊爾個後代甚許多，數都數弗遍。」¹¹ 耶和華個天使又等其話：「難間爾有身孕，會生兒子，好取其名字以實瑪利，因為耶和華聽聞爾個苦楚。」¹² 其會像野驢子來人中央，其個手會抵敵衆人，衆人個手也會抵敵其。其會庵來衆兄弟個面前。」¹³ 等其所講個耶和華，夏甲稱呼其名頭：「爾神明是看我東。」因為其話：「我啥弗是來蕩頭見過箇位看我東個嗎？」¹⁴ 所以箇口井叫勒別拉海萊^[1]，就是迦鐵比列中央。

[1] Ziu-z Keh-we weh-go, we-k'en-kyin-go Jing-ming go tsing. 就是箇位活個、會看見個神明個井。（原註）

¹⁵ ‘Eo-deo Yüô-kyiah teng Üô-pah-læn sang ng-ts. Üô-pah-læn c’ü Yüô-kyiah sô sang-go ng-ts ming-z kyiao-leh Yi-jih-mô-li.

¹⁵ 後頭夏甲等亞伯蘭生兒子。亞伯蘭取夏甲所生個兒子名字叫勒以實瑪利。

¹⁶ Yüô-kyiah teng Üô-pah-læn sang Yi-jih-mô-li z-‘eo, Üô-pah-læn nyin-kyi pah-jih-loh shü de.

¹⁶ 夏甲等亞伯蘭生以實瑪利時候，亞伯蘭年紀八十六歲了。

Ts. XVII.

Üô-pah-læn kyiuh-jih-kyiu shü go z-‘eo, Yiaë-‘o-wô yin-c’ih peh Üô-pah-læn, teng gyi wô, Ngô z djün-neng-go Jing-ming: ng læ Ngô-go min-zin hao tso-nying yia yüong djün-be. ² Ngô we teng ng lih Ngô-go iah, we s-teh ng ‘eo-dæ meo-meo-zing-zing to-ky’i-læ. ³ Üô-pah-læn ziu boh-tao: Jing-ming yi teng gyi kông, z-ka wô, ⁴ Ngô teng ng shih-lih Ngô-go iah, s-teh ng we tso lih-koh-go tsu-tsong. ⁵ Næn-kæn feh tsæ eo ng ming-z Üô-pah-læn, z c’ü ng ^[1]Üô-pah-lah-hen, ing-we Ngô s-teh ng tso lih-koh-go tsu-tsong. ⁶ Ngô we s-teh ng donyang hying-wông, dzing-we hyü-to koh-veng: kyüing-wông keh-sing dzong ng ka c’ih-læ. ⁷ Ng teng ng lin ng lih-dæ-go ts-seng pih-ding

shih-lih Ngô-go iah, tso üong-yün-go iah: Ngô we tso ng lin ng 'eo-dæ-go Jing-ming.⁸ Ngô we pô ng yin-dzæ deng-tih-go di-fông, ziu-z 'en Kyüô-nen di-fông, tu s-peh ng lin ng-go 'eo-dæ, tso üong-yün-go ts'æn-nyih: Ngô yia we tso gyi-lah-go Jing-ming.

亞伯蘭九十九歲個時候，耶和華現出撥亞伯蘭，等其話：「我是全能個神明。爾來我個面前好做人也用全備。² 我會等爾立我個約，會使得爾後代茂茂盛盛多起來。」³ 亞伯蘭就伏倒。神明又等其講，是介話：⁴「我等爾設立我個約，使得爾會做列國個祖宗。⁵ 難間弗再謳爾名字亞伯蘭，是取爾亞伯拉罕^[1]，因為我使得爾做列國個祖宗。⁶ 我會使得爾大樣興旺，成為許多國份，君王箇星從爾介出來。⁷ 爾等爾連爾歷代個子孫必定設立我個約，做永遠個約。我會做爾連爾後代個神明。⁸ 我會把爾現在庵的個地方，就是咸迦南地方，都賜撥爾連爾個後代，做永遠個產業，我也會做其拉個神明。」

[1] *Ziu z Hyü-to nying-go tsu-tsong*. 就是許多人個祖宗。（原註）

⁹ Jing-ming yi teng Üô-pah-lah-hen wô, Ng lin ng lih-dæ-go ts-seng tsong-iao pao-siu Ngô-go iah.¹⁰ Ngô sô shih-lih peh ng lin ng-go 'eo-dæ, keh iao pao-siu-go iah z-ka-go: ng-go cong-nyiang væn-pah nen tu iao ziu tsiu-keh-li.¹¹ Ng pih-iao 'ang tsiu-keh-li tso Ngô teng ng lih-iah-go kyi-'ao.¹² Ng lih-dæ-go ts-seng long-tsong sang-c'ih pah-

nyih-go nen wæn, 'ôh-tsia sang-læ oh-li-go, 'ôh-tsia feh-z ng 'eo-dæ, z
yüong nying-ts dzong bih-koh ma-læ-go, tu iao ziu tsiu-keh-li. ¹³ Feh-
leng ng oh-li sang-c'ih-go, 'ôh-tsia ng nying-ts ma-læ-go, tu pih-iao ziu
tsiu-keh-li: ka-ni Ngô-go iah læ ng-go kyi-sing hao tso üong-yün-go
iah. ¹⁴ Feh ziu tsiu-keh-li-go nen, tsong-iao dön-djih gyi læ pah-sing
cong-nyiang, ing-we gyi z we-be Ngô-go iah.

⁹ 神明又等亞伯拉罕話：「爾連爾歷代個子孫總要保守我個
約。¹⁰ 我所設立撥爾連爾個後代，箇要保守個約是介個：爾個中央
凡百男都要受周割禮^[1]。¹¹ 爾必要行周割禮做我等爾立約個記號。
¹² 爾歷代個子孫攏總生出八日個男娃，或者生來屋裏個，或者弗是
爾後代，是用銀子從別國買來個，都要受周割禮。¹³ 弗論爾屋裏生
出個，或者爾銀子買來個，都必要受周割禮，介呢我個約來爾個肌
身好做永遠個約。¹⁴ 弗受周割禮個男，總要斷絕其來百姓中央，因
爲其是違背我個約。」

[1] 割禮

¹⁵ Jing-ming yi teng Üô-pah-lah-hen wô, Ng-go ts'i-ts Sah-læ ni,
feh-k'o tsæ eo gyi ming-z Sah-læ, z hao c'ü gyi ^[1]Sah-lah. ¹⁶ Ngô yia
we s foh peh gyi, dzong gyi ka s ih-go ng-ts peh ng. Ngô tsong we s foh
peh gyi, s-teh gyi tso lih-koh-go ah-nyiang: pah-sing-go kyüing-wông
yia dzong gyi ka læ. ¹⁷ Üô-pah-lah-hen boh-tao, siao ih-siao, sing-li

wô, Ih-pah shü go nying dza neng-keo sang ng-ts ni? hwông-ts'ia Sah-lah yi-kying kyiuh-jih shü. næn-dao wa we sang ma? ¹⁸ Üô-pah-lah-hen teng Jing-ming wô, Dæn-nyün Yi-jih-mô-li weh læ Ng-go min-zin! ¹⁹ Jing-ming wô, Feh-z-ka, ng ts'i-ts Sah-lah ih-ding we sang ng-ts; ng hao c'ü gyi ming-z ^[2]Yi-sah; Ngô teng gyi lin gyi-go 'eo-dæ we shih-lih Ngô-go iah tso üong-yün go iah. ²⁰ Kông-tao Yi-jih-mô-li, Ngô yi-kying t'ing ng-go tao-kao de; Ngô yi-kying s foh peh gyi, we s-teh gyi 'eo-dæ meo-meo-zing-zing to-ky'i-læ. Gyi we sang jih-nyi-go moh-pah; Ngô peh gyi tso do-do koh-veng. ²¹ Dæn-z Ngô teng Yi-sah we shih-lih Ngô-go iah, ziu-z ming-nyin keh-go z-'eo Sah-lah we teng ng sang go. ²² Kông-hao ts-'eo Jing-ming li-k'æ Üô-pah-lah-hen sing-zông-ky'i.

¹⁵ 神明又等亞伯拉罕話：「爾個妻子撒萊呢，弗可再謳其名字撒萊，是好取其撒拉^[1]。」¹⁶ 我也會賜福撥其，從其介賜一個兒子撥爾。我總會賜福撥其，使得其做列國個阿孃，百姓個君王也從其介來。」¹⁷ 亞伯拉罕伏倒，笑一笑，心裏話：「一百歲個人咋能夠生兒子呢？況且撒拉已經九十歲。難道還會生嗎？」¹⁸ 亞伯拉罕等神明話：「但願以實瑪利活來爾個面前！」¹⁹ 神明話：「弗是介，爾妻子撒拉一定會生兒子。爾好取其名字以撒^[2]。」我等其連其個後代會設立我個約做永遠個約。²⁰ 講到以實瑪利，我已經聽爾個禱告了。我已經賜福撥其，會使得其後代茂茂盛盛多起來。其會生十二

個牧伯。我撥其做大大國份。²¹ 但是我等以撒會設立我個約，就是明年箇個時候撒拉會等爾生個。」²² 講好之後，神明離開亞伯拉罕升上去。

[1] *Sah-lah i-s ziu-z Kong-cü.* 撒拉意思就是公主。（原註）

[2] *Ziu-z Fah-siao, k'en* ¹⁷ *ts'ih.* 就是發笑，看 ¹⁷ 七。（原註）

²³ *Keh-nyih Üô-pah-lah-hen tsiao Jing-ming-go feng-fu pô ng-ts Yi-jih-mô-li, teng keh-sing oh-li sang-tong-go, nying-ts ma-læ-go, væn-pah læ Üô-pah-lah-hen oh-li-go nen, long-tsong teng gyi-lah 'ang tsiu-keh-li.* ²⁴ *Üô-pah-lah-hen ziu tsiu-keh-li z-'eo, nyin-kyi kyi-jih-kyiu shü-de.* ²⁵ *Gyi ng-ts Yi-jih-mô-li ziu tsiu-keh-li z-'eo, nyin-kyi jih-sæn shü-de,* ²⁶ *Keh-nyih Üô-pah-lah-hen teng ng-ts Yi-jih-mô-li dô-kô ziu tsiu-keh-li.* ²⁷ *Wa-yiu gyi keh ih-kô-go nying, 'ôh-tsia sang-læ oh-li-go, 'ôh-tsia yüong nying-ts dzong bih-koh ma-læ-go, yia tu ziu tsiu-keh-li.*

²³ 箇日亞伯拉罕照神明個吩咐，把兒子以實瑪利，等箇星屋裏生東個、銀子買來個，凡百來亞伯拉罕屋裏個男，攏總等其拉行周割禮。²⁴ 亞伯拉罕受周割禮時候，年紀九十九歲了。²⁵ 其兒子以實瑪利受周割禮時候，年紀十三歲了。²⁶ 箇日亞伯拉罕等兒子以實瑪利大家受周割禮。²⁷ 還有其箇一家個人，或者生來屋裏個，或者用銀子從別國買來個，也都受周割禮。

Ts. XVIII.

Yiæ-'o-wô læ Mæn-li ziang jü di-fông yin-c'ih-læ peh Üô-pah-lah-hen. Nyih-deo tông tsiu-ko z-'eo Üô-pah-lah-hen zo-læ tsiang-bong meng-k'eo: ² gyi ngæn-tsing dæ-ky'i k'en-kyin sæn-go nying lih-læ gyi min-zin: ih-k'en-kyin, ziu dzong tsiang-bong meng-k'eo peng-zông-ky'i nying-tsih gyi, boh-tao di-jiang-li, ³ wô, Cü, ziah-z teh-djoh ng-go eng-we, ts'ing ng m-nao li-k'æ ng-go nu-boh tseo-k'æ-ky'i. ⁴ Hao siao-shü do-tin shü gyiang-gyiang ng-go kyiah: ng ts'ia læ jü ti-'ô tsiang-sih ih-zông. ⁵ Ngô we do-tin ky'üoh-zih hao peh ng-lah tsih-tsih lih, 'eo-deo tsæ dong-sing; ing-we ng tao ng nu-boh-go di-fông læ ing-tông z-ka. Gyi-lah wô, Ng hao tsiao ng-go shih-wô ka tso. ⁶ Üô-pah-lah-hen ziu kw'a-kw'a tseo-tsing tsiang-bong-li, teng Sah-lah wô, Yüong zông-kying be-bæn sæn ^[2]si-ah si-si-go min-feng, nyüoh-tæn-hao, p'ang gyi tso ping. ⁷ Üô-pah-lah-hen yi peng-tao ngeo-gyin-li, do ih-tsah công công hao-hao-go siao-ngeo kao-dæ nu-boh: gyi ziu kw'a-kw'a be-bæn hao. ⁸ Yi do-leh na teng na-yiu, lin be-bæn hao-go siao-ngeo, pa-læ nying-k'ah min-zin, zi lih-læ gyi-lah bông-pin jü ti-'ô, teng-dæ gyi-lah ky'üoh.

耶和華來幔利橡樹地方現出來撥亞伯拉罕。日頭當晝過時候亞伯拉罕坐來帳篷門口。² 其眼睛抬起看見三個人立來其面前。一看

見，就從帳篷門口奔上去迎接其，伏倒地埕裏，³ 話：「主，若是得着爾個恩惠，請爾嘸得好^[1]離開爾個奴僕走開去。⁴ 好稍勢馱點水澆澆爾個腳。爾且來樹底下將息一晌。⁵ 我會馱點喫食好撥爾拉接接力，後頭再動身。因為爾到爾奴僕個地方來應當是介。」其拉話：「爾好照爾個說話介做。」⁶ 亞伯拉罕就快快走進帳篷裏，等撒拉話：「用上緊備辦三細阿^[2]細細個麪粉，搥帶好，烹其做餅。」⁷ 亞伯拉罕又奔到牛圈裏，馱一隻壯壯好好個小牛交代奴僕。其就快快備辦好。⁸ 又馱勒奶等奶油，連備辦好個小牛，擺來人客面前，自立來其拉旁邊樹底下，等待其拉喫。

[1] m-nao, 現代寧波話說 mau6、mhau5, 寫作「莫」，本字或為「嘸得好」。

[2] *Ih si-ah da-iah ih teo.* 一細阿大約一斗。（原註）

⁹ Gyi-lah teng Üô-pah-lah-hen wô, Ng-go ts'i-ts Sah-lah læ 'ah-li? Gyi wô, Læ tsiang-bong-li. ¹⁰ Ih-go wô, tao yüih-veng tsoh-go z-'eo, Ngô we tseo-cün ng-go di-fông læ, ng-go ts'i-ts Sah-lah we sang ng-ts. Sah-lah læ Gyi 'eo-pe tsiang-bong meng-k'eo t'ing-meng. ¹¹ Næn-kæn Üô-pah-lah-hen teng Sah-lah nyin-kyi tu z lao-lao; Sah-lah-go yüih-kying yi-kying dön-de. ¹² Sô-yi Sah-lah zi siao ih-siao, wô, Ngô yi-kying lao-de, cü-nying-kô yia lao-de, ngô næn-dao neng-keo yiu keh-go hyi-z ma? ¹³ Yiæ-'o-wô teng Üô-pah-lah-hen wô, Sah-lah dza-we

siao, wô, Z ngô nyin-kyi lao-de, wa neng-keo ih-ding sang ng-ts ma? ¹⁴
Yiæ-'o-wô yiu soh-go tso-feh-læ ma? Tao ding-kwe-go nyih-ts, ziu-z
yüih-veng tsoh-go z-'eo, Ngô tsong we tseo-cün ng-go di-fông læ, Sah-
lah we sang ng-ts. ¹⁵ Sah-lah ky'ih-hoh, ziu la-de, wô, Ngô m-neh siao.
Gyi wô; Feh-z: ng jih-dzæ siao-ko-de.

⁹ 其拉等亞伯拉罕話：「爾個妻子撒拉來何裏？」其話：「來
帳篷裏。」¹⁰ 一個話：「到月分足個時候，我會走轉爾個地方來，
爾個妻子撒拉會生兒子。」撒拉來其後背帳篷門口聽聞。¹¹ 難間亞
伯拉罕等撒拉年紀都是老老。撒拉個月經已經斷了。¹² 所以撒拉自
笑一笑，話：「我已經老了，主人家也老了，我難道能夠有箇個喜
事嗎？」¹³ 耶和華等亞伯拉罕話：「撒拉咋會笑，話：『是我年紀
老了，還能夠一定生兒子嗎？』¹⁴ 耶和華有啥個做弗來嗎？到定規
個日子，就是月分足個時候，我總會走轉爾個地方來，撒拉會生兒
子。」¹⁵ 撒拉喫惟，就賴了，話：「我無得笑。」其話：「弗是，
爾實在笑過了。」

¹⁶ Keh-sing nying ziu dzong keh-deo dong-sing, hyiang-djoh Sô-
to-mô ka ky'i. Üô-pah-lah-hen song gyi-lah dô-kô ky'i. ¹⁷ Yiæ-'o-wô
wô, Ngô sô iao tso-go z-ken, næn-dao ing-mun Üô-pah-lah-hen ma? ¹⁸
Ing-we Üô-pah-lah-hen pih-ding we tso yiu neng-ken-go do koh-veng:
t'in-'ô væn-koh tu dzong gyi teh-djoh foh-ky'i. ¹⁹ Ing-we Ngô hyiao-

teh gyi, sô-yi gyi we feng-fu gyi ng-ts teng zi ih-kô nying, s-teh gyi-lah
z-djông pao-siu Yiæ-'o-wô-go dao-li, tso-nying kong-yi tsing-dzih:
Yiæ-'o-wô ziu we tsiao Gyi ing-hyü-go shih-wô s-peh Üô-pah-lah-hen.
²⁰ Yiæ-'o-wô ziu wô, Sô-to-mô Ngo-mo-lah ôh-kwun mun-ying, yiu
do-do sing-hyang eo Ngô ka; ²¹ Næn-kæn Ngô loh-ky'i k'en gyi-go
'ang-we-ko-jün z ziang Ngô sô t'ing-meng-go sing-hyang feh: feh-z,
Ngô yia we hyiao-teh. ²² Liang-go nying ziu nyin-cün hyiang-djoh Sô-
to-mô ka ky'i: Üô-pah-lah-hen wa lih-læ Yiæ-'o-wô-go min-zin.

¹⁶ 箇星人就從箇頭動身，向着所多瑪介去。亞伯拉罕送其拉大家去。¹⁷ 耶和華話：「我所要做個事幹，難道隱瞞亞伯拉罕嗎？」¹⁸ 因爲亞伯拉罕必定會做有能幹個大國份，天下萬國都從其得着福氣。¹⁹ 因爲我曉得其，所以其會吩咐其兒子等自一家人，使得其拉時常保守耶和華個道理，做人公義正直。耶和華就會照其應許個說話賜撥亞伯拉罕。」²⁰ 耶和華就話：「所多瑪、蛾摩拉惡貫滿盈，有大大聲響謳我介。²¹ 難間我落去看其個行爲果然是像我所聽聞個聲響弗。弗是，我也會曉得。」²² 兩個人就扭轉^[1]向着所多瑪介去。亞伯拉罕還立來耶和華個面前。

[1] nyin-cün，現代寧波話說 gnieu tsoe 或 gniu tsoe，寫作「扭轉」，首字本字不明。

²³ Üô-pah-lah-hen gying-long, wô, Kong-yi nying teng ôh-nying, Ng we ih-kæ mih-diao gyi ma? ²⁴ Dzing-li ziah yiu ng-jih-go kong-yi nying, næn-dao hao long-tsong mih-diao, feh we-leh keh ng-jih-go kong-yi nying kw'un-shü keh di-fông ma? ²⁵ Kong-yi nying teng ôh-nying ih-kæ sah-diao, keh z Ng feh tso-go: dæ kong-yi nying teng ôh-nying ih-yiang, Ng yia feh tso-go. P'un-tön t'in-ô-go Cü næn-dao feh-z tso-leh kong-bing ma? ²⁶ Yiæ-'o-wô wô, Sô-to-mô dzing-li ziah-z p'ong-djoh ng-jih-go kong-yi nying, Ngô we-leh gyi pih-ding kw'un-shü keh long-tsong di-fông. ²⁷ Üô-pah-lah-hen we-teh, z-ka wô, Ngô se-tsih z bong-dzing teng hwe, yia ken gyiu-k'eng Yiæ-'o-wô. Jü-ko ng-jih-go kong-yi nying ky'üih ng-go, næn-dao we-leh ky'üih ng-go, ziu mih-diao keh 'en dzing-li ma? Gyi wô, Ngô ziah-z læ keh-deo p'ong-djoh s-jih-ng-go kong-yi nying, yia feh mih-diao gyi. ²⁹ Üô-pah-lah-hen tsæ teng Gyi wô, Jü-ko læ keh-deo p'ong-djoh s-jih nying, dza-go? Gyi wô, we-leh s-jih nying, Ngô yia feh ka tso. ³⁰ Gyi wô, Dæn-nyün Ng Cü m-nao ô-wông, ngô wa iao tsæ kông. Jü-ko læ keh-deo p'ong-djoh sæn-jih nying, dza-go? Gyi wô, Ngô ziah-z læ keh-deo p'ong-djoh sæn-jih nying, yia feh ka tso. ³¹ Gyi wô, Ngô tsæ ken gyiu-k'eng Yiæ-'o-wô. Jü-ko læ keh-deo p'ong-djoh nyiæn-go, dza-go? Gyi wô, We-leh nyiæn-go nying, Ngô yia feh mih-diao gyi. ³² Üô-pah-lah-hen wô, Dæn-nyün Ng Cü m-nao ô-wông, ngô tsih tsæ kông ih-kyü shih-wô.

Jü-ko læ keh-deo p'ong-djoh jih-go, dza-go? Gyi wô, We-leh jih-go nying Ngô yia feh mih-diao gyi. ³³ Yiæ-'o-wô teng Üô-pah-lah-hen kông-hao, ziu ky'i-de. Üô-pah-lah-hen yia tseo-kyü zi-go di-fông.

²³ 亞伯拉罕近攏，話：「公義人等惡人，爾會一概滅掉其嗎？」

²⁴ 城裏若有五十個公義人，難道好攏總滅掉，弗爲了箇五十個公義人寬恕箇地方嗎？²⁵ 公義人等惡人一概殺掉，箇是爾弗做個。待公義人等惡人一樣，爾也弗做個。判斷天下個主難道弗是做勒公平嗎？」²⁶ 耶和華話：「所多瑪城裏若是碰着五十個公義人，我爲了其必定寬恕箇攏總地方。」²⁷ 亞伯拉罕回答，是介話：「我雖即是埝塵等灰，也敢求懇耶和華。如果五十個公義人缺五個，難道爲了缺五個，就滅掉箇咸城裏嗎？」其話：「我若是來箇頭碰着四十五個公義人，也弗滅掉其。」²⁹ 亞伯拉罕再等其話：「如果來箇頭碰着四十人，咋個？」其話：「爲了四十人，我也弗介做。」³⁰ 其話：「但願爾主嘸得好慇懃^[1]，我還要再講。如果來箇頭碰着三十人，咋個？」其話：「我若是來箇頭碰着三十人，也弗介做。」³¹ 其話：「我再敢求懇耶和華。如果來箇頭碰着廿個，咋個？」其話：「爲了廿個人，我也弗滅掉其。」³² 亞伯拉罕話：「但願爾主嘸得好慇懃，我只再講一句說話。如果來箇頭碰着十個，咋個？」其話：「爲了十個人我也弗滅掉其。」³³ 耶和華等亞伯拉罕講好，就去了。亞伯拉罕也走歸自個地方。

Ts. XIX.

Kw'a-yia z-'eo liang-go t'in-s tao Sô-to-mô: Lo-teh k'eo-k'eo zo-læ dzing-meng-k'eo; ih-k'en-kyin ziu lih-ky'i-læ nying-tsih gyi-lah, boh-tao di-yiang-li, ² wô, Ngô-go Cü, ts'ing ng-lah tseo-tsing ng nu-boh-go oh-li, gyiang-gyiang kyiah, soh-ko yia: tsao t'in-nyiang bô-ky'i, tsæ dong-sing. Gyi-lah wô, Feh-z-ka; ah-lah tang-tsiang soh læ lu-ka-li. ³ Lo-teh sah-k'eo liu gyi-lah: gyi-lah ziu tseo-cün tao gyi oh-li. Lo-teh teng gyi bæn ih-zih tsiu, p'ang m-kao-shü-go ping; gyi-lah ky'üoh-de.

快夜時候，兩個天使到所多瑪。羅得扣扣坐來城門口，一看見就立起來迎接其拉，伏倒地垵裏，² 話：「我個主，請爾拉走進爾奴僕個屋裏，澆澆腳，宿過夜。早天亮爬起，再動身。」其拉話：「弗是介。阿拉打賬宿來路街裏。」³ 羅得煞扣留其拉。其拉就走轉到其屋裏。羅得等其辦一席酒，烹嚙酵水個餅，其拉喫了。

⁴ Wa feh-zing kw'eng-go z-'eo, Sô-to-mô dzing-li s-deh-lön-ky'ün pah-sing lao-lao siao-siao tu we-djü gyi oh-li; ⁵ eo Lo-teh, teng gyi wô, Kyih-mih yia-tao tao ng di-fông-go nying læ 'ah-li? Ng ta gyi c'ih-læ, kao-dæ ah-lah hao nying-teh gyi. ⁶ Lo-teh tseo-c'ih tao cong-nying di-

fông, ziu pô meng kwæn-hao,⁷ wô, Hyüong-di, ts'ing ng-lah m-nao ka tsoh-ôh.⁸ Ngô yiu liang-go nön, feh-zing kô nying-go: peh ngô ta gyi c'ih-læ, ze ng-lah dza dæ gyi: dæn-z ih-ngæn m-nao næn-we keh-sing nying, ing-we gyi we-leh ka tseo-tsing ngô oh li-hyang.⁹ Gyi-lah wô, Ng tseo-ko: yi wô, Keh-go nying tæ-n-koh læ dông-deo, iao p'un-tön ah-lah soh-go? næn-kæn ah-lah 'æ ng pi gyi-lah wa li-'æ. Ziu üong-tsi Lo-teh kw'a iao p'o-k'æ gyi-go meng.¹⁰ Keh liang-go nying sing-c'ih siu læ ỉa Lo-teh tsing oh-li, ziu kwæn-meng.¹¹ Ping-ts'ia s-teh meng-nga-go nying lao-lao siao-siao ngæn-tsing tu hah-de: gyi-lah ky'ih-ky'ih lih-lih zing meng zing-feh-djoh.

⁴ 還弗曾睏個時候，所多瑪城裏四凸亂圈百姓老老少少都圍住其屋裏，⁵ 謳羅得，等其話：「今末夜到到爾地方個人來何裏？爾帶其出來，交代阿拉好認得其。」⁶ 羅得走出到衆人地方，就把門關好，⁷ 話：「兄弟，請爾拉嚙得好介作惡。」⁸ 我有兩個因，弗曾嫁人個，撥我帶其出來，隨爾拉咋待其，但是一眼嚙得好難爲箇星人，因爲其爲了介走進我屋裏向。」⁹ 其拉話：「爾走過。」又話：「箇個人耽攔來蕩頭，要判斷阿拉啥個？難間阿拉害爾比其拉還厲害。」就擁擠羅得快要破開其個門。¹⁰ 箇兩個人伸出手來拉羅得進屋裏，就關門。¹¹ 並且使得門外個人老老少少眼睛都瞎了。其拉喫喫力力尋門尋弗着。

¹² Keh liang-go nying teng Lo-teh wô, Ng dông-deo wa-yiu jü læ-tong feh? 'ôh-tsia nyü-si, 'ôh-tsia ng-ts nön, teng væn-pah dzing-li sô yiu-go, tu ta-gyi-c'ih keh-go di-fông. ¹³ Ah-lah iao mih-diao keh-go di-fông, ing-we gyi-lah sing-hyang læ Yiæ-'o-wô-go min-zin do-do go: keh-leh Yiæ-'o-wô ts'a ah-lah mih-diao gyi. ¹⁴ Lo-teh ziu tseo-c'ih, teng ding gyi nön-go nyü-si wô, Ng-lah yüong ky'i-sing, tseo-c'ih keh-go di-fông; ing-we Yiæ-'o-wô iao mih-diao keh-go dzing-li: dæn-z nyü-si sön z hyiah-yin.

¹² 箇兩個人等羅得話：「爾蕩頭還有誰來東弗？或者女婿，或者兒子因，等凡百城裏所有個，都帶其出箇個地方。」¹³ 阿拉要滅掉箇個地方，因為其拉聲響來耶和華個面前大大個，箇勒耶和華差阿拉滅掉其。」¹⁴ 羅得就走出，等定其因個女婿話：「爾拉用起身，走出箇個地方，因為耶和華要滅掉箇個城裏。」但是女婿算是謔言。

¹⁵ T'in liang-ky'i z-'eo, t'in-s ts'e Lo-teh, wô, Ng ky'i-sing, ng ts'i-ts-teng dông-deo læ-tong liang-go nön, hao ta gyi c'ih-ky'i: k'ong-p'ô ng teng dzing-li-go ôh-nyih dô-kô mih-diao. ¹⁶ Lo-teh wa nga-nga-ts'i-ts'i, keh-sing nying we-leh Yiæ-'o-wô æ-lin gyi, ĩa-leh gyi-go siu, teng gyi ts'i-ts lin liang nön-go siu, ling gyi c'ih, en gyi læ dzing-nga.

¹⁵ 天亮起時候，天使催羅得，話：「爾起身，爾妻子等蕩頭來東兩個囡，好帶其出去，恐怕爾等城裏個惡逆大家滅掉。」¹⁶ 羅得還捱捱棲棲，箇星人爲了耶和華哀憐其，拉勒其個手，等其妻子連兩囡個手，領其出，安其來城外。

¹⁷ Kyi-kying ling gyi-lah c'ih nga-deo, ziu wô, Ng yüong dao-tseo hao pao-djün sing-ming: deo m-nao nyin-cün k'en, ih-ngæn m-nao deng-leh bing-jiang-li: iao dao-tao sæn-li, sæn-leh ng we me-diao. ¹⁸ Lo-teh teng gyi-lah wô, Dæn-nyün ngô Cü feh z-ka. ¹⁹ Næn-kæn Ng nu-boh læ Ng min-zin teh-djoh eng-we, Ng yi-kying fah-c'ih da-dz da-pe peh ngô pao-djün sing-ming: ngô feh neng-keo dao-tao sæn-li, k'ong-p'ô tsao-djoh tsæ-næn, iao si. ²⁰ Næn-kæn keh-go dzing-ts, yi siao yi gying. yüong-yi dao-leh tao, (ky'i-feh-z siao dzing-ts ma?) 'o-feh peh ngô dao-tao keh-deo pao-djün sing-ming. ²¹ Gyi teng Lo-teh wô, Keh-go z-ken Ngô yia ing-hyü ng; feh we djü-mih ng sô wô go dzing-ts. ²² Ng yüong kw'a-kw'a dao-tao keh-deo: ing-we ng feh-zing tseo-tao, Ngô tso z-ken feh-læ: sô-yi keh-go dzing-ts ming-z kyiao-leh [1]So-r.

¹⁷ 既經領其拉出外頭，就話：「爾用逃走好保全性命。頭嚙得好扭轉看，一眼嚙得好庵勒平垵裏。要逃到山裏，省勒爾會焠掉。」¹⁸ 羅得等其拉話：「但願我主弗是介。」¹⁹ 難間爾奴僕來爾面

前得着恩惠，爾已經發出大慈大悲撥我保全性命。我弗能夠逃到山裏，恐怕遭着災難，要死。²⁰ 難間箇個城子，又小又近，容易逃勒到。（豈弗是小城子嗎？）何弗撥我逃到箇頭保全性命。²¹ 其等羅得話：「箇個事幹我也應許爾，弗會除滅爾所話個城子。²² 爾用快快逃到箇頭，因為爾弗曾走到，我做事幹弗來。所以箇個城子名字叫勒瑣珥^[1]。」

[1]Ziu-z Siao-go, k'en ²⁰ ts'ih. 就是小個，看 ²⁰ 七。（原註）

²³ Lo-teh tseo-tsing So-r z-'eo, nyih-deo c'ih-ky'i tsiao-djoh di-
yang. ²⁴ Keh-tsao Yiæ-'o-wô loh liu-wông teng ho læ Sô-to-mô teng
Ngo-mo-lah, z Yiæ-'o-wô dzong t'in-li kông-loh-læ-go. ²⁵ Keh-sing
dzing-ts, tao-c'ü bing-yiang, dzing-li sô deng-go pah-sing, lin di-t'u-go
c'ih-ts'æn long-tsong djü-mih-de.

²³ 羅得走進瑣珥時候，日頭出起照着地垵。²⁴ 箇遭耶和華落硫磺等火來所多瑪等蛾摩拉，是耶和華從天裏降落來個。²⁵ 箇星城子，到處平垵，城裏所庀個百姓，連地土個出產攏總除滅了。

²⁶ Lo-teh-go ts'i-ts deo nyin-cün ih-k'en, ziu pin-leh yin-go djü-ts.

²⁶ 羅得個妻子頭扭轉一看，就變勒鹽個柱子。

²⁷ Üô-pah-lah-hen tsao t'in-nyiang lih-ky'i, tao gyi zin-deo lih-læ
Yiæ-'o-wô min-zin-go di-fông. ²⁸ Dziao-leh Sô-to-mô Ngo-mo-lah tao-

c'ü bing-yiang ih-k'en, k'en-kyin di-yiang-li yiu in c'ong-zông ziang ho-lu-li in ka.

²⁷ 亞伯拉罕早天亮立起，到其前頭立來耶和華面前個地方。²⁸
朝勒所多瑪蛾摩拉到處平垵一看，看見地垵裏有煙衝上，像火盧裏煙介。

²⁹ Jing-ming mih-diao bing-yiang-li keh-sing dzing-ts z-'eo, kyit-
teh Üô-pah-lah-hen: keh-lah se-tsih djü-mih Lo-teh sô deng-go dzing-
ts, yia kyi Lo-teh c'ih mih-vông-go cong-nyiang.

²⁹ 神明滅掉平垵裏箇星城子時候，記得亞伯拉罕。箇拉雖即除滅羅得所庵個城子，也救羅得出滅亡個中央。

³⁰ Lo-teh dzong So-r tseo-c'ih, teng gyi liang-go nön deng læ sæn-
li, ing-we gyi p'ô deng læ So-r; keh-lah teng liang-go nön dô-kô deng
læ sæn-ngæn-li. ³¹ Do-nön teng siao-nön wô, Ah-lah ah-tia yi-kying
lao-de, 'en-t'in-'ô yia m-nying teng ah-lah dong-zông tsiao shü-kæn-
zông hyiang-fông. ³² Læ, ah-lah we s-teh ah-tia ky'üoh-tsiu, 'eo-deo
teng gyi dô-kô kw'eng, hao dzong ah-tia djün-cong-tsih-dæ. ³³ Keh yia
gyi-lah s-teh ah-tia ky'üoh-tsiu: do-nön tseo-tsing teng ah-tia kw'eng:
dæn-z gyi z soh-go z-'eo kw'eng, soh-go z-'eo bô-ky'i, ah-tia tu feh teh-
cü. ³⁴ Di-nyi nyih do-nön teng siao-nön wô, Ngô zô-nyih yia-tao teng
ah-tia kw'eng: læ, kyih-mih yia-tao ah-lah we s-teh gyi tsæ ky'üoh-

tsiu: ng yia tseo-tsing teng gyi kw'eng, hao dzong ah-tia djün-cong-tsih-dæ. ³⁵ Keh yia gyi-lah tsæ s-teh ah-tia ky'üoh-tsiu: siao-nön yia teng gyi kw'eng: dæn-z gyi soh-go z-'eo kw'eng, soh-go z-'eo bô-ky'i, ah-tia tu feh teh-cü. ³⁶ Z-ka Lo-teh liang-go nön dzong ah-tia yiu sing-yüing. ³⁷ Do-nön sang ng-ts, c'ü gyi ming-z Mo-iah, ziu-z næn-kæn Mo-iah keh-dzoh-go tsu-tsong. ³⁸ Siao-nön yia sang ng-ts, c'ü gyi ming-z Bin-üô-mi: ziu-z, næn-kæn Üô-meng keh-dzoh-go tsu-tsong.

³⁰ 羅得從瑣珥走出，等其兩個因庵來山裏，因為其怕庵來瑣珥。箇拉等兩個因大家庵來山岩裏。³¹ 大因等小因話：「阿拉阿爹已經老了，咸天下也無人等阿拉同牀。照世間上鄉方。³² 來，阿拉會使得阿爹喫酒，後頭等其大家睏，好從阿爹傳宗接代。」³³ 箇夜其拉使得阿爹喫酒。大因走進等阿爹睏。但是其是啥個時候睏，啥個時候爬起，阿爹都弗得知。³⁴ 第二日大因等小因話：「我昨日夜到等阿爹睏。來，今末夜到阿拉會使得其再喫酒。爾也走進等其睏，好從阿爹傳宗接代。」³⁵ 箇夜其拉再使得阿爹喫酒。小因也等其睏。但是其啥個時候睏，啥個時候爬起，阿爹都弗得知。³⁶ 是介羅得兩個因從阿爹有身孕。³⁷ 大因生兒子，取其名字摩押，就是難間摩押箇族個祖宗。³⁸ 小因也生兒子，取其名字便亞米，就是難間亞捫箇族個祖宗。

Ts. XX.

Üô-pah-lah-hen dzong keh-deo pun-tao Nen di, deng-læ Kyüô-t'ih Shü-r-go cong-nyiang; tæ-n-koh læ Gyi-lah. ² Üô-pah-lah-hen ts'ing-hwu gyi ts'i-ts Sah-lah z ah-me: keh-lah Gyi-lah wông Üô-pi-mi-lih ts'a nying ky'i c'ü Sah-lah. ³ Üô-pi-mi-lih mong-li, Jing-ming ling-djoh gyi, teng gyi wô, Ng we-leh sô c'ü-go nyü-nying iao si: ing-we gyi z nying-kô ts'i-ts. ⁴ Dæn-z Üô-pi-mi-lih wa feh-zing teng gyi gying-sing, ziu wô, Cü, Ng yia we mih-diao tsing-dzih-go koh-veng ma? ⁵ Gyi soh feh-z teng ngô wô z ah-me ma? Nyü-nying yia zi wô, Z ngô-go ah-ko. Ngô tso keh-go z-ken sing jih-dzæ tön-tsing, siu yia kyih-zing-go. ⁶ Jing-ming læ mong-li teng gyi wô, Z-go, Ngô hyiao-teh ng tso keh-go ng sing z tön-tsing-go; Ngô yia tsu-djü ng sæn-leh ng teh-ze Ngô; keh-lah feh-hyü ng teng keh-go nyü-nying gying-sing. ⁷ Næn-kæn ng yüong kwe-wæn keh nying go ts'i-ts: gyi z-go sin-cü-nying, we teng ng tao-kao s-teh ng pao-djün sing-ming: ziah feh wæn gyi, hao hyiao-teh ng teng væn-pah z ng-go nying tu pih-ding we si. ⁸ Üô-pi-mi-lih tsao t'in-nyiang ky'i-læ, ziu eo-long gyi-go dzing-ts, pô keh-sing z-ken kông peh gyi-lah t'ing: gyi-lah tu long-do ky'ih-hoh. ⁹ Üô-pi-mi-lih eo Üô-pah-lah-hen, teng gyi wô, Ng dza-we z-ka tao ah-lah? Ngô yiu soh-go teh-ze ng? Ng do djong-djong ze læ 'æ ngô teng ngô-go ih-

koh. Ng z tso feh ing-kæ tso-go z-ken dæ ngô. ¹⁰ Üô-pi-mi-lih yi teng
Üô-pah-lah-hen wô, Ng yiu soh-go kyin-kyiu tso keh-go z-ken ni? ¹¹
Üô-pah-lah-hen wô, Ngô ts'eng-ts'eng dông-deo di-fông m-neh p'ô-
gyü Jing-ming: k'ong-p'ô we-leh ngô ts'i-ts iao sah-diao ngô. ¹² Ing-we
gyi jih-dzæ z ngô ah-me; tso ah-tia, koh ah-nyiang; 'eo-deo tso ngô-go
ts'i-ts. ¹³ Jing-ming eo ngô li-k'æ ah-tia oh-li pun-læ-pun-ky'i-go z-'eo,
ngô teng gyi wô, Ah-lah tsiang-læ ze-bin tseo-tao soh-go di-fông ng
hao ts'ing-hwu ngô ah-ko; keh z ng s eng-we tao ngô. ¹⁴ Üô-pi-mi-lih
pô yiang teng ngeo, nu-boh ô-deo keh-sing song-peh Üô-pah-lah-hen;
ping-ts'ia wæn gyi-go ts'i-ts Sah-lah. ¹⁵ Üô-pi-mi-lih wô, Næn-kæn
ngô-go di-fông læ ng min-zin: hao ze ng-go sing-siang ky'i deng. ¹⁶ Yi
teng Sah-lah wô, Ngô do ih-ts'in kw'e nying-ts song ng-go ah-ko; hao
peh ng lin ng dong-de-go nying tsô ngæn-tsing læ cong-nying min-zin,
Ka kông, z tsah-vah gyi.

亞伯拉罕從箇頭搬到南地，庵來迦鐵、書珥個中央，耽擱來其
臘。² 亞伯拉罕稱呼其妻子撒拉是阿妹。箇拉其臘王亞比米力差人
去娶撒拉。³ 亞比米力夢裏，神明領着其，等其話：「爾爲了所取
個女人要死，因爲其是人家妻子。」⁴ 但是亞比米力還弗曾等其近
身，就話：「主，爾也會滅掉正直個國份嗎？」⁵ 其啥弗是等我話是
阿妹嗎？女人也自話：『是我個阿哥。』我做箇個事幹心實在端
正，手也潔淨個。」⁶ 神明來夢裏等其話：「是個，我曉得爾做箇

個，爾心是端正個。我也阻住爾省勒爾得罪我。箇拉弗許爾等箇個女人近身。⁷ 難問爾用歸還箇人個妻子。其是個先知人，會等爾禱告使得爾保全性命。若弗還其，好曉得爾等凡百是爾個人，都必定會死。」⁸ 亞比米力早天亮起來，就謳攏其個臣子，把箇星事幹講撥其拉聽。其拉都弄大喫惶。⁹ 亞比米力謳亞伯拉罕，等其話：

「爾咋會是介到阿拉？我有啥個得罪爾？爾馱重重罪來害我等我個一國。爾是做弗應該做個事幹待我。」¹⁰ 亞比米力又等亞伯拉罕話：「爾有啥個見究做箇個事幹呢？」¹¹ 亞伯拉罕話：「我忖忖蕩頭地方嘸得怕懼神明，恐怕爲了我妻子要殺掉我。¹² 因爲其實在是我阿妹，做阿爹，各阿孃。後頭做我個妻子。¹³ 神明謳我離開阿爹屋裏搬來搬去個時候，我等其話：『阿拉將來隨便走到啥個地方，爾好稱呼我阿哥。箇是爾賜恩惠到我。』」¹⁴ 亞比米力把羊等牛，奴僕丫頭箇星送撥亞伯拉罕，並且還其個妻子撒拉。¹⁵ 亞比米力話：

「難問我個地方來爾面前，好隨爾個心想去庵。¹⁶ 又等撒拉話：「我馱一千塊銀子送爾個阿哥，好撥爾連爾同隊個人遮眼睛來衆人面前，介講，是責罰其。」

¹⁷ Üô-pah-lah-hen ziu tao-kao Jing-ming: Jing-ming i-hao Üô-pi-mi-lih, teng gyi ts'i-ts, lin gyi ô-deo, s-teh gyi-lah we sang-jiang. ¹⁸ Ing-we Yiæ-'o-wô we-leh Üô-pah-lah-hen ts'i-ts Sah-lah-go yün-kwu? yi-kying s-teh Üô-pi-mi-lih ih-kô nying feh sang yang-de.

¹⁷ 亞伯拉罕就禱告神明。神明醫好亞比米力，等其妻子，連其丫頭，使得其拉會生養。¹⁸ 因為耶和華爲了亞伯拉罕妻子撒拉個緣故，已經使得亞比米力一家人弗生養了。

Ts. XXI.

Yiæ-'o-wô i gyi-go shih-wô tsiao-kwu Sah-lah, ziu-z tsiao Gyi sô ing-hyü-go tso peh Sah-lah. ² Ing-we Üô-pah-lah-hen nyin-kyi lao-de, Sah-lah yiu-sing, teng gyi sang ng-ts, tsiao Jing-ming sô ding-go z-'eo. ³ Üô-pah-lah-hen c'ü Sah-lah teng gyi sang-go ng-ts ming-z kyiao-leh Yi-sah. ⁴ Sang-loh di-pah nyih Üô-pah-lah-hen i Jing-ming-go feng-fu, teng ng-ts Yi-sah 'ang tsiu-keh-li. ⁵ Gyi ng-ts Yi-sah sang-go z-'eo Üô-pah-lah-hen nyin-kyi ih-pah shü-de.

耶和華依其個說話照顧撒拉，就是照其所應許個做撥撒拉。² 因為亞伯拉罕年紀老了，撒拉有身，等其生兒子，照神明所定個時候。³ 亞伯拉罕取撒拉等其生個兒子名字叫勒以撒。⁴ 生落第八日亞伯拉罕依神明個吩咐，等兒子以撒行周割禮。⁵ 其兒子以撒生個時候亞伯拉罕年紀一百歲了。

⁶ Sah-lah wô, Jing-ming yi-kying s-teh ngô fah-siao; væn-pah t'ing-meng-go tu we teng ngô dô-kô siao. ⁷ Yi wô, Jü neng-keo teng

Üô-pah-lah-hen wô, Sah-lah we peh ng-ts ky'üoh na ma? Ing-we Üô-pah-lah-hen nyin-kyi lao, ngô we teng gyi sang ng-ts. ⁸ Keh na-hwun do-ky'i-læ tsah-na-de: Yi-sah tsah-na-go nyih-ts Üô-pah-lah-hen bæn do-ts'æ.

⁶ 撒拉話：「神明已經使得我發笑，凡百聽聞個都會等我大家笑。」⁷ 又話：「誰能夠等亞伯拉罕話，撒拉會撥兒子喫奶嗎？因為亞伯拉罕年紀老，我會等其生兒子。」⁸ 箇奶花大起來摘奶了。以撒摘奶個日子亞伯拉罕辦大菜。

⁹ Yiæ-gyih nyü-nying Yüô-kyiah teng Üô-pah-lah-hen sang-go ng-ts hyi-siao gyi: Sah-lah k'en-kyin; ¹⁰ ziu teng Üô-pah-lah-hen wô, Ken-c'ih keh-go ô-deo teng gyi ng-ts; ing-we keh ô-deo-go ng-ts pih-ding feh-k'o teng ngô-go ng-ts Yi-sah dô-kô tsih-dæ. ¹¹ Dæn-z Üô-pah-lah-hen we-leh ng-ts yün-kwu do-nyiang iu-meng keh-go z-ken.

⁹ 埃及女人夏甲等亞伯拉罕生個兒子嬉笑其。撒拉看見，¹⁰ 就等亞伯拉罕話：「趕出箇個丫頭等其兒子，因為箇丫頭個兒子必定弗可等我個兒子以撒大家接代。」¹¹ 但是亞伯拉罕爲了兒子緣故大樣憂悶箇個事幹。

¹² Jing-ming teng Üô-pah-lah-hen wô, Ng hao-vong we-leh ng-ts teng ô-deo-go z-ken iu-meng: Sah-lah teng ng sô wô-go, long-tsong hao t'ing gyi: ing-we dzong Yi-sah ka læ-go hao sön ng-go 'eo-dæ. ¹³

Wa-yiu ô-deo-go ng-ts, ing-we gyi z ng-go 'eo-dæ, Ngô yia we s-teh gyi tso ih-go koh-veng. ¹⁴ Üô-pah-lah-hen tsao t'in-nyiang lih-ky'i, do-leh ping teng ih bi-dæ shü kao-fu Yüô-kyiah, pe læ kyin-kah-deo, eo gyi ling-leh ng-ts ky'i; Yüô-kyiah ziu dong-sing tseo-læ-tseo-ky'i læ Bih-z-pô kw'ông-iæ-li. ¹⁵ Dæ-li-go shü yüong-wun-de, gyi fông siao-nying læ jü ti-'ô: ¹⁶ gyi-zi tseo-ko-ky'i ts'ô ih-tsin lu ka siang-mao, te-deo zo-tæn-loh, wô, Ngô feh-sô-teh k'en-kyin siao-nying si. Ziu te-deo zo-leh hyiang-hyiang k'oh-ky'i-læ-de. ¹⁷ Jing-ming t'ing-meng siao-nying-go sing-hyiang: Jing-ming-go t'in-s dzong t'in-li eo Yüô-kyiah, wô, Yüô-kyiah, ng dza-we z-ka? hao-vong p'ô, ing-we ng-go ng-ts læ keh-deo, gyi sing-hyiang Jing-ming yi-kying t'ing-meng-de. ¹⁸ Ng lih-ky'i-læ, siu tông-leh keh siao-nying; Ngô we s-teh gyi tso do-do koh-veng. ¹⁹ Jing-ming k'æ-k'æ Yüô-kyiah ngæn-tsing, k'en-kyin ih-k'eo yiu shü-go tsing, ziu ky'i tsi-mun bi-dæ, peh siao-nying ky'üoh. ²⁰ Jing-ming pao-yiu keh siao-nying: gyi do-ky'i-læ, deng-læ kw'ông-iæ di-fông, tso zih-tsin go nying. ²¹ Gyi deng-læ Pô-læn kw'ông-iæ-li: gyi ah-nyiang dæ Yiæ-gyih-go nyü-nying peh gyi tso ts'i-ts.

¹² 神明等亞伯拉罕話：「爾好留爲了兒子等丫頭個事幹憂悶：撒拉等爾所話個，攏總好聽其，因爲從以撒介來個好算爾個後代。
¹³ 還有丫頭個兒子，因爲其是爾個後代，我也會使得其做一個國份。」¹⁴ 亞伯拉罕早天亮立起，馱勒餅等一皮袋水交付夏甲，搯來

肩胛頭，謳其領勒兒子去。夏甲就動身走來走去來別是巴曠野裏。

¹⁵ 袋裏個水用完了，其放小人來樹底下，¹⁶ 其自走過去差一箭路介相貌，對頭坐帶落，話：「我弗捨得看見小人死。」就對頭坐勒響響哭起來了。¹⁷ 神明聽聞小人個聲響。神明個天使從天裏謳夏甲，話：「夏甲，爾咋會是介？好甯怕，因為爾個兒子來箇頭，其聲響神明已經聽聞了。¹⁸ 爾立起來，手擋勒箇小人，我會使得其做大大國份。」¹⁹ 神明開開夏甲眼睛，看見一口有水個井，就去齒滿皮袋，撥小人喫。²⁰ 神明保佑箇小人，其大起來，庵來曠野地方，做射箭個人。²¹ 其庵來巴蘭曠野裏，其阿孃抬埃及個女人撥其做妻子。

²² Ka z-'eo Üô-pi-mi-lih teng gyi tsiang-kyüing Fi-koh læ, teng Üô-pah-lah-hen wô, Ng væn-pah sô tso-go z-ken Jing-ming pao-yiu ng. ²³ Næn-kæn ts'ing ng dziao Jing-ming vah-tsiu m-nao ky'i-dæ ngô, teng ngô ng-ts seng-ts: tsih-yiu tsiao ngô ka-go hao-hao dæ ng, ng yia z-ka dæ ngô, teng ng sô tæñ-koh-go di-fông. ²⁴ Üô-pah-lah-hen wô, Ngô we vah-tsiu. ²⁵ Üô-pah-lah-hen p'i-bing Üô-pi-mi-lih we-leh tsing-shü-go z-ken, ziu-z Üô-pi-mi-lih-go nu-boh pô-tsin gyi. ²⁶ Üô-pi-mi-lih wô, Jü tso keh-go z-ken, ngô feh teh-cü: ng feh-zing wô hyiang ngô dao: dzih teng-tao kyih-mih ngô wa tsih t'ing-meng. ²⁷ Üô-pah-lah-hen pô yiang teng ngeo song-peh Üô-pi-mi-lih: liang-'ô dô-kô lih-iah. ²⁸ Üô-pah-lah-hen do ts'ih-tsah ts'-go siao-yiang fông-leh ih-t'ah

di-fông. ²⁹ Üô-pi-mi-lih teng Üô-pah-lah-hen wô, Ng dza-we fông keh ts'ih-tsah ts'-go siao-yiang læ ih-t'ah di-fông? ³⁰ Gyi wô, Ng dzong ngô-go siu-li tsih-ziu keh ts'ih-tsah ts'-go siao-yiang hao tso te-tsing z ngô gyüih keh-k'eo tsing-go. ³¹ Sô-yi eo keh di-ming ^[1] Bih-z-pô, ing-we liang-go nying læ keh-deo vah-tsiu ko-de. ³² Z-ka gyi-lah læ Bih-z-pô lih-iah: Üô-pi-mi-lih teng gyi tsiang-kyüing Fi-koh ziu dong-sing kyü Fi-li-z di-fông.

²² 介時候亞比米力等其將軍非各來，等亞伯拉罕話：「爾凡百所做個事幹神明保佑爾。²³ 難間請爾朝神明罰咒嘸得好欺待我，等我兒子孫子。只有照我介個好好待爾，爾也是介待我，等爾所耽擱個地方。」²⁴ 亞伯拉罕話：「我會罰咒。」²⁵ 亞伯拉罕批評亞比米力爲了井水個事幹，就是亞比米力個奴僕霸佔其。²⁶ 亞比米力話：「誰做箇個事幹，我弗得知。爾弗曾話向我道，直等到今末我還只聽聞。」²⁷ 亞伯拉罕把羊等牛送撥亞比米力。兩下大家立約。²⁸ 亞伯拉罕馱七隻雌個小羊放勒一埕地方。²⁹ 亞比米力等亞伯拉罕話：「爾咋會放箇七隻雌個小羊來一埕地方？」³⁰ 其話：「爾從我個手裏接受箇七隻雌個小羊好做對證是我掘箇口井個。」³¹ 所以謳箇地名別是巴^[1]，因爲兩個人來箇頭罰咒過了。³² 是介，其拉來別是巴立約。亞比米力等其將軍非各就動身歸非利士地方。

[1] Ziu-z Vah-tsiu-go tsing. 就是罰咒個井。（原註）

³ Üô-pah-lah-hen cong jü-moh læ Bih-z-pô, læ keh-deo gyiu-k'eng Yiæ-'o-wô-go ming-deo, keh-we üong-weh-go Jing-ming. ³⁴ Üô-pah-lah-hen hyü-to nyih-ts tæ-n-koh læ Fi-li-z di-fông.

³³ 亞伯拉罕種樹木來別是巴，來箇頭求懇耶和華個名頭，箇位永活個神明。³⁴ 亞伯拉罕許多日子耽擱來非利士地方。

Ts. XXII.

Keh-sing z-ken 'eo-deo Jing-ming s-s Üô-pah-lah-hen, eo gyi wô, Üô-pah-lah-hen! Gyi wô, Ngô læ-tong. ² Jing-ming wô, Ta-leh ng-go ng-ts, ziu-z ng dzih-din-go doh-ying ng-ts Yi-sah, tseo-tao Mo-li di-fông ky'i: keh-deo læ Ngô sô ts-tin ng-go sæn, yüong hyin gyi tso væn-tsi.

箇星事幹後頭，神明試試亞伯拉罕，謳其話：「亞伯拉罕！」其話：「我來東。」² 神明話：「帶勒爾個兒子，就是爾值鈿個獨養兒子以撒，走到摩利地方去。箇頭來我所指點爾個山，用獻其做燔祭。」

³ Üô-pah-lah-hen tsao-t'in-nyiang ky'i-sing, ky'in-leh li-ts, ta liang-go nu-boh teng gyi ng-ts Yi-sah, p'ih-leh hyin-tsi-go za, dong-sing tao Jing-ming ts-tin gyi-go di-fông ky'i. ⁴ Tao di-sæn nyih Üô-

pah-lah-hen ngæn-tsing də-ky'i yün-yün k'en-kyin keh di-fông. ⁵ Üô-pah-lah-hen teng nu-boh wô, Ng teng li-ts læ dông-deo teng-tong, ngô teng siao-nying iao tao keh-deo ky'i pa-pa, ziu kyü-tao ng-lah di-fông læ. ⁶ Üô-pah-lah-hen ziu peh ng-ts Yi-sah pe-leh hyin-tsi-go za: gyi-zi siu-li do-leh ho teng tao: keh liang-go dô-kô ky'i. ⁷ Yi-sah teng ah-tia Üô-pah-lah-hen wô, Ngô ah-tia! Gyi wô, Ng-ts, ngô læ-tong. Gyi yi wô, Yiu ho teng za, dæn-z hyin-tsi-go siao-ying læ 'ah-li? ⁸ Üô-pah-lah-hen wô, Ngô-go ng-ts. Jing-ming we Zi be-bæn siao-ying hao tso tsi-veh: keh liang-go nying ziu-z-ka dô-kô ky'i-de. ⁹ Tseo-tao Jing-ming sô ts-tin-go di-fông, Üô-pah-lah-hen læ keh-deo zao ih-zo dæn, pô za diah-hao-ts, bo-leh ng-ts Yi-sah en-læ dæn-li-go za zông-teng. ¹⁰ Üô-pah-lah-hen sing-c'ih siu læ, do-leh tao iao sah gyi-go ng-ts. ¹¹ K'eo k'eo Yiæ-'o-wô-go t'in-s dzong t'in-li eo gyi, wô, Üô-pah-lah-hen, Üô-pah-lah-hen! Gyi wô, Ngô læ-tong. ¹² Yi wô, M-nao en siu læ siao-nying-go sing-zông, yia m-nao sông-'æ gyi: næn-kæn Ngô hyiao-teh ng z p'ô-gyü Jing-ming, ing-we ng-go ng-ts, ziu-z ng doh-ying ng-ts, ng yia m-neh feh-sô-teh peh Ngô. ¹³ Üô-pah-lah-hen ngæn-tsing də-ky'i ih-k'en, k'en-kyin 'eo-pe yiu ih-tsah yüong-ying, gyi-go koh læ jü-vong-li gah-djü-tih: Üô-pah-lah-hen tseo-ky'i, k'ô-leh keh-tsah yiang, də gyi-go ng-ts hyin-zông tso væn-tsi. ¹⁴ Üô-pah-lah-hen ts'ing-

hwu keh di-fông ^[1] “Yiæ-‘o-wô yih-læ”: tao jü-kying wa wô, Læ Yiæ-‘o-wô-go sæn-li k’eo-k’eo yiu be-hao-liao-go.

³ 亞伯拉罕早天亮起身，牽勒驢子，帶兩個奴僕等其兒子以撒，劈勒獻祭個柴，動身到神明指點其個地方去。⁴ 到第三日亞伯拉罕眼睛抬起遠遠看見箇地方。⁵ 亞伯拉罕等奴僕話：「爾等驢子來蕩頭等東，我等小人要到箇頭去拜拜，就歸到爾拉地方來。」⁶ 亞伯拉罕就撥兒子以撒拈勒獻祭個柴，其自手裏馱勒火等刀，箇兩個大家去。⁷ 以撒等阿爹亞伯拉罕話：「我阿爹！」其話：「兒子，我來東。」其又話：「有火等柴，但是獻祭個小羊來何裏？」⁸ 亞伯拉罕話：「我個兒子，神明會自備辦小羊好做祭物。」箇兩個人就是介大家去了。⁹ 走到神明所指點個地方，亞伯拉罕來箇頭造一座壇，把柴疊好仔，縛勒兒子以撒來壇裏個柴上頂。¹⁰ 亞伯拉罕伸出手來，馱勒刀要殺其個兒子。¹¹ 扣扣耶和華個天使從天裏謳其，話：「亞伯拉罕，亞伯拉罕！」其話：「我來東。」¹² 又話：「噯得好安手來小人個身上，也噯得好傷害其。難間我曉得爾是怕懼神明，因為爾個兒子，就是爾獨養兒子，爾也噯得弗捨得撥我。」¹³ 亞伯拉罕眼睛抬起一看，看見後背有一隻雄羊，其個角來樹縫裏軋住的。亞伯拉罕走去，柯勒箇隻羊，代其個兒子獻上做燔祭。¹⁴ 亞伯拉罕稱呼箇地方「耶和華葉徠^[1]」。到如今還話：「來耶和華個山裏扣扣有備好了個。」

[1] Ôh-wô Yiæ-'o-wô we yü-be. 或話耶和華會預備。(原註)

¹⁵ Yiæ-'o-wô-go t'in-s di-nyi tsao dzong t'in-li eo Üô-pah-lah-hen,
¹⁶ wô, Ing-we ng tso keh-go z-ken, m-neh feh-sô-teh ng-go ng-ts, ziu-z
ng doh-yiang ng-ts, keh-lah Yiæ-'o-wô wô, Ngô ts-tin Ngô-zi vah-tsiu,
¹⁷ Pih-ding we do-nyiang s-foh peh ng, peh ng-go 'eo-dæ meo-meo-
zing-zing to-ky'i-læ, ziang t'in-li-go sing-siu, ziang hæ-du-go sô-nyi;
ping-ts'ia ng-go 'eo-dæ we teh-djoh ng dziu-dih-go dzing-meng. ¹⁸
Wa-yiu t'in-'ô væn-koh we dzong ng-go 'eo-dæ teh-djoh foh-ky'i: ing-
we ng yi-kying i Ngô-go 'ao-ling. ¹⁹ Keh-tsao Üô-pah-lah-hen cün-læ
tao gyi nu-boh di-fông; gyi-lah ziu dô-kô dong-sing tseo-kyü Bih-z-pô:
Üô-pah-lah-hen læ Bih-z-pô deng-loh.

¹⁵ 耶和華個天使第二遭從天裏謳亞伯拉罕，¹⁶ 話：「因為爾做箇個事幹，嘸得弗捨得爾個兒子，就是爾獨養兒子，箇拉耶和華話：『我指點我自罰咒，¹⁷ 必定會大樣賜福撥爾，撥爾個後代茂茂盛盛多起來，像天裏個星宿，像海塗個沙泥。並且爾個後代會得着爾仇敵個城門。¹⁸ 還有天下萬國會從爾個後代得着福氣，因為爾已經依我個號令。』」¹⁹ 箇遭亞伯拉罕轉來到其奴僕地方，其拉就大家動身走歸別是巴。亞伯拉罕來別是巴庵落。

²⁰ Keh-sing z-ken 'eo-deo yiu nying t'ong-cü Üô-pah-lah-hen wô,
Mih-kyüô teng ng ah-ko Nô-ngoh sang ng-ts. ²¹ Do ng-ts Wu-s, teng

gyi ah-di Pu-s, teng Kyi-meo-li, ziu-z Üô-læn-go ah-tia; ²² Kyi-sih, Ha-so, Pih-dah, Ih-lah, Pe-t'u-li. ²³ Pe-t'u-li sang nön Li-pah-kyüô. Keh pah-go ng-ts, tu z Mih-kyüô teng Üô-pah-lah-hen ah-ko Nô-ngoh sô sang-go. ²⁴ Nô-ngoh-go ah-yi, ming-z Liu-mô, yia sang ng-ts, ziu-z Di-pah, Kyüô-'en, Da-'eh, Mô-kyüô.

²⁰ 箇星事幹後頭有人通知亞伯拉罕話：「密迦等爾阿哥拿鶴生兒子。²¹ 大兒子戶斯，等其阿弟布斯，等基母利，就是亞蘭個阿爹。²² 基薛、哈瑣、必達、益拉、彼土利。²³ 彼土利生因利百加。箇八個兒子，都是密迦等亞伯拉罕阿哥拿鶴所生個。²⁴ 拿鶴個阿姨，名字流瑪，也生兒子，就是提八、迦含、大轄、瑪迦。」

Ts. XXIII.

Sah-lah go nyin-kyi ih-pah nyiæn-ts'ih shü: keh ziu-z Sah-lah weh-tong-go ziu-shü. ² Sah-lah si-læ Kyi-lih-üô-pô ziu-z Kyüô-nen di-fông-go Hyi-pah-leng. Üô-pah-lah-hen ziu læ, we-leh Sah-lah æ-t'ong di-k'oh.

撒拉個年紀一百廿七歲，箇就是撒拉活東個壽歲。² 撒拉死來基列亞巴，就是迦南地方個希伯崙。亞伯拉罕就來，爲了撒拉哀痛啼哭。

³ Ûô-pah-lah-hen læ gyi si-nying-go min-zin bô-ky'i, teng Heh nying wô, ⁴ Ngô tæen-koh ng-lah cong-nyiang tso c'ih-meng nying: ts'ing ng peh ngô tso-veng-go di-kyi læ ng-go di-fông, hao tsông ngô-go si-nying, sæn-leh ngô k'en-kyin. ⁵ Heh nying we-teh Ûô-pah-lah-hen teng gyi wô, ⁶ Ah-lah-go Cü, ts'ing t'ing, Ng læ ah-lah cong-nyiang tso tsing-djong go moh-pah; ng hao læ ah-lah veng-di li-hyang kæn-dzeh ting hao-go, ky'i tsông ng-go si-nying: z ah-lah-go veng-mo, m-nying we kying-djü ng, peh ng hao tsông ng-go si-nying. ⁷ Ûô-pah-lah-hen lih-ky'i-læ, dziao-leh keh di-fông-go pah-sing, ziu-z Heh nying keh-dzoh, kyi-sing eo-tæn-tao. ⁸ Teng gyi-lah siang-liang, wô, Ziah-z ng-go i-s k'eng peh ngô tsông si-nying, sæn-leh ngô k'en-kyin, ka-ni ts'ing ng t'ing ngô, teng ngô gyiu-k'eng So-'eh-go ng-ts Yi-feh-leng, ⁹ s-peh ngô gyi din-koh-li Mah-pi-lah-go yüih; tsoh-tsoh t'ing gyi kô-din, peh ngô tso ts'æn-nyih læ ng-go cong-nyiang tso veng-go di. ¹⁰ Yi-feh-leng læ Heh nying cong-nyiang zo-tih. Heh-nying keh-dzoh teng væn-pah tseo-tsing dzing-meng go tu t'ing-tong. Heh nying Yi-feh-leng we-teh Ûô-pah-lah-hen wô, ¹¹ Ngô-go Cü, hao-vong: ts'ing t'ing ng: ngô song ng keh-go din, yia song ng din-li-go yüih; læ ngô pah-sing min-zin song ng: ka-ni, ng hao tsông ng-go si-nying. ¹² Ûô-pah-lah-hen dziao-leh keh di-fông-go pah-sing kyi-sing eo-tæn-tao. ¹³ Læ keh pah-sing min-zin teng Yi-feh-leng wô, Ng k'eng-go shih-wô,

ts'ing t'ing ngô: ngô we peh ng din-kô: ng tsih-ziu-ts, ngô hao læ keh-deo tsông ngô-go si-nying. ¹⁴ Yi-feh-leng we-teh Üô-pah-lah-hen, wô, ¹⁵ Ngô-go Cü, ng ts'ing t'ing: keh-go din dzih s-pah z-k'ah nying-ts: dæn-z ngô teng ng yiu soh-go kyi-leng ni? ng hao ky'i tsông ng-go si-nying. ¹⁶ Üô-pah-lah-hen t'ing Yi-feh-leng; ziu tsiao Yi-feh-leng læ Heh nying min-zin sô wô-go, do-leh k'ah-shông t'ong-'ang-go nying-ts s-pah z-k'ah tsing hao peh gyi.

³ 亞伯拉罕來其死人個面前爬起，等赫人話：⁴「我耽擱爾拉中央做出門人。請爾撥我做墳個地基來爾個地方，好葬我個死人，省勒我看見。」⁵ 赫人回答亞伯拉罕，等其話：⁶「阿拉個主，請聽，爾來阿拉中央做珍重個牧伯，爾好來阿拉墳地裏向揀擇頂好個，去葬爾個死人。是阿拉個墳墓，無人會禁住爾，撥爾好葬爾個死人。」⁷ 亞伯拉罕立起來，朝勒箇地方個百姓，就是赫人箇族，肌身偃帶倒。⁸ 等其拉商量，話：「若是爾個意思肯撥我葬死人，省勒我看見，介呢請爾聽我，等我求懇瑣轄個兒子以弗崙，⁹ 賜撥我其田角裏麥比拉個穴，足足聽其價鈿，撥我做產業來爾個中央做墳個地。」¹⁰ 以弗崙來赫人中央坐的。赫人箇族等凡百走進城門個都聽東。赫人以弗崙回答亞伯拉罕話：¹¹「我個主，好留。請聽爾，我送爾箇個田，也送爾田裏個穴，來我百姓面前送爾。介呢，爾好葬爾個死人。」¹² 亞伯拉罕朝勒箇地方個百姓肌身偃帶倒。¹³ 來箇百姓面前等以弗崙話：「爾肯個說話，請聽我。我會撥爾田價。爾

接受仔，我好來箇頭葬我個死人。」¹⁴ 以弗崙回答亞伯拉罕，話：
¹⁵「我個主，爾請聽。箇個田值四百呢喀^[1]銀子。但是我等爾有啥
個計論呢？爾好去葬爾個死人。」¹⁶ 亞伯拉罕聽以弗崙，就照以弗
崙來赫人面前所話個，馱勒客商通行個銀子四百呢喀整好撥其。

[1] shekel, 古希伯來重量單位，約 11.25 克

¹⁷ Yi-feh-leng-go din læ Mah-pi-lah, z Mæn-li-go te-min, gyi din
lin yüh, teng din-li dön-ky'ün-go jü-moh, ¹⁸ tu ding-peh Üô-pah-lah-
hen tso kyi-nyih, ziu-z Heh nying teng long-tsong tseo-tsing dzing-
meng-go nying dô-kô tso te-tsing. ¹⁹ Keh-tsao Üô-pah-lah-hen tsông
gyi ts'i-ts Sah-lah læ Mæn-li te-min, Mah-pi-lah din-li-go yüh. Mæn-li
ziu-z Kyüô-nen di-fông-go Hyi-pah-leng. ²⁰ Z-ka Heh nying ding keh-
go din lin gyi-go yüh peh Üô-pah-lah-hen tso veng-di-go kyi-nyih.

¹⁷ 以弗崙個田來麥比拉，是幔利個對面，其田連穴，等田裏團
圈個樹木，¹⁸ 都定撥亞伯拉罕做基業，就是赫人等攏總走進城門個
人大家做對證。¹⁹ 箇遭亞伯拉罕葬其妻子撒拉來幔利對面，麥比拉
田裏個穴。幔利就是迦南地方個希伯崙。²⁰ 是介赫人定箇個田連其
個穴撥亞伯拉罕做墳地個基業。

Üô-pah-lah-hen ziu-shü dziang, nyin-kyi lao-de: Yiæ-'o-wô
 yiang-yiang z-ken yi-kying s-foh peh gyi. ² Üô-pah-lah-hen teng gyi
 oh-li tso tsong-kwun-go lao kô-nying wô, Ng hao en ng-go siu læ ngô
 do-t'e-'ô. ³ Ngô s-teh ng ts-tin keh-we t'in-zông-go Jing-ming, di-'ô-go
 Jing-ming, Yiæ-'o-wô, vah-tsiu, ngô deng-læ Kyüô-nen nying cong-
 nyiang, gyi-go nön ng feh-k'o we-leh ngô ng-ts dæ gyi tso ts'i-ts. ⁴ Ng
 pih-iao tseo-kyü ngô peng-koh, læ ngô ts'ing-kyün cong-nyiang teng
 ngô ng-ts Yi-sah dæ ts'i-ts. ⁵ Keh kô-nying teng gyi wô, K'ong-p'ô nyü-
 nying feh-k'eng keng ngô dông-deo læ; ngô hao ling ng-go ng-ts kyü-
 tao ng sô tseo-c'ih-go di-fông feh? ⁶ Üô-pah-lah-hen wô, Ts'in-ding ng
 m-nao ling ngô ng-ts tsæ kyü keh-deo ky'i. ⁷ T'in-zông-go Jing-ming
 Yiæ-'o-wô ziu-z ling ngô c'ih ah-tia oh-li ts'ing-kyün-go di-fông, teng
 ngô kông, yi teng ngô vah-tsiu, wô, Ngô we pô keh-go di-fông s-peh
 ng-go 'eo-dæ Gyi we ts'a Gyi t'in-s læ ng min-zin ky'i, s-teh ng hao
 dzong keh-deo teng ngô ng-ts dæ ts'i-ts. ⁸ Ziah-z nyü-nying feh-k'eng
 keng ng læ, ka-ni ngô eo ng vah-go tsiu feh-yü ng siang-ken; tsih-z m-
 nao ling ngô ng-ts tsæ kyü keh-deo ky'i. ⁹ Keh kô-nying en siu læ gyi
 cü-nying-kô Üô-pah-lah-hen do-t'e-'ô, tsiao gyi-go shih-wô teng gyi
 vah-tsiu.

亞伯拉罕壽歲長，年紀老了。耶和華樣樣事幹已經賜福撥其。²

亞伯拉罕等其屋裏做總管個老家人話：「爾好安爾個手來我大腿

下。³ 我使得爾指點箇位天上個神明，地下個神明，耶和華，罰咒，我庵來迦南人中央，其個囡，爾弗可爲了我兒子抬其做妻子。⁴ 爾必要走歸我本國，來我親眷中央等我兒子以撒抬妻子。」⁵ 箇家人等其話：「恐怕女人弗肯跟我蕩頭來，我好領爾個兒子歸到爾所走出個地方弗？」⁶ 亞伯拉罕話：「千定爾嚙得好領我兒子再歸箇頭去。⁷ 天上個神明耶和華，就是領我出阿爹屋裏，親眷個地方，等我講，又等我罰咒，話：『我會把箇個地方賜撥爾個後代。其會差其天使來爾面前去，使得爾好從箇頭等我兒子抬妻子。』⁸ 若是女人弗肯跟爾來，介呢我謳爾罰個咒弗與爾相干，只是嚙得好領我兒子再歸箇頭去。」⁹ 箇家人安手來其主人家亞伯拉罕大腿下，照其個說話等其罰咒。

¹⁰ Keh kô-nying su-djông cong-kwun cü-nying-kô-go kô-kyi, ziu dzong cü-nying-kô-go loh-do li-hyang kæn jih-tsah loh-do ky'i, dong-sing tao Mi-sô-po-da-mi, Nô-ngoh-go dzing-li. ¹¹ Yia-kw'a, nyü-nying tseo-c'ih tang-shü-go z-'eo, kô-nying peh keh-sing loh-do gyü-leh dzing-nga, ih-k'eo tsing pin-yin. ¹² Gyi wô, Yia-'o-wô ngô cü-nying-kô Üô-pah-lah-hen-go Jing-ming, gyiu Ng kyih-mih tô-hwô ngô z-ken dzing-kong, s eng-we peh ngô cü-nying-kô Üô-pah-lah-hen. ¹³ Ngô yin-dzæ lih-læ tsing pin-yin, dzing-li nying-go nön tseo-c'ih-læ tang-shü. ¹⁴ Ngô ziah teng ih-go do-kwu-nyiang wô, Ts'ing ng, fông-leh bing peh ngô ky'üoh: gyi ziah wô, Ng-zi hao ky'üoh, ngô yia we tang-

shü peh ng loh-do ky'üoh, ka-ni gyi z Ng zin-deo ding-hao peh Ng nu-boh Yi-sah-go: ngô ziu hao hyiao-teh Ng s eng-we peh ngô cü-nying-kô de.

¹⁰ 箇家人素常總管主人家個家計，就從主人家個駱駝裏向揀十隻駱駝去，動身到米所波大米，拿鶴個城裏。¹¹ 夜快，女人走出打水個時候，家人撥箇星駱駝跪勒城外，一口井邊沿。¹² 其話：「耶和華我主人家亞伯拉罕個神明，求爾今末朵化^[1]我事幹成功，賜恩惠撥我主人家亞伯拉罕。」¹³ 我現在立來井邊沿，城裏人個因走出來打水。¹⁴ 我若等一個大姑娘話：『請爾，放勒瓶撥我喫。』其若話：『爾自好喫，我也會打水撥爾駱駝喫。』介呢其是爾前頭定好撥爾奴僕以撒個。我就好曉得爾賜恩惠撥我主人家了。」

[1] 賜福；保佑

¹⁵ Shih-wô feh-zing kông-hao, k'eo-k'eo Li-pah-kyüô, kyin-kah-deo pe-leh bing tseo-c'ih-læ: gyi z Üô-pah-lah-hen ah-ko Nô-ngoh-go ts'i-ts Mih-kyüô-go ng-ts Pe-t'u-li sô sang-go nön. ¹⁶ Gyi siang-mao ting hao-k'en, wa z dong-nyü, m-neh kô nying-ko: gyi tseo-loh tsing-li, bing tang-mun-ts tseo-zông-læ. ¹⁷ Kô-nying peng-long-ky'i nying-tsih gyi, wô, Ts'ing ng do-tin bing-li-go shü peh ngô ky'üoh. ¹⁸ Gyi wô, Ngô-go cü, ng ts'ing ky'üoh: ziu kw'a kw'a fông-leh bing læ siu-li peh gyi ky'üoh. ¹⁹ Peh gyi ky'üoh-hao-ts, do-kwu-nyiang yi wô, Ngô yia

we tang-shü peh ng loh-do ky'üoh, teng-tao gyi-lah ky'üoh shông-kw'a. ²⁰ Gyi ziu kw'a-kw'a pô bing-li-go shü tao-læ zao-li, yi peng-tao tsing-li tang-shü, z we-leh keh-sing loh-do tang-go. ²¹ Keh-go nying ts'ing-ting k'en gyi, feh-sing feh-hyang, iao hyiao-teh Yiæ-'o-wô ko-jün s-peh gyi ih-lu jing-liu feh. ²² Keh-dziao loh-do ky'üoh-hao-ts, keh-go nying do-leh kying-ts bih-ky'ün ih-tsah, djong pun z-k'ah, wa-yiu kying-ts siu-gyüoh ih-te, djong jih-go z-k'ah, ²³ wô, Ng z jü-go nön, ts'ing ng wô hyiang ngô dao: ng ah-tia oh-li yiu k'ong-oh hao peh ah-lah deng-soh feh? ²⁴ Dong-nyü teng gyi wô, Ngô z Mih-kyüô sang-peh Nô-ngoh-go ng-ts Pe-t'u-li-go nön. ²⁵ Yi teng gyi wô, Ah-lah oh-li ts'ao-liao tu yiu, yia yiu deng-soh-go di-fông. ²⁶ Keh-go nying ziu deo eo-tæn-tao pa-pa Yiæ-'o-wô, ²⁷ Z-ka wô, To-zia Yiæ-'o-wô, ngô cü-nying-kô Üô-pah-lah-hen-go Jing-ming, feh-we ts'o-loh Gyi-go eng-we dzing-jih tao ngô cü-nying-kô: ng læ lu-zông Yiæ-'o-wô ling ngô tao ngô cü-nying-kô hyüong-di-go oh-li. ²⁸ Keh-go dong-nyü peng-ky'i, pô keh-sing z-ken, t'ong-cü ah-nyiang oh-li-go nying.

¹⁵ 說話弗曾講好，扣扣利百加，肩胛頭揸勒瓶走出來。其是亞伯拉罕阿哥拿鶴個妻子密迦個兒子彼土利所生個囡。¹⁶ 其相貌頂好看，還是童女，嘸得嫁人過。其走落井裏，瓶打滿仔走上來。¹⁷ 家人奔攏去迎接其，話：「請爾馱點瓶裏個水撥我喫。」¹⁸ 其話：「我個主，爾請喫。」就快快放勒瓶來手裏撥其喫。¹⁹ 撥其喫好

仔，大姑娘又話：「我也會打水撥爾駱駝喫，等到其拉喫爽快。」

²⁰ 其就快快把瓶裏個水倒來槽裏，又奔到井裏打水，是爲了箇星駱駝打個。²¹ 箇個人清町看其，弗聲弗響，要曉得耶和華果然賜撥其一路順流弗。²² 箇潮駱駝喫好仔，箇個人馱勒金子鼻圈一隻，重半呢喀，還有金子手鐲一對，重十個呢喀，²³ 話：「爾是誰個囡，請爾話向我道。爾阿爹屋裏有空屋好撥阿拉庵宿弗？」²⁴ 童女等其話：「我是密迦生撥拿鶴個兒子彼土利個囡。」²⁵ 又等其話：「阿拉屋裏草料都有，也有庵宿個地方。」²⁶ 箇個人就頭僵帶倒拜拜耶和華，²⁷ 是介話：「多謝耶和華，我主人家亞伯拉罕個神明，弗會錯落其個恩惠誠實到我主人家。爾來路上耶和華領我到我主人家兄弟個屋裏。」²⁸ 箇個童女奔起，把箇星事幹，通知阿孃屋裏個人。

²⁹ Li-pah-kyüô yiu ih-go hyüong-di ming-z kyiao-leh Lah-pæn:
Lah-pæn peng-ky'i tao keh-go nying sô læ-kæn-go tsing pin-yin. ³⁰
Gyi k'en-kyin bih-ky'ün, teng gyüoh-ts læ gyi tsi-me-go siu-li, yia
t'ing-meng tsi-me Li-pah-kyüô wô, Keh-go nying z-ka wô hyiang ngô
dao, gyi ziu tseo-tao keh-go nying di-fông ky'i, p'ong-djoh gyi wa læ
tsing pin-yin, teng loh-do dô-kô lih-kæn. ³¹ Lah-pæn wô, Yiæ-'o-wô sô
s-foh-go nying, ts'ing tseo-tsing-læ; dza-we lih-læ nga-deo ni? Ngô yi-
kying be-bæn oh-lô teng loh-do deng-go di-fông.

²⁹ 利百加有一個兄弟名字叫勒拉班。拉班奔起到箇個人所來間個井邊沿。³⁰ 其看見鼻圈，等鐺子來其姊妹個手裏，也聽聞姊妹利百加話：「箇個人是介話向我道。」其就走到箇個人地方去，碰着其還來井邊沿，等駱駝大家立間。³¹ 拉班話：「耶和華所賜福個人，請走進來，咋會立來外頭呢？我已經備辦屋落等駱駝庵個地方。」

³² Keh-go nying ziu tseo-tsing oh-li. Lah-pæn ka-leh loh-do pe-go tong-si, do ts'ao-liao ü loh-do, yi do-leh shü gyiang keh nying-go kyiah teng keng-dzong nying-go kyiah. ³³ Yi pa ky'üoh-zih læ gyi min-zin peh gyi ky'üoh: dæn-z gyi wô, Ngô feh-zing kông zi-go læ-i, feh we ky'üoh. Lah-pæn wô, Ng ts'ing kông. ³⁴ Gyi wô, Ngô z Üô-pah-lah-hen-go kô-nying. ³⁵ Yiæ-'o-wô yi-kying do-nyiang tô-hwô ngô cü-nying-kô, s-teh gyi we hying-wông, yi s-peh gyi ngeo, yiang, kying-ts, nying-ts, nu-boh, ô-deo, loh-do, li-ts, keh-sing. ³⁶ Ngô cü-nying-kô-go ts'i-ts Sah-lah nyin-kyi lao-lao sang ng-ts peh ngô cü-nying-kô: cü-nying-kô væn-pah sô yiu-go, tu z kao-fu gyi. ³⁷ Ngô cü-nying-kô eo ngô vah-tsiu, wô, Ngô deng-tong Kyüô-nen di-fông nying-go nön ng feh-k'o teng ngô ng-ts dæ gyi tso ts'i-ts. ³⁸ Ng pih-iao tseo-kyü ngô ah-tia oh-li, læ ngô zi-kô-nying cong-nyiang teng ngô ng-ts dæ ts'i-ts. ³⁹ Ngô teng cü-nying-kô wô, K'ong-p'ô nyü-nying feh-k'eng keng ngô læ? ⁴⁰ Gyi teng ngô wô, Ngô sô voh-z-go Yiæ-'o-wô we ts'a Gyi-go t'in-

s dong-de ky'i, s-teh ng lu-zông jing-liu; ng pih ding dzong ng ah-tia oh-li zi-kô-nying cong-nyiang teng ngô ng-ts dæ ts'i-ts. ⁴¹ Ziah-z ng tao-leh ngô zi-kô-nying di-fông, ka-ni ngô eo ng vah-go tsiu feh-yü ng siang-ken: ziah-z gyi-lah feh-k'eng peh ng, ka-ni ngô eo ng vah-go tsiu feh-yü ng siang-ken. ⁴² Ngô kyih-mih-ts tao-leh tsing pin-yin, zi wô, Yiæ-'o-wô, Ngô cü-nying-kô Üô-pah-lah-hen-go Jing-ming! Ng ziah yin-dzæ s-teh ngô tseo-go lu jing-liu: ⁴³ ngô lih-læ tsing pin-yin p'ong-djoh do-kwu-nyiang læ tang-shü; ngô we teng gyi wô, Ts'ing ng do-tin bing-li-go shü peh ngô ky'üoh; ⁴⁴ ziah-z gyi teng ngô wô, Ng-zi hao ky'üoh, ngô yia we tang-shü peh ng loh-do ky'üoh; keh-go nyü-nying ziu-z Yiæ-'o-wô zin-deo sô ding-hao peh ngô cü-nying-kô ng-ts-go. ⁴⁵ Ngô sing-li wa feh-zing kông-wun, k'eo-k'eo Li-pah-kyüô kyin-kah-deo pe-leh bing c'ih-læ: tseo-loh tao tsing-pin tang-shü: ngô teng gyi wô, Ts'ing ng peh ngô ky'üoh. ⁴⁶ Gyi ziu kw'a-kw'a kyin-kah-deo-go bing fông-loh, wô, Ts'ing ky'üoh; ngô yia we peh ng loh-do ky'üoh: ngô ziu ky'üoh-de: gyi yia peh loh-do ky'üoh-de. ⁴⁷ Ngô meng gyi wô, Ng z jü-go nön? Gyi wô, Ngô z Mih-kyüô sang-peh Nô-ngoh-go ng-ts Pe-t'u-li-go nön: ngô ziu pô ky'ün fông læ gyi bih-deo-kwun, gyüoh-ts læ gyi siu-li. ⁴⁸ Ngô deo eo-tæn-tao, pa-pa Yiæ-'o-wô; coh-tsæn ngô cü-nying-kô Üô-pah-lah-hen-go Jing-ming Yiæ-'o-wô, we ying-dao ngô tsing-lu, hao dæ cü-nying-kô hyüong-di-go nön peh gyi-go ng-ts.

⁴⁹ Næn-kæn Ng ziah-z hao-hao tsing-sing tao ngô cü-nying-kô, ka-ni wô hyiang ngô dao; feh z-ka, yia wô hyiang ngô dao, s-teh ngô k'o-yi jing-siu-pin ky'i, 'ôh-tsia tsia-siu-pin ky'i.

³² 箇個人就走進屋裏。拉班解勒駱駝揸個東西，馱草料餵駱駝，又馱勒水澆箇人個腳等跟從人個腳。³³ 又擺喫食來其面前撥其喫。但是其話：「我弗會講自個來意，弗會喫。」拉班話：「爾請講。」³⁴ 其話：「我是亞伯拉罕個家人。」³⁵ 耶和華已經大樣朵化我主人家，使得其會興旺，又賜撥其牛、羊、金子、銀子、奴僕、丫頭、駱駝、驢子箇星。³⁶ 我主人家個妻子撒拉年紀老老生，兒子撥我主人家。主人家凡百所有個，都是交付其。³⁷ 我主人家謳我罰咒，話：『我庖東迦南地方人個囡，爾弗可等我兒子抬其做妻子。³⁸ 爾必要走歸我阿爹屋裏，來我自家人中央等我兒子抬妻子。³⁹ 我等主人家話：「恐怕女人弗肯跟我來？」⁴⁰ 其等我話：「我所服侍個耶和華會差其個天使同隊去，使得爾路上順流，爾必定從爾阿爹屋裏自家人中央等我兒子抬妻子。⁴¹ 若是爾到了我自家人地方，介呢，我謳爾罰個咒弗與爾相干，若是其拉弗肯撥爾，介呢，我謳爾罰個咒弗與爾相干。⁴² 我今末仔到了井邊沿，自話：『耶和華，我主人家亞伯拉罕個神明！爾若現在使得我走個路順流。⁴³ 我立來井邊沿碰着大姑娘來打水，我會等其話：「請爾馱點瓶裏個水撥我喫」，⁴⁴ 若是其等我話：「爾自好喫，我也會打水撥爾駱駝喫。」箇個女人就是耶和華前頭所定好撥我主人家兒子個。』⁴⁵ 我心裏還

弗曾講完，扣扣利百加肩胛頭揸勒瓶出來。走落到井邊打水。我等其話：『請爾撥我喫。』⁴⁶ 其就快快肩胛頭個瓶放落，話：『請喫，我也會撥爾駱駝喫。』我就喫了，其也撥駱駝喫了。⁴⁷ 我問其話：『爾是誰個因？』其話：『我是密迦生撥拿鶴個兒子彼土利個因。』我就把圈放來其鼻頭管，鐺子來其手裏。⁴⁸ 我頭偃帶倒，拜拜耶和華，祝讚我主人家亞伯拉罕個神明耶和華，會引導我正路，好抬主人家兄弟個因撥其個兒子。⁴⁹ 難問爾若是好好真心到我主人家，介呢話向我道，弗是介，也話向我道，使得我可以順手邊去，或者借手邊去。」

⁵⁰ Lah-pæn teng Pe-t'u-li we-teh, z-ka wô, Keh-go z-ken dzong Yiæ-'o-wô ka læ: ah-lah feh neng-keo wô z teng feh-z. ⁵¹ Ng k'en, Li-pah-kyüô læ ng min-zin: hao ta-leh gyi ky'i, peh ng cü-nying-kô ng-ts tso ts'i-ts, tsiao Yiæ-'o-wô-go feng-fu. ⁵² Üô-pah-lah-hen-go kô-nying t'ing-meng gyi-lah shih-wô, ziu boh-tao di-jiang-li, pa-pa Yiæ-'o-wô. ⁵³ Kô-nying do-c'ih kying-nying-go siu-sih teng i-zông keh-sing, song-peh Li-pah-kyüô; wa-yiu pao-pe tong-si song gyi hyüong-di teng ah-nyiang. ⁵⁴ Gyi teng keng gyi-go nying ky'üoh-ky'üoh hah-hah, soh-ko yia; t'in-nyiang bô-ky'i, gyi ziu wô, Hao peh ngô kyü cü-nying-kô di-fông ky'i ⁵⁵ Li-pah-kyüô hyüong-di teng ah-nyiang wô, Hao peh do-kwu-nyiang teng ah-lah læ-tong kyi-nyih, ting siao jih-nyih; 'eo-deo hao ky'i z-de. ⁵⁶ Gyi z-ka wô, M-nao tsu-djü ngô, ing-we Yiæ-'o-wô s-

teh ngô lu-zông ka jing-liu: ts'ing ng, peh ngô kyü cü-nying-kô di-fông ky'i. ⁵⁷ Gyi-lah wô, Ah-lah we eo do-kwu-nyiang læ, meng-meng gyi k'en. ⁵⁸ Ziu eo Li-pah-kyüô, teng gyi wô, Ng dzing-nyün teng keh-go nying dô-kô ky'i feh? Gyi wô, Dzing-nyün-go. ⁵⁹ Gyi-lah ziu song tsi-me Li-pah-kyüô lin gyi ah-bu, wa-yiu Üô-pah-lah-hen-go kô-nying, teng keng gyi-go nying dô-kô ky'i. ⁶⁰ Yi coh-foh peh Li-pah-kyüô, z-ka wô, Ng z ah-lah go tsi-me; dæn-nyün ng tso ts'in-væn nying-go ah-nyiang ng-go 'eo-dæ teh-djoh dziu-dih-go dzing-meng.

⁵⁰ 拉班等彼土利回答，是介話：「箇個事幹從耶和華介來，阿拉弗能夠話是等弗是。」⁵¹ 爾看，利百加來爾面前。好帶勒其去，撥爾主人家兒子做妻子，照耶和華個吩咐。」⁵² 亞伯拉罕個家人聽聞其拉說話，就伏倒地垵裏，拜拜耶和華。⁵³ 家人馱出金銀個首飾等衣裳箇星，送撥利百加，還有寶貝東西送其兄弟等阿孃。⁵⁴ 其等跟其個人喫喫喝喝，宿過夜。天亮爬起，其就話：「好撥我歸主人家地方去。」⁵⁵ 利百加兄弟等阿孃話：「好撥大姑娘等阿拉來東幾日，頂少十日，後頭好去是了。」⁵⁶ 其是介話：「嘸得好阻住我，因為耶和華使得我路上介順流。請爾，撥我歸主人家地方去。」⁵⁷ 其拉話：「阿拉會謳大姑娘來，問問其看。」⁵⁸ 就謳利百加，等其話：「爾情願等箇個人大家去弗？」其話：「情願個。」⁵⁹ 其拉就送姊妹利百加連其阿哺，還有亞伯拉罕個家人，等跟其個人大家

去。⁶⁰ 又祝福撥利百加，是介話：「爾是阿拉個姊妹，但願爾做千萬人個阿孃，爾個後代得着仇敵個城門。」

⁶¹ Li-pah-kyüô teng keh-sing Ô-deo dong-sing, gyi-leh loh-do, keng-leh kô-nying: kô-nying ziu ling-leh Li-pah-kyüô ky'i. ⁶² Yi-sah deng-læ Nen-pin di-fông; dzong Bih-lah-hæ-læ keh-da lu ka læ. ⁶³ Yia-kw'a Yi-sah tseo-c'ih tao din-li, ^[1]iao s-ts'eng, k'eo-k'eo ngæn-tsing dæ-ky'i, k'en-kyin keh-sing loh-do læ-de. ⁶⁴ Li-pah-kyüô ngæn-tsing dæ-ky'i, k'en-kyin Yi-sah, ziu t'iao-loh loh-do. ⁶⁵ Gyi meng kô-nying, wô, Din-li læ-kæn tseo, læ nying-tsih ah-lah-go, keh-go nying z jü? Kô-nying wô, Z ngô cü-nying-kô. Li-pah-kyüô ziu do-leh siu-p'ao tsô zi-go min-k'ong. ⁶⁶ Kô-nying pô gyi sô tso-go z-ken tu t'ong-cü Yi-sah. ⁶⁷ Yi-sah ling-leh Li-pah-kyüô tseo-tsing ah-nyiang Sah-lah-go tsiang-bong-li, dæ gyi tso ts'i-ts; ping-ts'ia æ-sih gyi: dzong ah-nyiang si ts-'eo Yi-sah keh-tsao teh-djoh en-ŵe-de.

⁶¹ 利百加等箇星丫頭動身，騎勒駱駝，跟勒家人。家人就領勒利百加去。⁶² 以撒庵來南邊地方，從別拉海萊箇埭路介來。⁶³ 夜快以撒走出到田裏，要思忖^[1]，扣扣眼睛抬起，看見箇星駱駝來了。⁶⁴ 利百加眼睛抬起，看見以撒，就跳落駱駝。⁶⁵ 其問家人，話：「田裏來間走，來迎接阿拉個，箇個人是誰？」家人話：「是我主人家。」利百加就馱勒手帕遮自個面孔。⁶⁶ 家人把其所做個事幹都

通知以撒。⁶⁷ 以撒領勒利百加走進阿孃撒拉個帳篷裏，抬其做妻子，並且愛惜其。從阿孃死之後以撒箇遭得着安慰了。

[1] *Ôh-wô, tao-kao.* 或話禱告。（原註）

Ts. XXV.

Üô-pah-lah-hen yi dæ ih-go ts'i-ts, ming-z kyiao-leh Kyi-tu-lah.²
Gyi teng Üô-pah-lah-hen sang Sing-læn, Iah-sæn, Mi-dæn, Mi-din, Ih-pah, Shü-üô.³ Iah-sæn sang Z-pô teng Ti-dæn. Ti-dæn-go ng-ts Üô-shü-li, Li-tu-z, Li-u-mi.⁴ Mi-din-go ng-ts Yi-fah, Yi-feh, Ha-noh, Üô-pi-da, Yi-lah-da. Keh tu z Kyi-tu-lah-go ts-seng.

亞伯拉罕又抬一個妻子，名字叫勒基都拉。² 其等亞伯拉罕生心蘭、約珊、米但、米甸、益八、書亞。³ 約珊生示巴等底但。底但個兒子亞書利、利都是、利烏米。⁴ 米甸個兒子以法、以弗、哈諾、亞比大、以拉大。箇都是基都拉個子孫。

⁵ Üô-pah-lah-hen pô gyi sô yiu-go long-tsong peh Yi-sah. Dæn-z Üô-pah-lah-hen weh-tong-go z-'eo, gyi yia pô tong-si peh keh-sing ah-yi-go ng-ts, ts'a gyi-lah li-k'æ ng-ts Yi-sah tong-pun-pin ka ky'i, tao tong-pin-go di-fông.⁷ Üô-pah-lah-hen weh-tong-go nyih-ts, gyi nyin-kyi ih-pah ts'ih-jih-ng shü.⁸ Üô-pah-lah-hen yiu-foh yiu-ziu, nyin-kyi

lao dön-ky'i si-de, kyü gyi-zi-go dzoh-veng. ⁹ Gyi-go ng-ts Yi-sah teng Yi-jih-mô-li tsông gyi læ Mæn-li te-min, Mah-pi-lah-go yüih, ziu-z Heh nying So-'eh-go ng-ts Yi-feh-leng-go din-li; ¹⁰ Z Üô-pah-lah-hen hyiang Heh nying ma-go din læ keh-deo Üô-pah-lah-hen teng gyi ts'i-ts Sah-lah tsông-kæn.

⁵ 亞伯拉罕把其所有個攏總撥以撒。但是亞伯拉罕活東個時候，其也把東西撥箇星阿姨個兒子，差其拉離開兒子以撒東半邊介去，到東邊個地方。⁷ 亞伯拉罕活東個日子，其年紀一百七十五歲。⁸ 亞伯拉罕有福有壽，年紀老斷氣死了，歸其自個族份。⁹ 其個兒子以撒等以實瑪利葬其來幔利對面，麥比拉個穴，就是赫人瑣轄個兒子以弗崙個田裏，¹⁰ 是亞伯拉罕向赫人買個田來箇頭，亞伯拉罕等其妻子撒拉葬間。

¹¹ Üô-pah-lah-hen si ts-'eo Jing-ming s-foh peh gyi ng-ts Yi-sah; Yi-sah deng-læ Bih-lah-hæ-læ siang-gying.

¹¹ 亞伯拉罕死之後，神明賜福撥其兒子以撒，以撒庵來別拉海萊相近。

¹² Sah-lah-go ô-deo, Yiæ-gyih nyü-nying Yüô-kyiah sang-peh Üô-pah-lah-hen-go ng-ts Yi-jih-mô-li, gyi shü-dæ læ 'ô-veng. ¹³ Yi-jih-mô-li keh-sing ng-ts-go ming-z tsiao gyi-lah ming-z, i gyi-lah-go shü-dæ ziu-z: Yi-jih-mô-li do ng-ts Nyi-bæ-yiah, wa-yiu Kyi-dah, lah-bih, Mih-

sæn, ¹⁴ Mih-nô, T'u-m, Mô-sah, ¹⁵ Ha-dah, Di-mô, Ih-toh, Nô-fi-jih, Gyi-ti-mô. ¹⁶ Keh-sing z Yi-jih-mô-li-go ng-ts, z gyi-lah-go ming-z, tsiao gyi-go hyiang-ts'eng, gyi-go za-kyi, tso gyi koh-kô jih-nyi-go moh-pah. ¹⁷ Yi-jih-mô-li-go ziu-shü ih-pah sæn-jih-ts'ih shü, dön-ky'i si-de, kyü gyi-zi-go dzoh-cong. ¹⁸ Gyi-lah deng-go di-fông dzong Ha-fi-lah tao Yiæ-gyih siang-gying-go Shü-r, tao Üô-jih ky'i keh-da lu: keh-go di-fông læ gyi cong hyüong-di-go min-zin.

¹² 撒拉個丫頭，埃及女人夏甲生撥亞伯拉罕個兒子以實瑪利，其世代來下文。¹³ 以實瑪利箇星兒子個名字照其拉名字，依其拉個世代就是：以實瑪利大兒子尼俳藥，還有基達、押別、密衫、¹⁴ 密挪、土姆、瑪撒、¹⁵ 哈達、提瑪、益督、拿非實、其底瑪。¹⁶ 箇星是以實瑪利個兒子，是其拉個名字，照其個鄉村，其個寨基，做其國家十二個牧伯。¹⁷ 以實瑪利個壽歲一百三十七歲，斷氣死了，歸其自個族種。¹⁸ 其拉庵個地方從哈腓拉到埃及相近個書珥，到亞述去箇埭路。箇個地方來其衆兄弟個面前。

¹⁹ Üô-pah-lah-hen ng-ts Yi-sah shü-dæ læ 'ô-veng. Üô-pah-lah-hen sang Yi-sah. ²⁰ Yi-sah s-jih shü dæ Li-pah-kyüô, z Pô-t'æn-üô-læn di-fông Üô-læn nying Pe-t'u-li-go nön, Üô-læn nying Lah-pæn-go tsi-me. ²¹ Yi-sah we-leh ts'i-ts feh sang, dæ gyi tao-kao Yiæ-'o-wô: Yiæ-'o-wô cing gyi-go tao-kao, peh gyi ts'i-ts Li-pah-kyüô ziu-t'æ. ²² T'æ li-

hyiang-go ng-ts tsang-zao: ah-nyiang wô, Keh z-ken, ngô dza-we z-ka?
ziu ky'i meng Yiæ-'o-wô. ²³ Yiæ-'o-wô teng gyi wô, Yiu liang-go koh-
veng læ ng t'æ-li; yiu liang-ying pah-sing we dzong ng du-bi feng-
c'ih-læ: keh-go pah-sing we gyiang-jü keh ih-go pah-sing: do-go we
voh-z gyi siao-go.

¹⁹ 亞伯拉罕兒子以撒世代來下文。亞伯拉罕生以撒。²⁰ 以撒四
十歲抬利百加，是巴坦亞蘭地方，亞蘭人彼土利個因，亞蘭人拉班
個姊妹。²¹ 以撒爲了妻子弗生，代其禱告耶和華。耶和華准其個禱
告，撥其妻子利百加受胎。²² 胎裏向個兒子爭造，阿孃話：「箇事
幹，我咋會是介？」就去問耶和華。²³ 耶和華等其話：「有兩個國
份來爾胎裏，有兩樣百姓會從爾肚皮分出來。箇個百姓會強如箇一
個百姓，大個會服侍其小個。」

²⁴ Teng sang-ts'æn nyih-ts tao, gyi-go t'æ-li z shông-sang. ²⁵ Deo
ih-go sang-c'ih 'en-kyi-sing 'ong-'ong-go, ziang yiu bi-ao c'ün-tih ka:
gyi-lah c'ü gyi ming-z ^[1]Yi-sao. ²⁶ 'Eo-deo gyi ah-di sang-c'ih, siu
nyiah-leh Yi-sao-go kyiah-'eo-keng, ziu c'ü gyi ming-z ^[2]Yüô-koh: gyi
sang-go z-'eo Yi-sah nyin-kyi loh-jih shü. ²⁷ Keh liang-go siao-nying
do-ky'i-læ: Yi-sao ting we tang din-liah, z din-li-go nying: Yüô-koh
deng-læ tsiang-bong-li, tso-nying p'oh-jih. ²⁸ Yi-sah æ-sih Yi-sao, ing-
we hwun-hyi ky'üoh gyi loh go nyüoh; Li-pah-kyüô æ-sih Yüô-koh.

²⁴ 等生產日子到，其個胎裏是雙生。²⁵ 頭一個生出咸肌身紅紅個，像有皮襖穿的介。其拉取其名字以掃^[1]。²⁶ 後頭其阿弟生出，手捏勒以掃個腳後跟，就取其名字雅各^[2]。其生個時候以撒年紀六十歲。²⁷ 箇兩個小人大起來。以掃頂會打田獵，是田裏個人。雅各庵來帳篷裏，做人樸實。²⁸ 以撒愛惜以掃，因為歡喜喫其鹿個肉，利百加愛惜雅各。

[1] *Ziu-z 'Ong go*. 就是紅個。（原註）

[2] *Ziu-z S-en-shün*. 就是使安選。（原註）

²⁹ *Yiu ih-tsao Yüô-koh ts kang: Yi-sao k'eo-k'eo dzong din-li kyü-læ, ky'ih-lih-de. Yi-sao teng Yüô-koh wô, Ngô ky'ih-lih-de, ts'ing ng pô keh 'ong-go kang peh ngô ky'üoh: keh-lah yi eo gyi ming-z* ^[1] *Yi-tong.*
³¹ *Yüô-koh wô, Kyih-mih ng pô tsiang-ts-go ts'æn-nyih ma-peh ngô.* ³² *Yi-sao wô, Ngô kw'a si-de: keh tsiang-ts-go ts'æn-nyih yü ngô yiu soh-go ih-c'ü ni?* ³³ *Yüô-koh wô, Ng kyih-mih vah-tsiu peh ngô. Yi-sao ziu te gyi vah-tsiu, pô tsiang-ts-go ts'æn-nyih ma-peh Yüô-koh.* ³⁴ *Yüô-koh do-leh ping teng 'ong-deo-kang peh Yi-sao: Yi-sao ky'üoh-ky'üoh hah-hah, dong-sing ky'i-de. Z-ka Yi-sao ky'ing-k'en keh tsiang-ts-go ts'æn-nyih.*

²⁹ 有一遭雅各煮羹：以掃扣扣從田裏歸來，喫力了。以掃等雅各話：「我喫力了，請爾把箇紅個羹撥我喫。箇拉又謳其名字以東

[1]。³¹ 雅各話：「今末爾把長子個產業賣撥我。」³² 以掃話：「我快死了，箇長子個產業於我有啥個益處呢？」³³ 雅各話：「爾今末罰咒撥我。」以掃就對其罰咒，把長子個產業賣撥雅各。³⁴ 雅各馱勒餅等紅豆羹撥以掃。以掃喫喫喝喝，動身去了。是介以掃輕看箇長子個產業。

[1] *Ziu-z 'Ong go*. 就是紅個。（原註）

Ts. XXVI.

Üô-pah-lah-hen z-'eo yiu hwông-nyin; 'eo-deo keh di-fông yi yiu hwông-nyin; keh-lah Yi-sah tao Gyi-lah, Fi-li-z wông Üô-pi-mi-lih di-fông ky'i. ² Yiæ-'o-wô yin-c'ih peh Yi-sah k'en, teng gyi wô, M-nao tseo-loh Yiæ-gyih ky'i: hao deng-læ Ngô sô ts-tin ng-go di-fông. ³ Ng hao tæen-koh læ ts'-di, Ngô we teng ng dô-kô læ-tong, s-foh peh ng: we pô keh-sing koh-veng tu s-peh ng lin ng-go 'eo-dæ. Ngô zin-deo vah-tsiu peh ng ah-tia Üô-pah-lah-hen-go, keh-go shih-wô pih-ding we tso-dzing; ⁴ Ngô we kô-ts'eo ng-go 'eo-dæ ziang t'in-li-go sing-siu ka to, pô keh-sing koh-veng long-tsong s-peh ng-go 'eo-dæ: ping-ts'ia t'in-ô væn-koh we dzong ng-go 'eo-dæ teh-djoh foh-ky'i. ⁵ Ing-we Üô-pah-

lah-hen i Ngô-go shih-wô, siu Ngô-go cü-du, 'ao-ling, lih-li teng lih-fah.

亞伯拉罕時候有荒年，後頭箇地方又有荒年，箇拉以撒到其臘，非利士王亞比米力地方去。² 耶和華現出撥以撒看，等其話：

「嗎得好走落埃及去，好庖來我所指點爾個地方。」³ 爾好耽擱來此地，我會等爾大家來東，賜福撥爾。會把箇星國份都賜撥爾連爾個後代。我前頭罰咒撥爾阿爹亞伯拉罕個，箇個說話必定會做成。⁴ 我會加湊爾個後代像天裏個星宿介多，把箇星國份攏總賜撥爾個後代，並且天下萬國會從爾個後代得着福氣。⁵ 因爲亞伯拉罕依我個說話，守我個制度，號令、律例等律法。

⁶ Yi-sah deng-læ Gyi-lah. ⁷ Keh di-fông pah-sing meng-ky'i gyi ts'i-ts. Gyi wô, z ngô-go tsi-me: ing-we siang-mao hao-k'en, keh-lah feh-ken wô z gyi ts'i-ts, k'ong-p'ô keh di-fông-go nying we-leh Li-pah-kyüô iao sah gyi. ⁸ Keh-deo deng-leh dziang-kyiu, k'eo-k'eo Fi-li-z wông Üô-pi-mi-lih dzong k'æn-deo mông-c'ih-ky'i, k'en-kyin Yi-sah teng gyi ts'i-ts Li-pah-kyüô læ-tih hyi-hyi. ⁹ Üô-pi-mi-lih eo Yi-sah, wô, Gyi jih-dzæ z ng ts'i-ts; ng dza wô z ng-go tsi-me? Yi-sah teng gyi wô, Ngô ts'eng-ts'eng k'ong-p'ô we-leh gyi sông-ming. ¹⁰ Üô-pi-mi-lih wô, Ng dza-we z-ka tao ah-lah? Ziah-yiu ih-go nying m-kwe m-kyü teng ng ts'i-ts dong-zông, z ng 'æ ah-lah væn-ze. ¹¹ Üô-pi-mi-lih ziu

feng-fu cong pah-sing wô, Væn-pah væn-djoh keh-go nying teng gyi ts'i-ts-go, pih-iao si. ¹² Yi-sah læ keh di-fông kang-cong, tông-nyin siu-keh ih-pah be: Yiæ-'o-wô s-foh peh gyi. ¹³ Gyi tsing-nyih hying-wông, djoh-tsih kô-ts'eo, tso-leh do yiu-lao-de. ¹⁴ Gyi yiu hyü-to de-su ngeo-ying, zing-to-siao yüong-nying. Fi-li-z nying ky'i gyi feh-ko. ¹⁵ Gyi ah-tia Üô-pah-lah-hen z-'eo nu-boh sô gyüih-kæn-go tsing, Fi-li-z nying long-tsong seh-seh, s na-nyi din-mun. ¹⁶ Üô-pi-mi-lih teng Yi-sah wô, Ng hao li-k'æ ah-lah ky'i, ing-we ng do-jü ah-lah.

⁶ 以撒來其臘。⁷ 箇地方百姓問起其妻子，其話：「是我個姊妹」，因為相貌好看，箇拉弗敢話是其妻子，恐怕箇地方個人爲了利百加要殺其。⁸ 箇頭庵勒長久，扣扣非利士王亞比米力從檻頭望出去，看見以撒等其妻子利百加來的嬉戲。⁹ 亞比米力謳以撒，話：「其實在是爾妻子，爾咋話是爾個姊妹？」以撒等其話：「我忖忖恐怕爲了其喪命。」¹⁰ 亞比米力話：「爾咋會是介到阿拉？若有一個人嘸規嘸矩等爾妻子同牀，是爾害阿拉犯罪。」¹¹ 亞比米力就吩咐衆百姓話：「凡百犯着箇個人等其妻子個，必要死。」¹² 以撒來箇地方耕種，當年收割一百倍。耶和華賜福撥其。¹³ 其整日興旺，逐節加湊，做勒大有佬了。¹⁴ 其有許多隊數牛羊、盛多少傭人。非利士人氣其弗過。¹⁵ 其阿爹亞伯拉罕時候奴僕所掘間個井，非利士人攏總塞塞，使爛泥填滿。¹⁶ 亞比米力等以撒話：「爾好離開阿拉去，因為爾大如阿拉。」

¹⁷ Yi-sah ziu li-k'æ keh-deo, tah tsiang-bong læ Gyi-lah-go sæn-ao-li deng-loh. ¹⁸ Gyi ah-tia Üô-pah-lah-hen z-'eo gyüih-kæn-go tsing, ziu-z Üô-pah-lah-hen si ts-'eo, Fi-li-z nying sô seh-seh-go, Yi-sah tsæ gyüih gyi, dzing-gyiu tsiao ah-tia sô eo-go ming-z c'ü gyi ming-z. ¹⁹ Yi-sah-go nu-boh tao sæn-ao-li ky'i gyüih: læ keh-deo teh-djoh weh shü go tsing. ²⁰ Gyi-lah k'en-ying-go nying teng Yi-sah k'en-ying-go nying tsang-zao, wô, Keh-go shü z ah-lah-go. Ing-we teng gyi tsang-zao, keh-lah Yi-sah eo keh-k'eo tsing kyiao-leh ^[1]Yiæ-seh. ²¹ Tsæ gyüih ih-k'eo tsing, yi teng gyi tsang-zao: keh-lah eo gyi ^[2]Sih-nô. ²² Yi-sah li-k'æ keh-deo, tsæ gyüih ih-k'eo tsing: keh-tsao m-neh tsæ tsang-zao: keh-lah eo gyi ^[3]Li-'o-pah, wô, Yiæ-'o-wô næn-kæn s-teh ah-lah kw'un-k'ong; ah-lah we læ ts'-di hying-wông-ky'i-læ. ²³ Yi-sah li-k'æ keh-deo, tao Bih-z-pô ky'i. ²⁴ Keh-yia Yiæ-'o-wô yin-c'ih peh gyi k'en, teng gyi wô, Ngô z ng ah-tia Üô-pah-lah-hen Jing-ming; ng feh-yüong p'ô, Ngô z teng ng dô-kô læ-tong: we-leh Ngô-go nu-boh Üô-pah-lah-hen, we s-foh peh ng, kô-ts'eo ng-go 'eo-dæ. ²⁵ Yi-sah læ keh-deo zao ih-zo dæn, tao-kao Yiæ-'o-wô-go ming-deo, tah tsiang-bong; wa-yiu gyi-go nu-boh gyüih tsing.

¹⁷ 以撒就離開箇頭，搭帳篷來其臘個山巒裏庵落。¹⁸ 其阿爹亞伯拉罕時候掘間個井，就是亞伯拉罕死之後，非利士人所塞塞個，以撒再掘其，仍舊照阿爹所謳個名字取其名字。¹⁹ 以撒個奴僕到山

密裏去掘，來箇頭得着活水個井。²⁰ 其拉看羊個人等以撒看羊個人爭造，話：「箇個水是阿拉個。」因為等其爭造，箇拉以撒謳箇口井叫勒埃色^[1]。²¹ 再掘一口井，又等其爭造，箇拉謳其薛拿^[2]。²² 以撒離開箇頭，再掘一口井。箇遭嚙得再爭造，箇拉謳其利河伯^[3]，話：「耶和華難間使得阿拉寬空，阿拉會來此地興旺起來。」²³ 以撒離開箇頭，到別是巴去。²⁴ 箇夜耶和華現出撥其看，等其話：「我是爾阿爹亞伯拉罕神明，爾弗用怕，我是等爾大家來東。爲了我個奴僕亞伯拉罕，會賜福撥爾，加湊爾個後代。」²⁵ 以撒來箇頭造一座壇，禱告耶和華個名頭，搭帳篷，還有其個奴僕掘井。

[1] *Ziu-z Tsang-zao*. 就是爭造。（原註）

[2] *Ziu-z Ün-ky'i*. 就是怨氣。（原註）

[3] *Ziu-z Kw'un-k'ong*. 就是寬空。（原註）

²⁶ Üô-pi-mi-lih teng gyi beng-yiu Üô-wu-sah, teng tsiang-kyüing Fi-koh dzong Gyi-lah læ kyin Yi-sah. ²⁷ Yi-sah teng gyi-lah wô, Ng-lah ün-'eng ngô, ts'a ngô li-k'æ-leh ng-lah ky'i; næn-kæn dza-we tao ngô di-fông læ? ²⁸ Gyi-lah wô, Ah-lah k'en-kyin Yiæ-'o-wô jih-dzæ teng ng dô-kô læ-tong, keh-lah ah-lah wô, Næn-kæn ah-lah teng ng hao vah-tsiu: wa-yiu ng teng ah-lah hao lih-iah. ²⁹ Ng m-nao 'æ ah-lah, ziang ah-lah ka feh-zing væn-djoh ng, tæen-tsih hao-hao dæ ng, song ng en-en-tæn-tæn c'ih-ky'i: næn-kæn ng z dzong Yiæ-'o-wô teh-djoh foh-

ky'i-de. ³⁰ Yi-sah we-leh keh-sing nying bæn-tsiu, gyi-lah ziu ky'üoh-ky'üoh hah-hah. ³¹ Di-nyi t'in-nyiang tsao bô-ky'i, dô-kô vah-tsiu: Yi-sah song gyi-lah en-en-tæn-tæn kyü-ky'i. ³² Keh-nyih Yi-sah-go nu-boh læ t'ong-pao gyi gyüih-tsing-go z-ken; teng gyi wô, Ah-lah yi-kying teh-djoh shü-de. ³³ Ziu eo gyi ^[1]Z-pô: keh-lah tao jü-kying keh dzing-li di-ming kyiao-leh ^[2]Bih-z-pô.

²⁶ 亞比米力等其朋友亞戶撒，等將軍非各從其臘來見以撒。²⁷ 以撒等其拉話：「爾拉怨恨我，差我離開了爾拉去，難間咋會到我地方來？」²⁸ 其拉話：「阿拉看見耶和華實在等爾大家來東，箇拉阿拉話：『難間阿拉等爾好罰咒，還有爾等阿拉好立約。』」²⁹ 爾嚙得好害阿拉，像阿拉介弗曾犯着爾，單只好好待爾，送爾安安耽耽出去。難間爾是從耶和華得着福氣了。」³⁰ 以撒爲了箇星人辦酒，其拉就喫喫喝喝。³¹ 第二天亮早爬起，大家罰咒。以撒送其拉安安耽耽歸去。³² 箇日以撒個奴僕來通報其掘井個事幹，等其話：「阿拉已經得着水了。」³³ 就謳其示巴^[1]。箇拉到如今箇城裏地名叫勒別是巴^[2]。

[1] Ziu-z Vah-tsiu. 就是罰咒。（原註）

[2] Ziu-z Vah-tsiu go tsing. 就是罰咒個井。（原註）

³⁴ Yi-sao nyin-kyi s-jih shü dæ Heh nying Bih-li-go nön Yiu-tih, teng Heh nying Yi-leng-go nön Pô-z-meh tso ts'i-ts. ³⁵ Keh liang-go

sing-vu s-teh Yi-sah teng Li-pah-kyüô sing-li iu-meng.

³⁴ 以掃年紀四十歲抬赫人別利個囡猶滴，等赫人以倫個囡巴是抹做妻子。³⁵ 箇兩個新婦使得以撒等利百加心裏憂悶。

Ts. XXVII.

Yi-sah nyin-kyi lao z-‘eo, ngæn-tsing hwô-de m-neh k’en-kyin, eo do ng-ts Yi-sao, teng gyi wô, Ngô-go ng-ts! Gyi wô, Ngô læ-tong. ² Yi-sah wô, Ngô lao-de, feh hyiao-teh kyi-z we si ³ Næn-kæn ng hao do kong tsin keh-sing tong-si tao din-li ky’i, teng ngô ky’i k’ô loh. ⁴ Tso ngô sô hwun-hyi ky’üoh-go mi-dao do-læ peh ngô ky’üoh; s-teh ngô feh-zing si yi-zin, sing-li hao coh-foh ng. ⁵ Yi-sah teng ng-ts Yi-sao wô-go z-‘eo, Li-pah-kyüô t’ing-meng-de: ‘eo-deo Yi-sao tao din-li ky’i, iao k’ô-leh loh læ.

以撒年紀老時候，眼睛花了，𠵼得看見，謳大兒子以掃，等其話：「我個兒子！」其話：「我來東。」² 以撒話：「我老了，弗曉得幾時會死。」³ 難間爾好馱弓箭箇星東西到田裏去，等我去柯鹿。⁴ 做我所歡喜喫個味道馱來撥我喫，使得我弗曾死以前，心裏好祝福爾。」⁵ 以撒等兒子以掃話個時候，利百加聽聞了。後頭以掃到田裏去，要柯勒鹿來。

⁶ Li-pah-kyüô teng ng-ts Yüô-koh wô, Ngô t'ing-meng ng ah-tia teng ng ah-ko Yi-sao wô, ⁷ Teng ngô ky'i do loh tso hao-ky'üoh-go mi-dao peh ngô ky'üoh-ts; s-teh ngô feh-zing si yi-zin, hao læ Yiæ-'o-wô-go min-zin coh-foh ng. ⁸ Næn-kæn ngô ng-ts, ng t'ing ngô-go shih-wô, tsiao ngô-go feng-fu. ⁹ Ng tao yiang-de-li ky'i, do liang-tsah hao-hao-go siao sæn-yiang; ngô we teng ng ah-tia tso gyi sô hwun-hyi ky'üoh-go mi-dao. ¹⁰ Ng do-ky'i peh ng ah-tia ky'üoh-ts, s-teh gyi feh-zing si yi-zin hao coh-foh ng. ¹¹ Yüô-koh teng ah-nyiang Li-pah-kyüô wô, Ng k'en, ngô-go ah-ko Yi-sao kyi-sing z c'ih-mao-go, ngô-go kyi-sing z kwông-wah-go. ¹² K'ong-p'ô ah-tia we moh-moh ngô, sön ngô z p'in-nying-go: ka-ni feh-neng-keo teh-djoh coh-foh, fæn-cün ziu tsiu-mô. ¹³ Ah-nyiang teng gyi wô, Ngô ng-ts, ng ziu tsiu-mô kwe-peh ngô-go sing-zông: tæen-tsih t'ing ngô shih-wô, teng ngô ky'i do-leh-læ. ¹⁴ Gyi ziu ky'i do-læ, kao-fu ah-nyiang: gyi ah-nyiang tso gyi ah-tia sô hwun-hyi ky'üoh-go mi-dao. ¹⁵ Li-pah-kyüô do gyi do ng-ts Yi-sao oh-li læ-tong-go hao-hao i-zông peh siao ng-ts Yüô-koh c'ün. ¹⁶ Yi do siao sæn-yiang-go bi, kæ-leh Yüô-koh-go siu, teng deo-kying kwông-wah-go di-fông. ¹⁷ Do-leh sô be-bæn hao ky'üoh-go mi-dao teng ping, kao-fu ng-ts Yüô-koh-go siu-li.

⁶ 利百加等兒子雅各話：「我聽聞爾阿爹等爾阿哥以掃話： ⁷

『等我去馱鹿做好喫個味道撥我喫仔，使得我弗曾死以前，好來耶

和華個面前祝福爾。』⁸ 難問我兒子，爾聽我個說話，照我個吩咐。⁹ 爾到羊隊裏去，馱兩隻好好個小山羊，我會等爾阿爹做其所歡喜喫個味道。¹⁰ 爾馱去撥爾阿爹喫仔，使得其弗曾死以前好祝福爾。」¹¹ 雅各等阿孃利百加話：「爾看，我個阿哥以掃肌身是出毛個，我個肌身是光滑個。¹² 恐怕阿爹會摸摸我，算我是騙人個，介呢弗能夠得着祝福，反轉就咒罵。」¹³ 阿孃等其話：「我兒子，爾受咒罵歸撥我個身上。單只聽我說話，等我去馱勒來。」¹⁴ 其就去馱來，交付阿孃。其阿孃做其阿爹所歡喜喫個味道。¹⁵ 利百加馱其大兒子以掃屋裏來東個好好衣裳撥小兒子雅各穿。¹⁶ 又馱小山羊個皮，蓋勒雅各個手，等頭頸光滑個地方。¹⁷ 馱勒所備辦好喫個味道等餅，交付兒子雅各個手裏。

¹⁸ Yüô-koh tseo-tao ah-tia di-fông, wô, Ngô ah-tia! Gyi wô, Ngô læ-tong: ngô ng-ts, ng z jü? ¹⁹ Yüô-koh teng ah-tia wô, Ngô z ng do ng-ts Yi-sao; ing feng-fu ka tso: ts'ing ng bô-tæn-ky'i zo-ts, ky'üoh ngô loh-go nyüoh, s-teh ng sing-li hao coh-foh ngô. ²⁰ Yi-sah teng ng-ts wô, Ngô ng-ts, Ng dza-we p'ong-djoh-leh ka kw'a? Gyi wô, Ing-we ng-go Jing-ming Yiæ-'o-wô s-peh ngô jing-liu. ²¹ Yi-sah teng Yüô-koh wô, Ngô ng-ts, ng tseo-long-læ, peh ngô moh-moh ng k'en, ng jih-dzæ z ngô ng-ts Yi-sao feh. ²² Yüô-koh tseo-long tao ah-tia di-fông: Yi-sah moh-moh gyi, wô, Sing-ing z Yüô-koh-go sing-ing; siu z Yi-sao-go siu. ²³ We-leh gyi siu yiu mao ziang ah-ko Yi-sao-go siu, keh-lah bin-feh-

ts'ing-t'ong, ziu coh-foh gyi. ²⁴ Gyi wô, Ng jih-dzæ z ngô ng-ts Yi-sao feh? Yüô-koh wô, Z-go. ²⁵ Yi-sah yi wô, Do gyi long-læ peh ngô ky'üoh ng-ts-go loh nyüoh, s-teh ngô sing-li hao coh-foh ng. Yüô-koh ziu do-long peh ah-tia, ah-tia ky'üoh-de: yi do tsiu peh ah-tia, ah-tia hah-de. ²⁶ Gyi ah-tia Yi-sah teng gyi wô, Ngô ng-ts tseo-long-læ, ts'ing-ts'ing ngô cü. ²⁷ Yüô-koh ziu tseo-long ts'ing-ts'ing ah-tia cü: ah-tia hyüong-djoh gyi i-zông-go hyiang-ky'i, coh-foh gyi, wô, Ngô ng-ts-go hyiang-ky'i ziang Yiæ-'o-wô sô s-foh go din-li hyiang-ky'i. ²⁸ Dæn-nyün Jing-ming s-peh ng t'in-li-go lu-shü, di-t'u-go 'eo-jih, koh teng tsiu fong-fong tsoh-tsoh. ²⁹ Dæn-nyün pah-sing voh-z ng; lih-koh tu boh-tao pa ng: hyüong-di li-hyang ng tso cü; dong meo-go ng-ts yia boh-tao pa ng: væn-pah tsiu-mô ng-go we ziu tsiu-mô; coh-foh ng-go yia we ziu foh-ky'i.

¹⁸ 雅各走到阿爹地方，話：「我阿爹！」其話：「我來東。我兒子，爾是誰？」¹⁹ 雅各等阿爹話：「我是爾大兒子以掃。應吩咐介做。請爾爬帶起坐仔，喫我鹿個肉，使得爾心裏好祝福我。」²⁰ 以撒等兒子話：「我兒子，爾咋會碰着勒介快？」其話：「因為爾個神明耶和華賜撥我順流。」²¹ 以撒等雅各話：「我兒子，爾走攏來，撥我摸摸爾看，爾實在是我兒子以掃弗。」²² 雅各走攏到阿爹地方。以撒摸摸其，話：「聲音是雅各個聲音，手是以掃個手。」²³ 爲了其手有毛像阿哥以掃個手，箇拉辨弗清通，就祝福其。²⁴ 其

話：「爾實在是我兒子以掃弗？」雅各話：「是個。」²⁵ 以撒又話：「馱其攏來撥我喫兒子個鹿肉，使得我心裏好祝福爾。」雅各就馱攏撥阿爹，阿爹喫了，又馱酒撥阿爹，阿爹喝了。²⁶ 其阿爹以撒等其話：「我兒子走攏來，親親我嘴。」²⁷ 雅各就走攏親親阿爹嘴。阿爹嗅着其衣裳個香氣，祝福其，話：「我兒子個香氣像耶和華所賜福個田裏香氣。」²⁸ 但願神明賜撥爾天裏個露水，地土個厚實，穀等酒豐豐足足。²⁹ 但願百姓服侍爾，列國都伏倒拜爾，兄弟裏向爾做主，同母個兒子也伏倒拜爾。凡百咒罵爾個會受咒罵，祝福爾個也會受福氣。

³⁰ Yi-sah coh-foh Yüô-koh hao-de, Yüô-koh kông-kông li-k'æ ah-tia Yi-sah tseo-c'ih, k'eo-k'eo gyi ah-ko Yi-sao tang din-liah kyü-læ: ³¹ yia be-bæn-leh hao-ky'üoh-go mi-dao do-læ peh ah-tia: teng gyi ah-tia wô, Ts'ing ah-tia ky'i-læ, ky'üoh ng-ts-go loh nyüoh, s-teh ng sing-li hao coh-foh ngô. ³² Gyi ah-tia Yi-sah teng gyi wô, Ng z jü? Gyi wô, Ngô z ng-go ng-ts, ng do ng-ts Yi-sao. ³³ Yi-sah do-nyiang gwah-gwah-teo, wô, Jü ni? Ng feh-zing læ-go zin-deo, yi-kying do-leh loh nyüoh peh ngô, ngô long-tsong ky'üoh-ts coh-foh gyi-go, keh-go nying læ 'ah-li? Gyi pih-ding we teh-djoh foh-ky'i. ³⁴ Yi-sao t'ing-meng ah-tia shih-wô, 'ao-li-da-k'oh, teng ah-tia wô, Gyi ng coh-foh peh ngô. Ngô ah-tia 'ô! yia hao coh-foh peh ngô! ³⁵ Yi-sah wô, Ng ah-di t'eo-bun læ pô ng-go foh-ky'i deh-leh-ky'i-de. ³⁶ Yi-sao wô, C'ü gyi go ming-z ^[1]Yüô-

koh jih-dzæ z-go: gyi yiu liang-tsao tsin ngô we; zin-deo deh ngô tsiang-ts-go ts'æn-nyih, næn-kæn pô ngô-go foh-ky'i, yi deh-leh-ky'i-de. Gyi yi wô, Næn-dao m-kao hao tsæ coh-foh ngô ma? ³⁷ Yi-sah we-teh Yi-sao, wô, Ngô yi-kying lih Yüô-koh tso ng-go cü, s-teh cong hyüong-di tu voh-z gyi; ngô yi do-leh koh teng tsiu iang gyi; ngô-go ng-ts, næn-kæn ngô do soh-si peh ng ni. ³⁸ Yi-sao teng ah-tia wô, Ngô ah-tia, ng næn-dao tsih-yiu ka ih-tsao hao coh-foh ma? Ngô ah-tia 'ô! yia hao coh-foh peh ngô. Gyi ng coh-foh peh ngô. Yi-sao hyiang-hyang k'oh-ky'i-læ-de. ³⁹ Gyi ah-tia Yi-sah we-teh gyi, wô, Ng sô deng-go di-fông hao teh-djoh di-t'u-go 'eo-jih, teng t'in-zông kông-loh-læ-go lu-shü. ⁴⁰ Ng k'ao zi-go pao-kyin hao ko nyih-ts, yia we voh-z ng-go ah-di: teng-tao ng công-gyün-go z-'eo t'eh-diao gyi-go ah li-k'æ ng-go deo-kying.

³⁰ 以撒祝福雅各好了，雅各剛剛離開阿爹以撒走出，扣扣其阿哥以掃打田獵歸來。³¹ 也備辦了好喫個味道馱來撥阿爹，等其阿爹話：「請阿爹起來，喫兒子個鹿肉，使得爾心裏好祝福我。」³² 其阿爹以撒等其話：「爾是誰？」其話：「我是爾個兒子，爾大兒子以掃。」³³ 以撒大樣刮刮抖，話：「誰呢？爾弗曾來個前頭，已經馱勒鹿肉撥我，我攏總喫仔祝福其個，箇個人來何裏？其必定會得着福氣。」³⁴ 以掃聽聞阿爹說話，號淚大哭，等阿爹話：「求爾祝福撥我。我阿爹嘎！也好祝福撥我！」³⁵ 以撒話：「爾阿弟偷伴來

把爾個福氣奪了去了。」³⁶ 以掃話：「取其個名字雅各^[1]實在是個。其有兩遭佔我位。前頭奪我長子個產業，難間把我個福氣，又奪了去了。」其又話：「難道嚟告好再祝福我嗎？」³⁷ 以撒回答以掃，話：「我已經立雅各做爾個主，使得衆兄弟都服侍其。我又馱勒穀等酒養其。我個兒子，難間我馱啥西撥爾呢？」³⁸ 以掃等阿爹話：「我阿爹，爾難道只有介一遭好祝福嗎？我阿爹嘎！也好祝福撥我。求爾祝福撥我。」以掃響響哭起來了。³⁹ 其阿爹以撒回答其，話：「爾所庇個地方好得着地土個厚實，等天上降落來個露水。⁴⁰ 爾靠自個寶劍好過日子，也會服侍爾個阿弟。等到爾掌權個時候，脫掉其個軛離開爾個頭頸。」

[1] *Ziu-z Tsin-we-ts-go*. 就是佔位子個。（原註）

⁴¹ *Yi-sao, we-leh ah-tia coh-foh-go z-ken, ün-'eng Yüô-koh: gyi sing-li wô, Ah-tia sông-z-go nyih-ts gying-de; ka z-'eo ngô pih-ding sah-diao ah-di Yüô-koh.* ⁴² *Do ng-ts Yi-sao keh-sing shih-wô, yiu nying t'ong-cü Li-pah-kyüô; gyi ziu ts'a nying eo siao ng-ts Yüô-koh, teng gyi wô, Ng ah-ko Yi-sao iao sah-diao ng, c'ih gyi-go ky'i:* ⁴³ *ka-ni ngô ng-ts, yüong i ngô-go shih-wô, dong-sing dao-tao Ha-læn, ngô hyüong-di Lah-pæn-go di-fông ky'i:* ⁴⁴ *læ keh-deo deng kyi-nyih, teng ng ah-ko ky'i ko-deo-ts.* ⁴⁵ *Ziu-z gyi 'eng ng-go ky'i bing-loh-de, mông-kyi ng sô tao gyi-go z-ken; ngô ziu we ts'a nying læ eo ng dzong keh-*

deo kyü-læ. Ngô dza-hao ih-nyih sông-diao ng liang-go nying ma? ⁴⁶
Li-pah-kyüô teng Yi-sah wô, We-leh Heh nying-go nön ngô tso-nying
tu in-væn-de: ziah-z Yüô-koh yia dæ Heh nying-go nön tso ts'i-ts,
ziang ts'-di-go nyü-nying ka, ngô tso-nying yiu soh-go hao-c'ü ni?

⁴¹ 以掃爲了阿爹祝福個事幹，怨恨雅各。其心裏話：「阿爹喪
事個日子近了，介時候我必定殺掉阿弟雅各。」⁴² 大兒子以掃箇星
說話，有人通知利百加。其就差人謳小兒子雅各，等其話：「爾阿
哥以掃要殺掉爾，出其個氣。⁴³ 介呢我兒子，用依我個說話，動身
逃到哈蘭，我兄弟拉班個地方去。⁴⁴ 來箇頭庖幾日，等爾阿哥氣過
頭仔。⁴⁵ 就是其恨爾個氣平落了，忘記爾所到其個事幹，我就會差
人來謳爾從箇頭歸來。我咋好一日喪掉爾兩個人嗎？」⁴⁶ 利百加等
以撒話：「爲了赫人個因我做人都厭煩了。若是雅各也抬赫人個因
做妻子，像此地個女人介，我做人有啥個好處呢？」

Ts. XXVIII.

Yi-sah eo Yüô-koh, coh-foh gyi, yi feng-fu gyi, wô, Ng m-nao dæ
Kyüô-nen nying-go nön tso ts'i-ts. ² Hao dong-sing tao Pô-t'æn-üô-læn
ky'i tao ng nga-kong Pe-t'u-li-go oh-li; læ keh-deo dzong ng nyiang-
gyiu Lah-pæn-go nön cong-nyiang c'ü ih-go ts'i-ts. ³ Dæn-nyün djün-

neng-go Jing-ming s foh-ky'i peh ng, s-teh ng 'eo-dæ meo-meo-zing-zing to-ky'i-læ, tso leng-ts'in-leng-væn-go pah-sing. ⁴ Wa-yiu pô Üô-pah-lah-hen-go foh-ky'i s-peh ng lin ng-go 'eo-dæ, hao tsih-ziu Jing-ming sô s-peh Üô-pah-lah-hen-go di-fông, ziu-z ng yin-dzæ tæen-koh-tong-go di-fông. ⁵ Yi-sah ts'a Yüô-koh ky'i; gyi ziu tseo-tao Pô-t'æn-üô-læn, ky'i kyin Üô-læn nying Pe-t'u-li-go ng-ts Lah-pæn; ziu-z Yi-sao teng Yüô-koh ah-nyiang Li-pah-kyüô-go hyüong-di.

以撒謳雅各，祝福其，又吩咐其，話：「爾嚙得好抬迦南人個因做妻子。² 好動身到巴坦亞蘭去，到爾外公彼土利個屋裏；來箇頭從爾孃舅拉班個因中央娶一個妻子。³ 但願全能個神明賜福氣撥爾，使得爾後代茂茂盛盛多起來，做論千論萬個百姓。⁴ 還有把亞伯拉罕個福氣賜撥爾連爾個後代，好接受神明所賜撥亞伯拉罕個地方，就是爾現在耽擱東個地方。」⁵ 以撒差雅各去，其就走到巴坦亞蘭，去見亞蘭人彼土利個兒子拉班，就是以掃等雅各阿孃利百加個兄弟。

⁶ Yi-sao k'en-kyin Yi-sah coh-foh Yüô-koh, ts'a gyi tao Pô-t'æn-üô-læn ky'i, iao læ keh-deo dæ ts'i-ts; ping-ts'ia coh-foh-go z-'eo feng-fu gyi, wô, Ng m-nao dæ Kyüô-nen nying-go nön tso ts'i-ts: ⁷ k'en-kyin Yüô-koh i-leh tia-nyiang tao Pô-t'æn-üô-læn ky'i-de; ⁸ Yi-sao ziu hyiao-teh Kyüô-nen nying-go nön z ah-tia Yi-sah feh-hwun-hyi-go:

keh-lah Yi-sao tao Yi-jih-mô-li-go oh-li, ü gyi sô yiu-go ts'i-ts ts-nga, yi
dæ Mô-ha-lah tso ts'i-ts: ziu-z Üô-pah-lah-hen ng-ts Yi-jih-mô-li-go
nön, Nyi-bæ-yiah-go tsi-me.

⁶ 以掃看見以撒祝福雅各，差其到巴坦亞蘭去，要來箇頭抬妻子，並且祝福個時候吩咐其，話：「爾嚙得好抬迦南人個囡做妻子。」⁷ 看見雅各依了爹孃到巴坦亞蘭去了。⁸ 以掃就曉得迦南人個囡是阿爹以撒弗歡喜個。箇拉以掃到以實瑪利個屋裏，於其所有個妻子之外，又抬瑪哈拉做妻子，就是亞伯拉罕兒子以實瑪利個囡，尼俳藥個姊妹。

¹⁰ Yüô-koh li-k'æ Bih-z-pô, dziao-leh Ha-læn ka ky'i. ¹¹ Tseo-tao ih-t'ah di-fông, nyih-deo yi-kying loh-sæn, ziu soh-ko yia, pô keh di-fông-go zah-deo tông tsing-deo, læ keh-deo kw'eng-joh-de. Gyi tso mông, k'en-kyin yiu lu-t'æ fông-læ di-ying-li, zông-deo bang-djoh t'in, Jing-ming-go t'in-s læ-tih tseo-zông tseo-loh ¹³ Yiæ-'o-wô lih-læ gyi zông-deo, wô, Ngô z Yiæ-'o-wô, ng tsu-tsong Üô-pah-lah-hen-go Jing-ming, teng Yi-sah-go Jing-ming; yin-dzæ ng sô kw'eng-go di-fông, Ngô we s-peh ng teng ng-go 'eo-dæ. ¹⁴ Ng-go 'eo-dæ we ziang di-ying-li-go hwe-dzing: ng we yin-k'æ tao tong-nen-si-poh: ping-ts'ia t'in-'ô keh-sing dzoh-veng tu we dzong ng, teng ng-go 'eo-dæ teh-djoh foh-ky'i. ¹⁵ Ngô z teng ng dô-kô læ-tong, ng sô tao-go di-fông we pao-

yiou ng, tsæ ling ng cün keh di-fông læ; Ngô feh-we ky'i-diao ng teng-tao Ngô teng ng sô wô-go tu tso dzing-kong.

¹⁰ 雅各離開別是巴，朝勒哈蘭介去。¹¹ 走到一埧地方，日頭已經落山，就宿過夜，把箇地方個石頭當枕頭，來箇頭睏熟了。¹² 其做夢，看見有路梯放來地垵裏，上頭碰着天，神明個天使來的走上走落。¹³ 耶和華立來其上頭，話：「我是耶和華，爾祖宗亞伯拉罕個神明，等以撒個神明。現在爾所睏個地方，我會賜撥爾等爾個後代。¹⁴ 爾個後代會像地垵裏個灰塵。爾會延開到東南西北，並且天下箇星族份都會從爾，等爾個後代得着福氣。¹⁵ 我是等爾大家來東，爾所到個地方會保佑爾，再領爾轉箇地方來，我弗會棄掉爾等到我等爾所話個都做成功。」

¹⁶ Yüô-koh diao-kao-cün-læ wô, Yiaë-'o-wô jih-dzæ læ dông-deo, ngô tao feh hyiao-teh. ¹⁷ Ziu p'ô-gyü, wô, Keh-go di-fông dza p'ô ni! Keh ky'i feh-z Jing-ming-go oh, t'in-go meng ma? ¹⁸ Yüô-koh tsao-t'in-nyiang bô-ky'i, do-leh tông tsing-deo-go zah-deo lih-ky'i tso djü-ts, pô yiu kyiao-læ gyi zông-deo. ¹⁹ Ziu c'ü gyi di-ming ^[1]Pah-deh-li: keh dzing-li peng-læ z kyiao-leh Lu-s. ²⁰ Yüô-koh hyü nyün-sing wô, Jing-ming ziah teng ngô dô-kô læ-tong, pao-yiu ngô sô tseo-go lu, peh ngô ky'üoh-zih i-c'ün, ²¹ s-teh ngô en-en-ŵeng-ŵeng kyü ah-tia-go oh-li, ka-ni Yiaë-'o-wô pih-ding tso ngô-go Jing-ming. ²² Ngô sô lih-go

djü-ts, keh-kw'e zah-deo, tsiang-læ hao tso Jing-ming-go oh: væn-pah
Ng s-peh ngô-go, ngô pih-ding jih-kwu teh-ih hyin-peh Ng.

¹⁶ 雅各調覺轉來話：「耶和華實在來蕩頭，我倒弗曉得。」¹⁷
就怕懼，話：「箇個地方咋怕呢！箇豈弗是神明個屋，天個門
嗎？」¹⁸ 雅各早天亮爬起，馱勒當枕頭個石頭立起做柱子，把油澆
來其上頭。¹⁹ 就取其地名伯特利^[1]，箇城裏本來是叫勒路斯。²⁰ 雅
各許願心話：「神明若等我大家來東，保佑我所走個路，撥我喫食
衣穿，²¹ 使得我安安穩穩歸阿爹個屋裏，介呢耶和華必定做我個神
明。²² 我所立個柱子，箇塊石頭，將來好做神明個屋。凡百爾賜撥
我個，我必定十股得一獻撥爾。」

[1] *Ziu-z Jing-ming go oh*. 就是神明個屋。（原註）

Ts. XXIX.

Yüô-koh ziu dong-sing tao tong-pin nying-go di-fông. ² K'en-kyin
din-li ih-k'eo tsing, yiu sæn-de yiang keh-deo kw'eng-kæn: ing-we su-
djông keh-sing yiang z dzong keh-k'eo tsing ky'üoh-shü: kæ tsing-
k'eo-go zah-deo z do-go. ³ Teng-tao long-tsong yiang-de jü-long-læ-de,
ziu fah-ko tsing-k'eo-li-go zah-deo peh yiang ky'üoh-shü: 'eo-deo
tsing-k'eo dzing-gyiu yüong zah-deo kæ-hao. ⁴ Yüô-koh teng gyi-lah

wô, Hyüong-di, ng dzong 'ah-li læ-go? Gyi-lah wô, Ah-lah dzong Ha-læn læ-go. ⁵ Yi teng gyi-lah wô, Ng nying-teh Nô-ngoh-go ng-ts Lah-pæn feh? Gyi-lah wô, Nying-teh go. ⁶ Yüô-koh teng gyi-lah wô, Gyi hao feh? Gyi-lah wô, Hao-go: ng k'en, gyi nön Lah-kyih ken-leh yang læ-de. ⁷ Yüô-koh wô, Nyih-deo wa kao-kao-go, feh-z cong-sang jü-long z-'eo: 'o-feh peh yang ky'üoh-leh shü, tsæ ky'i ü-ü gyi. ⁸ Gyi-lah wô, Long-feh-læ-go; iao teng-tao long-tsong yang-de tu jü-long, hao fah-ko tsing-k'eo-li-go zah-deo, peh yang ky'üoh shü.

雅各就動身到東邊人個地方。² 看見田裏一口井，有三隊羊箇頭睏間；因爲素常箇星羊是從箇口井喫水。蓋井口個石頭是大個。³ 等到攏總羊隊聚攏來了，就發過井口裏個石頭撥羊喫水，後頭井口仍舊用石頭蓋好。⁴ 雅各等其拉話：「兄弟，爾從何裏來個？」其拉話：「阿拉從哈蘭來個。」⁵ 又等其拉話：「爾認得拿鶴個兒子拉班弗？」其拉話：「認得個。」⁶ 雅各等其拉話：「其好弗？」其拉話：「好個。爾看，其因拉結趕勒羊來了。」⁷ 雅各話：「日頭還高高個，弗是衆牲聚攏時候，何弗撥羊喫了水，再去餵餵其。」⁸ 其拉話：「弄弗來個，要等到攏總羊隊都聚攏，好發過井口裏個石頭，撥羊喫水。」

⁹ Teng gyi-lah kông-go z-'eo, k'eo-k'eo Lah-kyih ken-leh ah-tia yang læ-de; ing-we ah-tia yang z gyi sô kwun-go. ¹⁰ Yüô-koh k'en-

kyin nyiang-gyiu Lah-pæn-go nön Lah-kyih, teng nyiang-gyiu Lah-pæn-go yiang, ziu tseo-long-ky'i, fah-ko tsing-k'eo-li-go zah-deo, peh nyiang-gyiu Lah-pæn-go yiang ky'üoh shü. ¹¹ Yüô-koh teng Lah-kyih ts'ing-cü, hyiang-hyiang k'oh-ky'i-læ-de. ¹² Yüô-koh wô hyiang Lah-kyih dao, zi z gyi ah-tia-go nga-sang, Li-pah-kyüô-go ng-ts: Lah-kyih ziu peng-ky'i t'ong-cü ah-tia. ¹³ Lah-pæn t'ing-meng nga-sang Yüô-koh læ-de, ziu peng-c'ih nying-tsih gyi, bao-leh gyi, ts'ing-cü, ling gyi tseo-tsing oh-li: Yüô-koh pô keh-sing z-ken tu kao-su Lah-pæn. ¹⁴ Lah-pæn teng gyi wô, Ng jih-dzæ z ngô kweh-deo, ngô-go nyüoh: ziu teng gyi dô-kô deng-leh ih-ko yüih.

⁹ 等其拉講個時候，扣扣拉結趕勒阿爹羊來了，因為阿爹羊是其所管個。¹⁰ 雅各看見孃舅拉班個因拉結，等孃舅拉班個羊，就走攏去，發過井口裏個石頭，撥孃舅拉班個羊喫水。¹¹ 雅各等拉結親嘴，響響哭起來了。¹² 雅各話向拉結道，自是其阿爹個外甥，利百加個兒子，拉結就奔去通知阿爹。¹³ 拉班聽聞外甥雅各來了，就奔出迎接其，抱勒其，親嘴，領其走進屋裏。雅各把箇星事幹都告訴拉班。¹⁴ 拉班等其話：「爾實在是我骨頭，我個肉。」就等其大家庵勒一個月。

¹⁵ Lah-pæn teng Yüô-koh wô, Ng se-tsih z ngô-go nga-sang, næn-dao hao bah-bah teng ngô tso z-ken ma? Ng wô hyiang ngô dao, ng

kong-din dza-go? ¹⁶ Lah-pæn yiu liang-go nön: do-nön ming-z Li-üô, siao-nön ming-z Lah-kyih. ¹⁷ Li-üô ngæn-tsing yiu mao-bing, Lah-kyih siang-mao hao-k'en tsông-mun. ¹⁸ Yüô-koh æ-sih Lah-kyih: keh-lah wô, Ngô we-leh ng siao-nön Lah-kyih dzing-nyün voh-z ng ts'ih-nyin kong-fu. ¹⁹ Lah-pæn wô, Pô nön hyü-peh bih-nying, feh-jü hyü-peh ng: ka-ni ng hao ngô dô-kô deng-tong. ²⁰ Yüô-koh we-leh Lah-kyih voh-z ts'ih-nyin: ing-we ting æ-sih gyi, keh-lah k'en ts'ih nyin ziang kyi-nyih kong-fu ka.

¹⁵ 拉班等雅各話：「爾雖即是我個外甥，難道好白白等我做事幹嗎？爾話向我道，爾工鈿咋個？」¹⁶ 拉班有兩個囡：大囡名字利亞，小囡名字拉結。¹⁷ 利亞眼睛有毛病，拉結相貌好看裝滿。¹⁸ 雅各愛惜拉結，箇拉話：「我爲了爾小囡拉結情願服侍爾七年工夫。」¹⁹ 拉班話：「把囡許撥別人，弗如許撥爾，介呢爾好我大家庵東。」²⁰ 雅各爲了拉結服侍七年，因爲頂愛惜其，箇拉看七年像幾日工夫介。

²¹ Yüô-koh teng Lah-pæn wô, Ngô-go nyih-ts yi-kying mun-de; ts'ing ng, pô ts'i-ts peh ngô, s-teh ngô hao teng gyi dong-zông. ²² Lah-pæn ziu jü-long keh di-fông-go cong-nying, bæn tsiu. ²³ Yia-tao pô gyi do-nön Li-üô ling-ky'i peh Yüô-koh: Yüô-koh teng gyi dong-zông. ²⁴ Lah-pæn yi pô ô-deo Sih-p'ô peh gyi nön Li-üô tso ô-deo. ²⁵ Di-nyi

t'in-nyiang Yüô-koh k'en-kyin z Li-üô, teng Lah-pæn wô, Ng dza-we z-ka dæ ngô? Ngô ky'i-feh-z we-leh Lah-kyih voh-z ng-go ma? Dza-we hong-p'in ngô? ²⁶ Lah-pæn wô, Feh-zing kô do-go, sin kô siao-go, læ ah-lah di-fông keh z tso-feh-læ-go. ²⁷ Ng hao mun gyi ts'ih-nyih-go nyih-ts, ah-lah yia we pô Lah-kyih peh ng tso ng-go kong-din, ng tsæ voh-z ngô ts'ih-nyin. ²⁸ Yüô-koh i gyi ka tso, mun gyi ts'ih-nyin-go nyih-ts: Lah-pæn yi pô nön Lah-kyih peh gyi tso ts'i-ts. ²⁹ Ping-ts'ia Lah-pæn pô ô-deo Pih-lah peh gyi nön Lah-kyih tso ô-deo. ³⁰ Yüô-koh teng Lah-kyih dong-zông, æ-sih Lah-kyih ko-jü Li-üô; 'eo-deo tsæ voh-z Lah-pæn ts'ih-nyin.

²¹ 雅各等拉班話：「我個日子已經滿了，請爾把妻子撥我，使得我好等其同牀。」²² 拉班就聚攏箇地方個衆人，辦酒。²³ 夜到把其大囡利亞領去撥雅各。雅各等其同牀。²⁴ 拉班又把丫頭悉帕撥其囡利亞做丫頭。²⁵ 第二天亮雅各看見是利亞，等拉班話：「爾咋會是介待我？我豈弗是爲了拉結服侍爾個嗎？咋會哄騙我？」²⁶ 拉班話：「弗曾嫁大個，先嫁小個，來阿拉地方箇是做弗來個。²⁷ 爾好滿其七日個日子，阿拉也會把拉結撥爾做爾個工鈿，爾再服侍我七年。」²⁸ 雅各依其介做，滿其七年個日子。拉班又把囡拉結撥其做妻子。²⁹ 並且拉班把丫頭辟拉撥其囡拉結做丫頭。³⁰ 雅各等拉結同牀，愛惜拉結過如利亞，後頭再服侍拉班七年。

³¹ Yiaë-'o-wô hyiao-teh Li-üô ziu ǃe-ky'üoh, peh gyi sang-yiang, dæn-z Lah-kyih feh we sang. ³² Li-üô yiu sing-yüing sang ng-ts, c'ü gyi ming-z ^[1]Liu-bin; ing-we wô, Yiaë-'o-wô jih-dzæ z kyî-nyiaen ngô-go kw'u-ts'u; keh-tsao dзиang-fu pih-ding we æ-sih ngô. ³³ Tsæ yiu-sing sang ng-ts, wô, Yiaë-'o-wô t'ing-meng ngô ziu ǃe-ky'üoh, keh-lah tsæ s-peh ngô ng-ts; ziu c'ü gyi ming-z ^[2]Si-min. ³⁴ Yi yiu-sing sang ng-ts, wô, Keh-tsao dзиang-fu tsong-we teng ngô yiu kao-nyin, ing-we ngô yi-kying sang sæn-go ng-ts peh gyi: ziu c'ü gyi ming-z ^[3]Li-vi. ³⁵ Tsæ yiu-sing sang ng-ts, wô, Næn-kæn ngô we tsæn-me Yiaë-'o-wô, ziu c'ü gyi ming-z ^[4]Yiu-da: 'eo-deo feh sang-de.

³¹ 耶和華曉得利亞受委曲，撥其生養，但是拉結弗會生。³² 利亞有身孕生兒子，取其名字流便^[1]，因為話：「耶和華實在是記念我個苦楚，箇遭丈夫必定會愛惜我。」³³ 再有身生兒子，話：「耶和華聽聞我受委曲，箇拉再賜撥我兒子。」就取其名字西緬^[2]。³⁴ 又有身生兒子，話：「箇遭丈夫總會等我有膠黏，因為我已經生三個兒子撥其。」就取其名字利未^[3]。³⁵ 再有身生兒子，話：「難間我會讚美耶和華。」就取其名字猶大^[4]。後頭弗生了。

[1] Ziu-z K'en 'ô, ih-go ng-ts. 就是看下，一個兒子。（原註）

[2] Ziu-z T'ing-meng. 就是聽聞。（原註）

[3] Ziu-z Yiu-kao-nyin. 就是有膠黏。（原註）

Ts. XXX.

Lah-kyih zi kyüoh-teh m-neh teng Yüô-koh sang ng-ts, ziu ky'i ah-tsi feh-ko, teng Yüô-koh wô, Peh ngô sang ng-ts: feh z-ka ngô iao si-de ² Yüô-koh fah-ông, teng Lah-kyih wô, Ngô næn-dao t'i Jing-ming kying-djü ng sang-yiang ma? ³ Lah-kyih wô, Ngô-go ô-deo Pih-lah, ng hao teng gyi dong-zông, s-teh gyi sang ng-ts læ ngô kyiah-k'o-deo; ka-ni ngô k'o-yi dzong gyi djün-cong tsih-dæ. ⁴ Lah-kyih pô ô-deo Pih-lah peh gyi tso ah-yi; Yüô-koh teng gyi dong-zông. ⁵ Pih-lah yiu-sing, teng Yüô-koh sang ng-ts. ⁶ Lah-kyih wô, Jing-ming z ^[1]k'en-kwu ngô, t'ing ngô go sing-ing, s ng-ts peh ngô; ziu c'ü gyi ming-z ^[2]Dæn. ⁷ Lah-kyih-go ô-deo Pih-lah tsæ yiu-sing, teng Yüô-koh sang di-nyi ng-ts. ⁸ Lah-kyih wô, Ngô teng ah-tsi 'eo-ky'i-lih tsang, teh-sing-de; ziu c'ü gyi ming-z ^[3]Neh-da-li. ⁹ Li-üô k'en-kyin zi feh sang-de, pô gyi ô-deo Sih-p'ô peh Yüô-koh tso ah-yi. ¹⁰ Li-üô-go ô-deo Sih-p'ô teng Yüô-koh sang ng-ts. ¹¹ Li-üô wô, Yiu hyü-to læ-de: ziu c'ü gyi ming-z ^[4]Kyüô-teh. ¹² Li-üô-go ô-deo Sih-p'ô teng Yüô-koh sang di-nyi ng-ts. ¹³ Li-üô

wô, Ngô yiu foh-ky'i; cong nyü-nying tsiang-læ yia we wô ngô yiu foh-ky'i; ziu c'ü gyi ming-z [5]Üô-shih.

拉結自覺得噉得等雅各生兒子，就氣阿姊弗過，等雅各話：

「撥我生兒子，弗是介我要死了。」² 雅各發快，等拉結話：「我難道替神明禁住爾生養嗎？」³ 拉結話：「我個丫頭辟拉，爾好等其同牀，使得其生兒子來我腳骹頭，介呢我可以從其傳宗接代。」⁴ 拉結把丫頭辟拉撥其做阿姨，雅各等其同牀。⁵ 辟拉有身，等雅各生兒子。⁶ 拉結話：「神明是看顧^[1]我，聽我個聲音，賜兒子撥我。」就取其名字但^[2]。⁷ 拉結個丫頭辟拉再有身，等雅各生第二兒子。⁸ 拉結話：「我等阿姊候氣力爭，得勝了。」就取其名字納大利^[3]。⁹ 利亞看見自弗生了，把其丫頭悉帕撥雅各做阿姨。¹⁰ 利亞個丫頭悉帕等雅各生兒子。¹¹ 利亞話：「有許多來了。」就取其名字迦得^[4]。¹² 利亞個丫頭悉帕等雅各生第二兒子。¹³ 利亞話：「我有福氣，衆女人將來也會話我有福氣。」就取其名字亞設^[5]。

[1] Ôh-wô, P'un-tön. 或話，判斷。（原註）

[2] Ziu-z P'un-tön. 就是判斷。（原註）

[3] Ziu-z 'Eo-ky'i-lih. 就是候氣力。（原註）

[4] Ziu-z Hyü-to. 就是許多。（原註）

[5] Ziu-z Foh-ky'i. 就是福氣。（原註）

¹⁴ Keh mah-go z-'eo Liu-bin tao din-li ky'i, p'ong-djoh hyün-ts'ao do læ peh ah-nyiang Li-üô; Lah-kyih teng Li-üô wô, Ng-go ng-ts hyün-ts'ao ts'ing ng feng-tin peh ngô. ¹⁵ Li-üô teng gyi wô, Ng tsin-djü-leh ngô dziang-fu, næn-dao z siao z-ken? næn-kæn wa iao do ngô ng-ts-go hyün-ts'ao ma? Lah-kyih wô, Ka-ni we-leh ng-go ng-ts hyün-ts'ao gyi kyih-mih hao teng ng soh-ko yia. ¹⁶ Yia-kw'a Yüô-koh dzong din-li kyü-læ, Li-üô tseo-c'ih nying-tsih gyi, wô, Ng iao tao ngô di-fông læ, ing-we ngô z pô ng-ts-go hyün-ts'ao tso ding-din kwu ng. Keh yia Yüô-koh teng gyi dong-zông. ¹⁷ Jing-ming t'ing Li-üô, gyi yiu-sing, teng Yüô-koh sang di-ng-go ng-ts. ¹⁸ Li-üô wô, Ing-we ngô pô ô-deo peh dziang-fu, Jing-ming t'ing ngô-go kô-din: ziu c'ü gyi ming-z ^[1]Yi-sah-kyüô. ¹⁹ Li-üô yi yiu-sing, teng Yüô-koh sang di-loh-go ng-ts. ²⁰ Li-üô wô, Jing-ming z pô hao-hao kô-tsông s-peh ngô: keh-tsao dziang-fu tsong-we teng ngô dô-kô deng, ing-we ngô yi-kying teng gyi sang loh-go ng-ts: ziu c'ü gyi ming-z ^[2]Si-pu-leng. ²¹ 'Eo-deo sang ih-go nön, c'ü gyi ming-z ^[3]Ti-nô.

¹⁴ 割麥個時候流便到田裏去，碰着萱草馱來撥阿孃利亞。拉結等利亞話：「爾個兒子萱草請爾分點撥我。」¹⁵ 利亞等其話：「爾佔住勒我丈夫，難道是小事幹？難間還要馱我兒子個萱草嗎？」拉結話：「介呢爲了爾個兒子萱草，其今末好等爾宿過夜。」¹⁶ 夜快雅各從田裏歸來，利亞走出迎接其，話：「爾要到我地方來，因爲

我是把兒子個萱草做定鈿僱爾。」箇夜雅各等其同牀。¹⁷ 神明聽利亞，其有身，等雅各生第五個兒子。¹⁸ 利亞話：「因為我把丫頭撥丈夫，神明聽我個價鈿。」就取其名字以薩迦^[1]。¹⁹ 利亞又有身，等雅各生第六個兒子。²⁰ 利亞話：「神明是把好好嫁妝賜撥我，箇遭丈夫總會等我大家庖，因為我已經等其生六個兒子。」就取其名字西布倫^[2]。²¹ 後頭生一個囡，取其名字底拿^[3]。

[1] *Ziu-z Kong-din*. 就是工鈿。（原註）

[2] *Ziu-z Deng-leh*. 就是庖勒。（原註）

[3] *Ziu-z P'un-tön*. 就是判斷。（原註）

²² *Jing-ming kyî-nyäen Lah-kyih; Jing-ming yi t'ing gyi gyiu, s-teh gyi we sang-yiang.* ²³ *Lah-kyih yiu sing-yüing, sang ng-ts, wô, Jing-ming yi-kying k'a-diao ngô-go wông-k'ong:* ²⁴ *Ziu c'ü gyi ming-z* ^[1] *Iah-seh, wô, Yiaë-'o-wô we tsæ kô ih-go ng-ts peh ngô ts'eo.*

²² 神明記念拉結。神明又聽其求，使得其會生養。²³ 拉結有身孕，生兒子，話：「神明已經揩掉我個惶恐。」²⁴ 就取其名字約瑟^[1]，話：「耶和華會再加一個兒子撥我湊。」

[1] *Ziu-z Kô-ts'eo*. 就是加湊。（原註）

²⁵ *Lah-kyih sang Iah-seh ts-'eo, Yüô-koh teng Lah-päen wô, Ts'ing ng, peh ngô kyü peng di-fông, zi oh-li ky'i.* ²⁶ *Ngô we-leh voh-z ng sô*

teh-djoh-go ts'i-ts ng-nô, ts'ing ng kwe-peh ngô, fông ngô kyü-ky'i;
ing-we ng hyiao-teh, ngô sô-yi voh-z ng-go dzing-tsih. ²⁷ Lah-pæn
teng gyi wô, Ng hyiao-teh Yiæ-'o-wô z we-leh ng su-djông s-foh peh
ngô: ziah-z ngô læ ng-go ngæn-zin teh-djoh eng-we, ts'ing ng teng ngô
dô-kô deng. ²⁸ Yi wô, Ts'ing ng ding ng-go kong-din, ngô hao peh ng.
²⁹ Yüô-koh teng gyi wô, Ngô dza-go voh-z ng, dza-go kwun ng sang-
k'eo, ng tu hyiao-teh-go. ³⁰ Ngô feh-zing læ z-'eo, ng sô yiu-go z feh-to;
yin-dzæ hying-wông z ngô læ ts-'eo Yiæ-'o-wô s-foh peh ng-go: dæn-z
ngô ni, soh-go z-'eo hao dzing-kô-lih-nyih? ³¹ Lah-pæn wô, Ka-ni, ngô
hao peh ng soh-go tong-si? Yüô-koh wô, Hao-vong peh ngô soh-go
tong-si; tæ-n-tsih keh-go z-ken ng ziah k'eng tso, ngô dzing-gyiu we
teng ng ü yang, k'en yang. ³² Kyih-mih-ts ngô we tseo-cün ng-go
sang-k'eo li-hyang, pô væn-pah yiu tin-ts, yiu pæn-pô-go sang-k'eo,
feng gyi c'ih; wa-yiu cong-seh-go wu-yiang, teng yiu pæn-pô yiu tin-ts-
go sæn-yiang; keh-sing hao tso ngô-go kong-din. ³³ Z-ka 'ô-tsao ngô
kong-din læ ng min-zin: væn-pah m-tin-ts m-pæn-pô-go sæn-yiang,
feh-z cong-seh-go wu-yiang, ziu hao sön z ngô t'eo ng go: ngô-go
kong-yi keh hao tso te-tsing. ³⁴ Lah-pæn wô, Ngô dzing-nyün tsiao ng-
go shih-wô ka tso. ³⁵ Keh-nyih Lah-pæn pô yiu veng-lu yiu pæn-pô-go
yüông sæn-yiang, væn-pah yiu tin-ts yiu pæn-pô, teng hwô-bah-go ts'-
sæn-yiang, wa-yiu cong-seh-go wu-yiang, tu feng gyi c'ih, kao-fu zi

ng-ts siu-li. ³⁶ Teng Yüô-koh li-k'æ sæn-nyih-go lu-dzing: Yüô-koh-dzing-gyiu ü Lah-pæn dzing-loh-tong-go yiang-de.

²⁵ 拉結生約瑟之後，雅各等拉班話：「請爾，撥我歸本地方，自屋裏去。」²⁶ 我爲了服侍爾所得着個妻子兒因，請爾歸撥我，放我歸去，因爲爾曉得，我所以服侍爾個情節。」²⁷ 拉班等其話：「爾曉得耶和華是爲了爾素常賜福撥我，若是我來爾個眼前得着恩惠，請爾等我大家庖。」²⁸ 又話：「請爾定爾個工鈿，我好撥爾。」²⁹ 雅各等其話：「我咋個服侍爾，咋個管爾牲口，爾都曉得個。」³⁰ 我弗曾來時候，爾所有個是弗多，現在興旺是我來之後耶和華賜福撥爾個。但是我呢，啥個時候好成家立業？」³¹ 拉班話：「介呢，我好撥爾啥個東西？」雅各話：「好留撥我啥個東西，單只箇個事幹爾若肯做，我仍舊會等爾餵羊，看羊。」³² 今末仔我會走轉爾個牲口裏向，把凡百有點子、有癍疤個牲口，分其出，還有棕色個湖羊，等有癍疤有點子個山羊，箇星好做我個工鈿。」³³ 是介下遭我工鈿來爾面前。凡百嘸點子嘸癍疤個山羊，弗是棕色個湖羊，就好算是我偷爾個，我個公義箇好做對證。」³⁴ 拉班話：「我情願照爾個說話介做。」³⁵ 箇日拉班把有紋路有癍疤個雄山羊，凡百有點子有癍疤，等花白個雌山羊，還有棕色個湖羊，都分其出，交付自兒子手裏。³⁶ 等雅各離開三日個路程。雅各仍舊餵拉班剩落東個羊隊。

³⁷ Yüô-koh do yiang-liu jü, fong-jü, 'ang-jü-go neng ô-ts, poh-diao gyi bi, tso-leh veng-lu, s-teh ô-ts li-hyang-go bah lu-c'ih-læ. ³⁸ Gyi læ sang-k'eo ky'üoh-shü-go z'-eo, pô poh-bi-go ô-ts, fông-læ shü-keo-li teng shü-zao-li gyi-lah-go min-zin: s-teh gyi-lah ky'üoh-shü-go z'-eo hao ziu-t'æ. ³⁹ Keh-sing yiang dziao-leh ô-ts ziu-t'æ; sô sang-c'ih-læ-go sang-k'eo yiu veng-lu, yiu tin-ts, yiu pæn-pô. ⁴⁰ Yüô-koh feng-k'æ siao-yang, pô yang-go min-k'ong dziao-leh Lah-pæn de-li yiu veng-lu, teng cong-seh-go: dæn-z gyi-zi-go yang ling-nga fông-læ ih-t'ah di-fông, feh teng Lah-pæn-go sang-k'eo kah-dzeh. ⁴¹ P'ong-djoh tsah-công-go sang-k'eo ziu-t'æ-go z'-eo, Yüô-koh fông ô-ts læ shü-zao-li teng shü-keo-li, dziao keh-sing sang-k'eo-go min-zin, s-teh gyi-lah læ ô-ts-go di-fông hao ziu-t'æ. ⁴² P'ong-djoh feh tsah-công-go sang-k'eo, ziu feh fông ô-ts; ka-ni, feh tsah-công-go kwe-peh Lah-pæn: tsah-công-go kwe-peh Yüô-koh-de. ⁴³ Gyi ziu hying-wông ky'i-læ: yiu hyü-to sang-k'eo, ô-deo, nu-boh, loh-do, li-ts keh-sing.

³⁷ 雅各 馱楊柳樹、楓樹、杏樹個嫩極枝，剝掉其皮，做勒紋路，使得極枝裏向個白露出來。³⁸ 其來牲口喫水個時候，把剝皮個極枝，放來水溝裏等水槽裏其拉個面前，使得其拉喫水個時候好受胎。³⁹ 箇星羊朝勒極枝受胎，所生出來個牲口有紋路，有點子，有癍疤。⁴⁰ 雅各 分開小羊，把羊個面孔朝勒拉班隊裏有紋路，等棕色個。但是其自個羊另外放來一埧地方，弗等拉班個牲口夾雜。⁴¹ 碰

着扎壯個牲口受胎個時候，雅各放極枝來水槽裏等水溝裏，朝箇星牲口個面前，使得其拉來極枝個地方好受胎。⁴² 碰着弗扎壯個牲口，就弗放極枝。介呢，弗扎壯個歸撥拉班，扎壯個歸撥雅各了。⁴³ 其就興旺起來，有許多牲口、丫頭、奴僕、駱駝、驢子箇星。

Ts. XXXI.

Yüô-koh t'ing-meng Lah-pæn ng-ts wô, Ah-lah ah-tia-go kô-kyi,
Yüô-koh long-tsong deh-leh-ky'i-de: gyi dzong ah-lah ah-tia sô yiu-go
teh-djoh keh-go dzæ-veh. ² Yüô-koh k'en-kyin Lah-pæn-go min-seh
dæ gyi feh ziang zin-deo ka. ³ Yiæ-'o-wô teng Yüô-koh wô, Ng kyü ah-
tia di-fông teng ng-zi-go dzoh-cong ky'i; Ngô pih-ding teng ng dong-
de. ⁴ Yüô-koh ts'a nying eo Lah-kyih teng Li-üô tseo-c'ih tao din-deo,
yang-de-go di-fông; ⁵ teng gyi-lah wô, Ngô k'en ng ah-tia min-seh dæ
ngô feh ziang zin-deo ka: dæn-z ngô ah-tia-go Jing-ming su-djông
teng ngô dô-kô læ-tong. ⁶ Ngô 'eo-ky'i-lih voh-z ng-go ah-tia, z ng-lah
hyiao-teh-go. ⁷ Ng ah-tia yi-kying p'in ngô, jih-tsao diao ngô kong-din:
dæn-z Jing-ming m-neh peh gyi 'æ ngô. ⁸ Gyi ziah-z wô, Yiu tin-ts-go
tso ng kong-din, sang-k'eo tu sang-c'ih yiu tin-ts-go: ziah-z wô, Yiu
veng-lu-go tso ng kong-din, sang-k'eo tu sang-c'ih yiu veng-lu-go. ⁹

Ka-ni, z Jing-ming do ng ah-tia sang-k'eo, s-peh ngô-go. ¹⁰ P'ong-djoh sang-k'eo ziu-t'æ z-'eo, ngô ngæn-tsing dæ-ky'i mông-li k'en-kyin boh læ ts'-yang zông-teng-go yüong-yiang, tu z yiu veng-lu yiu tin-ts, teng hwô-bah-go. ¹¹ Jing-ming-go t'in-s mông li-hyang teng ngô wô, Yüô-koh! Ngô wô, Ngô læ-tong. ¹² Gyi wô, Ng ngæn-tsing dæ-ky'i k'en boh læ ts'-yang zông-teng-go yüong-yiang, tu z yiu veng-lu, yiu tin-ts, teng hwô-bah-go: ing-we Lah-pæn tao ng-go z-ken, Ngô yi-kying k'en-kyin-de. ¹³ Ngô z Pah-deh-li-go Jing-ming, ziu-z ng pô yiu fu djü-ts, teng Ngô hyü nyün-sing-go di-fông: ng næn-kæn ky'i-læ, tseo-c'ih dông-deo di-fông, kyü ng-zi dzoh-cong-go di-fông ky'i. ¹⁴ Lah-kyih teng Li-üô we-teh gyi wô, Læ ah-tia-go oh-li næn-dao wa-yiu feng-k'æ-go kô-kyi, yi-loh-go ts'æn-nyih peh ah-lah ma? ¹⁵ Gyi soh feh-z sön ah-lah z nga-deo nying ma? Ing-we gyi yi-kying ma-diao ah-lah, yi ky'üoh-meh ah-lah-go nying-ts. ¹⁶ Næn-kæn Jing-ming do ah-lah ah-tia-go dzæ-veh, tu joh-ü ah-lah teng sah-lah ng-ts: ka-ni væn-pah Jing-ming sô feng-fu ng-go, ng hao i-leh Gyi tso.

雅各聽聞拉班兒子話：「阿拉阿爹個家計，雅各攏總奪了去了。其從阿拉阿爹所有個得着箇個財物。」² 雅各看見拉班個面色待其弗像前頭介。³ 耶和華等雅各話：「爾歸阿爹地方等爾自個族種去，我必定等爾同隊。」⁴ 雅各差人謳拉結等利亞走出到田頭，羊隊個地方，⁵ 等其拉話：「我看爾阿爹面色待我弗像前頭介，但

是我阿爹個神明素常等我大家來東。⁶ 我候氣力服侍爾個阿爹，是爾拉曉得個。⁷ 爾阿爹已經騙我，十遭調我工鈿，但是神明嘸得撥其害我。⁸ 其若是話：『有點子個做爾工鈿，牲口都生出有點子個。』若是話：『有紋路個做爾工鈿，牲口都生出有紋路個。』⁹ 介呢，是神明馱爾阿爹牲口，賜撥我個。¹⁰ 碰着牲口受胎時候，我眼睛抬起夢裏看見伏來雌羊上頂個雄羊，都是有紋路有點子，等花白個。¹¹ 神明個天使夢裏向等我話：『雅各！』我話：『我來東。』¹² 其話：『爾眼睛抬起看伏來雌羊上頂個雄羊，都是有紋路有點子，等花白個。因爲拉班到爾個事幹，我已經看見了。¹³ 我是伯特利個神明，就是爾把油傳^[1]柱子，等我許願心個地方。爾難間起來，走出蕩頭地方，歸爾自族種個地方去。』¹⁴ 拉結等利亞回答其話：「來阿爹個屋裏難道還有分開個家計，遺落個產業撥阿拉嗎？¹⁵ 其啥弗是算阿拉是外頭人嗎？因爲其已經賣掉阿拉，又喫沒阿拉個銀子。¹⁶ 難間神明馱阿拉阿爹個財物，都屬於阿拉等撒拉兒子。介呢凡百神明所吩咐爾個，爾好依勒其做。」

[1] 傳油：塗油。

¹⁷ Yüô-koh ziu dong-sing, peh ng-ts ts'i-ts gyi-leh loh-do. ¹⁸ Yi taleh gyi long-tsong sang-k'eo, teng gyi sô yiu-go dzæ-veh, gyi-go sang-k'eo ziu-z læ Pô-t'æn-üô-læn sô teh-djoh-go, iao kyü-tao Kyüô-nen di-fông, ah-tia Yi-sah di-fông ky'i. ¹⁹ Ka z-'eo Lah-pæn z c'ih-meng ky'i

tsin yiang-mao: Lah-kyih t'eo-lah gyi ah-tia sô yiu-go ngeo-ziang. ²⁰
Yüô-koh t'eo-bun dao-tseo; gyi dong-sing ky'i, feh t'ong-cü Üô-læn
nying Lah-pæn. ²¹ Ziu ta-leh ih-ts'ih sô yiu-go dao-tseo, dong-sing du-
ko ^[1]'O, hyiang-djoh Kyi-lih sæn ka ky'i. ²² Tao di-sæn-nyih yiu nying
pô Yüô-koh dao-tseo t'ong-cü Lah-pæn. ²³ Lah-pæn ziu ling-leh gyi
hyüong-di ken-zông-ky'i: tseo-leh ts'ih-nyih-go lu-dzing læ Kyi-lih
sæn ken-djoh-de. ²⁴ Yia-tao mông-li Jing-ming ling-djoh Üô-læn
nying Lah-pæn, teng gyi wô, Ng yüong siao-sing, hao wô ăa wô tu feh
iao teng Yüô-koh kông.

¹⁷ 雅各就動身，撥兒子妻子騎勒駱駝。¹⁸ 又帶勒其攏總牲口，
等其所有個財物，其個牲口就是來巴坦亞蘭所得着個，要歸到迦南
地方，阿爹以撒地方去。¹⁹ 介時候拉班是出門去剪羊毛。拉結偷了
其阿爹所有個偶像。²⁰ 雅各偷伴逃走，其動身去，弗通知亞蘭人拉
班。²¹ 就帶勒一切所有個逃走，動身渡過河^[1]，向着基列山介去。
²² 到第三日有人把雅各逃走通知拉班。²³ 拉班就領勒其兄弟趕上
去，走勒七日個路程來基列山趕着了。²⁴ 夜到夢裏神明臨着亞蘭人
拉班，等其話：「爾用小心，好話壞話都弗要等雅各講。」

[1] *Ziu-z Pah-lah-'o*. 就是伯拉河。（原註）

²⁵ Lah-pæn ken-djoh Yüô-koh. Yüô-koh yi-kying tah tsiang-bong
læ sæn-li; Lah-pæn gyi hyüong-di yia læ Kyi-lih sæn tah tsiang-bong.

²⁶ Lah-pæn teng Yüô-koh wô, Ng dza tso fah, t'eo-bun dao-tseo, ta-leh
 ngô-go nön, tsing-ziang do pao-kyin lo-liah ka-go? ²⁷ Ng dza-we s-'ô
 dao-tseo, li-k'æ ngô t'eo-bun ky'i, yia feh wô hyiang ngô dao, s-teh ngô
 hao c'ü-tang dæn-ts'ông hwun-hwun-hyi-hyi song ng ky'i? ²⁸ Yia m-
 neh peh ngô ts'ing ng-ts nön-go cü? ng tso-go z-ken jih-dzæ tso-leh
 yia-ky'i-go. ²⁹ 'Æ ng-go gyün-ping læ ngô siu-li; dæn-z ng ah-tia-go
 Jing-ming zô-nyih yia-tao teng ngô wô, Ng yüong siao-sing hao wô ẁa
 wô tu feh-iao teng Yüô-koh kông. ³⁰ Næn-kæn ng se-tsih ting kyi-kwô
 ah-tia oh-li pih-ding iao kyü-ky'i, dza-we t'eo ngô-go jing-ziang? ³¹
 Yüô-koh we-teh Lah-pæn, wô, Ing-we ngô p'ô ng; ngô i-s k'ong-p'ô ng
 we ngang liu ng-go nön li-k'æ ngô; ³² kông-tao ng-go jing-ziang, ng læ
 jü-go di-fông zing-djoh, hao-vong peh gyi weh: læ ah-lah hyüong-di
 min-zin, ts'ing k'en 'ah-li ih-yiang z ng-go tong-si, ng-zi hao do-leh
 ky'i. Ing-we Yüô-koh feh-hyiao-teh Lah-kyih yi-kying t'eo-tih-de. ³³
 Lah-pæn ziu tseo-tsing Yüô-koh-go tsiang-bong, Li-üô-go tsiang-bong,
 teng liang-go ô-deo tsiang-bong, tu zing-feh-djoh: 'eo-deo tseo-c'ih Li-
 üô-go tsiang-bong, tseo-tsing Lah-kyih-go tsiang-bong. ³⁴ Lah-kyih z
 yi-kying pô ngeo-ziang k'ông-leh loh-do-go en-ts 'ô; zi zo-læ zông-deo.
 Lah-pæn en tsiang-bong ky'i zing, tu zing feh-djoh. ³⁵ Lah-kyih teng
 ah-tia wô, Ngô yiu yüih-kying læ ngô kyi-sing-li, feh-neng-keo bô-ky'i

nying-tsih ng: dæn-nyün ng cü m-nao ô-wông. Keh-tsao Lah-pæn zing ngeo-ziang zing-feh-djoh.

²⁵ 拉班趕着雅各。雅各已經搭帳篷來山裏，拉班其兄弟也來基列山搭帳篷。²⁶ 拉班等雅各話：「爾咋做法，偷伴逃走，帶勒我個因，正像馱寶劍擄掠介個？」²⁷ 爾咋會私下逃走，離開我偷伴去，也弗話向我道，使得我好吹打彈唱，歡歡喜喜送爾去？²⁸ 也嘸得撥我親兒子因個嘴？爾做個事幹實在做勒野氣個。²⁹ 害爾個權柄來我手裏。但是爾阿爹個神明昨日夜到等我話：『爾用小心好話壞話都弗要等雅各講。』³⁰ 難間爾雖即頂記掛阿爹屋裏必定要歸去，咋會偷我個神像？」³¹ 雅各回答拉班，話：「因為我怕爾，我意思恐怕爾會硬留爾個因離開我。³² 講到爾個神像，爾來誰個地方尋着，好留撥其活。來阿拉兄弟面前，請看何裏一樣是爾個東西，爾自好馱勒去。」因為雅各弗曉得拉結已經偷的了。³³ 拉班就走進雅各個帳篷，利亞個帳篷，等兩個丫頭帳篷，都尋弗着。後頭走出利亞個帳篷，走進拉結個帳篷。³⁴ 拉結是已經把偶像因勒駱駝個鞍子下，自坐來上頭。拉班按帳篷去尋，都尋弗着。³⁵ 拉結等阿爹話：「我有月經來我肌身裏，弗能夠爬起迎接爾。但願爾嘴嘸得好慚惶。」箇遭拉班尋偶像尋弗着。

³⁶ Keh-tsao Yüô-koh fah-ông, p'i-bing Lah-pæn, ziu teng Lah-pæn z-ka wô, Ngô yiu soh-go ts'o-c'ü, yiu soh-go ze-ky'in, ng we ka

ho-soh ken-zông læ? ³⁷ Ng dzæ-s seo ngô-go tong-si, z ng oh-li-go yiu soh-si zing-djoh ma? Hao fông-læ ngô hyüong-di teng ng hyüong-di-go min-zin, peh gyi-lah læ ng ngô-cong-nyiang p'un-tön. ³⁸ Keh nyiæn-nyin li-hyang ngô teng ng dô-kô deng-kæn: ng-go ts' wu-ying sæn-ying m-yiu sông-diao gyi-go t'æ: ng-go yüong-ying ngô yia m-teh ky'üoh-ko. ³⁹ Sông-'æ-go ngô feh kwe-peh ng, ngô-zi pu-tsoh: feh-leng nyih-li yia-li t'eo-dao ky'i-go, ng hyiang ngô-go siu-li t'ao-wæn. ⁴⁰ Keh-cong-ka nyih-li t'in-'en ngô iao sa-sah; yia-tao loh-sông, ngô iao tong-sah; s-teh ngæn-tsing feh-da-li pi-long kw'eng-joh. ⁴¹ Z-ka ngô læ ng-go oh-li voh-z ng nyiæn-nyin; we-leh ng liang-go nön jih-s nyin, we-leh ng-go sang-k'eo yi-z loh-nyin, dæn-z ng jih-tsao diao ngô-go kong-din. ⁴² Ngô ah-tia-go Jing-ming ziu-z Üô-pah-lah-hen-go Jing-ming, Yi-sah-go P'ô-gyü, ziah feh teng ngô dô-kô læ-tong, ng næn-kæn pih-ding ts'a ngô k'ong-siu kyü-ky'i: ky'ü-leh Jing-ming k'en-kwu ngô-go sing-kw'u, teng ngô siu-li-go lao-loh, keh-lah zô-nyih yia-tao tsah-vah ng.

³⁶ 箇遭雅各發快，批評拉班，就等拉班是介話：「我有啥個錯處，有啥個罪愆，爾會介火速趕上來？」³⁷ 爾纔始搜我個東西，是爾屋裏個有啥西尋着嗎？好放來我兄弟等爾兄弟個面前，撥其拉來爾我中央判斷。³⁸ 箇廿年裏向我等爾大家庖間。爾個雌湖羊山羊嚙有喪掉其個胎，爾個雄羊我也嚙得喫過。³⁹ 傷害個我弗歸撥爾，我自

補足。弗論日裏夜裏偷盜去個，爾向我個手裏討還。⁴⁰ 箇種介日裏天早我要曬煞；夜到落霜，我要凍煞，使得眼睛弗大裏閉攏睏熟。

⁴¹ 是介我來爾個屋裏服侍爾廿年，爲了爾兩個因十四年，爲了爾個牲口又是六年，但是爾十遭調我個工鈿。⁴² 我阿爹個神明就是亞伯拉罕個神明，以撒個怕懼，若弗等我大家來東，爾難間必定差我空手歸去。虧勒神明看顧我個辛苦，等我手裏個勞碌，箇拉昨日夜到責罰爾。」

⁴³ Lah-pæn we-teh Yüô-koh wô, Keh-sing nön tu z ngô-go nön, keh-sing ng-nô tu z ngô-go ng-nô: keh-sing sang-k'eo tu z ngô-go sang-k'eo: væn-pah ng k'en-kyin-go tu z ngô-go: kyih-mih teng ngô-go nön lin gyi-lah sang-go ng-ts ngô hao dza tso ni? ⁴⁴ Ka-ni læ, ah-lah hao dô-kô lih-iah ziu hao tso ng teng ngô-go te-tsing. ⁴⁵ Yüô-koh do ih-kw'e zah-deo, lih-ky'i tso djü-ts. ⁴⁶ Yi teng cong hyüong-di wô, Ng-lah hao jü-long zah-deo: gyi-lah ziu do zah-deo tso ih-go kao-sæn-te; læ kao-sæn-te-li ky'üoh-zih. ⁴⁷ Lah-pæn c'ü keh kao-sæn-te ming-z [1]Yih-kyiah-sah-ha-t'u-da; Yüô-koh c'ü gyi ming-z [2]Kyüô-lih. ⁴⁸ Lah-pæn wô, Keh-go te læ ng ngô cong-nyiang hao tso te-tsing: keh-lah c'ü gyi ming-z [3]Kyüô-lih. ⁴⁹ Yia kyiao-leh [4]Mih-z-pô, wô, Ah-lah bih-k'æ-go ts-'eo, læ ng ngô cong-nyiang dæn-nyün Yiæ-'o-wô k'en-tong. ⁵⁰ Ng ziah-z ǃe-ky'üoh ngô-go nön, læ ngô nön ts-nga ling-nga dæ ts'i-ts, se-tsih ah-lah m-nying dô-kô læ-kæn, dæn-z Jing-ming

we læ ng ngô cong-nyiang tso te-tsing. ⁵¹ Lah-pæn yi teng Yüô-koh wô, K'en keh-go kao-sæn-te, k'en keh-go djü-ts, ziu-z ngô sô en læ ng ngô cong-nyiang-go. ⁵² Keh-go kao-sæn-te tso te-tsing, keh-go djü-ts tso te-tsing, ngô pih-ding feh tseo-ko keh-go kao-sæn-te ky'i 'æ ng; ng yia pih-ding feh tseo-ko keh-go kao-sæn-te keh-go djü-ts læ 'æ ngô. ⁵³ Dæn-nyün Üô-pah-lah-hen-go Jing-ming, Nô-ngoh-go Jing-ming, ziu-z gyi-lah ah-tia-go Jing-ming læ ng ngô go cong-nyiang hao p'un-tön. Yüô-koh ts-tin gyi ah-tia Yi-sah-go P'ô-gyü vah-tsiu. ⁵⁴ Yüô-koh læ sæn-li hyin-tsi, ts'ing cong hyüong-di ky'üoh-ping: gyi-lah ziu ky'üoh-ts læ sæn-li soh-ko-yia. ⁵⁵ Di-nyi nyih, Lah-pæn tsao t'in-nyiang bô-ky'i, ts'ing-ts'ing ng-ts nön go cü, coh-foh gyi-lah: 'eo-deo Lah-pæn kyü gyi-zi-go peng di-fông ky'i.

⁴³ 拉班回答雅各話：「箇星因都是我個因，箇星兒因都是我個兒因，箇星牲口都是我個牲口。凡百爾看見個都是我個，今末等我個因連其拉生個兒子我好咋做呢？」⁴⁴ 介呢，來，阿拉好大家立約就好做爾等我個對證。」⁴⁵ 雅各馱一塊石頭，立起做柱子。⁴⁶ 又等衆兄弟話：「爾拉好聚攏石頭。」其拉就馱石頭做一個高山堆，來高山堆裏喫食。⁴⁷ 拉班取箇高山堆名字亦甲撒哈土大^[1]，雅各取其名字迦列^[2]。⁴⁸ 拉班話：「箇個堆來爾我中央好做對證。箇拉取其名字迦列^[3]。」⁴⁹ 也叫勒蜜是巴^[4]，話：「阿拉別開個之後，來爾我中央但願耶和華看東。⁵⁰ 爾若是委曲我個因，來我因之外另外抬妻

子，雖即阿拉嚙人大家來問，但是神明會來爾我中央做對證。」⁵¹
拉班又等雅各話：「看箇個高山堆，看箇個柱子，就是我所安來爾我中央個。⁵² 箇個高山堆做對證，箇個柱子做對證，我必定弗走過箇個高山堆去害爾。爾也必定弗走過箇個高山堆箇個柱子來害我。⁵³ 但願亞伯拉罕個神明，拿鶴個神明，就是其拉阿爹個神明來爾我個中央好判斷。」雅各指點其阿爹以撒個怕懼罰咒。⁵⁴ 雅各來山裏獻祭，請衆兄弟喫餅。其拉就喫仔來山裏宿過夜。⁵⁵ 第二日，拉班早天亮爬起，親親兒子囡個嘴，祝福其拉。後頭拉班歸其自個本地方去。

Ts. XXXII.

Yüô-koh yi dong-sing ky'i, Jing-ming-go t'in-s p'ong-djoh gyi. ²
Yüô-koh k'en-kyin gyi-lah, wô, Keh z Jing-ming-go ping-tsiang; ziu c'ü
gyi di-ming ^[1]Mô-ha-nyiaen. ³ Yüô-koh ts'a nying sin tao Si-r, ziu-z Yi-
tong-go di-fông, ky'i kyin gyi ah-ko Yi-sao; ⁴ feng-fu gyi-lah, wô, Ng
hao teng ngô cü Yi-sao wô, Ng-go nu-boh Yüô-koh wô, Ngô z tæen-koh
læ Lah-pæn di-fông ih-dzih tao næn-kæn. ⁵ Ngô yiu ngeo yang li-ts
teng nu-boh ô-deo keh-sing; deh-we ts'a læ wô hyiang cü dao, iao teh-
djoh eng-we læ ng-go ngæn-zin.

雅各又動身去，神明個天使碰着其。² 雅各看見其拉，話：

「箇是神明個兵將。」就取其地名^[1] 瑪哈念。³ 雅各差人先到西珥，就是以東個地方，去見其阿哥以掃。⁴ 吩咐其拉，話：「爾好等我主以掃話：『爾個奴僕雅各話：我是耽擱來拉班地方一直到難間。⁵ 我有牛羊驢子等奴僕丫頭箇星，特爲差來話向主道，要得着恩惠來爾個眼前。』」

[1] *Ziu-z Ping-de*. 就是兵隊。（原註）

⁶ Ts'a-ky'i-go nying kyü-læ t'ong-cü Yüô-koh, wô, Ah-lah tao keh-deo k'en-kyin ng ah-ko Yi-sao: gyi næn-kæn ta-leh s-pah-go nying læ nying-tsih ng-de. ⁷ Yüô-koh p'ô-gyü hwông-hwông mông-mông pô keng gyi-go nying teng ngeo yang loh-do keh-sing, feng tso liang de. ⁸ Gyi wô, Ziah-z Yi-sao læ tang keh ih-de, ka dzing-loh-tong keh ih-de hao bi-ko.

⁶ 差去個人歸來通知雅各，話：「阿拉到箇頭看見爾阿哥以掃。其難間帶勒四百個人來迎接爾了。」⁷ 雅各怕懼，慌慌忙忙把跟其個人等牛羊駱駝箇星，分做兩隊。⁸ 其話：「若是以掃來打箇一隊，介剩落東箇一隊好避過。」

⁹ Yüô-koh wô, ngô yia-yia Üô-pah-lah-hen-go Jing-ming, ngô ah-tia Yi-sah-go Jing-ming, Yiaë-'o-wô, Ng teng ngô wô-ko, Hao kyü ng peng di-fông, teng ng-zi-go dzoh-cong ky'i, Ngô pih-ding s eng-we peh

ng. ¹⁰ Ng ih-ts'ih sô s-peh Ng nu-boh-go dzing-jih eng-c'ong, ziu-z ih-ngæn-ngæn ngô tu tông-feh-ky'i; ing-we ngô zin-deo do-leh ih-kwang kweng-ts ko keh-go Iah-dæn 'o, næn-kæn z yiu keh-liang de. ¹¹ Gyi Ng, kyi ngô c'ih ah-ko-go siu-li, ziu-z Yi-sao-go siu-li: ing-we ngô p'ô gyi, k'ong-p'ô gyi læ sah ngô, lin ng-ts teng gyi ah-nyiang. ¹² Ng zin-deo wô, Ngô pih-ding s eng-we peh ng, yi s-teh ng-go 'eo-dæ ziang hæ-li-go sô-nyi ka to, su tu su-feh pin.

⁹ 雅各話：「我爺爺亞伯拉罕個神明、我阿爹以撒個神明，耶和華，爾等我話過，『好歸爾本地方，等爾自個族種去，我必定賜恩惠撥爾。』」¹⁰ 爾一切所賜撥爾奴僕個誠實恩寵，就是一眼眼我都當弗起，因為我前頭馱勒一梗棍子過箇個約但河，難間是有箇兩隊。¹¹ 求爾，救我出阿哥個手裏，就是以掃個手裏。因為我怕其，恐怕其來殺我，連兒子等其阿孃。¹² 爾前頭話，我必定賜恩惠撥爾，又使得爾個後代像海裏個沙泥介多，數都數弗遍。」

¹³ Yüô-koh læ keh-deo soh-ko yia; ziu pô gyi siu-li sô yiu-go tso li-veh ky'i song gyi ah-ko Yi-sao. ¹⁴ Ziu-z ts'-sæn-nyang nyi-pah tsah, yüong-sæn-nyang nyi-pah tsah, ts'-wu-nyang nyi-pah tsah, yüong-wu-nyang nyi-pah tsah. ¹⁵ Yiu na-go loh-do sæn-jih tsah, lin gyi siao loh-do, ts'-ngeo s-jih tsah, yüong-ngeo jih-tsah, ts'-li-ts nyi-pah tsah, siao li-ts jih-tsah. ¹⁶ Sô feng-go keh-sing de-su yang-tang-nyang, kao-fu nu-boh

siu-li, teng gyi-lah wô, Ng tseo-læ ngô-go zin-deo, s-teh de-tang-de
cong-nyiang k'ong ih-t'ön. ¹⁷ Gyi feng-fu zông-zin-go nying wô, Ziah-z
ngô ah-ko Yi-sao p'ong-djoh ng, meng ng wô, Ng z jü? iao tao 'ah-li
ky'i? ng zin-deo keh-sing sang-k'eo z jü-go? ng hao wô, Keh z ng-go
nu-boh Yüô-koh tso li-veh song ngô cü Yi-sao-go: gyi yia læ ah-lah-go
'eo-pe. ¹⁹ Yi feng-fu di-nyi-go, di-sæn-go, teng væn-pah keng-leh de-
tang-de 'eo-deo go, wô, Ng-lah p'ong-djoh Yi-sao hao z-ka wô hyiang
gyi dao. ²⁰ Ng yi hao wô, Ng-go nu-boh Yüô-koh læ ah-lah-go 'eo-pe.
Ing-we Yüô-koh wô, Ngô pô li-veh sin song-ky'i teng Yi-sao kông-'o,
'eo-deo tsæ teng gyi kyin-min: ka-ni iao-bông gyi k'eng tsih-ziu ngô. ²¹
Li-veh ziu sin song-ky'i; keh yia Yüô-koh soh læ cong-nying li-hyang.
²² Yia-tao bô-ky'i, ling-leh liang-go ts'i-ts, liang-go ô-deo, teng jih-ih-
go ng-ts, tu liao-ko Yüô-boh du. ²³ Yüô-koh peh gyi-lah liao-ko keh-go
ky'i-k'ang, lin gyi sô yiu-go yia s-teh gyi liao ko-ky'i.

¹³ 雅各來箇頭宿過夜，就把其手裏所有個做禮物去送其阿哥以
掃。¹⁴ 就是雌山羊二百隻，雄山羊廿只，雌湖羊二百隻，雄湖羊廿
只。¹⁵ 有奶個駱駝三十隻，連其小駱駝，雌牛四十隻，雄牛十隻，
雌驢子廿只，小驢子十隻。¹⁶ 所分個箇星隊數樣打樣，交付奴僕手
裏，等其拉話：「爾走來我個前頭，使得隊打隊中央空一象。」¹⁷
其吩咐上前個人話：「若是我阿哥以掃碰着爾，問爾話：『爾是
誰？要到何裏去？爾前頭箇星牲口是誰個？』爾好話：『箇是爾個

奴僕雅各做禮物送我主以掃個。其也來阿拉個後背。』」¹⁹ 又吩咐第二個、第三個，等凡百跟勒隊打隊後頭個，話：「爾拉碰着以掃好是介話向其道。²⁰ 爾又好話：『爾個奴僕雅各來阿拉個後背。』」因為雅各話：「我把禮物先送去等以掃講和，後頭再等其見面，介呢要防其肯接受我。」²¹ 禮物就先送去。箇夜雅各宿來衆人裏向。²² 夜到爬起，領勒兩個妻子，兩個丫頭，等十一個兒子，都躑過雅泊渡。²³ 雅各撥其拉躑過箇個溪坑，連其所有個也使得其躑過去。

²⁴ Yüô-koh doh-zi dzing-loh-tong, yiu ih-go nying teng gyi pi-vu ih-dzih tao t'in kw'a-liang. ²⁵ Keh-go nying k'en-kyin tang gyi feh ko, ziu nyiah gyi do-t'e-go gao-kwu, keh-lah pi-vu-go z-'eo, Yüô-koh do-t'e gao-kwu t'eh-yüih. ²⁶ Keh-go nying wô, T'in kw'a liang-de; hao fông ng ky'i. Yüô-koh wô, Ng ziah-z feh coh-foh peh ngô, ngô feh-k'eng fông ng ky'i. ²⁷ Gyi z-ka wô, Ng soh-go ming-z? Gyi wô, Yüô-koh. ²⁸ Gyi yi wô, Keh-tsao feh tsæ eo ng-go ming-z Yüô-koh, z hao eo ^[1]Yi-seh-lih: ing-we-ng teng Jing-ming teng nying pi vu, yi-kying teh-sing-de. ²⁹ Yüô-koh meng Gyi, wô, Ts'ing Ng wô hyiang ngô dao Ng-go ming-z. Gyi wô, Dza-we meng Ngô-go ming-z? Ziu læ keh-deo coh-foh peh gyi. ³⁰ Yüô-koh eo keh-go di-ming ^[2]Bin-yi-li, wô, Ngô yi-kying te-min k'en-kyin Jing-ming, ngô sing-ming pao-djün-de. ³¹ Yüô-koh tseo-ko Bin-yi-li z-'eo, k'eo-k'eo nyih-deo c'ih-ky'i, gyi-go do-t'e z kwa-

kyiah-go. ³² Ing-we Gyi nyiah Yüô-koh do-t'e gao-kwu-li-go kying, keh-lah Yi-seh-lih ts-seng tao næn-kæn feh ky'üoh do-t'e gao-kwu-li-go kying.

²⁴ 雅各獨自剩落東，有一個人等其比武一直到天快亮。²⁵ 箇個人看見打其弗過，就捏其大腿個絞股，箇拉比武個時候，雅各大腿絞股脫穴。²⁶ 箇個人話：「天快亮了，好放爾去。」雅各話：「爾若是弗祝福撥我，我弗肯放爾去。」²⁷ 其是介話：「爾啥個名字？」其話：「雅各。」²⁸ 其又話：「箇遭弗再謳爾個名字雅各，是好謳^[1]以色列。因為爾等神明等人比武，已經得勝了。」²⁹ 雅各問其，話：「請爾話向我道爾個名字。」其話：「咋會問我個名字？」就來箇頭祝福撥其。³⁰ 雅各謳箇個地名^[2]便以利，話：「我已經對面看見神明，我性命保全了。」³¹ 雅各走過便以利時候，扣扣日頭出去，其個大腿是拐腳個。³² 因為其捏雅各大腿絞股裏個筋，箇拉以色列子孫到難間弗喫大腿絞股裏個筋。

[1] *Ziu-z Teng Jing-ming pi-wu-go. 'Ôh-tsia Jing-ming pi-vu.* 就是等神明比武個。或者神明比武。（原註）

[2] *Ziu-z Jing-ming go min.* 就是神明個面。（原註）

Yüô-koh ngæn-tsing də-ky'i k'en-kyin Yi-sao teng s-pah-go nying
dô-kô læ; ziu feng-k'æ ng-nô, kao-fu peh Li-üô, Lah-kyih, teng liang-
go ô-deo. ² Peh ô-deo teng gyi ng-nô læ zin-deo, Li-üô teng gyi ng-nô
læ 'eo-deo, Lah-kyih teng Iah-seh læ kyih-sah. ³ Gyi-zi sin ky'i, boh-
tao læ di-yiang-li ts'ih-tsao, teng-tao gyi-go ah-ko siang-gying. ⁴ Yi-sao
peng-long-læ nying-tsih gyi, bao-leh gyi, o-leh gyi deo-kying, ts'ing gyi
cü: ziu dô-kô ngæn-li c'ih-de. ⁵ Yi-sao ngæn-tsing də-ky'i k'en-kyin
nyü-nying teng siao-nying, meng gyi wô, Keh-sing teng ng dô-kô læ-
tong-go z Jü? Gyi wô, Keh-sing ng-nô z Jing-ming eng-we s-peh ng nu-
boh-go. ⁶ Keh-tsao liang-go ô-deo teng gyi ng-nô tseo-long-læ boh-
tæn-tao. ⁷ Li-üô teng gyi ng-nô yia tseo-long-læ boh-tæn-tao: 'eo-deo
Iah-seh teng Lah-kyih tseo-long-læ boh-tæn-tao. ⁸ Yi-sao wô, Ngô sô
p'ong-djoh-go keh-sing de-su, ng z dza-go i-s? Gyi wô, Z iao teh-djoh
eng-we læ ngô cü-go min-zin. ⁹ Yi-sao wô, Ngô ah-di, ngô sô yiu-go yi-
kying keo-de: ng sô yiu-go hao kwe-peh ng-zi. ¹⁰ Yüô-koh wô, Ts'ing
ng feh iao z-ka; ngô ziah-z teh-djoh eng-we læ ng-go min-zin, ka-ni ng
dzong ngô-go siu-li siu ngô-go li-veh: ing-we ngô k'en-kyin ng-go min-
k'ong ziang k'en-kyin Jing-ming min-k'ong, ng yia hwun-hyi ngô. ¹¹
Jing-ming kyijün s eng-we peh ngô, ngô yikyng yiu-yü; keh-lah
ts'ing ng siu ngô song ng-go li-veh. Yüô-koh ts'e gyi; gyi ziu siu-de. ¹²
Yi-sao wô, Ah-lah hao dong-sing ky'i; ngô we ying-dao ng. ¹³ Yüô-koh

teng gyi wô, Ngô-go cü, ng hyiao-teh keh-sing ng-nô tæen-boh, wa-yiu ziu-t'æ-go ngeo teng yiang keng ngô tong: ziah ih-nyih kong-fu kw'a-kw'a ken gyi, ih-do-de tu we si. ¹⁴ Ts'ing ngô cü pi ng nu-boh sin ky'i: ngô mæn-mæn ling gyi-lah: z-ka læ ngô zin-deo-go sang-k'eo teng keh-sing ng-nô tsiao gyi-lah sô neng-keo tseo-go kyiah-bu, tao ngô cü-go Si-r di-fông. ¹⁵ Yi-sao wô, Ka-ni ngô dong-de-go nying, hao liu kyigo peh ng. Gyi wô, 'O yüong ni? Ts'ing ng peh ngô teh-djoh eng-we læ ngô cü-go min-zin z-de.

雅各眼睛抬起，看見以掃等四百個人大家來，就分開兒囡，交付撥利亞、拉結，等兩個丫頭。² 撥丫頭等其兒囡來前頭，利亞等其兒囡來後頭，拉結等約瑟來結煞。³ 其自先去，伏倒來地垵裏七遭，等到其個阿哥相近。⁴ 以掃奔攏來迎接其，抱勒其，掙勒其頭頸，親其嘴。就大家眼淚出了。⁵ 以掃眼睛抬起看見女人等小人，問其話：「箇星等爾大家來東個是誰？」其話：「箇星兒囡是神明恩惠賜撥爾奴僕個。」⁶ 箇遭兩個丫頭等其兒囡走攏來伏帶倒。⁷ 利亞等其兒囡也走攏來伏帶倒。後頭約瑟等拉結走攏來伏帶倒。⁸ 以掃話：「我所碰着個箇星隊數，爾是咋個意思？」其話：「是要得着恩惠來我主個面前。」⁹ 以掃話：「我阿弟，我所有個已經夠了，爾所有個好歸撥爾自。」¹⁰ 雅各話：「請爾弗要是介，我若是得着恩惠來爾個面前，介呢，爾從我個手裏收我個禮物。因為我看見爾個面孔像看見神明面孔，爾也歡喜我。」¹¹ 神明既然賜恩惠撥

我，我已經有餘，箇拉請爾收我送爾個禮物。」雅各催其，其就收了。¹² 以掃話：「阿拉好動身去，我會引導爾。」¹³ 雅各等其話：

「我個主，爾曉得箇星兒因單薄，還有受胎個牛等羊跟我東。若一日工夫快快趕其，一大隊都會死。¹⁴ 請我主比爾奴僕先去。我慢慢領其拉，是介來我前頭個牲口等箇星兒因照其拉所能夠走個腳步，到我主個西珥地方。」¹⁵ 以掃話：「介呢我同隊個人，好留幾個撥爾。」其話：「何用呢？請爾撥我得着恩惠來我主個面前是了。」

¹⁶ Keh-nyih Yi-sao kyü Si-r keh-da lu, ¹⁷ Yüô-koh tseo-tao Su-keh di-fông, teng gyi-zi ky'i oh, teng sang-k'eo tah-bang: keh-lah keh-go di-ming kyiao-leh ^[1]Su-keh.

¹⁶ 箇日以掃歸西珥箇埭路，¹⁷ 雅各走到疏割地方，等其自起屋，等牲口搭棚。箇拉箇個地名叫勒疏割^[1]。

[1] *Ziu-z* Bang. 就是棚。（原註）

¹⁸ Yüô-koh dzong Pô-t'æn-üô-læn en-en-tæn-tæn tao Kyüô-nen di-fông Z-kyin-go dzing-ts: læ dzing-ts min-zin tah tsiang-bong. ¹⁹ Do ih-pah kw'e nying-ts, hyiang Z-kyin-go ah-tia Ha-meh keh-dzoh-go nying, ma ih-ky'iu din, ziu-z tah tsiang-bong-go di-fông. ²⁰ Læ keh-deo zao ih-zo dæn; c'ü gyi ming-z ^[1]Yi-li-lo-hyi Yi-seh-lih.

¹⁸ 雅各從巴坦亞蘭安安耽耽到迦南地方示劍個城子，來城子面前搭帳篷。¹⁹ 馱一百塊銀子，向示劍個阿爹哈抹箇族個人，買一丘

田，就是搭帳篷個地方。²⁰ 來箇頭造一座壇，取其名字以利羅熙以色列^[1]。

[1] *Ziu-z Jing-ming, z Yi-seh-lih-go Jing-ming.* 就是神明，是以色列個神明。

(原註)

Ts. XXXIV.

Li-üô sô sang-peh Yüô-koh-go nön Ti-nô tseo-c'ih ky'i k'en keh di-fông-go nyü-nying.² Keh di-fông moh-pah Hyi-vi nying Ha-meh-go ng-ts Z-kyin ih k'en-kyin ziu ying-yiu gyi ky'i, teng gyi dong-zông, u-ŵe gyi.³ Sing-li teng Yüô-koh-go nön Ti-nô lin-lin-peh-shæ æ-sih keh-go do-kwu-nyiang, teng gyi kông en-ŵe-go shih-wô.⁴ Z-kyin teng ah-tia Ha-meh wô, Ts'ing ng dæ keh-go do-kwu-nyiang peh ngô tso ts'i-ts.⁵ Yüô-koh t'ing-meng gyi yi-kying u-ŵe gyi-go nön Ti-nô: gyi-go ng-ts læ din-li k'en sang-k'eo; Yüô-koh pi-k'eo vu-yin, teng-tao gyi-lah kyü-læ.

利亞所生撥雅各個因底拿走出去看箇地方個女人。² 箇地方牧伯希未人哈抹個兒子示劍一看見就引誘其去，等其同牀，污穢其。³ 心裏等雅各個因底拿戀戀不捨，愛惜箇個大姑娘，等其講安慰個說話。⁴ 示劍等阿爹哈抹話：「請爾抬箇個大姑娘撥我做妻子。」⁵ 雅

各聽聞其已經污穢其個囡底拿。其個兒子來田裏看牲口，雅各閉口無言，等到其拉歸來。

⁶ Z-kyin-go ah-tia Ha-meh tseo-c'ih teng Yüô-koh siang-liang. ⁷ Yüô-koh-go ng-ts t'ing-meng-ts ziu dzong din-li kyü-læ: keh-sing nying iu-meng, do-nyiang fah-ông; ing-we Z-kyin teng Yüô-koh-go nön dong-zông, z læ Yi-seh-lih cong-nyiang lön-tso: keh z feh kæ tso-go z-ken. ⁸ Ha-meh teng gyi-lah siang-liang, wô, Ngô ng-ts Z-kyin sing-li ky'i-mo ng-go nön: ts'ing ng peh gyi tso ts'i-ts. ⁹ Ah-lah teng ng-lah hao dô-kô c'ü-tsing kô-c'ih: ng-go nön hao hyü-peh ah-lah, ng yia hao dæ ah-lah-go nön. ¹⁰ Ng-lah teng ah-lah dô-kô deng-tong: keh di-fông læ ng-go min-zin, hao deng-ts, tso sang-i teh-djoh ts'æn-nyih. ¹¹ Z-kyin teng Ti-nô-go ah-tia hyüong-di wô, Dæn-nyün ng s eng-we peh ngô, ng sô-wô-go ngô ziu we peh ng. ¹² Ze ng iao dza djong-go p'ing-kying li-veh, ngô we tsiao ng-go shih-wô peh ng: tæen-tsih pô keh-go do-kwu-nyiang peh ngô tso ts'i-ts. ¹³ Yüô-koh-go ng-ts, ing-we Z-kyin yi-kying u-ŵe gyi-lah ah-me Ti-nô, keh-lah yüong diao-bi shih-wô we-teh gyi teng gyi ah-tia Ha-meh, ¹⁴ z-ka wô, Ah-lah pô ah-me hyü-peh m-tsiu-keh-li-go nying tso-feh-læ-go; ing-we keh z ah-lah tao-me z-ken. ¹⁵ Ziah-z ng-lah ziang ah-lah ka, keh-sing nen tu ziu tsiu-keh-li, ka-ni ziu hao ing-hyü ng-lah. ¹⁶ Keh-tsao ah-lah pô nön kô-peh ng, ah-lah yia dæ ng-go nön, ziu dô-kô djü-tong, tso ih-dzoh pah-sing.

¹⁷ Ng-lah ziah-z feh-k'eng t'ing ah-lah ziu tsiu-keh-li, ah-lah ziu ling-leh ah-me ky'i-de. ¹⁸ Ha-meh teng gyi ng-ts Z-kyin hwun-hyi keh-kyü shih-wô. ¹⁹ Keh 'eo-sang ing-we æ-sih Yüô-koh-go nön, keh-lah læ-feh-gyi tso keh-go z-ken: gyi læ ah-tia oh-li z ting kwe-djong-go.

⁶ 示劍個阿爹哈抹走出等雅各商量。⁷ 雅各個兒子聽聞仔就從田裏歸來。箇星人憂悶，大樣發快，因爲示劍等雅各個因同牀，是來以色列中央亂做。箇是弗該做個事幹。⁸ 哈抹等其拉商量，話：

「我兒子示劍心裏企慕爾個因，請爾撥其做妻子。⁹ 阿拉等爾拉好大家娶進嫁出，爾個因好許撥阿拉，爾也好抬阿拉個因。¹⁰ 爾拉等阿拉大家庖東，箇地方來爾個面前，好庖仔，做生意得着產業。」

¹¹ 示劍等底拿個阿爹兄弟話：「但願爾賜恩惠撥我，爾所話個我就會撥爾。¹² 隨爾要咋重個聘金禮物，我會照爾個說話撥爾。單只把箇個大姑娘撥我做妻子。」¹³ 雅各個兒子，因爲示劍已經污穢其拉阿妹底拿，箇拉用調皮說話回答其等其阿爹哈抹，¹⁴ 是介話：「阿拉把阿妹許撥嗎迦割禮個人做弗來個，因爲箇是阿拉倒霉事幹。¹⁵ 若是爾拉像阿拉介，箇星男都受嗎迦割禮，介呢就好應許爾拉。」¹⁶ 箇遭阿拉把因嫁撥爾，阿拉也抬爾個因，就大家住東，做一族百姓。¹⁷ 爾拉若是弗肯聽阿拉，受嗎迦割禮，阿拉就領勒阿妹去了。」

¹⁸ 哈抹等其兒子示劍歡喜箇句說話。¹⁹ 箇後生因爲愛惜雅各個因，箇拉來弗及做箇個事幹。其來阿爹屋裏是頂貴重個。

²⁰ Ha-meh teng ng-ts Z-kyin ziu tseo-tao dzing-meng-k'eo, teng dzing-li-go nying siang-liang, wô, ²¹ Keh-sing nying teng ah-lah 'o-moh, ping-ts'ia di-fông kwông-kw'eh peh gyi-lah deng-leh-ko, 'o-feh ing-hyü gyi deng-læ dông-deo tso sang-i; ah-lah ziu hao dæ gyi-go nön tso ts'i-ts, yia pô ah-lah-go nön hyü-peh gyi. ²² Tsih-yiu ah-lah cong-nyiang-go nen tu ziu tsiu-keh-li, ziang gyi-lah ziu tsiu-keh-li ka, keh-sing nying ziu k'eng teng ah-lah deng-tong tso ih-dzoh-go pah-sing. ²³ Z-ka gyi-lah ngeo-ying, kô-kyi, teng ih-ts'ih-go sang-k'eo, ky'i-feh tu kwe-peh ah-lah ma? Ah-lah feh-jü ing-hyü gyi-lah, hao teng ah-lah dô-kô deng-tong. ²⁴ Væn-pah tseo-c'ih dzing-meng-go nying, tu t'ing Ha-meh teng gyi ng-ts Z-kyin-go shih-wô; ka-ni, keh-sing tseo-c'ih dzing-meng-go nen long-tsong ziu tsiu-keh-li.

²⁰ 哈抹等兒子示劍就走到城門口，等城裏個人商量，話：²¹ 「箇星人等阿拉和睦，並且地方廣闊撥其拉庵勒過，何弗應許其庵來蕩頭做生意。阿拉就好抬其個囡做妻子，也把阿拉個囡許撥其。²² 只有阿拉中央個男都受周割禮，像其拉受周割禮介，箇星人就肯等阿拉庵東做一族個百姓。」²³ 是介其拉牛羊、家計，等一切個牲口，豈弗都歸撥阿拉嗎？阿拉弗如應許其拉，好等阿拉大家庵東。」²⁴ 凡百走出城門個人，都聽哈抹等其兒子示劍個說話。介呢，箇星走出城門個男攏總受周割禮。

²⁵ Tao di-sæn-nyih, tsing-hao cong-nying sông-'eng t'ong-kw'u-go z-'eo, Yüô-koh liang-go ng-ts Si-min teng Li-vi, z Ti-nô-go ah-ko, koh-nying do-leh pao-kyin, fông-tæn tseo-tsing dzing-li, sah-diao long-tsong keh-sing nen. ²⁶ Gyi-lah yüong tao-k'eo sah-diao Ha-meh teng gyi-go ng-ts Z-kyin, ling-leh Ti-nô dzong Z-kyin-go oh-li, tseo-c'ih-ky'i. ²⁷ Yüô-koh-go ng-ts, ing-we u-ŵe gyi ah-me-go yün-kwu, c'ông-tsing sah-diao cong-nying-go di-fông, ts'iang-deh keh-go dzing-li. ²⁸ Pô yiang ngeo li-ts, teng dzing-li din-li sô yiu-go tu ta-leh-ky'i. ²⁹ Yi lo-liah gyi-go dzæ-veh, teng long-tsong siao-nying nyü-nying keh-sing; ts'iang-deh ih-ts'ih oh-lô li-hyang-go tong-si. ³⁰ Yüô-koh teng Si-min Li-vi wô, Ng-lah z lin-le ngô, s-teh ngô læ dông-deo Kyüô-nen Pi-li-si pah-sing cong-nyiang ming-sing zah-ts'iu-go: ping-ts'ia ngô-go nying ky'üih, gyi-lah we jü-long-læ teng ngô ti-dih sah-diao ngô: ka-ni ngô teng 'eh-kô tu we mih-diao. ³¹ Gyi-go ng-ts wô, Gyi-lah næn-dao hao dæ ah-lah ah-me ziang gyi-nyü ka ma?

²⁵ 到第三日，正好衆人傷痕痛苦個時候，雅各兩個兒子，西緬等利未，是底拿個阿哥，各人馱勒寶劍，放膽走進城裏，殺掉攏總箇星男。²⁶ 其拉用刀口殺掉哈抹等其個兒子示劍，領勒底拿從示劍個屋裏，走出去。²⁷ 雅各個兒子，因爲污穢其阿妹個緣故，闖進殺掉衆人個地方，搶奪箇個城裏。²⁸ 把羊、牛、驢子，等城裏、田裏所有個都帶勒去。²⁹ 又擄掠其個財物，等攏總小人女人箇星，搶奪

一切屋落裏向個東西。³⁰ 雅各等西緬、利未話：「爾拉是連累我，使得我來蕩頭迦南、比利洗百姓中央名聲賊臭個。並且我個人缺，其拉會聚攏來等我抵敵殺掉我，介呢我等合家都會滅掉。」³¹ 其個兒子話：「其拉難道好待阿拉阿妹像妓女介嗎？」

Ts. XXXV.

Jing-ming teng Yüô-koh wô, Ng yüong zông-ky'i, deng-læ Pah-deh-li, læ keh-deo zao dæn peh Jing-ming, ziu-z ng to-bi ah-ko Yi-sao min-zin z-'eo yin-c'ih peh ng k'en-go. ² Yüô-koh ziu feng-fu oh-li-go nying lin keh-sing keng gyi-go nying, wô, Ng-lah cong-nyiang sô-yiu-go nga-koh Jing-ming long-tsong ky'i-diao gyi; zi yüong kyih-kyih-zing-zing wun-leh i-zông. ³ Ah-lah ziu ky'i-læ, tseo-zông Pah-deh-li, ngô we læ keh-deo zao dæn peh Jing-ming, ziu-z ngô loh-næn-go nyih-ts tsih-ing ngô, tseo-lu z-'eo pao-yiu ngô-go. ⁴ Gyi-lah ziu do-leh siu-li sô-yiu-go nga-koh jing-ming, teng ng-to-li-go gwæn-ts, kao-fu Yüô-koh. Yüô-koh k'ông-læ Z-kyin-go ziang-jü ti-'ô. ⁵ Gyi-lah ziu dong-sing: Jing-ming-go ǃe-nyin ling-djoh dön-ky'ün-go dzing-li, s-teh gyi-lah feh tse-ken Yüô-koh-go ng-ts.

神明等雅各話：「爾用上去，庇來伯特利，來箇頭造壇撥神明，就是爾躲避阿哥以掃面前時候現出撥爾看個。」² 雅各就吩咐屋裏個人連箇星跟其個人，話：「爾拉中央所有個外國神明攏總棄掉其，自用潔潔淨淨換勒衣裳。」³ 阿拉就起來，走上伯特利，我會來箇頭造壇撥神明，就是我落難個日子接應我，走路時候保佑我個。」⁴ 其拉就馱勒手裏所有個外國神明，等耳朵裏個環子，交付雅各。雅各回來示劍個橡樹底下。⁵ 其拉就動身。神明個威嚴臨着團圈個城裏，使得其拉弗追趕雅各個兒子。

⁶ Keh-tsao Yüô-koh teng keh-sing keng gyi-go nying tao Kyüô-nen di-fông-go Lu-s; ziu-z Pah-deh-li. ⁷ Læ keh-deo zao dæn, eo keh di-ming ^[1] Ih-pah-deh-li; ing-we Yüô-koh to-bi ah-ko min-zin z-‘eo, Jing-ming læ keh-deo yin-c’ih peh gyi k’en. ⁸ Li-pah-kyüô-go ah-bu Ti-p’o-lah si-de, tsông-læ Pah-deh-li ziang-jü ti-‘ô: keh-go di-ming ziu kyiao-leh ^[2] Üô-leng-pô-k’oh.

⁶ 箇遭雅各等箇星跟其個人到迦南地方個路斯，就是伯特利。⁷ 來箇頭造壇，謳箇地名益伯特利^[1]，因為雅各躲避阿哥面前時候，神明來箇頭現出撥其看。⁸ 利百加個阿哺底破拉死了，葬來伯特利橡樹底下。箇個地名就叫勒亞倫巴哭^[2]。

[1] Ziu-z Pah-deh-li-go Jing-ming. 就是伯特利個神明。（原註）

[2] Ziu-z Æ-k’oh-go ziang-jü. 就是哀哭個橡樹。（原註）

⁹ Yüô-koh dzong Pô-t'æn-üô-læn kyü-læ z-'eo, Jing-ming yi yin-c'ih, s foh peh gyi. ¹⁰ Jing-ming teng gyi wô, Ng su-djông ming-z z Yüô-koh; yi-'eo feh tsæ eo ng Yüô-koh, hao kæ ming Yi-seh-lih: ziu c'ü gyi ming-z Yi-seh-lih. ¹¹ Jing-ming yi teng gyi wô, Ngô z Djün-neng-go Jing-ming; ng hao meo-meo-zing-zing to-ky'i-læ: ng we sang-c'ih ih-koh feng tso hyü-to koh-veng; kyüing-wông keh-sing yia we dzong ng iao-bo-li ka c'ih-læ. ¹² Ngô sô s-peh Üô-pah-lah-hen teng Yi-sah-go di-fông, yia we s-peh ng: ping-ts'ia pô keh-go di-fông s-peh ng tsiang-læ-go 'eo-dæ. ¹³ Jing-ming teng gyi kông-hao, ziu dzong keh-deo sing-zông-ky'i. ¹⁴ Yüô-koh læ Jing-ming teng gyi kông-go di-fông lih ih-keng djü-ts, ziu-z zah-deo-go djü-ts, din tsiu kyiao yiu læ gyi zông-deo. ¹⁵ Yüô-koh ts'ing-hwu Jing-ming teng gyi kông-go di-fông kyiao-leh Pah-deh-li.

⁹ 雅各從巴坦亞蘭歸來時候，神明又現出，賜福撥其。¹⁰ 神明等其話：「爾素常名字是雅各，以後弗再謳爾雅各，好改名以色列。」就取其名字以色列。¹¹ 神明又等其話：「我是全能個神明，爾好茂茂盛盛多起來。爾會生出一國分做許多國份，君王箇星也會從爾腰縛裏介出來。¹² 我所賜撥亞伯拉罕等以撒個地方，也會賜撥爾，並且把箇個地方賜撥爾將來個後代。」¹³ 神明等其講好，就從箇頭升上去。¹⁴ 雅各來神明等其講個地方立一根柱子，就是石頭個

柱子，奠酒澆油來其上頭。¹⁵ 雅各稱呼神明等其講個地方叫勒伯特利。

¹⁶ Gyi-lah dzong Pah-deh-li dong-sing, teng Yi-fah-da ts'ô yiu-'æn lu; Lah-kyih iao sang-ts'æn, sang-leh ting næn, t'ong-leh li-'æ. ¹⁷ Næn-sang-go z-'eo, siu-sang-go teng gyi wô, Hao-vong p'ô, Ng yin-dzæ yi yiu ih-go ng-ts-de. ¹⁸ Lah-kyih kw'a dön-ky'i, (ing-we gyi si-de,) c'ü gyi ng-ts ming-z ^[1]Bin-o-nyi: dæn-z ah-tia c'ü gyi ^[2]Bin-yüô-ming. ¹⁹ Lah-kyih si-ts, tsông-læ tao ^[3]Yi-fah-da ky'i-go lu pin-yin, ziu-z Pah-li-'eng. ²⁰ Yüô-koh lih djü-ts læ Lah-kyih-go veng-deo: tao jü-kying wa eo gyi z Lah-kyih veng-go djü-ts. ²¹ Yi-seh-lih yi dong-sing; læ Yi-deh keh-zo t'ah nga-pin tah tsiang-bong. ²² Yi-seh-lih deng-læ keh di-fông z-'eo Liu-bin teng ah-tia-go ah-yi Pih-lah dong-zông; Yi-seh-lih t'ing-meng-de.

¹⁶ 其拉從伯特利動身，等以法大差有限路，拉結要生產，生勒頂難，痛勒厲害。¹⁷ 難生個時候，收生個等其話：「好畱怕，爾現在又有一個兒子了。」¹⁸ 拉結快斷氣，（因為其死了，）取其兒子名字便阿尼^[1]。但是阿爹取其便雅憫^[2]。¹⁹ 拉結死仔，葬來到以法大^[3]去個路邊沿，就是伯利恆。²⁰ 雅各立柱子來拉結個墳頭。到如今還謳其是拉結墳個柱子。²¹ 以色列又動身，來以特箇座塔外邊搭

帳篷。²² 以色列 庵來箇地方時候流便等阿爹個阿姨辟拉同牀，以色列聽聞了。

[1] *Ziu-z Ngô iu-meng-go ng-ts.* 就是我憂悶個兒子。（原註）

[2] *Ziu-z Ngô jing-tsah-siu-go ng-ts.* 就是我順隻手個兒子。（原註）；原文此處錯印爲 *Bi-yüô-ming*，後文均爲 *Bin-yüô-ming*

[3] 原文此處錯印爲 *Yi-feh-da*，前後文均爲 *Yi-fah-da*.

²³ *Yüô-koh-go ng-ts yiu jih-nyi-go. Yüô-koh-go do ng-ts Liu-bin, wa-yiu Si-min, Li-vi, Yiu-da, Yi-sah-kyüô, Si-pu-leng, z Li-üô sô sang-go.* ²⁴ *Iah-seh teng Bin-yüô-ming, z Lah-kyih sô sang-go.* ²⁵ *Dæn teng Neh-da-li, z Lah-kyih-go ô-deo Pih-lah sô sang-go.* ²⁶ *Kyüô-teh teng Üô-shih, z Li-üô-go ô-deo Sih-p'ô sô sang-go. Keh tu z Yüô-koh-go ng-ts læ Pô-t'æn-üô-læn sô sang-go.*

²³ 雅各個兒子有十二個。雅各個大兒子流便，還有西緬、利未、猶大、以薩迦、西布倫，是利亞所生個。²⁴ 約瑟等便雅憫，是拉結所生個。²⁵ 但等納大利，是拉結個丫頭辟拉所生個。²⁶ 迦得等亞設，是利亞個丫頭悉帕所生個。箇都是雅各個兒子，來巴坦亞蘭所生個。

²⁷ *Yüô-koh læ kyin gyi ah-tia Yi-sah læ Mæn-li di-fông, Üô-pô dzing-li, ziu-z Hyi-pah-leng, Üô-pah-lah-hen teng Yi-sah sô tænkoh-go di-fông.* ²⁸ *Yi-sah ziu-shü ih-pah pah-jih shü.* ²⁹ *Yi-sah nyin-kyi*

lao, nyih-ts mun, dön-ky'i si-de, kyü-tao gyi-zi-go dzoh-cong: gyi liang-go ng-ts Yi-sao Yüô-koh tsông gyi.

²⁷ 雅各來見其阿爹以撒，來幔利地方，亞巴城裏，就是希伯崙，亞伯拉罕等以撒所耽擱個地方。²⁸ 以撒壽歲一百八十歲。²⁹ 以撒年紀老，日子滿，斷氣死了，歸到其自個族種。其兩個兒子以掃、雅各葬其。

Ts. XXXVI.

Yi-sao ziu-z Yi-tong; gyi kô-pu læ 'ô-veng. ² Yi-sao dæ Kyüô-nen nying-go nön tso ts'i-ts, ziu-z Üô-da, z Heh nying Yi-leng-go nön, teng Üô-'o-li-pô-mô, z Hyi-vi nying Tsi-bin-go nön Üô-nô, sô sang-go nön. ³ Yi dæ Pô-jih-meh, z Yi-jih-mô-li-go nön, Nyi-bæ-iah-go tsi-me. ⁴ Üô-da sang Yi-li-fah peh Yi-sao: Pô-jih-meh sang Liu-r. ⁵ Üô-'o-li-pô-mô sang Yiæ-z, Yüô-læn, K'o-lah. Keh tu z Yi-sao-go ng-ts, læ Kyüô-nen di-fông sô sang-go. ⁶ Yi-sao ta-leh ts'i-ts ng-ts nön, teng oh-li-go nying, wa-yiu ngeo yiang, teng ih-ts'ih-go sang-k'eo, læ Kyüô-nen di-fông væn-pah sô teh-djoh-go kô-kyi, li-k'æ gyi ah-di Yüô-koh, tao bih-t'ah di-fông ky'i. ⁷ Ing-we gyi-lah dzæ-veh fu-tsoh, sô-yi dô-kô deng-feh-ko: wa-yiu gyi-lah sô tæen-koh-go di-fông, we-leh sang-k'eo to, feh-

neng-keo yüong-ziu gyi. ⁸ Keh-tsao Yi-sao deng-læ Si-r sæn. Yi-sao ziu-z Yi-tong.

以掃就是以東，其家譜來下文。² 以掃抬迦南人個因做妻子，就是亞大，是赫人以倫個因，等亞何利巴瑪，是希未人祭便個因亞拿，所生個因。³ 又抬巴實抹，是以實瑪利個因，尼俳約個姊妹。⁴ 亞大生以利法撥以掃，巴實抹生流珥。⁵ 亞何利巴瑪生耶是、雅蘭、可拉。箇都是以掃個兒子，來迦南地方所生個。⁶ 以掃帶勒妻子、兒子、因，等屋裏個人，還有牛、羊，等一切個牲口，來迦南地方凡百所得着個家計，離開其阿弟雅各，到別埠地方去。⁷ 因爲其拉財物富足，所以大家庖弗過，還有其拉所耽擱個地方，爲了牲口多，弗能夠容受其。⁸ 箇遭以掃庖來西珥山。以掃就是以東。

⁹ Si-r sæn Yi-tong nying-go tsu-tsong Yi-sao, gyi-go kô-pu læ 'ô-veng. ¹⁰ Yi-sao keh-sing ng-ts-go ming-z, ziu-z, Yi-li-fah, z Yi-sao ts'i-ts Üô-da sô sang-go, wa-yiu Liu-r, z Yi-sao ts'i-ts Pô-jih-meh sô sang-go. ¹¹ Yi-li-fah-go ng-ts Di-mæn, O-meh, Si-po, Kyüô-dæn, Kyi-neh. ¹² Yi-sao ng-ts Yi-li-fah-go ah-yi Ding-neh sang Üô-mô-lih peh Yi-li-fah: keh tu z Yi-sao ts'i-ts Üô-da-go ts-seng. ¹³ Liu-r-go ng-ts Nô-'eh, Si-lah, Sô-mô, Mi-sah: keh tu z Yi-sao ts'i-ts Pô-jih-meh-go ts-seng.

⁹ 西珥山以東人個祖宗以掃，其個家譜來下文。¹⁰ 以掃箇星兒子個名字，就是：以利法，是以掃妻子亞大所生個，還有流珥，是

以掃妻子巴實抹所生個。¹¹ 以利法個兒子提幔、阿抹、洗玻、迦但、基納。¹² 以掃兒子以利法個阿姨亭訥生亞瑪力撥以利法。箇都是以掃妻子亞大個子孫。¹³ 流珥個兒子拿轄、西拉、沙瑪、米撒。箇都是以掃妻子巴實抹個子孫。

¹⁴ Yi-sao-go ts'i-ts Üô-'o-li-pô-mô, ziu-z Tsi-bin-go nön Üô-nô sô sang-go nön, gyi sang Yiæ-z, Yüô-læn, K'o-lah peh Yi-sao.

¹⁴ 以掃個妻子亞何利巴瑪，就是祭便個因亞拿所生個因，其生耶是、雅蘭、可拉撥以掃。

¹⁵ Yi-sao ts-seng cong-nyiang tso væn-wông-go ziu-z; Yi-sao do ng-ts Yi-li-fah sô sang-go, yiu Di-mæn wông, O-meh wông, Si-po wông, Kyi-neh wông, ¹⁶ K'o-lah wông, Kyüô-dæn wông, Üô-mô-lih wông: keh z dzong Yi-li-fah c'ih-læ, tso væn-wông læ Yi-tong di-fông-go: tu z Üô-da-go ts-seng.

¹⁵ 以掃子孫中央做藩王個就是：以掃大兒子以利法所生個，有提幔王、阿抹王、洗玻王、基納王、¹⁶ 可拉王、迦但王、亞瑪力王。箇是從以利法出來，做藩王來以東地方個。都是亞大個子孫。

¹⁷ Yi-sao-go ng-ts Liu-r sô sang-go, yiu Nô-'eh wông, Si-lah wông, Sô-mô wông, Mi-sah wông: keh z dzong Liu-r c'ih-læ tso væn-wông læ Yi-tong di-fông-go: tu z Yi-sao ts'i-ts Pô-jih-meh-go ts-seng. ¹⁸ Yi-sao ts'i-ts Üô-'o-li-pô-mô-go ng-ts ziu-z Yiæ-z wông, Yüô-læn wông, K'o-

lah wông: keh tu z dzong Üô-nô-go nön, Yi-sao-go ts'i-ts Üô-'o-li-pô-mô c'ih-læ, tso væn-wông-go. ¹⁹ Keh-sing z Yi-sao ziu-z Yi-tong-go ts-seng, tso væn-wông-go.

¹⁷ 以掃個兒子流珥所生個，有拿轄王、西拉王、沙瑪王、米撒王。箇是從流珥出來做藩王來以東地方個。都是以掃妻子巴實抹個子孫。¹⁸ 以掃妻子亞何利巴瑪個兒子就是耶是王、雅蘭王、可拉王。箇都是從亞拿個囡，以掃個妻子亞何利巴瑪出來，做藩王個。¹⁹ 箇星是以掃就是以東個子孫，做藩王個。

²⁰ 'O-li nying Si-r-go ts-seng su-djông deng-læ keh di-fông-go; ziu-z Lo-tæn, Shih-pah, Tsi-bin, Üô-nô, ²¹ Ti-jing, Yi-ts'ah, Ti-sæn: keh tu z 'O-li nying, Si-r-go ts-seng tso væn-wông læ Yi-tong di-fông-go. ²² Lo-tæn-go ng-ts 'O-li, Hyi-mæn: Lo-tæn-go tsi-me Ding-neh. ²³ Shih-pah-go ng-ts Üô-leh-veng, Mô-nô-'eh, Yi-pah, Z-po, O-nen. ²⁴ Tsi-bin-go ng-ts Üô-yüô, teng Üô-nô: zin-deo læ kw'ông-iæ di-fông k'en ah-tia Tsi-bin-go li-ts, p'ong-djoh nyih-go shü-nyün, ziu-z keh Üô-nô. ²⁵ Üô-nô-go ng-ts Ti-jing: Üô-nô-go nön Üô-'o-li-pô-mô. ²⁶ Ti-jing-go ng-ts Hying-dæn, Ih-z-pæn, Ih-læn, Kyi-læn. ²⁷ Yi-ts'ah-go ng-ts Pih-hen, Sah-fæn, Üô-ken. ²⁸ Ti-sæn-go ng-ts U-z, Üô-læn. ²⁹ 'O-li keh-dzoh tso væn-wông-go ziu-z Lo-tæn wông, Shih-pah wông, Tsi-

bin wông, Ûô-nô wông, ³⁰ Ti-jing wông, Yi-ts'ah wông, Ti-sæn wông;
keh tu z Si-r di-fông 'O-li nying dzæ gyi-zi-go koh-kô tso væn-wông.

²⁰ 何利人西珥個子孫素常庵來箇地方個。就是羅單、說八、祭便、亞拿、²¹ 底順、以察、底珊。箇都是何利人，西珥個子孫做藩王來以東地方個。²² 羅單個兒子何利、希幔，羅單個姊妹亭訥。²³ 說八個兒子亞勒文、瑪拿轄、以八、示坡、阿南。²⁴ 祭便個兒子亞雅，等亞拿。前頭來曠野地方看阿爹祭便個驢子，碰着熱個水源，就是箇亞拿。²⁵ 亞拿個兒子底順，亞拿個囡亞何利巴瑪。²⁶ 底順個兒子欣但、一是班、益蘭、基蘭。²⁷ 以察個兒子辟罕、撒番、亞干。²⁸ 底珊個兒子烏士、亞蘭。²⁹ 何利箇族做藩王個就是：羅單王、說八王、祭便王、亞拿王、³⁰ 底順王、以察王、底珊王。箇都是西珥地方，何利人在其自個國家做藩王。

³¹ Yi-seh-lih nying feh-zing yiu koh-wông djü gyi-go z-'eo, sin yiu koh-wông djü Yi-tong-go di-fông, ziu-z, ³² Pi-r-go ng-ts Pi-lah tso Yi-tong-go koh-wông: gyi kying-dzing kyiao-leh Ding-ha-pô. ³³ Pi-lah si-ts, P'o-s-lah nying Si-lah-go ng-ts Iah-pah tsih-we. ³⁴ Iah-pah si-ts, Di-mæn nying Wu-sæn tsih-we. ³⁵ Wu-sæn si-ts, Pi-t'ah-go ng-ts Ha-t'ah (ziu-z læ Mo-iah-go bing-yiang tang-ba Mi-din nying-go) tsih-we: gyi kying-dzing kyiao-leh Ûô-vi-teh. ³⁶ Ha-t'ah si-ts, Mô-z-li-kyüô nying Sæn-lah tsih-we. ³⁷ Sæn-lah si-ts, 'o pin-yin-go Li-'o-pah nying Sao-lo

tsih-we. ³⁸ Sao-lo si-ts, Üô-keh-p'o-go ng-ts Pô-leh-ha-nen tsih-we. ³⁹
Üô-keh-p'o-go ng-ts ^[1]Pô-leh-ha-nen si-ts, Ha-dah tsih-we: gyi kying-
dzing kyiao-leh Pao: gyi ts'i-ts ming-z Mi-hyi-da-bih, ziu-z Mi-seh-'eh-
go nön, Mô-deh-lih sô sang-go nön. ⁴⁰ Yi-sao keh-dzoh keh-sing væn-
wông tsiao gyi-go ts-p'a, djü-kyü, ming-z z-ka-go; Ding-nô wông, Üô-
leh-wô wông, Yiæ-t'iah wông, ⁴¹ Üô-'o-li-pô-mô wông, Yi-lah wông,
Pi-neng wông, ⁴² Kyi-neh wông, Di-mæn wông, Mih-sah wông, ⁴³
Mah-t'ih wông, Yi-læn wông: keh-sing tu z Yi-tong-go væn-wông,
tsiao gyi-lah kyi-nyih-go di-fông deng-kæn. Yi-tong nying-go tsu-tsong
ziu-z Yi-sao.

³¹ 以色列人弗曾有國王治其個時候，先有國王治以東個地方，
就是：³² 比珥個兒子比拉做以東個國王。其京城叫勒亭哈巴。³³ 比
拉死仔，破斯拉人西拉個兒子約八接位。³⁴ 約八死仔，提幔人戶珊
接位。³⁵ 戶珊死仔，比撻個兒子哈撻（就是來摩押個平垵打敗米甸
人個）接位，其京城叫勒亞未得。³⁶ 哈撻死仔，瑪士利加人三拉接
位。³⁷ 三拉死仔，河邊沿個利河伯人掃羅接位。³⁸ 掃羅死仔，亞革
破個兒子巴勒哈南接位。³⁹ 亞革破個兒子巴勒哈南^[1]死仔，哈達接
位，其京城叫勒保。其妻子名字米希大別，就是米色合個囡，瑪特
列所生個囡。⁴⁰ 以掃箇族箇星藩王照其個支派、住居，名字是介
個：亭拿王、亞勒華王、耶帖王、⁴¹ 亞何利巴瑪王、以拉王、比嫩

王、⁴² 基納王、提幔王、蜜薩王、⁴³ 麥鐵王、以蘭王。箇星都是以東個藩王，照其拉基業個地方庵間。以東人個祖宗就是以掃。

[1] 原文此處錯印爲 Pô-lah-ha-nen，前文爲 Pô-leh-ha-nen.

Ts. XXXVII.

Yüô-koh deng-læ Kyüô-nen di-fông, ziu-z gyi ah-tia tæ-n-koh-go di-fông. ² Yüô-koh go shü-dæ læ 'ô-veng: Iah-seh jih-ts'ih shü z-'eo teng cong hyüong-di k'en-yiang: gyi wa-z siao-nying de, teng ah-tia-go ah-yi Pih-lah Sih-p'ô-go ng-ts dô-kô læ-kæn: gyi-lah yiu ts'o-c'ü, Iah-seh ziu ky'i kao-su ah-tia. ³ Yi-seh-lih sang Iah-seh z-'eo nyin-kyi yi-kying lao-de, keh-lah æ-sih gyi ko-jü bih-go ng-ts, teng gyi tso ih-gyin siu-hwô-go i-zông. ⁴ Cong hyüong-di k'en-kyin ah-tia æ-sih Iah-seh ko-jü gyi-lah, ziu 'eng gyi, feh neng-keo teng gyi kông 'o-moh-go shih-wô.

雅各庵來迦南地方，就是其阿爹耽擱個地方。² 雅各個世代來下文：約瑟十七歲時候等衆兄弟看羊。其還是小人了，等阿爹個阿姨辟拉、悉帕個兒子大家來間。其拉有錯處，約瑟就去告訴阿爹。³ 以色列生約瑟時候年紀已經老了，箇拉愛惜其過如別個兒子，等其

做一件繡花個衣裳。⁴ 衆兄弟看見阿爹愛惜約瑟過如其拉，就恨其，弗能夠等其講和睦個說話。

⁵ Iah-seh tso ih-go mông, wô hyiang cong hyüong-di dao, sô-yi gyi-lah yü-kô 'eng gyi. ⁶ Iah-seh teng gyi-lah wô, Ts'ing ng t'ing ngô sô tso-go mông. ⁷ Ah-lah din-li læ-kæn shoh-dao; ngô keh ih-shoh bô-ky'i pih-dzih lih-tong; ng-lah sô shoh-go dön-ky'ün pa ngô keh shoh. ⁸ Cong hyüong-di teng gyi wô, Ng næn-dao we tso ah-lah kyüing-wông ma? wa-z we kwun-djü ah-lah ma? Ziu we-leh gyi-go mông teng gyi-go shih-wô keng-kô 'eng gyi.

⁵ 約瑟做一個夢，話向衆兄弟道，所以其拉愈加恨其。⁶ 約瑟等其拉話：「請爾聽我所做個夢。⁷ 阿拉田裏來間束稻，我箇一束爬起筆直立東，爾拉所束個團圈拜我箇束。」⁸ 衆兄弟等其話：「爾難道會做阿拉君王嗎？還是會管治阿拉嗎？」就爲了其個夢等其個說話更加恨其。

⁹ Iah-seh yi tso mông, wô hyiang cong hyüong-di dao, wô, Ngô yi yiu ih-go mông, k'en-kyin nyih-deo yüih-liang, teng jih-ih-lih sing tu pa ngô. ¹⁰ Gyi kao-su ah-tia teng ah-ko z-'eo, ah-tia tsah-vah gyi wô, Ng tso-go mông z dza-go? Næn-dao ngô teng ng ah-nyiang, teng ng hyüong-di, tu we boh-tao di-jiang-li pa ng ma? ¹¹ Gyi hyüong-di ky'i gyi feh-ko; tsih-z keh-kyü shih-wô ah-tia sing-li dzeng-tih.

⁹ 約瑟又做夢，話向衆兄弟道，話：「我又有一個夢，看見日頭、月亮，等十一粒星都拜我。」¹⁰ 其告訴阿爹等阿哥時候，阿爹責罰其話：「爾做個夢是咋個？難道我等爾阿孃，等爾兄弟，都會伏倒地垵裏拜爾嗎？」¹¹ 其兄弟氣其弗過，只是箇句說話阿爹心裏存的。

¹² 'Eo-deo gyi hyüong-di tao Z-kyin ky'i k'en ah-tia-go yiang-de.
¹³ Yi-seh-lih teng Iah-seh wô, Ng-go hyüong-di læ Z-kyin k'en yiang.
Læ, ngô iao ts'a ng tao keh-deo ky'i. Iah-seh teng gyi wô, Ngô læ-tong.
¹⁴ Yi teng gyi wô, Ng ky'i, k'en ng-go hyüong-di teng keh-sing yiang-de, tu hao-go feh; læ wô hyiang ngô dao. Ziu ts'a gyi tseo-c'ih Hyi-pah-leng ao tao Z-kyin ky'i.

¹² 後頭其兄弟到示劍去看阿爹個羊隊。¹³ 以色列等約瑟話：「爾個兄弟來示劍看羊。來，我要差爾到箇頭去。」約瑟等其話：「我來東。」¹⁴ 又等其話：「爾去，看爾個兄弟等箇星羊隊，都好個弗。來話向我道。」就差其走出希伯崙到示劍去。

¹⁵ Læ din-pæn-li tseo-læ tseo-ky'i z-'eo yiu ih-go nying p'ong-djoh gyi, meng gyi wô, Ng zing jü yia? ¹⁶ Iah-seh wô, Ngô zing zi-go hyüong-di; gyi-lah k'en yiang-go di-fông læ 'ah-li, ts'ing ng wô hyiang ngô dao. ¹⁷ Keh-go nying wô, Gyi-lah yi-kying ky'i-de: ngô t'ing-meng gyi-lah kông iao tao To-tæn ky'i. Iah-seh ziu ky'i zing hyüong-di, læ

To-tæn p'ong-djoh gyi-lah. ¹⁸ Feh-zing tseo-tao z-'eo, hyüong-di yün-yün k'en-kyin gyi, ziu dô-kô iao meo-sah gyi. ¹⁹ Gyi-lah kông-læ kông-ky'i wô, Keh tso mông-go nying læ-de. ²⁰ Læ, ah-lah sah gyi, tiu gyi læ ih-go di-k'ang-li; tsih wô, gyi be ôh-ôh-go yia-siu t'a-ky'üoh-de: ts'ia-k'en gyi-go mông yiu soh-go ing-nyiaen. ²¹ Liu-bin t'ing-meng, iao kyi gyi c'ih gyi-lah-go siu-li, wô, Ah-lah feh-k'o sông gyi sing-ming. ²² Liu-bin yi teng gyi-lah wô, M-nao liu gyi hyüih, yia m-nao 'ô siu 'æ gyi, neng-s tiu gyi læ kw'ông-iæ keh-go di-k'ang-li. Gyi i-s z iao fông gyi c'ih gyi-lah-go siu, ky'i kao-dæ peh ah-tia.

¹⁵ 來田畝裏走來走去時候有一個人碰着其，問其話：「爾尋誰呀？」¹⁶ 約瑟話：「我尋自個兄弟，其拉看羊個地方來何裏，請爾話向我道。」¹⁷ 箇個人話：「其拉已經去了。我聽聞其拉講要到多單去。」約瑟就去尋兄弟，來多單碰着其拉。¹⁸ 弗曾走到時候，兄弟遠遠看見其，就大家要謀殺其。¹⁹ 其拉講來講去話：「箇做夢個人來了。」²⁰ 來，阿拉殺其，丟其來一個地坑裏。只話，其被惡惡個野獸拖喫了。且看其個夢有啥個應驗。」²¹ 流便聽聞，要救其出其拉個手裏，話：「阿拉弗可傷其性命。」²² 流便又等其拉話：「無得好流其血，也無得好下手害其，能使丟其來曠野箇個地坑裏。」其意思是要放其出其拉個手，去交代撥阿爹。

²³ Iah-seh tseo-tao gyi hyüong-di di-fông, gyi-lah poh gyi i-zông, ziu-z gyi c'ün-tih-go siu-hwô-go i-zông. ²⁴ Pô gyi tiu læ di-k'ang-li: keh di-k'ang z k'ong-go, m-neh shü læ-tih. ²⁵ Gyi-lah zo-loh ky'üoh ping: ngæn-tsing dæ-ky'i k'eo-k'eo k'en-kyin lih-de Yi-jih-mô-li nying dzong Kyi-lih di-fông ka læ; loh-do pe-leh hyiang-liao, jü-hyang, meh-yiah: iao do-leh tao Yiæ-gyih koh ky'i. ²⁶ Yiu-da teng hyüong-di wô, Ah-lah ziah-z sah-diao ah-di, k'ông-ko gyi hyüih, yiu soh-go ih-c'ü ni? ²⁷ Læ, feh-jü ma gyi peh Yi-jih-mô-li nying, zi m-nao 'ô-siu 'æ gyi; ing-we gyi z ah-lah-go ah-di, ah-lah-go kweh-joh: cong hyüong-di ziu t'ing gyi shih-wô. ²⁸ K'eo-k'eo yiu Mi-din-go k'ah-shông tseo-ko: keh-sing hyüong-di dzong di-k'ang-li læ-c'ih Iah-seh; ma peh Yi-jih-mô-li nying, do-kyü nyiæn-kw'e nying-ts. Gyi-lah ziu ta Iah-seh tao Yiæ-gyih ky'i-de.

²³ 約瑟走到其兄弟地方，其拉剝其衣裳，就是其穿的個繡花個衣裳。²⁴ 把其丟來地坑裏。箇地坑是空個，嚟得水來的。²⁵ 其拉坐落喫餅。眼睛抬起扣扣看見列隊以實瑪利人從基列地方介來，駱駝揸勒香料、乳香、沒藥，要馱勒到埃及國去。²⁶ 猶大等兄弟話：

「阿拉若是殺掉阿弟，罔過其血，有啥個益處呢？」²⁷ 來，弗如賣其撥以實瑪利人，自嚟得好下手害其。因為其是阿拉個阿弟，阿拉個骨肉。」衆兄弟就聽其說話。²⁸ 扣扣有米甸個客商走過，箇星兄弟

從地坑裏拉出約瑟，賣撥以實瑪利人，馱歸廿塊銀子。其拉就帶約瑟到埃及去了。

²⁹ Liu-bin cün-læ tao di-k'ang pin-yin; ih-k'en, lah-seh m-neh læ di-k'ang-li, ziu c'ô-k'æ gyi i-zông. ³⁰ Tseo-cün tao hyüong-di di-fông, wô, Keh-go siao-nying m-neh læ-tong; ngô dza-long, tao 'ah-li ky'i ni? ³¹ Cong hyüong-di sah ih-tsah yüong-sæn-ying, do lah-seh-go i-zông nyin-leh hyüih. ³² Pô keh siu-hwô i-zông ts'a nying ta-peh ah-tia, wô, Ah-lah p'ong-djoh keh-go: ts'ing k'en z ng-go ng-ts i-zông feh? ³³ Ah-tia nying-teh-go, wô, Keh z ngô ng-ts-go i-zông: yiu ôh-ôh-go yia-siu t'a gyi ky'üoh: lah-seh ih-ding be ngao-sah-de. ³⁴ Yüô-koh ziu c'ô-k'æ zi i-zông, do mô-pu soh iao, we-leh ng-ts sông-sing hyü-to nyih-ts. ³⁵ Gyi-go ng-ts nön tu tseo-long-læ? en-ŵe gyi; dæn-z ah-tia feh-k'eng ziu en-ŵe, wô, Ngô pih-ding pe-shông tao ng-ts læ-kæn-go ing-s-li ky'i. Z-ka ah-tia we-leh gyi 'ao-li-da-k'oh. ³⁶ Mi-din nying ta lah-seh tao Yiæ-gyih, ma peh Po-di-veh, ziu-z Fah-lao-go dzing-ts, z-we-go deo-nao.

²⁹ 流便轉來到地坑邊沿，一看，約瑟嘅得來地坑裏，就扯開其衣裳。³⁰ 走轉到兄弟地方，話：「箇個小人嘅得來東，我咋弄，到何裏去呢？」³¹ 衆兄弟殺一隻雄山羊，馱約瑟個衣裳染勒血。³² 把箇繡花衣裳差人帶撥阿爹，話：「阿拉碰着箇個，請看是爾個兒子

衣裳弗？」³³ 阿爹認得個，話：「箇是我兒子個衣裳。有惡惡個野獸拖其喫，約瑟一定被咬煞了。」³⁴ 雅各就扯開自衣裳，馱麻布束腰，爲了兒子傷心許多日子。³⁵ 其個兒子因都走攏來安慰其，但是阿爹弗肯受安慰，話：「我必定悲傷到兒子來間個陰司裏去。」是介阿爹爲了其號淚大哭。³⁶ 米甸人帶約瑟到埃及，賣撥波提乏，就是法老個臣子，侍衛個頭腦。

Ts. XXXVIII.

Ka z-'eo, Yiu-da li-k'æ gyi-go hyüong-di, tseo-tao ih-go Üô-t'u-læn nying, ming-z kyiao-leh Hyi-lah, di-fông ky'i. ² Yiu-da læ keh-deo k'en-kyin ih-go Kyüô-nen nying, ming-z kyiao-leh Shü-üô-go nön, dæ gyi læ, teng gyi dong-zông. ³ Gyi ziu-t'æ sang ng-ts, c'ü gyi ming-z R. ⁴ Gyi tsæ ziu-t'æ sang ng-ts, c'ü ming-z O-nen. ⁵ Yi sang ng-ts, c'ü ming-z Z-lah: sang gyi-go z-'eo, Yiu-da deng-læ Kyi-sih. ⁶ Yiu-da teng do ng-ts R dæ ts'i-ts, ming-z kyiao-leh Da-mô. ⁷ Yiu-da do ng-ts R læ Yiæ-'o-wô min-zin tsoh-ôh; keh-lah Yiæ-'o-wô djü gyi si. ⁸ Yiu-da teng O-nen wô, Ng hao dæ ah-sao, teng gyi dong-zông, teng ng ah-ko djün-cong tsih-dæ. ⁹ O-nen hyiao-teh sô sang-go feh kwe peh zi, teng ah-sao dong-zông-go z-'eo sih-læ di-jiang-li, sæn-leh teng ah-ko djün-cong

tsih-dæ. ¹⁰ Yiæ-'o-wô feh-hwun-hyi gyi sô-tso, keh-lah yia djü gyi si. ¹¹
Yiu-da, k'ong-p'ô siao ng-ts yia si ziang ah-ko ka, ziu teng sing-vu Da-
mô wô, Ng hao kyü ng ah-tia oh-li ky'i siu kwu-sông nyü-nying, teng
ng ng-ts Z-lah do-ky'i-læ. Da-mô ziu ky'i, deng-læ ah-tia oh-li.

介時候，猶大離開其個兄弟，走到一個亞土蘭人，名字叫勒希拉，地方去。² 猶大來箇頭看見一個迦南人，名字叫勒書亞個囡，抬其來，等其同牀。³ 其受胎生兒子，取其名字珥。⁴ 其再受胎生兒子，取名字阿南。⁵ 又生兒子，取名字示拉。生其個時候，猶大庵來基悉。⁶ 猶大等大兒子珥抬妻子，名字叫勒大瑪。⁷ 猶大大兒子珥來耶和華面前作惡，箇拉耶和華治其死。⁸ 猶大等阿南話：「爾好抬阿嫂，等其同牀，等爾阿哥傳宗接代。」⁹ 阿南曉得所生個弗歸撥自，等阿嫂同牀個時候泄來地垵裏，省勒等阿哥傳宗接代。¹⁰ 耶和華弗歡喜其所做，箇拉也治其死。¹¹ 猶大，恐怕小兒子也死，像阿哥介，就等新婦大瑪話：「爾好歸爾阿爹屋裏去守孤孀女人，等爾兒子示拉大起來。」大瑪就去，庵來阿爹屋裏。

¹² Ko-leh kyi-z, Shü-üô-go nön Yiu-da ts'i-ts si-de: Yiu-da ziu en-
wë, teng gyi beng-yiu Üô-t'u-læn nying Hyi-lah, dô-kô tao Ding-neh
ky'i tsin yiang-mao. ¹³ Yiu nying teng Da-mô wô, ng ah-kong z tao
Ding-neh tsin yiang-mao ky'i-de. ¹⁴ Da-mô k'en-kyin Z-lah yi-kying
dzing-nying tsiang-da, zi wa feh-zing kô-peh gyi tso ts'i-ts, sô-yi t'eh-

diao kwô-vu-go i-zông, do siu-p'ao kæ-leh min-k'ong, tsô-djü kyî-sing, zo-læ Ding-neh-go lu-pin-yin yiu liang-da shü-nyün di-fông. ¹⁵ Yiu-da k'en-kyin gyi kæ-leh min-k'ong, ts'eng gyi z gyi-nyü. ¹⁶ Gyi ziu læ lu-ka pin-yin tseo-long-ky'i, wô, Læ, ts'ing ng peh ngô teng ng dong-zông; ing-we feh hyiao-teh z zi-go sing-vu. ¹⁷ Gyi wô, Ng coh soh-si peh ngô, hao teng ngô dong-zông. Yiu-da wô, Ngô we pô yiang-de-li-go siao sæn-yiang song ng. Gyi yi wô, Ng k'eng peh ngô tông-deo teng ng do-læ feh? ¹⁸ Gyi wô, Ng iao soh-go tông-deo? Gyi wô, Ng-go ing, teng ta, lin siu-li-go kwa-dziang. Ziu peh gyi, teng gyi dong-zông; z-ka gyi ziu-t'æ-de. ¹⁹ Da-mô bô-ky'i-læ kyü-ky'i, t'eh-diao kæ min-k'ong-go siu-p'ao, dzing-gyiu c'ün kwô-vu-go i-zông. ²⁰ Yiu-da t'oh gyi beng-yiu Üô-t'u-læn nying, do siao sæn-yiang ky'i, iao dzong nyü-nying siu-li c'ü-wæn tông-deo; tsih-z zing gyi feh-djoh. ²¹ Meng-meng keh di-fông nying, wô, Lu-ka pin-yin liang-da shü-nyün di-fông, keh gyi-nyü læ 'ah-li? Gyi-lah wô, Dông-deo m-neh gyi-nyü. ²² Tseo-cün teng Yiu-da wô, Ngô zing gyi feh-djoh: ziu-z keh di-fông nying yia wô, Dông-deo m-neh gyi-nyü. ²³ Yiu-da wô, Ze-gyi zi do-kæn z-de, k'ong-p'ô tao ngô-go me. Ng k'en, ngô yi-kying song gyi siao-yiang, tsih-z ng zing gyi feh-djoh.

¹² 過勒幾時，書亞個囡、猶大妻子死了。猶大就安慰，等其朋友亞土蘭人希拉，大家到亭訥去剪羊毛。¹³ 有人等大瑪話：「爾阿

公是到亭訥剪羊毛去了。」¹⁴ 大瑪看見示拉已經成人長大，自還弗曾嫁撥其做妻子，所以脫掉寡婦個衣裳，馱手帕蓋勒面孔，遮住肌身，坐來亭訥個路邊沿有兩埭水源地方。¹⁵ 猶大看見其蓋勒面孔，忖其是妓女。¹⁶ 其就來路街邊沿走攏去，話：「來，請爾撥我等爾同牀，因為弗曉得是自個新婦。」¹⁷ 其話：「爾給啥西撥我，好等我同牀。」猶大話：「我會把羊隊裏個小山羊送爾。」其又話：「爾肯撥我當頭等爾馱來弗？」¹⁸ 其話：「爾要啥個當頭？」其話：「爾個印，等帶，連手裏個拐杖。」就撥其，等其同牀。是介其受胎了。¹⁹ 大瑪爬起來歸去，脫掉蓋面孔個手帕，仍舊穿寡婦個衣裳。²⁰ 猶大託其朋友亞土蘭人，馱小山羊去，要從女人手裏取還當頭，只是尋其弗着。²¹ 問問箇地方人，話：「路街邊沿兩埭水源地方，箇妓女來何裏？」其拉話：「蕩頭嘸得妓女。」²² 走轉等猶大話：「我尋其弗着，就是箇地方人也話：『蕩頭嘸得妓女。』」²³ 猶大話：「隨其自馱間是了，恐怕倒我個霉。爾看，我已經送其小羊，只是爾尋其弗着。」

²⁴ Ko-leh sæn-ko yüh kwông-kying yiu nying teng Yiu-da wô, Ng sing-vu Da-mô yi-kying tso-leh gyi-nyü: næn-kæn we-leh kæn-ying, ziu-t'æ-de. Yiu-da wô, Yüong-lä gyi c'ih-læ, me gyi sah. ²⁵ Gyi be lä-c'ih-go z-'eo ts'a-nying teng ah-kong wô, Keh-tong-si go kæ-cü, ngô dzong gyi ziu-t'æ; gyi yi wô, Ts'ing ng-zi k'en keh-go ing, teng ta, teng kwa-dziang, tu z jü-go? ²⁶ Yiu-da nying-teh gyi wô, Keh nyü-nying pi

ngô z tsing-dzih, ing-we ngô feh pô ng-ts Z-lah peh gyi. 'Eo-deo feh tsæ teng gyi dong-zông.

²⁴ 過勒三個月光景有人等猶大話：「爾新婦大瑪已經做了妓女，難間爲了姦淫，受胎了。」猶大話：「用拉其出來，焜其煞。」²⁵ 其被拉出個時候差人等阿公話：「箇東西個居主，我從其受胎。」其又話：「請爾自看箇個印，等帶，等拐杖，都是誰個？」²⁶ 猶大認得其話：「箇女人比我是正直，因爲我弗把兒子示拉撥其。」後頭弗再等其同牀。

²⁷ Teng tso sang-m nyih-ts tao, gyi-go t'æ-li z shông-sang. ²⁸ Ling sang-go z-'eo ih-go na-hwun sing-c'ih siu læ; siu-sang nying do 'ong-sin bo gyi, wô, Keh z sin sang-go. ²⁹ K'eo-k'eo gyi-go siu geo-tsing, ah-di sang-c'ih-læ-de. Siu-sang-go wô, Ng dza zah-c'ih-læ-go? keh z ng-zi zah-c'ih-læ; ziu c'ü gyi ming-z ^[1]Fah-leh-z. ³⁰ 'Eo-deo gyi ah-ko sang-c'ih yiu 'ong-sin læ siu-li; ziu c'ü gyi ming-z Sah-lah.

²⁷ 等做生姆日子到，其個胎裏是雙生。²⁸ 臨生個時候一個奶花伸出手來。收生人馱紅線縛其，話：「箇是先生個。」²⁹ 扣扣其個手跑進，阿弟生出來了。收生個話：「爾咋趲出來個？箇是爾自趲出來。」就取其名字法勒士。³⁰ 後頭其阿哥生出，有紅線來手裏，就取其名字撒拉。

[1] Ziu-z dza zah-c'ih-læ. 就是咋趲出來。（原註）

Ts. XXXIX.

Iah-seh be ta-tao Yiæ-gyih: yiu Yiæ-gyih-go nying, Po-di-veh, z Fah-lao-go kwun, z-we deo-nao, hyiang ta gyi læ-go Yi-jih-mô-li nying, ma gyi. ² Yiæ-'o-wô teng Iah-seh dô-kô læ-tong, s-teh gyi tso-nying jing-liu; gyi deng-læ cü-nying-kô Yiæ-gyih nying-go oh-li. ³ Gyi-go cü-nying-kô k'en-kyin Yiæ-'o-wô teng gyi dô-kô læ-tong; yi k'en-kyin Yiæ-'o-wô s-teh gyi siu-li sô tso z-t'i yiang-yiang jing-liu. ⁴ Iah-seh voh-z cü-nying-kô, teh-djoh gyi-go eng-we, ziu peh gyi tso tsong-kwun: væn-pah sô yiu-go tu kao-fu gyi siu-li. ⁵ Z dzong gyi tso tsong-kwun, kwun long-tsong kô-kyi, Yiæ-'o-wô we-leh Iah-seh tô-hwô Yiæ-gyih nying oh-li: væn-pah læ oh-li, læ din-li sô-yiu go, tu teh-djoh Yiæ-'o-wô-go foh-ky'i. ⁶ Gyi væn-pah sô yiu-go tu kwe peh Iah-seh công-kwun; djü-leh gyi-zi ky'üoh-zih ts-nga, feh-hyiao-teh yiu soh-go tong-si.

約瑟被帶到埃及。有埃及個人，波提乏，是法老個官，侍衛頭腦，向帶其來個以實瑪利人，買其。² 耶和華等約瑟大家來東，使得其做人順流。其庵來主人家埃及人個屋裏。³ 其個主人家看見耶和華等其大家來東，又看見耶和華使得其手裏所做事體樣樣順流。⁴ 約瑟服侍主人家，得着其個恩惠，就撥其做總管，凡百所有個都交

付其手裏。⁵ 自從其做總管，管攏總家計，耶和華爲了約瑟朵化埃及人屋裏，凡百來屋裏，來田裏所有個，都得着耶和華個福氣。⁶ 其凡百所有個都歸撥約瑟掌管，除了其自喫食之外，弗曉得有啥個東西。

⁷ Iah-seh siang-mao hao-k'en, min-k'ong ts'iao-li. 'Eo-deo gyi cü-nying-kô-go ts'i-ts k'en-k'en Iah-seh, wô, Ng teng ngô dong-zông. ⁸ Iah-seh feh-k'eng, teng cü-nying-kô-go ts'i-ts wô, Oh-li yiu soh-go tong-si læ ngô di-fông, cü-nying-kô tu feh-hyiao-teh; gyi yi-kying pô væn-pah sô-yiu-go kao-fu ngô-go siu-li. ⁹ Oh-li-go nying m-yiu do-jü ngô-go: djü-leh ng ts-nga cü-nying-kô m-kao kying-djü ngô; ing-we ng z gyi-go ts'i-ts: ngô dza ken tso ka do ôh z-ken, teh-ze Jing-ming ma? ¹⁰ Z-ka gyi nyih-nyih teng Iah-seh kông, Iah-seh feh-k'eng t'ing, feh teng gyi dong-zông, yia feh teng gyi dô-kô læ-kæn. ¹¹ Yiu ih-nyih Iah-seh tseo-tsing oh-li bæn z-ken, k'eo-k'eo kô-nying tu m-neh læ-tong; ¹² keh nyü-nying ă gyi i-zông, wô, Ng teng ngô dong-zông. Iah-seh ky'i-diao i-zông læ gyi siu-li, ziu dao c'ih-ky'i-de. ¹³ Keh nyü-nying k'en-kyin gyi dao-tseo, ky'i-diao i-zông læ gyi siu-li, ¹⁴ ziu eo-long kô-nying, teng gyi-lah z-ka wô, Ng k'en, ng cü-nying-kô ta-læ-go Hyi-pah læ nying tseo-tsing-læ diao-hyi ah-lah; gyi tao ngô di-fông iao dong-zông; ngô wæ-wæ-hyang eo-ky'i-læ. ¹⁵ Gyi t'ing-meng ngô wæ-wæ eo-hyang, ziu ky'i-diao i-zông læ ngô di-fông, zi dao-c'ih-ky'i-de. ¹⁶

Nyü-nying ziu liu gyi i-zông teng-tao cü-nying-kô kyü-læ; ¹⁷ kao-su gyi, z-ka wô, Ng sô ta-læ-go Hyi-pah-læ nu-boh tseo-tsing læ diao-hyi ngô. ¹⁸ Ngô wæ-wæ eo-hyang, gyi ziu ky'i-diao i-zông læ ngô di-fông, dao-c'ih-ky'i-de. ¹⁹ Cü-nying-kô t'ing-meng ts'i-ts sô kông-go shih-wô, wô, Ng-go nu-boh z-ka dæ ngô, gyi ziu ho-ky'i dzih-c'ong. ²⁰ Iah-seh-go cü-nying-kô k'ô gyi loh-kæn, ziu-z wông-ti kwæn væn-nying di-fông: keh-tsao Iah-seh læ lao-kæn-li-de.

⁷ 約瑟相貌好看，面孔俏麗。後頭其主人家個妻子看看約瑟，話：「爾等我同牀。」⁸ 約瑟弗肯，等主人家個妻子話：「屋裏有哈個東西來我地方，主人家都弗曉得。其已經把凡百所有個交付我個手裏。」⁹ 屋裏個人無有大如我個，除了爾之外主人家無告禁住我。因為爾是其個妻子，我咋敢做介大惡事幹，得罪神明嗎？」¹⁰ 是介其日日等約瑟講，約瑟弗肯聽，弗等其同牀，也弗等其大家來間。¹¹ 有一日約瑟走進屋裏辦事幹，扣扣家人都無得來東，¹² 箇女人拉其衣裳，話：「爾等我同牀。」約瑟棄掉衣裳來其手裏，就逃出去了。¹³ 箇女人看見其逃走，棄掉衣裳來其手裏，¹⁴ 就謳攏家人，等其拉是介話：「爾看，爾主人家帶來個希伯來人走進來調戲阿拉，其到我地方要同牀，我懷懷響謳起來。」¹⁵ 其聽聞我懷懷謳響，就棄掉衣裳來我地方，自逃出去了。」¹⁶ 女人就留其衣裳等到主人家歸來，¹⁷ 告訴其，是介話：「爾所帶來個希伯來奴僕走進來調戲我。」¹⁸ 我懷懷謳響，其就棄掉衣裳來我地方，逃出去了。」¹⁹

主人家聽聞妻子所講個說話，話：「爾個奴僕是介待我，其就火氣直衝。」²⁰ 約瑟個主人家拘其落監，就是皇帝關犯人地方。箇遭約瑟來牢監裏了。

²¹ Dæn-z Yiæ-'o-wô teng lah-seh dô-kô læ-tong, æ-lin gyi, s-teh gyi teh-djoh s-nyüoh-s-go eng-we. ²² S-nyüoh-s pô lao-kæn-li-go væn-nying tu kao-fu lah-seh siu-li: gyi-lah læ keh-deo sô tso-go z-ken tu z lah-seh tso-go. ²³ S-nyüoh-s zi feh kwun gyi siu-'ô-go z-ken: ing-we Yiæ-'o-wô teng lah-seh dô-kô læ-tong: væn-pah gyi sô-tso-go, Yiæ-'o-wô s-teh gyi jing-liu.

²¹ 但是耶和華等約瑟大家來東，哀憐其，使得其得着司獄司個恩惠。²² 司獄司把牢監裏個犯人都交付約瑟手裏：其拉來箇頭所做個事幹都是約瑟做個。²³ 司獄司自弗管其手下個事幹，因為耶和華等約瑟大家來東。凡百其所做個，耶和華使得其順流。

Ts. XL.

Keh-sing z-ken 'eo-deo Yiæ-gyih wông-go tsiu-tsing teng jün-tsiang c'oh-væn gyi-lah cü, Yiæ-gyih wông. ² Fah-lao ô-wông tsiu-tsing teng jün-tsiang keh liang-go kwun. ³ Ky'ih gyi loh-kæn, ziu-z lah-seh kwæn-kæn-go di-fông, læ z-we deo-nao oh-li. ⁴ Z-we deo-nao

pô gyi-lah t'oh-fu lah-seh: lah-seh kong-ing gyi-lah: keh liang-go nying hao kyi-nyih kwæn læ lao-kæn-li.

箇星事幹後頭埃及王個酒政等膳長觸犯其拉主，埃及王。² 法老慚惶酒政等膳長箇兩個官。³ 挈其落監，就是約瑟關間個地方，來侍衛頭腦屋裏。⁴ 侍衛頭腦把其拉託付約瑟。約瑟供應其拉，箇兩個人好幾日關來牢監裏。

⁵ Yiaë-gyih wông-go tsiu-tsing jün-tsiang, keh liang-go nying be kwæn-læ lao-kæn-li, tso-yia teh ih-go mông, koh-nying tso yiu kông-kyiu-go mông. ⁶ Di-nyi t'in-nyiang lah-seh tseo-tsing ky'i k'en gyi; k'en-kyin gyi-lah yiu iu-meng siang-mao. ⁷ Gyi ziu meng Fah-lao-go kwun, teng gyi dô-kô kwæn-læ cü-nying-kô oh-li-go, z-ka wô, Ng-lah kyih-mih dza-we yiu iu-meng siang-mao ni? ⁸ Gyi-lah teng gyi wô, Ah-lah tso mông, m-nying we ka-shih. lah-seh teng gyi-lah wô, Ka-shih ky'i feh-z dzong Jing-ming læ-go ma? Ts'ing ng pô mông wô hyiang ngô dao.

⁵ 埃及王個酒政、膳長，箇兩個人被關來牢監裏，做夜得一個夢，各人做有講究個夢。⁶ 第二天亮約瑟走進去看其，看見其拉有憂悶相貌。⁷ 其就問法老個官，等其大家關來主人家屋裏個，是介話：「爾拉今末咋會有憂悶相貌呢？」⁸ 其拉等其話：「阿拉做

夢，無人會解說。」約瑟等其拉話：「解說豈弗是從神明來個嗎？請爾把夢話向我道。」

⁹ Tsiu-tsing pô gyi mông kao-su lah-seh, z-ka wô, Ngô mông-li k'en-kyin bu-dao jü læ ngô min-zin. ¹⁰ Keh jü yiu sæn-p'ang ô-ts, tsing-ziang ts'iu-ngô, k'æ-hwô, kyih bu-dao-ts, gyiu-tang-gyiu joh-de. ¹¹ Fah-lao-go tsiu-pe læ ngô-go siu-li; ngô tsah bu-dao, tsô tsih-shü læ Fah-lao tsiu-pe-li, 'eo-deo p'ong-leh tsiu-pe song-peh Fah-lao siu-li. ¹² Lah-seh teng gyi wô, Mông-go ka-shih z-ka; keh sæn-p'ang ô-ts z sæn-nyih. ¹³ Sæn-nyih li-hyang Fah-lao pih-ding s-teh ng deo dæ-ky'i-læ, voh ng-go tsih-veng: ng yi we p'ong Fah-lao-go tsiu-pe song-peh gyi siu-li, ziang zin-deo tso gyi tsiu-tsing ka. ¹⁴ Ng teh-djoh eng-we z-'eo, ts'ing ng kyih-teh ngô, s eng-we peh ngô, teng ngô tseo-ming Fah-lao, kyiu ngô c'ih keh-go oh-li. ¹⁵ Ngô zin-deo be lo-liah c'ih Hyi-pah-læ di-fông: ngô læ dông-deo yia m-neh tso soh-go ing-kæ loh-kæn-go z-ken.

⁹ 酒政把其夢告訴約瑟，是介話：「我夢裏看見葡萄樹來我面前。¹⁰ 箇樹有三兵極枝，正像抽芽，開花，結葡萄籽，球打球熟了。¹¹ 法老個酒杯來我個手裏。我摘葡萄，榨汁水來法老酒杯裏，後頭捧勒酒杯送撥法老手裏。¹² 約瑟等其話：「夢個解說是介。箇三兵極枝是三日。¹³ 三日裏向法老必定使得爾頭抬起來，復爾個職

份。爾又會捧法老個酒杯送撥其手裏，像前頭做其酒政介。¹⁴ 爾得着恩惠時候，請爾記得我，賜恩惠撥我，等我奏明法老，救我出箇個屋裏。¹⁵ 我前頭被擄掠出希伯來地方，我來蕩頭也嚟得做啥個應該落監個事幹。」

¹⁶ Jün-tsiang k'en-kyin gyi ka-shih hao, ziu teng Iah-seh wô, Ngô yia læ mông-li, k'en-kyin yiu sæn-tsah bah-læn læ ngô deo-teng: ¹⁷ zông-deo keh-tsah læn yiu djü-kong s-vu sô ts-peh Fah-lao ky'üoh-go ih-ts'ih 'ô-væn: yiu tiao læ ngô deo-teng læn-li teh gyi ky'üoh. ¹⁸ Iah-seh we-teh, z-ka wô, Keh ka-shih z-ka-go: sæn-tsah læn z sæn-nyih. ¹⁹ Sæn-nyih li-hyang Fah-lao we dzong ng-go kyi-sing dæ-ky'i ng-go deo, tiao ng læ jü-li, keh-sing tiao we teh ng-go nyüoh.

¹⁶ 膳長看見其解說好，就等約瑟話：「我也來夢裏，看見有三隻白籃來我頭頂。¹⁷ 上頭箇隻籃有廚工師父所煮撥法老喫個一切下飯。有鳥來我頭頂籃裏啄其喫。」¹⁸ 約瑟回答，是介話：「箇解說 是介個。三隻籃是三日。¹⁹ 三日裏向法老會從爾個肌身抬起爾個頭，吊爾來樹裏，箇星鳥會啄爾個肉。」

²⁰ Tao di-sæn nyih, z Fah-lao sang-nyih, we-leh pah-kwun bæn-tsiu; læ pah-kwun cong-nyiang s-teh tsiu-tsing teng jün-tsiang deo dæ-ky'i-læ. ²¹ Wæn tsiu-tsing-go tsih-veng: gyi ziu p'ong-leh tsiu-pe song-peh Fah-lao siu-li; ²² yia tiao-sah jün-tsiang; tsing-ziang Iah-seh ka-

shih peh keh liang nying ka. ²³ Tsih-z tsiu-tsing feh kyì-teh Iah-seh, mông-kyi gyi de.

²⁰ 到第三日，是法老生日，爲了百官辦酒，來百官中央使得酒政等膳長頭抬起來。²¹ 還酒政個職份。其就捧勒酒杯送撥法老手裏。²² 也吊煞膳長，正像約瑟解說撥箇兩人介。²³ 只是酒政弗記得約瑟，忘記其了。

Ts. XLI.

Liang nyin 'eo-deo Fah-lao tso mông, lih-læ 'o pin-yin. ² K'en-kyin ts'ih-deo công-công hao-hao-go ngeo dzong 'o-li tseo-zông, di-li læ-tih ky'üoh-ts'ao. ³ Yi k'en-kyin ts'ih-deo seo-seo p'ô-p'ô-go ngeo, yia dzong 'o-li tseo-zông, teng zin-deo-go ngeo bing-ba lih-læ 'o pin-yin. ⁴ Keh-sing seo-seo p'ô-p'ô-go ngeo, pô công-công hao-hao-go ts'ih-deo ngeo t'eng-ky'üoh-de. Fah-lao ziu diao-kao. ⁵ Gyi yi kw'eng-joh, tsæ tso mông, k'en-kyin pao-pao mun-mun ts'ih-go mah-be sang-læ ih-kwang ken-ts-li. ⁶ Yi k'en-kyin 'eo-deo sang-c'ih ts'ih-go be z ih-ts, be tong-fong c'ü-pih-liao-go. ⁷ Keh-sing ih-ts-go ts'ih-go be pô pao-pao mun-mun ts'ih-go be t'eng-ky'üoh-de. Fah-lao ziu diao-kao, keh-tsao teh-cü z-go mông.

兩年後頭法老做夢，立來河邊沿。² 看見七頭壯壯好好個牛從河裏走上，地裏來的喫草。³ 又看見七頭瘦瘦怕怕個牛，也從河裏走上，等前頭個牛並排立來河邊沿。⁴ 箇星瘦瘦怕怕個牛，把壯壯好好個七頭牛吞喫了。法老就調覺。⁵ 其又睏熟，再做夢，看見飽飽滿滿七個麥佩生來一梗稈子裏。⁶ 又看見後頭生出七個佩是一籽，被東風吹癘了個。⁷ 箇星一籽個七個佩把飽飽滿滿七個佩吞喫了。法老就調覺，箇遭得知是個夢。

⁸ Tao t'in-liang gyi sing-li iu-meng, ziu ts'a nying, eo-long Yiæ-gyih keh-sing poh-lao teng ts'ong-ming nying. Fah-lao ziu pô mông kao-su gyi-lah, dæn-z m-nying neng-keo ka-shih peh Fah-lao. ⁹ Keh-tsao tsiu-tsing teng Fah-lao wô, Kyih-mih ngô kyi-teh zi-go ts'o-c'ü. ¹⁰ Zin-deo Fah-lao ô-wông dzing-ts, kwæn ngô teng jün-tsiang læ z-we-deo-go oh-li. ¹¹ Ngô teng gyi, liang-go nying, tso-yia teh mông: koh-nying tso yiu kông-kyiu go mông ¹² Læ keh-deo teng ah-lah dong-de go yiu ih-go Hyi-pah-læ 'eo-sang, ziu-z z-we-deo-go nu-boh: ah-lah kao-su gyi: gyi ziu teng ah-lah ka-shih mông, tsiao koh-nying sô tso-go mông ka-shih. ¹³ 'Eo-deo ko-jün ing-nyæn tsiao gyi-go ka-shih, wæn ngô-go tsih-veng, s-teh gyi tiao-sah.

⁸ 到天亮其心裏憂悶，就差人，謳攏埃及箇星博老等聰明人。法老就把夢告訴其拉，但是無人能夠解說撥法老。⁹ 箇遭酒政等法

老話：「今末我記得自個錯處。¹⁰ 前頭法老慳惶臣子，關我等膳長來侍衛頭個屋裏。¹¹ 我等其，兩個人，做夜得夢。各人做有講究個夢。¹² 來箇頭等阿拉同隊個有一個希伯來後生，就是侍衛頭個奴僕。阿拉告訴其。其就等阿拉解說夢，照各人所做個夢解說。¹³ 後頭果然應驗照其個解說，還我個職份，使得其吊煞。」

¹⁴ Fah-lao ziu-ts'a nying ky'i eo Iah-seh: gyi-lah kw'a-kw'a ta gyi c'ih lao-kæn; gyi t'i-deo, wun i-zông, læ kyin Fah-lao. ¹⁵ Fah-lao teng Iah-seh wô, Ngô tso ih-go mông; m-nying neng-keo ka-shih: ngô t'ing-meng nying-kô wô, ng neng-keo hyiao-teh mông, we ka-shih. ¹⁶ Iah-seh we-teh Fah-lao wô, Feh-z ngô neng-keo; Jing-ming we s-peh Fah-lao t'a-bing-go ing-nyiaen. ¹⁷ Fah-lao teng Iah-seh wô, Ngô mông-lih-læ 'o pin-yin, ¹⁸ k'en-kyin ts'ih-deo công-công hao-hao-go ngeo dzong 'o-li tseo-zông, di-li læ-tih ky'üoh-ts'ao. ¹⁹ Yi k'en-kyin ts'ih-deo seo-seo ting-p'ô-go ngeo yia dzong 'o-li tseo-zông, ziu-z 'en Yiaë-gyih di-fông ng dzong m-neh k'en-kyin keh-cong-ka p'ô-fah-go: ²⁰ keh-sing seo-seo p'ô-p'ô-go ngeo, pô zin-deo công-công-go keh ts'ih-deo ngeo t'eng-ky'üoh-de: ²¹ t'eng-ky'üoh ts-'eo k'en-feh-c'ih gyi-lah yi-kying t'eng-ky'üoh, dzing-gyiu z-ka p'ô-p'ô-go. Ngô ziu diao-kao-de. ²² Ngô mông-li yi k'en-kyin pao-pao mun-mun ts'ih-go mah-be sang-læ ih-kwang ken-ts-li. ²³ Yi k'en-kyin 'eo-deo sang-c'ih ts'ih-go be, z boh-boh-go, ih-ts, be tong-fong c'ü-pih-liao-go. ²⁴ Keh-sing ih-ih-go be, pô

hao-hao keh ts'ih-go be t'eng-ky'üoh-de. Ngô ziu pô keh z-ken kao-su poh-lao; dæn-z m-nying neng-keo teng ngô ka-shih.

¹⁴ 法老就差人去謳約瑟。其拉快快帶其出牢監。其剃頭，換衣裳，來見法老。¹⁵ 法老等約瑟話：「我做一個夢，無人能夠解說，我聽聞人家話，爾能夠曉得夢，會解說。」¹⁶ 約瑟回答法老話：「弗是我能夠，神明會賜撥法老太平個應驗。」¹⁷ 法老等約瑟話：「我夢立來河邊沿，¹⁸ 看見七頭壯壯好好個牛從河裏走上，地裏來的喫草。¹⁹ 又看見七頭瘦瘦頂怕個牛也從河裏走上，就是咸埃及地方爾從嘸得看見箇種介怕法個。²⁰ 箇星瘦瘦怕怕個牛，把前頭壯壯個箇七頭牛吞喫了。²¹ 吞喫之後看弗出其拉已經吞喫，仍舊是介怕怕個。我就調覺了。²² 我夢裏又看見飽飽滿滿七個麥佩生來一梗稈子裏。²³ 又看見後頭生出七個佩，是薄薄個，一籽，被東風吹癘了個。²⁴ 箇星穰穰個佩，把好好箇七個佩吞喫了。我就把箇事幹告訴博老，但是無人能夠等我解說。」

²⁵ Iah-seh teng Fah-lao wô, Fah-lao-go mông z ih-jiang-go: Jing-ming z pô iao tso-go z-ken t'ong-cü Fah-lao. ²⁶ Ts'ih-deo hao-hao-go ngeo z ts'ih nyin: ts'ih-go hao-hao mah-be yia z ts'ih nyin: keh mông z ih-jiang-go. ²⁷ 'Eo-deo c'ih-læ seo-seo p'ô-p'ô-go ts'ih-deo ngeo yia z ts'ih nyin: wa-yiu ih-ih-go, be tong-fong c'ü-pih-liao ts'ih-go be, z tsiang-læ ts'ih-go hwông-nyin. ²⁸ Jing-ming pô gyi iao tso-go z-ken sin

t'ong-cü Fah-lao: ngô Fah-lao kông-go ziu-z ka. ²⁹ 'En Yiæ-gyih di-fông tsiang-læ yiu ts'ih-nyin da-joh; ³⁰ 'eo-deo we yiu ts'ih-go do hwông-nyin: læ Yiæ-gyih di-fông tu mông-kyi zin-deo-go da-joh; ping-ts'ia hwông-nyin we wæ-diao keh di-fông. ³¹ Ing-we 'eo-læ hwông-nyin ting li-'æ, keh-lah lin zin-deo da-joh tu feh teh-cü-de. ³² Keh-go z-ken Jing-ming z ding-kwe-liao, iao kw'a-kw'a tso-dzing; sô-yi s-teh Fah-lao tso-leh mông, tsæ tso mông. ³³ Næn-kæn Fah-lao hao kæn ih-go ts'ong-ming cü-we-go nying shih-lih gyi djü Yiæ-gyih di-fông. ³⁴ Fah-lao hao ka tso-fah, yia shih-hyü-to kyin-toh læ keh di-fông, ts'ih-nyin da-joh-go z-'eo ky'i siu Yiæ-gyih di-fông ng-kwu ts-ih. ³⁵ Siu-long keh-sing hao nyin-dzing-go liang-zih, tsih-jü koh læ Fah-lao-go siu-'ô: ping-ts'ia koh dzing-li tu dzeng-tsih liang-ts'ao. ³⁶ Keh z yü-sin tsih-loh liang-ts'ao tso tsiang-læ Yiæ-gyih di-fông ts'ih-nyin do-hwông-go yüong-dziang: s-teh keh di-fông feh we be hwông-nyin wæ-diao.

²⁵ 約瑟等法老話：「法老個夢是一樣個。神明是把要做個事幹通知法老。」²⁶ 七頭好好個牛是七年。七個好好麥佩也是七年。箇夢是一樣個。²⁷ 後頭出來瘦瘦怕怕個七頭牛也是七年。還有穞穞個，被東風吹癘了七個佩，是將來七個荒年。²⁸ 神明把其要做個事幹先通知法老。我法老講個就是介。²⁹ 咸埃及地方將來有七年大熟，³⁰ 後頭會有七個大荒年。來埃及地方都忘記前頭個大熟，並且荒年會壞掉箇地方。³¹ 因為後來荒年頂厲害，箇拉連前頭大熟都弗得知

了。³² 箇個事幹神明是定規了，要快快做成，所以使得法老做勒夢，再做夢。³³ 難間法老好揀一個聰明智慧個人設立其治埃及地方。³⁴ 法老好介做法，也設許多監督來箇地方，七年大熟個時候去收埃及地方五股之一。³⁵ 收攏箇星好年成個糧食，積聚攔來法老個手下。並且各城裏都存積糧草。³⁶ 箇是預先積落糧草做將來埃及地方七年大荒個用場。使得箇地方弗會被荒年壞掉。」

³⁷ Fah-lao teng cong dzing-ts tu sön keh z-ken hao-go. ³⁸ Fah-lao teng dzing-ts wô, Keh-cong-ka yiu Jing-ming ling-ky'i-go nying, ah-lah dza neng-keo p'ong-djoh ih-go ni? ³⁹ Fah-lao teng Iah-seh wô, Jing-ming yi-kying peh ng hyiao-teh keh z-ken, keh-lah m nying ziang ng ka ts'ong-ming cü-we-go: ⁴⁰ ng hao kwun-li ngô-go oh-li, ngô-go pah-sing tu pih-iao i ng-go 'ao-ling: tsih-yiu tsiah-we z ngô pi ng tseng-djong. ⁴¹ Fah-lao yi teng Iah-seh wô, Ng k'en, ngô kyü ng zông kwun-li 'en Yiæ-gyih di-fông. ⁴² Fah-lao ziu tsoh-loh gyi-zi siu-li-go ka-ts, ta læ Iah-seh-go siu-li, peh gyi c'ün ting-si mô-pu-go i-zông, yi pô kying lin-diao kwô-læ gyi deo-kying-li. ⁴³ Peh gyi zo zi sô yiu-go di-nyi-'ao ts'ô-ts: læ gyi min-zin yiu nying eo-c'ih-læ, wô, Gyü-loh. Z-ka shih-lih gyi kwun-li 'en Yiæ-gyih di-fông. ⁴⁴ Fah-lao teng Iah-seh wô, Ngô z Fah-lao, 'en Yiæ-gyih di-fông, ziah feh-z ng ing-hyü, m nying hao dong-siu dong-kyiah. ⁴⁵ Fah-lao c'ü Iah-seh-go ming-z Seh-neh-

pô-nyi: ping-ts'ia pô En-go di-fông tsi-s Po-di-fi-lah-go nön Üô-si-neh
peh gyi tso ts'i-ts. Iah-seh tseo-c'ih jing-lo Yiæ-gyih di-fông.

³⁷ 法老等衆臣子都算箇事幹好個。³⁸ 法老等臣子話：「箇種介有神明靈氣個人，阿拉咋能夠碰着一個呢？」³⁹ 法老等約瑟話：「神明已經撥爾曉得箇事幹，箇拉嚟人像爾介聰明智慧個。⁴⁰ 爾好管理我個屋裏，我個百姓都必要依爾個號令，只有爵位是我比爾尊重。」⁴¹ 法老又等約瑟話：「爾看，我舉爾上管理咸埃及地方。」⁴² 法老就摘落其自手裏個戒指，戴來約瑟個手裏，撥其穿頂細麻布個衣裳，又把金鏈條掛來其頭頸裏。⁴³ 撥其坐自所有個第二號車子，來其面前有人謳出來，話：「跪落。」是介設立其管理咸埃及地方。⁴⁴ 法老等約瑟話：「我是法老，咸埃及地方，若弗是爾應許，嚟人好動手動腳。」⁴⁵ 法老取約瑟個名字瑟納巴尼，並且把安個地方祭司波提非拉個囡亞西納撥其做妻子。約瑟走出巡邏埃及地方。

⁴⁶ Iah-seh ky'i kyin Yiæ-gyih wông Fah-lao z-'eo, nyin-kyi sæn-jih shü: Iah-seh dzong Fah-lao min-zin tseo-c'ih, jing-lo 'en Yiæ-gyih di-fông. ⁴⁷ Læ ts'ih nyin da-joh-go z-'eo, di-t'u-go c'ih-ts'æn meo-meo-zing-zing. ⁴⁸ Gyi ziu siu-long Yiæ-gyih di-fông ts'ih nyin da-joh-go liang-zih, tsih-jü læ dzing-li; ziu-z koh dzing-nga din-li-go liang-ts'ao

tsih-jü læ gyi dzing-li. ⁴⁹ Iah-seh siu-long-go koh ziang hæ-li sô-nyi ka to, teng-tao feh tsæ kyî liang gyi, ing-we liang tu liang-feh-læ-go.

⁴⁶ 約瑟去見埃及王法老時候，年紀三十歲。約瑟從法老面前走出，巡邏埃及地方。⁴⁷ 來七年大熟個時候，地土個出產茂茂盛盛。⁴⁸ 其就收攏埃及地方七年大熟個糧食，積聚來城裏，就是各城外田裏個糧草積聚來其城裏。⁴⁹ 約瑟收攏個穀像海裏沙泥介多，等到弗再計量其，因為量都量弗來個。

⁵⁰ Hwông-nyin feh-zing tao, Iah-seh sang liang-go ng-ts, ziu-z En-go di-fông tsi-s Po-di-fi-lah-go nön Üô-si-neh sang-peh gyi-go. ⁵¹ Iah-seh c'ü do ng-ts-go ming-z ^[1]Mô-nô-si, wô, Jing-ming z s-teh ngô mông-kyi zi ih-ts'ih-go kw'u-ts'u, teng ah-tia oh-li. ⁵² C'ü di-nyi ng-ts ming-z ^[2]Yi-fah-lin, wô, Jing-ming z s-teh ngô læ ziu-kw'u-go di-fông yiu siu-dzing.

⁵⁰ 荒年弗曾到，約瑟生兩個兒子，就是安個地方祭司波提非拉個因亞西納生撥其個。⁵¹ 約瑟取大兒子個名字瑪拿西^[1]，話：「神明是使得我忘記自一切個苦楚，等阿爹屋裏。」⁵² 取第二兒子名字以法蓮^[2]，話：「神明是使得我來受苦個地方有收成。」

[1] Ziu-z Peh-gyi mông-kyi. 就是撥其忘記。（原註）

[2] Ziu-z Yiu siu-ddzing. 就是有收成。（原註）

⁵³ 'Eo-deo Yiæ-gyih di-fông ts'ih-nyin da-joh yi-kying ko-de. ⁵⁴ Ts'ih-go hwông-nyin ky'i-deo tsih-zông, ziang Iah-seh sô wô-go: ping-ts'ia tao-c'ü tu z hwông-nyin: tæen-tsih 'en Yiæ-gyih di-fông yiu liang-zih. ⁵⁵ Yiæ-gyih di-fông hwông-nyin, pah-sing hyiang Fah-lao t'ao liang-zih: Fah-lao teng Yiæ-gyih nying wô, Ng tao Iah-seh di-fông ky'i; gyi sô feng-fu ng-go hao tso. ⁵⁶ Ka z-'eo pin t'in-'ô yiu hwông-nyin: Iah-seh k'æ-k'æ sô yiu-go koh-ts'ông t'iao-peh Yiæ-gyih nying; 'eo-deo Yiæ-gyih di-fông-go hwông-nyin yü-kô li-'æ. ⁵⁷ Ping-ts'ia koh-koh-go nying tu tao Yiæ-gyih læ, hyiang Iah-seh dih koh, ing-we tao-c'ü hwông-nyin tu z li-'æ.

⁵³ 後頭埃及地方七年大熟已經過了。⁵⁴ 七個荒年起頭接上，像約瑟所話個。並且到處都是荒年，單只咸埃及地方有糧食。⁵⁵ 埃及地方荒年，百姓向法老討糧食。法老等埃及人話：「爾到約瑟地方去，其所吩咐爾個好做。」⁵⁶ 介時候遍天下有荒年。約瑟開開所有個穀倉糶撥埃及人。後頭埃及地方個荒年愈加厲害。⁵⁷ 並且各國個人都到埃及來，向約瑟糶穀，因為到處荒年都是厲害。

Ts. XLII.

Yüô-koh teh-cü Yiæ-gyih di-fông yiu koh, ziu teng ng-ts wô, Ng-lah dza-we dô-kô k'en-tong. ² Yi wô, Ngô t'ing-meng Yiæ-gyih yiu koh: ng-lah hao tseo-loh tao keh-deo, teng ngô ky'i dih gyi, s-teh ah-lah yiu sing-ming, feh-we si.

雅各得知埃及地方有穀，就等兒子話：「爾拉咋會大家看東？」² 又話：「我聽聞埃及有穀，爾拉好走落到箇頭，等我去糴其，使得阿拉有性命，弗會死。」

³ Iah-seh jih-go hyüong-di ziu tseo-loh Yiæ-gyih ky'i dih koh. ⁴ Tsih-yiu Iah-seh-go ah-di Bin-yüô-ming, Yüô-koh feh ts'a gyi teng hyüong-di dô-kô ky'i, z-ka wô, K'ong-p'ô gyi we ziu 'æ. ⁵ Keh-tsao Yi-seh-lih-go ng-ts teng keh-sing dih-koh-go nying dô-kô læ: ing-we Kyüô-nen di-fông yia yiu hwông-nyin. ⁶ Ka z-'eo Iah-seh công-kwun koh-kô gyün-ping, t'iao koh peh long-tsong pah-sing; Iah-seh-go hyüong-di læ, dziao gyi min-zin boh-tao di-jiang-li. ⁷ Iah-seh k'en-kyin hyüong-di, nying-teh gyi-lah, tsông-leh feh nying-teh, yi heng gyi-lah, z-ka wô, Ng dzong 'ah-li læ? Gyi-lah wô, Dzung Kyüô-nen di-fông læ ma liang-zih-go. ⁸ Iah-seh nying-teh hyüong-di, tsih-z hyüong-di feh nying-teh gyi. ⁹ Iah-seh kyi-teh zin-deo ts-tin gyi-lah-go mông, teng gyi-lah wô, Ng-lah z t'en-ts, deh-we læ k'en keh di-fông go p'o-dzæn. ¹⁰ Gyi-lah teng gyi wô, Cü, feh-z ka: ng-go nu-boh z we-leh ma

liang-zih læ-go. ¹¹ Ah-lah tu z ih-go nying-go ng-ts; ah-lah z dzing-jih-go nying: ng-go nu-boh feh-z t'en-ts. ¹² Iah-seh teng gyi-lah wô, Feh-z, ng z deh-we læ k'en keh di-fông p'o-dzæn-go. ¹³ Gyi-lah wô, Ng-go nu-boh z jih-nyi-go hyüong-di, Kyüô-nen di-fông ih-go nying-go ng-ts: kyih-mih ting-siao-go teng ah-lah ah-tia dô-kô læ-kæn, wa-yiu ih-go z m-neh-de. ¹⁴ Iah-seh teng gyi-lah wô, Keh z ngô yi-kying teng ng-lah wô-ko-de, ng-lah z-go t'en-ts. ¹⁵ Tsih-yiu ka tso-fah hao tso ng-go bing-kyü: ngô ts-tin Fah-lao-go sing-ming vah-tsiu, ziah-z ng ting siao ah-di feh læ, pih-ding feh-hyü ng dzong dông-deo c'ih-ky'i. ¹⁶ Hao ts'a ng-lah cong-nyiang ih-go, ky'i be ng-lah ah-di læ; yü-to pih-ding kwæn-læ dông-deo, hao te-tsing ng-go shih-wô, ng z dzing-jih-go feh; feh z-ka, ngô ts-tin Fah-lao-go sing-ming vah-tsiu, ng z-go t'en-ts. Ziu pô gyi-lah cong-nying kwæn-leh sæn-nyih. ¹⁸ Tao di-sæn nyih Iah-seh teng gyi-lah wô, Ngô z p'ô-gyü Jing-ming-go: ng-lah ka tso-fah hao yiu sing-ming. ¹⁹ Ng ziah-z dzing-jih-go, ka-ni ng-lah hyüong-di cong-nyiang hao liu ih-go nying kwæn-læ lao-kæn-li: yü-to tsæ-leh koh kyü-ky'i kyiü ng-lah oh-li-go kyih; ²⁰ yia be ng-lah ting-siao ah-di læ kyin ngô: z-ka, ng-go shih-wô hao k'ao-jih, ng feh we si, Gyi-lah i gyi ka tso.

³ 約瑟十個兄弟就走落埃及去糴穀。⁴ 只有約瑟個阿弟便雅憫，雅各弗差其等兄弟大家去，是介話：「恐怕其會受害。」⁵ 箇遭以

色列個兒子等箇星糴穀個人大家來，因為迦南地方也有荒年。⁶ 介時候約瑟掌管穀價權柄，糴穀撥攏總百姓。約瑟個兄弟來，朝其面前伏倒地垵裏。⁷ 約瑟看見兄弟，認得其拉，裝勒弗認得，又狠其拉，是介話：「爾從何裏來？」其拉話：「從迦南地方來買糧食個。」⁸ 約瑟認得兄弟，只是兄弟弗認得其。⁹ 約瑟記得前頭指點其拉個夢，等其拉話：「爾拉是探子，特爲來看箇地方個破綻。」¹⁰ 其拉等其話：「主，弗是介。爾個奴僕是爲了買糧食來個。¹¹ 阿拉都是一個人個兒子。阿拉是誠實個人。爾個奴僕弗是探子。」¹² 約瑟等其拉話：「弗是，爾是特爲來看箇地方破綻個。」¹³ 其拉話：

「爾個奴僕是十二個兄弟，迦南地方一個人個兒子。今末頂小個等阿拉阿爹大家來間，還有一個是嘸得了。」¹⁴ 約瑟等其拉話：「箇是我已經等爾拉話過了，爾拉是個探子。¹⁵ 只有介做法好做爾個憑據。我指點法老個性命罰咒，若是爾頂小阿弟弗來，必定弗許爾從蕩頭出去。¹⁶ 好差爾拉中央一個，去陪爾拉阿弟來，餘多必定關來蕩頭，好對證爾個說話，爾是誠實個弗。弗是介，我指點法老個性命罰咒，爾是個探子。」就把其拉衆人關了三日。¹⁸ 到第三日約瑟等其拉話：「我是怕懼神明個。爾拉介做法好有性命。¹⁹ 爾若是誠實個，介呢爾拉兄弟中央好留一個人關來牢監裏。餘多載勒穀歸去救爾拉屋裏個急。²⁰ 也陪爾拉頂小阿弟來見我。是介，爾個說話好靠實，爾弗會死。」其拉依其介做。

²¹ Hyüong-di kông-læ-kông-ky'i wô, Ah-lah we-leh ah-di-go z-ken tsing-tsing z yiu-ze; k'en gyi kw'u-kw'u gyiu ah-lah, ah-lah feh t'ing: keh-lah tsao-djoh keh-go næn-deo. ²² Liu-bin we-teh gyi-lah wô, Ngô soh feh-z teng ng-lah wô, M-nao teh-ze keh-go siao-nying, tsih-z ng-lah feh-k'eng t'ing: sô-yi gyi hyüih iao t'ao-wæn-de. ²³ Gyi-lah feh-hyiao-teh Iah-seh t'ing-leh-c'ih gyi-go shih-wô; ing-we z k'ao t'ong-z djün-wô-go. ²⁴ Iah-seh nyin-cün li-k'æ gyi-lah, ngæn-li-c'ih-de; yi cün-læ teng gyi-lah kông: læ hyüong-di min-zin pô Si-min bo-tong.

²¹ 兄弟講來講去話：「阿拉爲了阿弟個事幹真真是有罪。看其苦苦求阿拉，阿拉弗聽。箇拉遭着箇個難頭。」²² 流便回答其拉話：「我啥弗是等爾拉話，嚙得好得罪箇個小人，只是爾拉弗肯聽。所以其血要討還了。」²³ 其拉弗曉得約瑟聽勒出其個說話，因爲是靠通事傳話個。²⁴ 約瑟扭轉離開其拉，眼淚出了。又轉來等其拉講，來兄弟面前把西緬縛束。

²⁵ Iah-seh feng-fu nying do koh, tsi-mun gyi-lah-go dæ, wæn koh-nying nying-ts læ gyi dæ li-hyang, yi peh gyi-lah lu-zông-go liang-ts'ao; ziu z-ka dæ gyi-lah. ²⁶ Hyüong-di ziu peh li-ts pe-leh koh, dzong keh-deo kyü-ky'i. ²⁷ Tao 'ô-c'ü-li yiu ih-go ka-k'æ gyi-go dæ iao do liang-ts'ao ü li-ts, k'en-kyin nying-ts læ dæ-k'eo-li; ²⁸ ziu teng cong hyüong-di wô, Ngô-go nying-ts wæn-de, læ ngô dæ li-hyang: gyi-lah

ky'ih-hoh ling-ling dong, dô-kô z-ka wô, Jing-ming z-ka tao ah-lah, dza kông-kyiu?

²⁵ 約瑟吩咐人馱穀，齒滿其拉個袋，還各人銀子來其袋裏向，又撥其拉路上個糧草。就是介待其拉。²⁶ 兄弟就撥驢子揸勒穀，從箇頭歸去。²⁷ 到下處裏有一個解開其個袋要馱糧草餵驢子，看見銀子來袋口裏，²⁸ 就等衆兄弟話：「我個銀子還了，來我袋裏向。」其拉喫懍懍動，大家是介話：「神明是介到阿拉，咋講究？」

²⁹ Tseo-cün Kyüô-nen di-fông, tao ah-tia Yüô-koh di-fông, ziu kao-su gyi sô p'ong-djoh-go z-ken, wô, ³⁰ Keh di-fông cü-nying-kô heng ah-lah, sön ah-lah z t'en-ts. ³¹ Ah-lah teng gyi wô, Ah-lah z dzing-jih-go nying, jih-dzæ feh-z t'en-ts: ³² peng-læ z yiu jih-nyi hyüong-di, tso ah-tia-go ng-ts: yiu ih-go m-neh-de: kyih-mih-ts ting siao-go læ Kyüô-nen di-fông teng ah-tia dô-kô læ-kæn. ³³ Keh di-fông cü-nying-kô teng ah-lah wô, Ng-lah z dzing-jih-go feh, ngô z-ka hao hyiao-teh: liu ng-lah hyüong-di li-hyang ih-go teng ngô dô-kô læ-tong; yü-to tsæ-leh liang-ts'ao ky'i kyi ng oh-li-go kyih. ³⁴ Ping-ts'ia be ng ting siao ah-di læ kyin ngô: ka-ni ngô hao hyiao-teh ng-lah feh-z t'en-ts, z dzing-jih-go: ngô ziu wæn ng-go hyüong-di, ng læ ts'-di yia hao tso sang-i.

²⁹ 走轉迦南地方，到阿爹雅各地方，就告訴其所碰着個事幹，話：³⁰ 「箇地方主人家狠阿拉，算阿拉是探子。³¹ 阿拉等其話：『阿拉是誠實個人，實在弗是探子。³² 本來是有十二兄弟，做阿爹個兒子。有一個嚙得了。今末子頂小個來迦南地方等阿爹大家來間。』³³ 箇地方主人家等阿拉話：『爾拉是誠實個弗，我是介好曉得。留爾拉兄弟裏向一個等我大家來東，餘多載勒糧草去救爾屋裏個急。³⁴ 並且陪爾頂小阿弟來見我。介呢我好曉得爾拉弗是探子，是誠實個。我就還爾個兄弟，爾來此地也好做生意。』」

³⁵ Teng-tao də tao-c'ih-go z-'eo, koh-nying-go nying-pao tu læ zi-go də-li: gyi-lah teng ah-tia k'en-kyin nying-pao ziu ky'ih-hoh-de. ³⁶ Ah-tia Yüô-koh teng gyi-lah wô, Ng-lah 'æ-sah ngô-de: Iah-seh m-neh-de: Si-min yia m-neh-de: yi iao do Bin-yüô-ming ky'i: keh-sing z-ken tu z 'æ ngô-go. ³⁷ Liu-bin teng ah-tia z-ka wô, Ts'ing ng kao-fu ngô-go siu-li; ngô pih-ding ta-læ wæn ng: ziah-z feh ta-læ wæn ng, ng hao sah-diao ngô liang-go ng-ts. ³⁸ Yüô-koh wô, Ngô-go ng-ts pih-ding feh teng ng dô-kô ky'i: ing-we gyi ah-ko yi-kying si-de, tsih-yiu gyi doh-zi læ-tong: gyi ziah læ lu-zông ziu 'æ, z ng s-teh ngô bah deo-fah kwu-kwu-ts'i-ts'i tao ing-s-li ky'i.

³⁵ 等到袋倒出個時候，各人個銀包都來自個袋裏。其拉等阿爹看見銀包就喫惶了。³⁶ 阿爹雅各等其拉話：「爾拉害煞我了。約瑟

嘸得了，西緬也嘸得了，又要馱便雅憫去，箇星事幹都是害我個。」³⁷ 流便等阿爹是介話：「請爾交付我個手裏，我必定帶來還爾。若是弗帶來還爾，爾好殺掉我兩個兒子。」³⁸ 雅各話：「我個兒子必定弗等爾大家去，因為其阿哥已經死了，只有其獨自來東。其若來路上受害，是爾使得我白頭髮孤孤悽悽到陰司裏去。」

Ts. XLIII.

Keh di-fông hwông-nyin li-'æ. ² Dzong Yiæ-gyih do-læ-go koh yi-kying wun-de, ah-tia teng gyi-lah wô, Tsæ ky'i, teng ah-lah ma-tin liang-ts'ao læ. ³ Yiu-da we-teh gyi, wô, Keh-go nying kyih-kyih-jih-jih teng ah-lah wô, Ziah-z ng-lah ah-di feh teng ng dô-kô læ, ng-lah m-neh hao kyin ngô-go min. ⁴ Næn-kæn ziah-z ts'a ah-di dô-kô ky'i, ah-lah hao tseo-loh, teng ng ma liang-ts'ao. ⁵ Ng ziah feh-k'eng ts'a gyi, ah-lah feh ky'i: ing-we keh-go nying teng ah-lah wô, Ziah-z ng-lah ah-di feh teng ng dô-kô læ, ng-lah m-neh hao kyin ngô-go min. ⁶ Yi-seh-lih wô, Dza-we z-ka 'æ ngô, teng keh-go nying wô, ng-lah wa-yiu ah-di ni? ⁷ Gyi-lah wô, Keh-go nying si-si ti-ti bun-meng ah-lah-go li-lih, teng ah-lah-go ts'ing-kyün, wô, Ng-lah ah-tia wa læ-kæn feh? ng-lah wa-yiu bih-go hyüong-di feh? Ah-lah tsiao gyi meng-go shih-wô we-

teh gyi: dza hyiao-teh gyi we wô, Ta ng-lah ah-di læ ni? ⁸ Yiu-da teng gyi ah-tia Yi-seh-lih wô, Ts'a ah-di teng ngô dong-de, ah-lah ziu dong-sing ky'i; s-teh ng teng ah-lah, lin ah-lah siao-nying tu yiu sing-ming, feh we si. ⁹ Ngô we teng gyi tso pao: ng hyiang ngô-go siu-li t'ao-wæn: ziah feh ta gyi kyü-læ en-læ ng-go min-zin, ka-ni, ngô z üong-yün yiu ze. ¹⁰ Ah-lah ziah feh-z nga-nga-ts'i-ts'i, næn-kæn yi-kying hao ky'i-ts tsæ læ-de. ¹¹ Ah-tia Yi-seh-lih teng gyi-lah wô, Ziah-z ka, hao ka tso-fah; do-leh ts'-di ting hao tong-si, fông-læ ky'i-ming li-hyang, ziu-z ih-ngæn jü-hyang, teng mih-dông; wa-yiu hyiang-liao, meh-yiah, fi-ts, 'ang-nying keh-sing, ta-loh-ky'i song-peh keh-go nying tso li-veh. ¹² Siu-li yi ta ih-be nying-ts, lin zin-deo dæ-li ta-kyü-læ-go nying-ts, yia siu-li ta-ky'i wæn gyi: k'ong-p'ô gyi 'ôh-tsia yiu c'ün-ts'oh. Wa-yiu be ng-lah ah-di, dong-sing, tsæ tao keh-go nying di-fông ky'i. ¹⁴ Dæn-nyün djün-neng-go Jing-ming peh ng-lah teh-djoh keh-go nying eng-we, ts'a ng-lah hyüong-di teng Bin-yüô-ming kyü-læ: ziah-z sông-diao ng-ts, yia tsih-hao sông-diao-de.

箇地方荒年厲害。² 從埃及馱來個穀已經完了，阿爹等其拉話：「再去，等阿拉買點糧草來。」³ 猶大回答其，話：「箇個人結結實實等阿拉話：『若是爾拉阿弟弗等爾大家來，爾拉嚙得好見我個面。』」⁴ 難問若是差阿弟大家去，阿拉好走落，等爾買糧草。⁵ 爾若弗肯差其，阿拉弗去。因為箇個人等阿拉話：『若是爾拉阿弟

弗等爾大家來，爾拉嘅得好見我個面。』」⁶ 以色列話：「咋會是介害我，等箇個人話，爾拉還有阿弟呢？」⁷ 其拉話：「箇個人細細底底盤問阿拉個履歷，等阿拉個親眷，話：『爾拉阿爹還來問弗？爾拉還有別個兄弟弗？』阿拉照其問個說話回答其。咋曉得其會話：『帶爾拉阿弟來』呢？」⁸ 猶大等其阿爹以色列話：「差阿弟等我同隊，阿拉就動身去。使得爾等阿拉，連阿拉小人都有性命，弗會死。⁹ 我會等其做保，爾向我個手裏討還。若弗帶其歸來安來爾個面前，介呢，我是永遠有罪。¹⁰ 阿拉若弗是捱捱棲棲，難間已經好去仔再來了。」¹¹ 阿爹以色列等其拉話：「若是介，好介做法。馱勒此地頂好東西，放來器皿裏向，就是一眼乳香，等蜜糖；還有香料、沒藥、榲子、杏仁箇星，帶落去送撥箇個人做禮物。¹² 手裏又帶一倍銀子，連前頭袋裏帶歸來個銀子，也手裏帶去還其。恐怕其或者有舛錯。還有陪爾拉阿弟，動身，再到箇個人地方去。¹⁴ 但願全能個神明撥爾拉得着箇個人恩惠，差爾拉兄弟等便雅憫歸來。若是喪掉兒子，也只好喪掉了。」

¹⁵ Gyi-lah ziu do keh-go li-veh, siu-li ta kô-be-go nying-ts, teng Bin-yüô-ming, dong-sing tseo-loh Yiæ-gyih, lih-læ Iah-seh min-zin. ¹⁶ Iah-seh k'en-kyin Bin-yüô-ming dô-kô læ, ziu teng oh-li-go tsong-kwun? wô, Ling keh-sing nying tao oh-li, sah sang-k'eo be-bæn, ing-we tsiu-ko keh-sing nying iao teng ngô dô-kô ky'üoh-væn. ¹⁷ Keh-go nying i Iah-seh-go feng-fu, ling gyi-lah tseo-tsing Iah-seh oh-li. ¹⁸ Gyi-

lah k'en-kyin ling tsing Iah-seh oh-li, ziu ky'ih-hoh, wô, We-leh deo-tsao də-li ta-kyü-go nying-ts, keh-lah ling ah-lah tsing dōng-deo, iao zing pæn-deo, 'æ ah-lah, k'ô ah-lah tso nu-boh, deh ah-lah-go li-ts. ¹⁹ Gyi-lah ziu tseo-long Iah-seh oh-li-go tsong-kwun, læ meng-k'eo-den teng gyi siang-liang, wô, Cü, ah-lah deo-tsao tseo-loh ma liang-ts'ao læ; ²¹ kyü-ky'i tao 'ô-c'ü-li, ka-k'æ də, k'en-kyin koh-nying nying-ts læ gyi də-k'eo-li, long-tsong tsiao-su: næn-kæn ah-lah siu-li ta-læ wæn ng. ²² Wa-yiu siu-li ling-nga ta-leh nying-ts ma liang-ts'ao: jü fōng ah-lah nying-ts læ də-li, ah-lah z feh teh-cü. ²³ Gyi wô, Ng-lah fōng-sing, hao-vong p'ô: ng-go Jing-ming teng ng ah-tia-go Jing-ming læ də-li s-peh ng dzæ-veh: ng-go nying-ts ngô yi-kying siu-tao-de. Ziu ling Si-min c'ih-læ peh gyi-lah kyin-min. ²⁴ Keh-go nying ling gyi-lah tsing Iah-seh oh-li, do shü peh gyi-lah, gyi-lah gyiang-gyiang kyiah: ping-ts'ia ü gyi-lah li-ts. ²⁵ Keh-go li-veh gyi-lah yü-sin be-bæn teng Iah-seh tsiu-ko kyü-læ; ing-we t'ing-meng gyi-lah z iao læ keh-deo ky'üoh-væn.

¹⁵ 其拉就馱箇個禮物，手裏帶加倍個銀子，等便雅憫，動身走落埃及，立來約瑟面前。¹⁶ 約瑟看見便雅憫大家來，就等屋裏個總管話：「領箇星人到屋裏，殺牲口備辦，因為晝過箇星人要等我大家喫飯。」¹⁷ 箇個人依約瑟個吩咐，領其拉走進約瑟屋裏。¹⁸ 其拉看見領進約瑟屋裏，就喫惟，話：「爲了頭遭袋裏帶歸個銀子，箇

拉領阿拉進蕩頭，要尋扳頭，害阿拉，柯阿拉做奴僕，奪阿拉個驢子。」¹⁹ 其拉就走攏約瑟屋裏個總管，來門口頭等其商量，話：

「主，阿拉頭遭走落買糧草來，²¹ 歸去到下處裏，解開袋，看見各人銀子來其袋口裏，攏總照數。難問阿拉手裏帶來還爾。²² 還有手裏另外帶勒銀子買糧草。誰放阿拉銀子來袋裏，阿拉是弗得知。」

²³ 其話：「爾拉放心，好甯怕。爾個神明等爾阿爹個神明來袋裏賜撥爾財物。爾個銀子我已經收到了。」就領西緬出來撥其拉見面。

²⁴ 箇個人領其拉進約瑟屋裏，馱水撥其拉，其拉澆澆腳，並且餵其拉驢子。²⁵ 箇個禮物其拉預先備辦等約瑟晝過歸來，因為聽聞其拉是要來箇頭喫飯。

²⁶ [1] Iah-seh kyü oh-li z-'eo, gyi-lah siu-li do-leh li-veh song gyi, tseo-tsing oh-li, dziao gyi boh-tao di-ying-li. ²⁷ Iah-seh meng-meng gyi en, wô, Ng zin-deo sô wô-go lao-dzing nying, ziu-z ng-lah ah-tia, gyin-go feh, wa læ-tong feh? ²⁸ Gyi-lah we-teh wô, Ng-go nu-boh ah-lah ah-tia gyin-go, wa læ-kæn; ziu deo eo-tæn-tao pa gyi. ²⁹ Iah-seh ngæn-tsing dæ-ky'i, k'en-kyin dong-meo ng-ts ah-di Bin-yüô-ming, ziu wô, Ng-lah zin-deo teng ngô wô-go ting siao ah-di, z keh-go nying feh? Yi z-ka wô, Ngô ng-ts, dæn-nyün Jing-ming s eng-we peh ng. ³⁰ Iah-seh kw'a-kw'a zing hao k'oh-go di-fông, tseo-tsing vông-li ky'i k'oh; ing-we æ-sih ah-di sing-li ziang ho me ka, ³¹ Gyang-leh min tseo-c'ih-læ: zi tso-gyi, wô, Pa 'ô-væn. ³² Ziu pa-ky'i-læ, gyi-zi ih-coh,

gyi hyüong-di ih-coh, Yiæ-gyih nying ih-coh: ing-we Yiæ-gyih nying feh teng Hyi-pah-læ nying dong-zih: teng gyi dong-zih z Yiæ-gyih nying u-su-go. ³³ P'a gyi-lah zo-we læ Iah-seh min-zin, tu tsiao gyi-lah nyin-kyi do-siao-go ts'jü: keh-sing nying dô-kô hyi-gyi. ³⁴ Iah-seh pô gyi-zi-go min-zin ts'æ-su feng peh keh-sing nying: tsih-z teng peh Bin-yüô-ming-go ts'æ-su, pi bih-nying to s-be: gyi-lah teng Iah-seh dô-kô ky'üoh-tsiu kw'a-loh.

²⁶ 約瑟^[1]歸屋裏時候，其拉手裏馱勒禮物送其，走進屋裏，朝其伏倒地垵裏。²⁷ 約瑟問問其安，話：「爾前頭所話個老成人，就是爾拉阿爹，健個弗，還來東弗？」²⁸ 其拉回答話：「爾個奴僕阿拉阿爹健個，還來間。」就頭偃帶倒拜其。²⁹ 約瑟眼睛抬起，看見同母兒子阿弟便雅憫，就話：「爾拉前頭等我話個頂小阿弟，是箇個人弗？」又是介話：「我兒子，但願神明賜恩惠撥爾。」³⁰ 約瑟快快尋好哭個地方，走進房裏去哭。因為愛惜阿弟心裏像火焮介，³¹ 澆了面走出來，自做其，話：「擺下飯。」³² 就擺起來，其自一桌，其兄弟一桌，埃及人一桌。因為埃及人弗等希伯來人同食，等其同食是埃及人惡慄個。³³ 派其拉坐位來約瑟面前，都照其拉年紀大小個次序。箇星人大家稀奇。³⁴ 約瑟把其自個面前菜蔬分撥箇星人，只是等撥便雅憫個菜蔬，比別人多四倍。其拉等約瑟大家喫酒快樂。

Ts. XLIV.

Iah-seh feng-fu oh-li-go tsong-kwun, wô, Do liang-zih tsi-mun
keh-sing nying-go dæ-li, tsiao gyi-lah sô pe-leh-dong-go, yia fông koh-
nying-go nying-ts læ gyi dæ-k'eo-li. ² Wa-yiu do ngô-go tsiah-pe, ziu-z
nying-ts tsiah-pe, teng gyi dih-koh-go nying-ts, fông-læ ting siao-go
nying dæ-k'eo-li: gyi ziu i Iah-seh sô-wô ka tso.

約瑟吩咐屋裏個總管，話：「馱糧食齒滿箇星人個袋裏，照其
拉所措勒動個，也放各人個銀子來其袋口裏。² 還有馱我個爵杯，
就是銀子爵杯，等其糴穀個銀子，放來頂小個人袋口裏。其就依約
瑟所話介做。」

³ T'in kông-kông liang ts'a keh-sing nying teng li-ts ky'i. ⁴ C'ih-
dzing wa feh-yün, Iah-seh teng tsong-kwun wô, Ky'i tse keh-sing
nying; tse-djoh-ts, hao teng gyi-lah wô, Ng dza-we jün tsiang oh pao
ni? ⁵ Keh ky'i-feh-z ngô cü-nying-kô sô ky'üoh-go tsiah-pe ma? Ky'i
feh-z yüong gyi ky'i-k'o-go ma? Ng ka tso z tsoh-ôh. ⁶ Ziu tse-djoh gyi-
lah, pô keh-go shih-wô teng gyi-lah kông. ⁷ Gyi-lah teng gyi wô, Cü,
dza-we z-ka wô? ng-go nu-boh tön feh ka tso. ⁸ Zin-deo læ dæ-k'eo-li

teh-djoh-go nying-ts, ah-lah dzong Kyüô-nen di-fông ta-læ wæn ng: dza-we dzong ng cü-nying-kô oh-li t'eo kying-ts nying-ts ni? ⁹ Ng nu-boh cong-nyiang feh-leng læ jü di-fông zing-djoh, gyi pih-ding si; ah-lah yia tso ng cü-go nu-boh. ¹⁰ Gyi wô, Næn-kæn tsiao ng shih-wô ka tso: læ jü-go di-fông zing-djoh, gyi we tso ngô-go nu-boh; yü-to tu sön m-ze. ¹¹ Cong-nying ziu kw'a-kw'a pô dæ fông-loh di-nyang-li; tu ka-k'æ gyi-go dæ. ¹² Tsong-kwun seo gyi-lah, dzong do-go ky'i-deo, tao siao-go we-ts, zing-djoh tsiah-pe læ Bin-yüô-ming dæ-li.

³ 天剛剛亮差箇星人等驢子去。⁴ 出城還弗遠，約瑟等總管話：

「去追箇星人。追着仔，好等其拉話：『爾咋會善將惡報呢？⁵ 箇豈弗是我主人家所喫個爵杯嗎？豈弗是用其起課個嗎？爾介做是作惡。』」⁶ 就追着其拉，把箇個說話等其拉講。⁷ 其拉等其話：

「主，咋會是介話？爾個奴僕斷弗介做。⁸ 前頭來袋口裏得着個銀子，阿拉從迦南地方帶來還爾。咋會從爾主人家屋裏偷金子銀子呢？⁹ 爾奴僕中央弗論來誰地方尋着，其必定死，阿拉也做爾主個奴僕。」¹⁰ 其話：「難間照爾說話介做，來誰個地方尋着，其會做我個奴僕，餘多都算無罪。」¹¹ 衆人就快快把袋放落地垵裏，都解開其個袋。¹² 總管搜其拉，從大個起頭，到小個爲止，尋着爵杯來便雅憫袋裏。

¹³ Cong-nying ziu c'ô-k'æ i-zông, tu pô gyi-lah sô pe-go fông-læ li-ts zông-teng, tseo-cün dzing-li. ¹⁴ Yiu-da teng hyüong-di tseo-tao Iah-seh oh-li: Iah-seh wa læ-kæn: gyi-lah dziao gyi p'oh-tao di-ying-li. ¹⁵ Iah-seh teng gyi-lah wô, Ng sô-tso z dza-go? Næn-dao feh hyiao-teh ziang ngô ka nying jih-dzæ z we ky'i-k'o-go ma? ¹⁶ Yiu-da wô, Ah-lah teng ng cü yiu soh-go hao kông? yiu soh-go hao bin? yiu soh-go hao feng-p'eo? Jing-ming z yi-kying dzô-ts'ah ng nu-boh-go ze-ming: næn-kæn ah-lah teng læ gyi di-fông zing-djoh tsiah-pe-go nying, tu tso ng cü-go nu-boh. ¹⁷ Iah-seh wô, Ngô tön feh ka tso: tæ-n-tsih læ gyi siu-li zing-djoh tsiah-pe-go we tso ngô-go nu-boh: ng-lah hao en-en-ŵeng-ŵeng kyü ah-tia di-fông ky'i.

¹³ 衆人就扯開衣裳，都把其拉所措個放來驢子上頂，走轉城裏。¹⁴ 猶大等兄弟走到約瑟屋裏。約瑟還來問。其拉朝其撲倒地垵裏。¹⁵ 約瑟等其拉話：「爾所做是咋個？難道弗曉得像我介人實在是會起課個嗎？」¹⁶ 猶大話：「阿拉等爾主有啥個好講？有啥個好辯？有啥個好分割？神明是已經查察爾奴僕個罪名。難間阿拉等來其地方尋着爵杯個人，都做爾主個奴僕。」¹⁷ 約瑟話：「我斷弗介做。單只來其手裏尋着爵杯個會做我個奴僕。爾拉好安安穩穩歸阿爹地方去。」

¹⁸ Yiu-da tseo-long, z-ka wô, Cü, ng teng Fah-lao ih-yiang-go; gyiu ng cing nu-boh kao-su ih-kyü shih-wô, peh ng cü t'ing: m-nao sang-ho ô-wông ng-go nu-boh. ¹⁹ Zin-deo ng cü meng nu-boh, wô, Ng-lah yiu ah-tia teng hyüong-di feh? ²⁰ Ah-lah we-teh cü wô, Ah-lah yiu ah-tia, z lao-dzing nying, wa-yiu lao-nyin sô sang-go siao ng-ts; gyi ah-ko yi-kying si-de; gyi ah-nyiang doh-doh dzing-loh keh ih-go: ah-tia ting dzih-din gyi. ²¹ Ng teng nu-boh wô, Ta gyi loh tao ngô di-fông læ, s-teh ngô ts'ing-ngæn moh-tu. ²² Ah-lah teng cü wô, Siao-nying feh-neng-keo li-k'æ ah-tia: ziah-z li-k'æ gyi, ah-tia pih-ding we si. ²³ Ng teng nu-boh wô, Ziah-z ng-lah ting siao ah-di feh teng ng dô-kô læ, ng-lah m-neh hao tsæ kyin ngô-go min. ²⁴ Ka-ni, ah-lah tseo-cün tao ng nu-boh ngô ah-tia di-fông, pô ng cü-go shih-wô kao-su gyi. ²⁵ 'Eo-deo ah-tia z-ka wô, Ng-lah tsæ ky'i, teng ah-lah ma-tin liang-zih. ²⁶ Ah-lah wô, Ky'i-feh-læ-go: ziah-z ting siao ah-di teng ah-lah dong-de, z hao loh-ky'i: ziah ting siao ah-di feh teng ah-lah dong-de, ah-lah m-neh hao teng keh-go nying kyin-min. ²⁷ Ng-go nu-boh ngô ah-tia teng ah-lah wô, Ng-lah hyiao-teh ngô ts'i-ts teng ngô sang liang-go ng-ts. ²⁸ Ih-go li-k'æ ngô ky'i: ngô z-ka wô, gyi pih-ding z be ngao-sah: tao jü-kying m-neh k'en-kyin gyi. ²⁹ Ziah-z ng-lah yi ta-leh keh ih-go li-k'æ ngô ky'i, gyi 'oh-tsia ziu 'æ, z s-teh ngô bah deo-fah kwu-kwu ts'i-ts'i tao ing-s-li ky'i. ³⁰ Z-ka ah-tia-go sing-ming teng keh siao-nying-go

sing-ming lin-long-liao-go, næn-kæn ngô kyü-tao ng nu-boh ngô ah-tia di-fông, keh siao-nying feh teng ah-lah dô-kô ky'i; ³¹ gyi k'en-kyin keh siao-nying feh teng ah-lah dong-de, pih-ding we si, z ah-lah s-teh ng-go nu-boh ah-lah ah-tia bah deo-fah kwu-kwu ts'i-ts'i tao ing-s-li ky'i. ³² Ping-ts'ia ng-go nu-boh læ ah-tia min-zin pao keh siao-nying wô, Ngô ziah-z feh ta gyi kyü-læ, ka-ni ngô z üong-yün teh-ze ah-tia. ³³ Næn-kæn gyiu ng, cing ngô dæ-teng siao-nying tso ngô cü-go nu-boh: peh keh siao-nying teng hyüong-di kyü-ky'i. ³⁴ Ing-we gyi ziah feh dong-de ky'i, ngô dza hao tseo-cün teng ah-tia kyin-min: k'ong-p'ô k'en-kyin ah-tia tsao-djoh 'o-se.

¹⁸ 猶大走攏，是介話：「主，爾等法老一樣個。求爾准奴僕告訴一句說話，撥爾主聽。𠵼得好生火慳惶爾個奴僕。」¹⁹ 前頭爾主問奴僕，話：『爾拉有阿爹等兄弟弗？』²⁰ 阿拉回答主話：『阿拉有阿爹，是老成人，還有老年所生個小兒子，其阿哥已經死了，其阿孃獨獨剩落箇一個，阿爹頂值鈿其。』²¹ 爾等奴僕話：『帶其落到我地方來，使得我親眼目睹。』²² 阿拉等主話：『小人弗能夠離開阿爹。若是離開其，阿爹必定會死。』²³ 爾等奴僕話：『若是爾拉頂小阿弟弗等爾大家來，爾拉𠵼得好再見我個面。』²⁴ 介呢，阿拉走轉到爾奴僕我阿爹地方，把爾主個說話告訴其。²⁵ 後頭阿爹是介話：『爾拉再去，等阿拉買點糧食。』²⁶ 阿拉話：『去弗來個。若是頂小阿弟等阿拉同隊，是好落去。若頂小阿弟弗等阿拉同隊，阿

拉嘸得好等箇個人見面。』²⁷ 爾個奴僕我阿爹等阿拉話：『爾拉曉得我妻子等我生兩個兒子。²⁸ 一個離開我去，我是介話，其必定是被咬煞，到如今嘸得看見其。²⁹ 若是爾拉又帶勒箇一個離開我去，其或者受害，是使得我白頭髮孤孤悽悽到陰司裏去。』³⁰ 是介阿爹個性命等箇小人個性命連攏了個，難間我歸到爾奴僕我阿爹地方，箇小人弗等阿拉大家去。³¹ 其看見箇小人弗等阿拉同隊，必定會死，是阿拉使得爾個奴僕阿拉阿爹白頭髮孤孤悽悽到陰司裏去。³² 並且爾個奴僕來阿爹面前保箇小人話：『我若是弗帶其歸來，介呢我是永遠得罪阿爹。』³³ 難間求爾，准我代等小人做我主個奴僕。撥箇小人等兄弟歸去。³⁴ 因爲其若弗同隊去，我咋好走轉等阿爹見面。恐怕看見阿爹遭着禍祟。」

Ts. XLV.

Iah-seh læ keh-sing bông-pin lih-tong nying-go min-zin tso-gyi feh-læ, ziu wô, Keh-sing nying tu hao li-k'æ ngô tseo-c'ih-ky'i. Iah-seh s-teh hyüong-di nying-teh gyi-go z-'eo, m-nying teng gyi dô-kô lih-tong. ² Iah-seh 'ao-li-da-k'oh: Yiæ-gyih nying teng Fah-lao oh-li tu t'ing-meng-go. ³ Iah-seh teng hyüong-di wô, Ngô z Iah-seh. Ngô ah-tia wa weh-tong feh? Hyüong-di we-teh feh-c'ih: ing-we læ gyi min-zin

ling-ling-dong. ⁴ Iah-seh teng hyüong-di wô, Ts'ing ng-lah tseo-long-læ: gyi-lah ziu tseo-long-ky'i: gyi wô, Ngô z ng-lah ah-di Iah-seh, ziu-z ng-lah ma-peh Yiæ-gyih nying-go. ⁵ Næn-kæn hao-vong we-leh ma ngô tao đông-deo iu-meng, zi 'eng zi; keh z Jing-ming ts'a ngô pi ng-lah zông-zin læ hao pao-djün sing-ming. ⁶ Ing-we tao-c'ü yi-kying yiu liang-nyin hwông-nyin, wa-yiu ng-nyin m-neh kang-cong, m-neh siu-keh. ⁷ Jing-ming ts'a ngô pi ng-lah zông-zin læ, hao pao-djün ng-lah 'eo-dæ læ shü-kæn-zông, yi do-nyiang kyi ng-lah sing-ming. ⁸ Ka-ni ts'a ngô tao đông-deo feh-z ng-lah, z Jing-ming: Gyi z s-teh ngô tông Fah-lao ah-tia, teng gyi 'eh-kô-go cü, wa-yiu pin Yiæ-gyih-go tsong-toh. ⁹ Ng-lah soh-soh zông-ky'i tao ngô ah-tia di-fông, teng gyi wô, Ng-go ng-ts Iah-seh z-ka wô, Jing-ming yi-kying shih-lih ngô tso pin Yiæ-gyih-go cü: ts'ing tseo-loh tao ngô di-fông læ: m-nao nga-nga ts'i-ts'i. ¹⁰ Ng teng ts-seng, ngeo-ying, væn-pah sô yiu-go, hao deng-læ Ko-sæn di-fông, teng ng siang-gying. ¹¹ Læ keh-deo ngô we iang ng: (ing-we wa-yiu ng-nyin hwông-nyin:) sæn-leh ng teng ng-go kô-kyün, lin væn-pah sô yiu-go ky'üih-siao-dziang-tön. ¹² Ng-lah ts'ing-ngæn moh-tu, ngô ah-di Bin-yüô-ming yia ts'ing-ngæn moh-tu, z ngô ts'ing-k'eo teng ng-lah kông-go. ¹³ Ng-lah pih-ding pô ngô læ Yiæ-gyih-go yüong-wô, teng ng-lah sô k'en-kyin-go, tu wô hyiang ah-tia dao: soh-soh be ngô ah-tia tao đông-deo læ. ¹⁴ Ziu bao-leh ah-di Bin-yüô-ming

deo-kying k'oh-de; Bin-yüô-ming yia læ gyi deo-kying-yin di-k'oh. ¹⁵
Yi teng cong hyüong-di ts'ing-ts'ing cü, k'oh-de, 'eo-deo hyüong-di
teng gyi kông-kông.

約瑟來箇星旁邊立東人個面前做忌弗來，就話：「箇星人都好離開我走出去。」約瑟使得兄弟認得其個時候，無人等其大家立東。² 約瑟號淚大哭，埃及人等法老屋裏都聽聞個。³ 約瑟等兄弟話：「我是約瑟。我阿爹還活東弗？」兄弟回答弗出，因為來其面前慄慄動。⁴ 約瑟等兄弟話：「請爾拉走攏來。」其拉就走攏去。其話：「我是爾拉阿弟約瑟，就是爾拉賣撥埃及人個。⁵ 難間好留爲了賣我到蕩頭憂悶，自恨自。箇是神明差我比爾拉上前來好保全性命。⁶ 因為到處已經有兩年荒年，還有五年嘸得耕種，嘸得收割。⁷ 神明差我比爾拉上前來，好保全爾拉後代來世間上，又大樣救爾拉性命。⁸ 介呢差我到蕩頭弗是爾拉，是神明。其是使得我當法老阿爹，等其合家個主，還有遍埃及個總督。⁹ 爾拉速速上去到我阿爹地方，等其話：『爾個兒子約瑟是介話：神明已經設立我做遍埃及個主。請走落到我地方來。嘸得好捱捱棲棲。¹⁰ 爾等子孫、牛羊、凡百所有個，好庖來歌珊地方，等爾相近。¹¹ 來箇頭我會養爾（因為還有五年荒年）。省勒爾等爾個家眷，連凡百所有個缺少長短。』¹² 爾拉親眼目睹，我阿弟便雅憫也親眼目睹，是我親口等爾拉講個。¹³ 爾拉必定把我來埃及個榮華，等爾拉所看見個，都話向阿爹道。速速陪我阿爹到蕩頭來。」¹⁴ 就抱勒阿弟便雅憫頭頸哭

了。便雅憫也來其頭頸沿啼哭。¹⁵ 又等衆兄弟親親嘴，哭了，後頭兄弟等其講講。

¹⁶ Yiu nying djün peh Fah-lao oh-li t'ing-go wô, Iah-seh-go hyüong-di læ-tong: Fah-lao teng gyi dzing-ts tu hwun-hyi. ¹⁷ Fah-lao teng Iah-seh wô, Ng hao wô hyiang hyüong-di dao, Z-ka tso-fah; peh sang-k'eo pe-leh tong-si, tao Kyüô-nen di-fông ky'i; ¹⁸ tsih ng-lah ah-tia, teng ng-lah oh-li-go nying, tao ngô di-fông læ: ngô pô Yiæ-gyih di-fông hao-go tong-si s-peh ng: ng ziu hao ky'üoh keh di-t'u-go 'eo-jih. ¹⁹ Næn-kæn ng i ngô-go feng-fu ka tso, ziu-z, dzong Yiæ-gyih di-fông do ts'ô-ts, tsæ ng-lah-go kô-siao, tsih ng ah-tia læ. ²⁰ Yia m-nao feh-sô-teh oh-li-go tong-si; ing-we 'en Yiæ-gyih di-fông-go hao-c'ü tu joh-ü ng.

¹⁶ 有人傳撥法老屋裏聽個話：「約瑟個兄弟來東。」法老等其臣子都歡喜。¹⁷ 法老等約瑟話：「爾好話向兄弟道，是介做法，撥牲口措勒東西，到迦南地方去。¹⁸ 接爾拉阿爹，等爾拉屋裏個人，到我地方來。我把埃及地方好個東西賜撥爾。爾就好喫箇地土個厚實。」¹⁹ 難間爾依我個吩咐介做，就是，從埃及地方駛車子，再爾拉個家小，接爾阿爹來。²⁰ 也嘅得好弗捨得屋裏個東西，因為咸埃及地方個好處都屬於爾。」

²¹ Yi-seh-lih ng-ts ziu-z ka tso: Iah-seh tsiao Fah-lao-go feng-fu, be ts'ô-ts peh gyi-lah, teng lu-zông ing-yüong-go liang-ts'ao. ²² Ping-ts'ia song gyi-lah koh-nying i-zông kyî-t'ao; tsih-yiu song Bin-yüô-ming-go, nying-ts sæn-pah kw'e, i-zông ng-t'ao. ²³ Gyi ta-peh ah-tia-go ziu-z; yüong li-ts jih-tsah, pe Yiæ-gyih di-fông hao-go tong-si; ts' li-ts jih-tsah pe koh teng ping teng 'ô-væn, be-bæn ah-tia lu-zông ing-yüong. ²⁴ Ziu ts'a gyi hyüong-di kyü-ky'i. Ling dong-sing, Iah-seh teng gyi-lah wô, Ng-lah lu-zông ts'ih feh-k'o tsang-zao.

²¹ 以色列兒子就是介做。約瑟照法老個吩咐，備車子撥其拉，等路上應用個糧草。²² 並且送其拉各人衣裳幾套。只有送便雅憫個，銀子三百塊，衣裳五套。²³ 其帶撥阿爹個就是，雄驢子十隻，捎埃及地方好個東西，雌驢子十隻，捎穀等餅等下飯，備辦阿爹路上應用。²⁴ 就差其兄弟歸去。臨動身，約瑟等其拉話：「爾拉路上切弗可爭造。」

²⁵ Gyi-lah ziu dzong Yiæ-gyih zông-ky'i. tao Kyüô-nen di-fông kyin ah-tia Yüô-koh; ²⁶ teng gyi wô, Iah-seh wa weh-kæn, tso djün Yiæ-gyih di-go tsong-toh. Yüô-koh sing-hwe i-læn, feh siang-sing gyi-lah. ²⁷ Gyi-lah pô Iah-seh teng gyi kông-go shih-wô wô hyiang gyi dao: ah-tia Yüô-koh k'en-kyin Iah-seh ts'a-læ tsih gyi-go ts'ô-ts, sing ziu

weh-dong-de: ²⁸ Yi-seh-lih z-ka wô, Keo-de, ngô ng-ts Iah-seh wa
weh-tong: ts'ing ngô feh-zing si pih-ding ky'i k'en gyi.

²⁵ 其拉就從埃及上去。到迦南地方見阿爹雅各，²⁶ 等其話：
「約瑟還活間，做全埃及地個總督。」雅各心灰意懶，弗相信其
拉。²⁷ 其拉把約瑟等其講個說話話向其道。阿爹雅各看見約瑟差來
接其個車子，心就活動了。²⁸ 以色列是介話：「夠了，我兒子約瑟
還活東，請我弗曾死必定去看其。」

Ts. XLVI.

Yi-seh-lih ta-leh væn-pah sô-yiu-go dong-sing tao Bih-z-pô, hyin-
tsi peh ah-tia Yi-sah-go Jing-ming. ² Yia-tao Jing-ming hyin-c'ih peh
Yi-seh-lih k'en, teng gyi wô, Yüô-koh, Yüô-koh! Gyi wô, Ngô læ-tong.
³ Yi wô, Ngô z Jing-ming, ziu-z ng ah-tia-go Jing-ming: ng tseo-loh tao
Yiæ-gyih ky'i feh fông-teh; læ keh-deo Ngô we s-teh ng dzing-we ih-go
do koh. ⁴ Ngô we teng ng dô-kô tseo-loh Yiæ-gyih: Ngô pih-ding ling
ng kyü-læ: Iah-seh we ts'ing-siu en ng ngæn-tsing.

以色列帶勒凡百所有個動身到別是巴，獻祭撥阿爹以撒個神
明。² 夜到神明顯出撥以色列看，等其話：「雅各，雅各！」其
話：「我來東。」³ 又話：「我是神明，就是爾阿爹個神明。爾走

落到埃及去弗妨得。來箇頭我會使得爾成爲一個大國。⁴ 我會等爾大家走落埃及。我必定領爾歸來。約瑟會親手安爾眼睛。」

⁵ Yüô-koh dzong Bih-z-pô dong-sing: Yi-seh-lih ng-ts pô Fah-lao ts'a-læ tsih gyi-go ts'ô-ts, tsæ ah-tia Yüô-koh, teng gyi-lah kô-siao. ⁶ Yüô-koh teng gyi long-tsong 'eo-dæ ta-leh Kyüô-nen di-fông sô teh-djoh-go sang-k'eo ho-veh tao Yiæ-gyih ky'i; ⁷ ziu-z gyi-go ng-ts, seng-ts, gyi-go nön, teng seng-nyü, long-tsong 'eo-dæ tu teng gyi dong-de tao Yiæ-gyih ky'i.

⁵ 雅各從別是巴動身。以色列兒子把法老差來接其個車子，載阿爹雅各，等其拉家小。⁶ 雅各等其攏總後代帶勒迦南地方所得着個牲口貨物到埃及去。⁷ 就是其個兒子、孫子、其個囡，等孫女，攏總後代都等其同隊到埃及去。

⁸ Yi-seh-lih go ts-seng, ziu-z tao Yiæ-gyih ky'i-go, Yüô-koh teng gyi ng-ts, ming-z læ 'ô-veng; Yüô-koh do ng-ts Liu-bin. ⁹ Liu-bin-go ng-ts, Ha-noh, Fah-lu, Hyi-s-leng, Kyüô-mi. ¹⁰ Si-min-go ng-ts, Yiæ-meo-li, Yüô-ming, O-'eh, Yüô-kying, So-'eh, teng Kyüô-nen nyü-nying sang-go Siao-lo. ¹¹ Li-vi-go ng-ts, Keh-jing, Ko-'eh, Mi-lah-li. ¹² Yiu-da-go ng-ts, R, O-nen, Z-lah, ^[1]Fah-leh-z, Sah-lah. Tsih-yiu R teng O-nen z si-læ Kyüô-nen di-fông-de. Fah-leh-z-go ng-ts Hyi-s-leng, Ha-meo-leh. ¹³ ^[2]Yi-sah-kyüô-go ng-ts, Do-lah, Fu-üô, Iah-pah, Sing-leng.

¹⁴ Si-pu-leng-go ng-ts, Si-lih, Yi-leng, Yüô-li. ¹⁵ Keh-sing z Li-üô læ Pô-t'æn-üô-læn, sang-peh Yüô-koh-go ng-ts, wa-yiu gyi nön Ti-nô: t'ong-gong ng-ts nön sæn-jih-sæn nying.

⁸ 以色列個子孫，就是到埃及去個，雅各等其兒子，名字來下文。雅各大兒子流便。⁹ 流便個兒子，哈諾、法路、希斯崙、迦米。¹⁰ 西緬個兒子，耶母利、雅憫、阿轄、雅斤、瑣轄，等迦南女人生個少羅。¹¹ 利未個兒子，革順、哥轄、米拉利。¹² 猶大個兒子，珥、阿南、示拉、^[1]法勒士、撒拉。只有珥等阿南是死來迦南地方了。法勒士個兒子希斯崙、哈母勒。¹³ 以薩迦^[2]個兒子，陀拉、孚亞、約伯、伸崙。¹⁴ 西布倫個兒子，西烈、以倫、雅利。¹⁵ 箇星是利亞來巴坦亞蘭，生撥雅各個兒子，還有其因底拿。統共兒子因三十三人。

[1] 原文此處錯印爲 Feh-leh-z，前後文均爲 Fah-leh-z.

[2] 原文此處錯印爲 Yi-seh-kyüô，前後文均爲 Yi-sah-kyüô.

¹⁶ Kyüô-teh-go ng-ts, Si-fi-ong, Ha-kyi, Jü-nyi, Yi-z-peng, Yi-li, Üô-lo-ti, Üô-li-li. ¹⁷ Üô-shih-go ng-ts, Ing-nô, Yi-shü-üô, Yi-shü-yi, Pi-li-üô, teng ah-me Si-lah. Pi-li-üô-go ng-ts, Hyi-pah, Mah-kyih. ¹⁸ Keh-sing z Sih-p'ô-go ng-ts, ziu-z Lah-pæn s-peh gyi nön Li-üô-go: gyi sô sang-peh Yüô-koh-go t'ong-gong jih-loh-go nying.

¹⁶ 迦得個兒子，洗非翁、哈基、如尼、以士本、以利、亞羅底、亞利利。¹⁷ 亞設個兒子，音拿、以書亞、以書以、比利亞，等阿妹西拉。比利亞個兒子，希百、麥結。¹⁸ 箇星是悉帕個兒子，就是拉班賜撥其因利亞個。其所生撥雅各個統共十六個人。

¹⁹ Yüô-koh ts'i-ts Lah-kyih-go ng-ts, Iah-seh, Bin-yüô-ming. ²⁰ Iah-seh læ Yiæ-gyih z-'eo, En-go tsi-s Po-di-fi-lah-go nön Üô-si-neh sang-peh gyi-go ng-ts, Mô-nô-si, Yi-fah-lin. ²¹ [1] Bin-yüô-ming-go ng-ts, Pi-lah, Pi-kyih, Üô-jih-bih, Gyi-lah, Næ-mæn, Yi-hyi, Lo-jih, Meo-bing, Wu-bing, Üô-leh. ²² Keh-sing z Lah-kyih sang-peh Yüô-koh-go ng-ts; t'ong-gong jih-s-go nying.

¹⁹ 雅各妻子拉結個兒子，約瑟、便雅憫。²⁰ 約瑟來埃及時候，安個祭司波提非拉個因亞西納生撥其個兒子，瑪拿西、以法蓮。²¹ 便雅憫^[1]個兒子，比拉、比結、亞實別、其刺、乃幔、以希、羅實、母平、戶平、亞勒。²² 箇星是拉結生撥雅各個兒子，統共十四個人。

[1] 原文此處錯印爲 Bin-üô-ming，前後文均爲 Bin-yüô-ming.

²³ Dæn-go ng-ts, Wu-sing. ²⁴ Neh-da-li-go ng-ts, Yüô-sih, Kwu-nyi, Yiæ-seh, Z-lin. ²⁵ Keh-sing z Pih-lah-go ng-ts, ziu-z Lah-pæn s-peh gyi nön Lah-kyih-go: gyi sô sang-peh Yüô-koh-go t'ong-gong ts'ih-go nying.

²³ 但個兒子，戶伸。²⁴ 納大利個兒子，雅薛、沽尼、耶色、示臉。²⁵ 箇星是辟拉個兒子，就是拉班賜撥其因拉結個。其所生撥雅各個統共七個人。

²⁶ Z-ka teng Yüô-koh dong-de tao Yiæ-gyih læ-go, djü-leh Yüô-koh sing-vu ts-nga, dzong gyi iao-bo-li sang-loh-læ-go, t'ong-gong loh-jih-loh-go nying. ²⁷ Wa-yiu Iah-seh læ Yiæ-gyih sang liang-go ng-ts: ka-ni Yüô-koh ih-kô læ Yiæ-gyih go, t'ong-gong ts'ih-jih-go nying.

²⁶ 是介等雅各同隊到埃及來個，除了雅各新婦之外，從其腰縛裏生落來個，統共六十六個人。²⁷ 還有約瑟來埃及生兩個兒子。介呢雅各一家來埃及個，統共七十個人。

²⁸ Yüô-koh ts'a Yiu-da sin tao Iah-seh di-fông, ling-leh gyi hyiang Ko-sæn ka ky'i: cong-nying ziu tseo-tao Ko-sæn di-fông. ²⁹ Iah-seh be-leh ts'ô-ts, zông-ky'i tao Ko-sæn, nying-tsih ah-tia Yi-seh-lih, k'en-kyin-leh gyi; ziu bao-leh deo-kying, læ gyi deo-kying-yin k'oh-leh dziang-kyiu. ³⁰ Yi-seh-lih teng Iah-seh wô, Næn-kæn ngô si yia en-sing, ing-we ng wa læ-tong, ngô teng ng kyin-min-de. ³¹ Iah-seh teng hyüong-di teng ah-tia ih-kô wô, Ngô ky'i tseo-ming Fah-lao; teng gyi wô, Ngô hyüong-di teng ngô ah-tia ih-kô, zin-deo læ Kyüô-nen di-fông-go, næn-kæn tao ngô di-fông læ-de. ³² Keh-sing nying tu z k'en-yiang-go, ü sang-k'eo we-nyih; z ta-leh ngeo-yiang, teng væn-pah sô

yiü-go læ-de. ³³ T'ông-jün Fah-lao dziao ng-lah, meng, Ng-lah soh-go z-nyih? ³⁴ ng-lah ziu k'o-yi wô, Ng-go nu-boh dzong siao-læ tao jü-kying lin zi teng tsu-tsong tu z k'en sang-k'eo we-nyih: ka hao s-teh ng-lah deng-læ Ko-sæn di-fông: ing-we væn-pah k'en yiang nying z Yiæ-gyih nying sô u-su-go.

²⁸ 雅各差猶大先到約瑟地方，領勒其向歌珊介去。衆人就走到歌珊地方。²⁹ 約瑟備勒車子，上去到歌珊，迎接阿爹以色列，看見了其，就抱勒頭頸，來其頭頸沿哭了長久。³⁰ 以色列等約瑟話：「難間我死也安心，因爲爾還來東，我等爾見面了。」³¹ 約瑟等兄弟等阿爹一家話：「我去奏明法老，等其話：『我兄弟等我阿爹一家，前頭來迦南地方個，難間到我地方來了。³² 箇星人都是看羊個，餵牲口爲業。是帶勒牛羊，等凡百所有個來了。³³ 倘然法老朝爾拉，問：『爾拉啥個事業？』³⁴ 爾拉就可以話：『爾個奴僕從小來到如今連自等祖宗都是看牲口爲業。介好使得爾拉庵來歌珊地方，因爲凡百看羊人是埃及人所惡憐個。』」

Ts. XLVII.

Iah-seh tseo-ming Fah-lao wô, Ngô ah-tia teng ngô hyüong-di, lin gyi ngeo yiang, væn-pah sô yiü-go, dzong Kyüô-nen di-fông læ: næn-

kæn z læ Ko-sæn di-fông. ² Iah-seh læ hyüong-di cong-nyiang ling ng-go nying ky'i kyin Fah-lao. ³ Fah-lao teng gyi hyüong-di wô, Ng-lah tso soh-go z-nyih yia? Gyi-lah we-teh Fah-lao wô, Ng-go nu-boh, lin zi teng tsu-tsong tu z k'en-nyang-go. ⁴ Yi teng Fah-lao wô, Ah-lah læ tænkoh ts'-di; ing-we Kyüô-nen di-fông do hwông-nyin, ng-go nu-boh m-neh ts'ao-liao hao ü sang-k'eo: næn-kæn ts'ing ng, cing ng-go nu-boh deng-læ Ko-sæn di-fông. ⁵ Fah-lao teng Iah-seh wô, Ng ah-tia teng hyüong-di tao ng-go di-fông læ: ⁶ Yiæ-gyih di-fông læ ng min-zin: hao kæ n 'eo-jih-go di-t'u peh ng ah-tia hyüong-di deng; ziu-z hao djü-læ Ko-sæn di-fông: ping-ts'ia ng hyiao-teh gyi-lah cong-nyiang yiu dzæ-neng-go nying, hao kyü-tsin gyi-lah công-kwun ngô-go sang-k'eo. ⁷ Iah-seh ling-leh ah-tia Yüô-koh tsing ky'i, lih-læ Fah-lao min-zin: Yüô-koh coh-foh Fah-lao. ⁸ Fah-lao teng Yüô-koh wô, Ng to-siao kwe-kang? ⁹ Yüô-koh teng Fah-lao wô, Ngô tænkoh læ shü-kæn-zông nyih-ts ih-pah sænjih shü: ngô tso-nying nyih-ts m-neh to, m-neh hao, yia feh gyih-jü ngô tsu-tsong tso c'ih-meng nying-go nyih-ts. ¹⁰ Yüô-koh yi coh-foh Fah-lao, dzong Fah-lao min-zin tseo-c'ih.

約瑟奏明法老話：「我阿爹等我兄弟，連其牛羊，凡百所有個，從迦南地方來。難間是來歌珊地方。」² 約瑟來兄弟中央領五個人去見法老。³ 法老等其兄弟話：「爾拉做啥個事業呀？」其拉回答法老話：「爾個奴僕，連自等祖宗都是看羊個。」⁴ 又等法老

話：「阿拉來耽攔此地，因為迦南地方大荒年，爾個奴僕嘸得草料好餵牲口。難間請爾，准爾個奴僕來歌珊地方。」⁵ 法老等約瑟話：「爾阿爹等兄弟到爾個地方來。⁶ 埃及地方來爾面前。好揀厚實個地土撥爾阿爹兄弟，就是好住來歌珊地方。並且爾曉得其拉中央有才能個人，好舉薦其拉掌管我個牲口。」⁷ 約瑟領勒阿爹雅各進去，立來法老面前。雅各祝福法老。⁸ 法老等雅各話：「爾多少貴庚？」⁹ 雅各等法老話：「我耽攔來世間上日子一百三十歲。我做人日子嘸得多，嘸得好，也弗及如我祖宗做出門人個日子。」¹⁰ 雅各又祝福法老，從法老面前走出。

¹¹ Iah-seh tsiao Fah-lao-go feng-fu, kæn Yiæ-gyih koh 'eo-jih di-t'u, ziu-z Læn-seh di-fông, peh gyi ah-tia hyüong-di deng-loh tso ts'æn-nyih. ¹² Iah-seh iang gyi ah-tia hyüong-di, teng ah-tia 'o-kô lao-siao; tsiao gyi-lah kô-tang-kô, kong-ing gyi-lah liang-zih.

¹¹ 約瑟照法老個吩咐，揀埃及國厚實地土，就是蘭塞地方，撥其阿爹兄弟庵落做產業。¹² 約瑟養其阿爹兄弟，等阿爹和家老小。照其拉家打家，供應其拉糧食。

¹³ Ka z-'eo hwông-nyin yü-kô li-'æ, tao-c'ü m-neh liang-zih: Yiæ-gyih teng Kyüô-nen di-fông we-leh hwông-nyin kw'eng-kw'u. ¹⁴ Iah-seh t'iao koh peh cong-nying, siu-long 'en Yiæ-gyih teng Kyüô-nen di-fông sô yiu-go nying-ts. Iah-seh pô keh-go nying-ts do-tsing Fah-lao

wông-kong-li. ¹⁵ Yiæ-gyih teng Kyüô-nen di-fông nying-ts wun-de, Yiæ-gyih nying tu tseo-tao Iah-seh di-fông, wô, Ts'ing ng peh ah-lah liang-zih: dza-we iao ah-lah si læ ng-go min-zin? ing-we nying-ts yi-kying wun-de. ¹⁶ Iah-seh wô, Hao do sang-k'eo peh ngô; ziah-z nying-ts wun-de, ngô we-leh sang-k'eo k'eng peh ng-lah. ¹⁷ Koh-nying ziu ky'in sang-k'eo tao Iah-seh di-fông: Iah-seh we-leh gyi-lah mô ngeo yang li-ts keh-sing diao liang-zih peh gyi-lah: keh-nyin we-leh keh-sing sang-k'eo pô liang-zih iang gyi-lah. ¹⁸ Keh-nyin ko-de, di-nyi nyin cong-nying yi læ, teng Iah-seh wô, Ah-lah feh-ken ing-mun ng cü, nying-ts yi-kying wun-de; sang-k'eo tu kwe-peh ng cü-de; læ ng cü-go min-zin, m-kao bih-yang tong-si dzing-loh, tsih-yiu ah-lah kyi-sing teng din-di z-de. ¹⁹ Dza-we iao ah-lah teng din-di tu hwe-diao læ ng-go min-zin ni? Ts'ing ng pô liang-zih ma ah-lah teng ah-lah din-di: ka-ni ah-lah teng ah-lah din-di tu kwe-peh Fah lao yüong: ping-ts'ia pô iang-ts peh ah-lah, s-teh ah-lah hao yiu sing-ming, feh we si, din-di yia feh we hwông-ko. ²⁰ Iah-seh dæ Fah-lao ma pin Yiæ-gyih-go din-di: ing-we Yiæ-gyih nying be hwông-nyin tse-loh-læ, koh-nying ma-diao gyi-go din-di: sô-yi din-di tu kwe-peh Fah-lao-de. ²¹ Yi s-teh Yiæ-gyih dông-pin ts-ka tao keh-pin ts-ka-go pah-sing tu pun-tsing dzing-li. ²² Tsih-yiu tsi-s-go din-di feh ma, ing-we Fah-lao s-peh tsi-s yiu ih-ding-go ngah-ts: gyi-lah hao ky'üoh Fah-lao sô s-peh gyi-go fong-loh: keh-

lah feh ma-diao gyi-lah din-di. ²³ Iah-seh teng pah-sing wô, Kyih-mih ngô ma ng-lah teng ng-go din-di kwe-peh Fah-lao: dông-deo yiu iang-ts læ-tong peh ng-lah hao ky'i cong-din. ²⁴ Gyi c'ih-ts'æn pih-ding kwe ng-kwu teh-ih peh Fah-lao: keh s-kwu hao kwe-peh ng-lah zi, tso ng-lah din-li-go iang-ts, wa-yiu ng-lah lin oh-li ng-nô keh-sing-go k'eo-liang. ²⁵ Pah-sing wô, Ng yi-kying kyi ah-lah-go sing-ming; dæn-nyün ah-lah teh-djoh eng-we læ ng cü-go min-zin; ah-lah dzing-nyün tso Fah-lao-go nu-boh. ²⁶ Iah-seh ziu shih-lih lih-fah pin Yiæ-gyih-go din-di tu iao kwe ng-kwu teh-ih peh Fah-lao, ih-dzih tao næn-kæn z-ka; tsih-yiu tsi-s-go din-di feh kwe-peh Fah-lao.

¹³ 介時候荒年愈加厲害，到處嘸得糧食。埃及等迦南地方爲了荒年困苦。¹⁴ 約瑟糶穀撥衆人，收攏咸埃及等迦南地方所有個銀子。約瑟把箇個銀子馱進法老王宮裏。¹⁵ 埃及等迦南地方銀子換了，埃及人都走到約瑟地方，話：「請爾撥阿拉糧食。咋會要阿拉死來爾個面前？因爲銀子已經換了。」¹⁶ 約瑟話：「好馱牲口撥我。若是銀子換了，我爲了牲口肯撥爾拉。」¹⁷ 各人就牽牲口到約瑟地方：約瑟爲了其拉馬牛羊驢子箇星調糧食撥其拉。箇年爲了箇星牲口把糧食養其拉。¹⁸ 箇年過了，第二年衆人又來，等約瑟話：

「阿拉弗敢隱瞞爾主，銀子已經換了，牲口都歸撥爾主了，來爾主個面前，嘸告別樣東西剩落，只有阿拉肌身等田地是了。」¹⁹ 咋會要阿拉等田地都毀掉來爾個面前呢？請爾把糧食買阿拉等阿拉田

地。介呢阿拉等阿拉田地都歸撥法老用。並且把秧子撥阿拉，使得阿拉好有性命，弗會死，田地也弗會荒過。²⁰ 約瑟待法老買遍埃及個田地：因為埃及人被荒年追落來，各人賣掉其個田地，所以田地都歸撥法老了。²¹ 又使得埃及蕩邊址界到箇邊址界個百姓都搬進城裏。²² 只有祭司個田地弗賣，因為法老賜撥祭司有一定個額子。其拉好喫法老所賜撥其個俸祿。箇拉弗賣掉其拉田地。²³ 約瑟等百姓話：「今末我買爾拉等爾個田地歸撥法老。蕩頭有秧子來東撥爾拉好去種田。」²⁴ 其出產必定歸五股得一撥法老。箇四股好歸撥爾拉自，做爾拉田裏個秧子，還有爾拉連屋裏兒因箇星個口糧。」²⁵ 百姓話：「爾已經救阿拉個性命。但願阿拉得着恩惠來爾主個面前。阿拉情願做法老個奴僕。」²⁶ 約瑟就設立律法遍埃及個田地都要歸五股得一撥法老，一直到難間是介。只有祭司個田地弗歸撥法老。

²⁷ Yi-seh-lih deng-læ Yiæ-gyih-go Ko-sæn di-fông: læ keh-deo teh-djoh ts'æn-nyih; gyi-lah sang-loh-læ, do-nyiang hying-wông. ²⁸ Yüô-koh læ Yiæ-gyih deng-leh jih-ts'ih nyin: z-ka Yüô-koh ziu-shü long-tsong ih-pah s-jih-ts'ih shü. ²⁹ Yi-seh-lih si-go nyih-ts kw'a-tao, eo ng-ts Iah-seh, teng gyi wô, Ngô ziah-z teh-djoh eng-we læ ng-go min-zin, ka-ni ng-go siu en-læ ngô do-t'e-'ô, ng yiu hao-i dzing-sing dæ ngô, m-nao tsông ngô læ Yiæ-gyih. ³⁰ Dæn-z ngô iao teng tsu-tsong tso-t'ah kw'eng: ng yüong ta ngô c'ih Yiæ-gyih, tsông ngô læ gyi-lah tsông-kæn-go di-fông. Iah-seh wô, Ngô pih-ding i ng-go shih-

wô ka tso. ³¹ Gyi wô, Ng hao vah-tsiu peh ngô: Iah-seh ziu teng gyi vah-tsiu. Yi-seh-lih k'ao-leh min-zông go bing-fong, deo eo-tæn-tao.

²⁷ 以色列 庀來埃及個歌珊地方。來箇頭得着產業。其拉生落來，大樣興旺。²⁸ 雅各來埃及庀勒十七年。是介雅各壽歲攏總一百四十七歲。²⁹ 以色列死個日子快到，謳兒子約瑟，等其話：「我若是得着恩惠來爾個面前，介呢爾個手安來我大腿下，爾有好意誠心待我，嚙得好葬我來埃及。」³⁰ 但是我要等祖宗做埤塋。爾用帶我出埃及，葬我來其拉葬間個地方。」約瑟話：「我必定依爾個說話介做。」³¹ 其話：「爾好罰咒撥我。」約瑟就等其罰咒。以色列靠勒眠牀個屏風，頭僵帶倒。

Ts. XLVIII.

Keh-sing z-ken 'eo-deo yiu nying teng Iah-seh wô, Ng ah-tia yiu bing; Iah-seh ziu ta-leh liang-go ng-ts, Mô-nô-si, Yi-fah-lin, dô-kô ky'i.
² Yiu nying t'ong-cü Yüô-koh wô, Ng k'en, ng-go ng-ts Iah-seh tao ng di-fông læ-de: Yi-seh-lih ziu ts'ang-tæn-ky'i, zo-læ min-zông-li. ³ Yüô-koh teng Iah-seh wô, Zin-deo læ Kyüô-nen di-fông-go Lu-s djün-neng-go Jing-ming hyin-c'ih peh ngô k'en, s-foh peh ngô; ⁴ teng ngô wô, Ngô we s-teh ng meo-meo zing-zing to-ky'i-læ, yia we s-teh ng dzing-

we ih-do-dziao pah-sing: ping-ts'ia pô keh-go di-fông s-peh ng tsiang-læ-go 'eo-dæ tso üong-yün-go ts'æn-nyih. ⁵ Næn-kæn ng liang-go ng-ts Yi-fah-lin, Mô-nô-si, ziu-z ngô feh-zing tao Yiæ-gyih læ-go z-'eo ng læ Yiæ-gyih di-fông sô sang-go, hao kwe-peh ngô, tsing-ziang Liu-bin, Si-min, kwe-peh ngô ka. ⁶ 'Eo-deo ng sô sang-go ng-ts kwe-peh ng; læ gyi ah-ko go ming-'ô teh-djoh ts'æn-nyih. ⁷ Kông-tao ngô, ngô dzong Pô-t'æn læ-go z-'eo, læ Kyüô-nen di-fông-go lu-zông, teng Yi-fah-da siang-gying, Lah-kyih si-læ ngô-go sing-pin; ngô tsông gyi læ tao Yi-fah-da ky'i-go keh-da lu-li, (Yi-fah-da ziu-z Pah-li-'eng.)

箇星事幹後頭有人等約瑟話：「爾阿爹有病。」約瑟就帶勒兩個兒子，瑪拿西、以法蓮，大家去。² 有人通知雅各話：「爾看，爾個兒子約瑟到爾地方來了。」以色列就撐帶起，坐來眠牀裏。³ 雅各等約瑟話：「前頭來迦南地方個路斯全能個神明顯出撥我看，賜福撥我。⁴ 等我話：『我會使得爾茂茂盛盛多起來，也會使得爾成爲一大潮百姓。並且把箇個地方賜撥爾將來個後代做永遠個產業。』⁵ 難間爾兩個兒子以法蓮、瑪拿西，就是我弗曾到埃及來個時候爾來埃及地方所生個，好歸撥我，正像流便、西緬，歸撥我介。⁶ 後頭爾所生個兒子歸撥爾，來其阿哥個名下得着產業。⁷ 講到我，我從巴坦來個時候，來迦南地方個路上，等以法大相近，拉結死來我個身邊。我葬其來到以法大去個箇埭路裏（以法大就是伯利恆）。」

⁸ Yi-seh-lih k'en-k'en Iah-seh-go ng-ts, wô, Keh-sing z jü? ⁹ Iah-seh teng ah-tia wô, Z ngô-go ng-ts, Jing-ming læ dông-deo s-peh ngô-go. Gyi wô, Ling gyi-lah long ngô-go di-fông læ, ngô ziu coh-foh gyi-lah. ¹⁰ Yi-seh-lih ngæn-tsing lao-hwô, m-neh k'en-kyin: Iah-seh lin; ng-ts long-læ: gyi ziu ts'ing gyi-lah cü, bao-leh gyi-lah. ¹¹ Yi-seh-lih teng Iah-seh wô, Ngô feh-siang tsæ teng ng kyin-min: næn-kæn Jing-ming wa we peh ngô k'en-kyin ng-go ng-ts. ¹² Iah-seh ling gyi-lah li-k'æ gyi-go kyiah-k'o-deo; zi boh-tao di-yiang-li. ¹³ Iah-seh ta keh liang ng-ts, jing-siu nyiah-leh Yi-fah-lin dziao-leh Yi-seh-lih-go tsia-siu, tsia-siu nyiah-leh Mô-nô-si dziao-leh Yi-seh-lih-go jing-siu: z-ka ling gyi-lah long-ky'i. ¹⁴ Yi-seh-lih sing-c'ih jing-tsah siu, en-læ di-nyi ng-ts Yi-fah-lin-go deo-zông, tsia-tsah siu en-læ Mô-nô-si-go deo-zông; gyi deh-we z-ka diao-ts'o gyi-go siu, ing-we Mô-nô-si z do ng-ts. ¹⁵ Ping-ts'ia teng Iah-seh coh-foh, wô, Ngô tsu-tsong Üô-pah-lah-hen, Yi-sah læ gyi min-zin tseo-lu-go Jing-ming, dzong ngô sang-c'ih tao jü-kying iang ngô-go Jing-ming, ¹⁶ kyiü ngô c'ih ih-ts'ih næn-deo-go T'in-s, dæn-nyün Gyi s-foh peh keh-sing siao-nying: wa-yiu pô ngô-go ming-z, teng ngô tsu-tsong Üô-pah-lah-hen, Yi-sah-go ming-z, kwe-peh gyi-lah; s-teh gyi-lah læ shü-kæn-zông to-ky'i-læ, dzing-we ih-do-dziao pah-sing. ¹⁷ Iah-seh k'en-kyin ah-tia en jing-tsah siu læ Yi-fah-lin deo-zông, sing-li feh hwun-hyi; ziu tông-leh ah-tia-go siu iao dzong Yi-fah-

lin-go deo-zông tsæn-ko tao Mô-nô-si-go deo-zông. ¹⁸ Iah-seh teng ah-tia wô, Ah-tia, feh-z ka-go; keh z do-go: ts'ing ng, en jing-tsah siu læ gyi-go deo-zông. ¹⁹ Ah-tia feh-k'eng, z-ka wô, Ngô ng-ts, ngô hyiao-teh-go, ngô hyiao-teh-go; gyi yia we tso ih-go dzoh-veng; yia we hying-wông: dæn-z gyi ah-di jih-dzæ we pi gyi yü-kô do; ping-ts'ia gyi-go 'eo-dæ we tso hyü-to koh-veng. ²⁰ Tông-nyih coh-foh gyi-lah; wô, Tsiang-læ Yi-seh-lih pah-sing coh-foh nying-kô we ts-tin ng, wô, Jing-ming s-teh ng ziang Yi-fah-lin, Mô-nô-si ka: keh-tsao kyü-zông Yi-fah-lin læ Mô-nô-si-go zin-deo.

⁸ 以色列看看約瑟個兒子，話：「箇星是誰？」⁹ 約瑟等阿爹話：「是我個兒子，神明來蕩頭賜撥我個。」其話：「領其拉攏我個地方來，我就祝福其拉。」¹⁰ 以色列眼睛老花，嘸得看見。約瑟連兒子攏來。其就親其拉嘴，抱勒其拉。¹¹ 以色列等約瑟話：「我弗想再等爾見面。難間神明還會撥我看見爾個兒子。」¹² 約瑟領其拉離開其個腳骹頭，自伏倒地垵裏。¹³ 約瑟帶箇兩兒子，順手捏勒以法蓮朝勒以色列個借手，借手捏勒瑪拿西朝勒以色列個順手。是介領其拉攏去。¹⁴ 以色列伸出順隻手，安來第二兒子以法蓮個頭上，借隻手安來瑪拿西個頭上。其特爲是介調錯其個手，因爲瑪拿西是大兒子。¹⁵ 並且等約瑟祝福，話：「我祖宗亞伯拉罕、以撒來其面前走路個神明，從我生出到如今養我個神明，¹⁶ 救我出一切難頭個天使，但願其賜福撥箇星小人。還有把我個名字，等我祖宗亞

伯拉罕、以撒個名字，歸撥其拉。使得其拉來世間上多起來，成爲一大潮百姓。」¹⁷ 約瑟看見阿爹安順隻手來以法蓮頭上，心裏弗歡喜，就擋勒阿爹個手要從以法蓮個頭上趲過到瑪拿西個頭上。¹⁸ 約瑟等阿爹話：「阿爹，弗是介個，箇是大個。請爾，安順隻手來其個頭上。」¹⁹ 阿爹弗肯，是介話：「我兒子，我曉得個，我曉得個。其也會做一個族份，也會興旺。但是其阿弟實在會比其愈加大，並且其個後代會做許多國份。」²⁰ 當日祝福其拉，話：「將來以色列百姓祝福人家會指點爾，話：『神明使得爾像以法蓮、瑪拿西介。』箇遭舉上以法蓮來瑪拿西個前頭。」

²¹ Yi-seh-lih teng lah-seh wô, Ngô kw'a si-de: dæn-z Jing-ming we teng ng dô-kô læ-tong, ling ng kyü-ky'i tao ng tsu-tsong-go di-fông.

²² Zin-deo ngô yüong kong teng tao dzong Üô-mo-li nying siu-li deh-læ-go di-fông, ngô peh ng, s-teh ng pi hyüong-di to ih-be.

²¹ 以色列等約瑟話：「我快死了。但是神明會等爾大家來東，領爾歸去到爾祖宗個地方。²² 前頭我用弓等刀從亞摩利人手裏奪來個地方，我撥爾，使得爾比兄弟多一倍。」

Ts. XLIX.

Yüô-koh eo-long ng-ts, wô, Ng-lah jü-long-læ, s-teh ngô hao wô hyiang ng-lah dao 'eo-deo nyih-ts sô p'ong-djoh z-ken. ² Yüô-koh-go ng-ts, hao jü-long-læ t'ing, liu-sing t'ing ng-lah ah-tia Yi-seh-lih-go shih-wô.

雅各謳攏兒子，話：「爾拉聚攏來，使得我好話向爾拉道後頭日子所碰着事幹。² 雅各個兒子，好聚攏來聽，留心聽爾拉阿爹以色列個說話。」

³ Liu-bin 'ô! ng z ngô do ng-ts, ngô shü-dao, ngô ky'i-lih-go ky'i-deo, yiu ting do ǵe-fong, yiu ting do neng-ken. ⁴ Ng ziang shü ka feh-ding, feh-neng-keo hao-jü nying-kô, ing-we ng tseo-zông ah-tia-go min-zông u-wæ gyi: gyi tseo-zông ngô-go min-zông-de.

³ 流便！爾是我大兒子，我勢道，我氣力個起頭，有頂大威風，有頂大能幹。⁴ 爾像水介弗定，弗能夠好聚人家，因為爾走上阿爹個眠牀污壞其。其走上我個眠牀了。

⁵ Si-min Li-vi z-go hyüong-di: gyi-lah pao-kyin z hyüong-ky'i. ⁶ Ngô-go sing, m-nao teng gyi-lah dong-de siang-liang, ngô-go yüong-wô, m-nao teng gyi-lah dong-de jü we; ing-we gyi-lah fah-ông sah nying, 'eo zi-go sing-siang keh-dön ngeo-go kyiah-kying. ⁷ Gyi-lah dong-nu z kæ tsiu-mô-go, ing-we z-ka mang; gyi-lah 'eng-sing z kæ

tsiu-mô-go, ing-we z-ka hyüong: ngô we læ Yüô-koh cong-nyiang
feng-gyi-c'ih, læ Yi-seh-lih cong-nyiang sæn-gyi-k'æ.

⁵ 西緬、利未是個兄弟。其拉寶劍是兇器。⁶ 我個心，嘸得好等
其拉同隊商量，我個榮華，嘸得好等其拉同隊聚會。因為其拉發快
殺人，後自個心想割斷牛個腳筋。⁷ 其拉動怒是該咒罵個，因為是
介猛。其拉恨心是該咒罵個，因為是介兇。我會來雅各中央分其
出，來以色列中央散其開。

⁸ Yiu-da 'ô! ng-go hyüong-di we tsæn-me ng: ng-go siu we k'ô-djü
dziu-dih-go deo-kying: ng ah-tia-go ng-ts we læ ng-go min-zin pa ng.⁹
Yiu-da z siao s-ts: ngô ng-ts, ng li-k'æ-leh sô lo-liah-go tseo-zông-ky'i:
gyi boh-kæn, gyi gwu-kæn, ziang s-ts, ziang ts'-go s-ts: jü ken dong
gyi.¹⁰ Kwe-pih feh li-k'æ Yiu-da, shih-lih lih-fah-go nying feh li-k'æ
gyi-go kyiah-'ô, teng-tao ^[1]S bing-en go læ; cong pah-sing tu kwe-voh
Gyi.¹¹ Bo gyi-go li-ts læ bu-dao-jü-li, yia bo gyi-go siao li-ts læ ting
hao bu-dao-jü-li, gyi yüong tsiu gyiang gyi-go i-zông, yüong bu-dao
tsih-shü gyiang gyi-go bao-ts.¹² Gyi ngæn-tsing we-leh tsiu 'ong-'ong-
go, gyi ngô-ts' we-leh na bah-bah-go.

⁸ 猶大噯！爾個兄弟會讚美爾。爾個手會柯住仇敵個頭頸。爾
阿爹個兒子會來爾個面前拜爾。⁹ 猶大是小獅子。我兒子，爾離開
勒所擄掠個走上去。其伏間，其跼間，像獅子，像雌個獅子。誰敢

動其。¹⁰ 圭必弗離開猶大，設立律法個人弗離開其個腳下，等到賜平安個^[1]來。衆百姓都歸服其。¹¹ 縛其個驢子來葡萄樹裏，也縛其個小驢子來頂好葡萄樹裏，其用酒澆其個衣裳，用葡萄汁水澆其個袍子。¹² 其眼睛爲了酒紅紅個，其牙齒爲了奶白白個。

[1] *Ziu-z Z-lo*. 就是土羅。（原註）

¹³ *Si-pu-leng we deng læ hæ-pin-yin, boh jün-go di-fông; gyi ts-ka ih-dzih tao Si-teng.*

¹³ 西布倫會庵來海邊沿，泊船個地方。其址界一直到西頓。

¹⁴ *Yi-sah-kyüô z yiu gying-dao-go li-ts, læ yang-gyin cong-nyiang boh-tih.* ¹⁵ *Gyi teh-cü en-tæn z hao, di-t'u 'eo-jih, ziu eo-tao kyin-kah-deo pe-ts, ky'i tsing-kong tông ts'a-s.*

¹⁴ 以薩迦是有勁道個驢子，來羊圈中央伏的。¹⁵ 其得知安耽是好，地土厚實，就偃倒肩胛頭背仔，去進貢當差使。

¹⁶ *Dæn we p'un-tön gyi-go pah-sing, ziang Yi-seh-lih cong-nyiang ih-go ts-p'a.* ¹⁷ *Dæn we tso do-ka-li-go dzô, lu-zông-go doh-dzô, ngao-sông mô-go kyiah-'eo-keng, s-teh gyi-tih-go nying we tih-loh 'eo-pe.* ¹⁸ *Yiæ-'o-wô! ngô z siang-vông Ng-go kyiuh-fah!*

¹⁶ 但會判斷其個百姓，像以色列中央一個支派。¹⁷ 但會做大街裏個蛇，路上個毒蛇，咬傷馬個腳後跟，使得騎的個人會跌落後

背。¹⁸ 耶和華！我是想望爾個救法！

¹⁹ Kyüô-teh we be ping-tsiang tang-ba, dæn-z 'eo-deo fæn-cün we teh-sing.

¹⁹ 迦得會被兵將打敗，但是後頭反轉會得勝。

²⁰ Dzong Üô-shih c'ih-læ-go liang-zih fu-tsoh, yia we c'ih-ts'æn wông-go ky'üoh-zih.

²⁰ 從亞設出來個糧食富足，也會出產王個喫食。

²¹ Neh-da-li z fông-c'ih-læ-go ts'-loh; gyi kông-c'ih hao-hao-go shih-wô.

²¹ 納大利是放出來個雌鹿。其講出好好個說話。

²² Iah-seh z meo-zing ô-ts; meo-zing ô-ts læ tsing pin-yin; ô-ts ts'ô-c'ih ziang nga ky'i. ²³ Zih-tsin-go kw'eng-kw'u gyi, zih gyi, 'eng gyi, ²⁴ dæn-z k'ao-djoh Yüô-koh Djün-neng Cü-go siu-li, gyi kong wa ngang go, gyi siu-kwang wa gyin go. (Dzong gyi ka c'ih-læ tso Yi-seh-lih-go Moh-s teng Bun-zah.) ²⁵ K'ao-djoh Ng ah-tia-go Jing-ming we pông-dzu ng; Djün-neng-go Cü we s-foh peh ng; pô zông-deo t'in-li-go foh-ky'i, 'ô-deo shü-li-go foh-ky'i, gwa-li teng t'æ-li-go foh-ky'i s-peh ng.

²² 約瑟是茂盛極枝。茂盛極枝來井邊沿。極枝岔出牆外去。²³
射箭個困苦其，射其，恨其，²⁴ 但是靠着雅各全能主個手裏，其弓
還硬個，其手梗還健個（從其介出來做以色列個牧師等磐石）。²⁵
靠着爾阿爹個神明會幫助爾。全能個主會賜福撥爾。把上頭天裏個
福氣，下頭水裏個福氣，懷裏等胎裏個福氣賜撥爾。

²⁶ Ng ah-tia sô coh-go foh we ko-jü ngô tsu-tsong sô coh-go foh,
ih-dzih tao üong-yün sæn gyih yün-go di-fông; tu we kwe-tao lah-seh-
go deo-teng; ziu-z teng gyi hyüong-di li-yün-go deo-ting-zông.

²⁶ 爾阿爹所祝個福會過如我祖宗所祝個福，一直到永遠山極遠
個地方，都會歸到約瑟個頭頂，就是等其兄弟離遠個頭頂上。

²⁷ Bin-yüô-ming ziang za-lông ting we ngao; t'in-liang we ky'üoh
gyi sô k'ô-læ-go; yia-tao we feng gyi sô t'a-læ-go.

²⁷ 便雅憫像豺狼頂會咬。天亮會喫其所捫來個，夜到會分其所
拖來個。

²⁸ Keh-sing tu z Yi-seh-lih jih-nyi-go ts-p'a: keh z gyi-lah ah-tia
teng gyi-lah kông-go shih-wô, coh-foh gyi-lah: koh-nying tsiao gyi-lah
zi-go foh-ky'i coh-foh peh gyi. ²⁹ Yi feng-fu gyi-lah, wô, Ngô kw'a-iao
kyü zi-go dzoh-cong: yüong tsông ngô teng tsu-tsong tso-t'ah, læ Heh
nying Yi-feh-leng din-li-go yüih. ³⁰ Ziu-z Kyüô-nen di-fông Mæn-li-go
te-min, Mah-pi-lah din-li-go yüih; Üô-pah-lah-hen hyiang Heh nying

Yi-feh-leng ma-læ tso veng-di-go. ³¹ Læ keh-deo Üô-pah-lah-hen teng gyi ts'i-ts Sah-lah tsông-kæn; Yi-sah teng gyi ts'i-ts Li-pah-kyüô yia tsông-kæn; ngô yia pô Li-üô tsông-kæn. ³² Keh-go din teng gyi-go yüih z dzong Heh nying ma-læ-go. ³³ Yüô-koh feng-fu gyi ng-ts wunde, kyiah shoh-long min-zông-li, ky'i dön-de, kyü zi-go dzoh-cong ky'i.

²⁸ 箇星都是以色列十二個支派。箇是其拉阿爹等其拉講個說話，祝福其拉。各人照其拉自個福氣祝福撥其。²⁹ 又吩咐其拉，話：「我快要歸自個族種。用葬我等祖宗做墳，來赫人以弗崙田裏個穴。³⁰ 就是迦南地方幔利個對面，麥比拉田裏個穴。亞伯拉罕向赫人以弗崙買來做墳地個。³¹ 來箇頭亞伯拉罕等其妻子撒拉葬間，以撒等其妻子利百加也葬間，我也把利亞葬間。³² 箇個田等其個穴是從赫人買來個。」³³ 雅各吩咐其兒子完了，腳縮攏眠牀裏，氣斷了，歸自個族種去。

Ts. L.

Iah-seh boh-tao læ ah-tia min-k'ong-li, ngæn-li c'ih, ts'ing gyi-go cü. ² Iah-seh feng-fu gyi joh-'ô-go i-sang do hyiang-liao yin gyi ah-tia; keh-sing i-sang ziu yin Yi-seh-lih. ³ Ping-ts'ia teng gyi mun-tsoh s-jih

nyih kong-fu: ing-we yin nying z iao ka-go nyih-su hao mun-tsoh.
Yiæ-gyih nying we-leh gyi k'oh ts'ih-jih nyih.

約瑟伏倒來阿爹面孔裏，眼淚出，親其個嘴。² 約瑟吩咐其屬
下個醫生馱香料鹽其阿爹。箇星醫生就鹽以色列。³ 並且等其滿足
四十日工夫。因為鹽人是要介個日數好滿足。埃及人爲了其哭七十
日。

⁵ Gyi k'oh-go nyih-ts mun-de, Iah-seh teng Fah-lao-go dzing-ts
wô, Ngô ziah-z teh-djoh eng-we læ ng-lah ngæn-zin, ts'ing ng-lah teng
ngô tseo-ming Fah-lao, wô, ⁵ Ngô ah-tia eo ngô vah-tsiu, wô, Ngô kw'a
si-de; ng pih-ding tsông ngô læ Kyüô-nen di-fông, ngô-zi sô gyüih-
c'ih-go veng-mo. Næn-kæn, ts'ing ng, peh ngô zông-ky'i, tsông ngô
ah-tia; 'eo-deo ngô kyü-læ. ⁶ Fah-lao wô, Hao zông-ky'i, tsông ng ah-
tia; tsiao gyi sô eo ng vah-tsiu-go shih-wô.

⁵ 其哭個日子滿了，約瑟等法老個臣子話：「我若是得着恩惠
來爾拉眼前，請爾拉等我奏明法老，話：⁵ 我阿爹謳我罰咒，話：
『我快死了。爾必定葬我來迦南地方，我自所掘出個墳墓。』難
間，請爾，撥我上去，葬我阿爹，後頭我歸來。」⁶ 法老話：「好
上去，葬爾阿爹，照其所謳爾罰咒個說話。」

⁷ Iah-seh ziu zông-ky'i tsông gyi ah-tia: yiu Fah-lao-go dzing-ts,
teng gyi oh-li-go tsiang-lao, lin Yiæ-gyih di-fông-go tsiang-lao, tu teng

gyi dô-kô zông-ky'i. ⁸ Iah-seh-go ih-kô, teng gyi hyüong-di, teng gyi ah-tia ih-kô, long-tsong zông-ky'i: tsih-yiu gyi-lah siao-nying ngeo-
yang keh-sing dzing-loh læ Ko-sæn di-fông. ⁹ Wa-yiu ts'ô-ts teng gyi-
mô-go dô-kô ky'i: keng-dzong go nying ih-do-dziao. ¹⁰ Tao Iah-dæn 'o-
nga, Üô-dah-go sa-dziang; gyi-lah læ keh-deo ting pe-shông 'ao-li-da-
k'oh: Iah-seh we-leh ah-tia pe-shông ts'ih nyih. ¹¹ Keh Kyüô-nen di-
fông-go pah-sing, k'en-kyin Üô-dah sa-dziang-li-go pe-shông, z-ka wô,
Keh z Yiæ-gyih nying-go 'ao-li-da-k'oh: keh-lah eo keh di-ming ^[1]Üô-
pah-mah-si; ziu-z læ Iah-dæn 'o nga. ¹² Gyi-go ng-ts tsiao ah-tia sô
feng-fu-go ka tso. ¹³ Dæ gyi tao Kyüô-nen di-fông, tsông-læ Mæn-li-go
te-min Mah-pi-lah din-li-go yüih: gyi yüih teng din z Üô-pah-lah-hen
hyiang Heh nying Yi-feh-leng ma-læ tso veng-di-go.

⁷ 約瑟就上去葬其阿爹。有法老個臣子，等其屋裏個長老，連
埃及地方個長老，都等其大家上去。⁸ 約瑟個一家，等其兄弟，等
其阿爹一家，攏總上去。只有其拉小人、牛羊箇星剩落來歌珊地
方。⁹ 還有車子等騎馬個大家去。跟從個人一大潮。¹⁰ 到約但河
外，亞達個曬場。其拉來箇頭頂悲傷，號淚大哭。約瑟爲了阿爹悲
傷七日。¹¹ 箇迦南地方個百姓，看見亞達曬場裏個悲傷，是介話：

「箇是埃及人個號淚大哭。」箇拉謳箇地名亞伯麥西^[1]，就是來約
但河外。¹² 其個兒子照阿爹所吩咐個介做。¹³ 抬其到迦南地方，葬

來幔利個對面麥比拉田裏個穴。其穴等田是亞伯拉罕向赫人以弗崙買來做墳地個。

[1]Ziu-z Yiæ-gyih nying-go di-k'oh. 就是埃及人個啼哭。(原註)

¹⁴ Iah-seh tsông ah-tia ts-'eo, teng gyi-go hyüong-di, lin væn-pah dong-de zông-ky'i tsông gyi ah-tia go, tu kyü-tao Yiæ-gyih.

¹⁴ 約瑟葬阿爹之後，等其個兄弟，連凡百同隊上去葬其阿爹個，都歸到埃及。

¹⁵ Iah-seh-go hyüong-di k'en-kyin ah-tia yi-kying si-de, z-ka wô, Iah-seh 'ôh-tsia we 'eng ah-lah; we-leh ah-lah zin-deo tao gyi-go ǃa-c'ü iao wæn-pao. ¹⁶ Ziu ts'a ih-go nying tao Iah-seh di-fông ky'i, wô, Ng ah-tia feh-zing si-go z-'eo z-ka coh-t'oh, wô, ¹⁷ Ng-lah hao ky'i teng Iah-seh wô, Zin-deo ng-go hyüong-di tao ng-go ǃa-c'ü, ts'ing ng nyiao-sô gyi-lah ze-ôh. Næn-kæn ah-lah ts'ing ng, kw'un-shü ng ah-tia Jing-ming-go nu-boh keh-go ts'o-c'ü. Hyüong-di teng gyi kông-go z-'eo, Iah-seh ziu k'oh-de. ¹⁸ Cong hyüong-di yia tseo-tao gyi min-zin, boh-tao wô, Ng k'en, ah-lah z ng-go nu-boh. ¹⁹ Iah-seh teng gyi-lah wô, Ng-lah fông-sing, ngô næn-dao hao dæ Jing-ming ka tso ma? ²⁰ Kông-tao ng-lah, ng-lah z iao 'æ ngô: dæn-z Jing-ming i-s z hao-go, s-teh pao-djün-hyü-to nying-go sing-ming, ziang kyih-mih-ts ka. ²¹

Næn-kæn ng-lah hao-vong p'ô: ngô we iang ng-lah, teng ng-lah siao-nying. Gyi ziu kông hao-hao shih-wô en-ŵe gyi-lah.

¹⁵ 約瑟個兄弟看見阿爹已經死了，是介話：「約瑟或者會恨阿拉，爲了阿拉前頭到其個壞處要還報。」¹⁶ 就差一個人到約瑟地方去，話：「爾阿爹弗曾死個時候是介囑託，話：『¹⁷ 爾拉好去等約瑟話：「前頭爾個兄弟到爾個壞處，請爾饒赦其拉罪惡。」』難間阿拉請爾，寬恕爾阿爹神明個奴僕箇個錯處。」兄弟等其講個時候，約瑟就哭了。¹⁸ 衆兄弟也走到其面前，伏倒話：「爾看，阿拉是爾個奴僕。」¹⁹ 約瑟等其拉話：「爾拉放心，我難道好代神明介做嗎？²⁰ 講到爾拉，爾拉是要害我，但是神明意思是好個，使得保全許多人個性命，像今末仔介。²¹ 難間爾拉好留怕，我會養爾拉，等爾拉小人。」其就講好好說話安慰其拉。

²² Iah-seh teng ah-tia keh-kô deng-læ Yiæ-gyih. Iah-seh ziu-shü ih-pah-ling-jih shü. ²³ Iah-seh k'en-kyin Yi-fah-lin-go ts-seng tao di-sæn dæ: Mô-nô-si-go ng-ts Mô-kyih, gyi-go ng-nô yia bao-læ Iah-seh-go kyiah-k'o-deo. ²⁴ Iah-seh teng gyi hyüong-di wô, Ngô kw'a si-de: Jing-ming pih-ding we tsiao-kwu ng-lah, ling ng-lah tseo-c'ih ts'-di, tao Gyi sô vah-tsiu s-peh Ũô-pah-lah-hen, Yi-sah, Yüô-koh-go di-fông. ²⁵ Iah-seh eo Yi-seh-lih-go ng-ts vah-tsiu wô, Jing-ming pih-ding tsiao-kwu ng-lah; ng-lah iao dzong ts'-di ta-leh ngô kweh-deo c'ih-

ky'i. ²⁶ Ka-ni Iah-seh si-de, nyin-kyi ih-pah ling jih shü: gyi-lah do hyiang-liao yin gyi; læ Yiæ-gyih di-fông loh-lin.

²² 約瑟等阿爹箇家庵來埃及。約瑟壽歲一百零十歲。²³ 約瑟看見以法蓮個子孫到第三代。瑪拿西個兒子瑪吉，其個兒因也抱來約瑟個腳骹頭。²⁴ 約瑟等其兄弟話：「我快死了。神明必定會照顧爾拉，領爾拉走出此地，到其所罰咒賜撥亞伯拉罕、以撒、雅各個地方。」²⁵ 約瑟謳以色列個兒子罰咒話：「神明必定照顧爾拉，爾拉要從此地帶勒我骨頭出去。」²⁶ 介呢約瑟死了，年紀一百零十歲。其拉馱香料鹽其，來埃及地方落殮。
